

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Digesto veteri 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 12. Apr. 1494

[Liber tertius.] De postulando. Rubrica

[urn:nbn:de:bsz:31-318389](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-318389)

a Rescindi
transactio. Uti
de cy. in. l. ij.
C. d. iure em
phi. no. in. l.
cu. p. s. lib.
tis. de leg. ij.
no. gl. in. c. fi.
de locato. r
de hac clau
sula rato ma
nente pacto.
vide p. cano.
in. c. cu. iter.
de elec. r qd
no. i. l. ita sti
pulat. in. fi. r
in. l. cu. sti pu
lat. hz mibi
a. p. cu. d. v. ob
fi. ad. bal. i.
l. si defuncto
C. loca. in. q.
bus locis ba
betur q. hec
clausula pro
obseruante so
lu. operat. r
modis. ponit
in. s. actionu
insti. de act.
b Ultimo
qrit gl. adde
qd no. sp. in
ti. de arbi. s.
legit. v. qd
fi. plura. r qd
no. bar. in. l.
cu. pater. s.
libertis. de
lega. ij.

ess' actio prima sublata: tunc aut fuit dictum rato manente pacto r exceptio opponetur r pena pe
ref ut hic: r. l. cu pponas. C. e. datu. aut no repetit
Aut dictu no fuit r est in electioe rei vel penaz pe
tere vel exceptionem opponere: vt dicta. l. rescrip
tum. s. si pacto. s. titu. i. C. Quero quid si hoc ca
su quando fuit dictum rato manente pacto: velle
stipulator omittre penam r exceptionem r transf
actionem rescindere an possit videtur q sic. quia
eius fauore fuit appositum illud pactum. In con
trarium videtur quia si eius fauore: ergo contra
eum debet interpretari: vt. l. veteribus. s. de pa
ctis. Breuiter illud pactum fuit appositum gra
tia vtriusqz. tamen ille qui venit contra transactio
nem non potest ex illa transactioe fundare inten
tionem suam: vt. l. cum pater. s. libertus. j. de leg.
ij. r. l. cum par. j. de regulis iuris. r sic potest re
scindi transactio: ita dicebat dominus Jacob.
bur. Lerte istam glo. si vis referre ad casum. l. scili
cet quando actor fregit fidem reo: tunc vera est
precedens opinio. quia reus omittendo exceptio
nem r pene petitionem potest per conditionem
ob causaz repetere id quod dedit: r sic transactio
nem rescindit: vt. l. dedi. in. pnci. de conditione
ob causam. Si loquatur ex parte actoris vtrum
possit transactioem rescindere. si quidem actio
prima non fuit sublata non est dubium q agere
potest: r si excipiat de transactioe replicabitur
de fide non seruata. C. eodem. l. siue apud acta.
Sed si actio prima esset sublata vtrum actor pos
set petere q reus ponat se in pristina obligatio
nez. dic plene vt dixi in dicta. l. siue apud acta. Et
eodem modo vide ibi an actor reo non seruante
fidem possit agere prescriptis verbis. C. Querit
glo. quid si pena cotinet min q interesse an pos
sit peti quod est ultra. dic q sic: vt. j. de act. empr.
l. predia. r. j. pro socio. l. si qs a socio. C. Ultimo
querit glo. quid si ille qui semel venit contra sol
uit penam: vtrum si iteruz veniat contra teneatur
ad penaz. r dicit q sic. si est apposita illa alia clau
sula que pena r. ut. l. si duo. j. de arbit. sed si illa
clausula no esset apposita: dic vt in. l. si sic. j. de ver.
obli. quod tene menti.

Enditor. C. Transactio facta
cum debitore ignorā
te ab herede vendente preiudicat empto
ri hereditatis r fideicommissario vniuersali. hoc
dicit. Materiam huius. l. dixi in. l. si cum empto
re. supra de pactis.

De postulando. l. 2 Rubrica.

Glosa continuat ad superiora. dic ut dixi. s. de
pactis super Rubrica.

Unc titulum. C. Pri
mo po
nit causam edicti. secundo ponit sum
mariu intellectum. tertio illud expli
cat. secunda ibi: ea proter. tertia ibi:
postulare. C. Opponitur q non fit facienda di
stinctio r personarum ut in autentica de mona
chis. s. primo. dicit glo. verum est quo ad deum:
secus quo ad nos. Lerte sicut est apud deum ita
deberet esse apud homines. nam in his que fiunt
ex mera gratia etiam apud deum est acceptio per
sonarum. plus enim facit gratiam vni q alteri: in
his vero que sunt de mera iustitia neque apud
deum neque apud homines debet esse acceptio
personarum cum scriptam sit. Ita magnum iur

c De postu
lando. Rubrica.
c Unc ti.
distictio
p sonaz. An
sit acceptio p
sonarū apud
deū p Dy. in
regula in iu
dicijs. de re
gulis iuris.

dicabis: ut parum: vt extra de iudicijs capitulo
Aouit.

Postulare. C. Querit glo. quid in
arbitro vel iudice dele
gato. r respondet q idem r bene. in eo tamen q
glo. dicit q delegatus habet notionem non iuris
ditionem non videtur veruz per. l. primaz. s. qui
mandata. supra de officio eius cui mada. est iuris
ditio. r quod ibi nota. C. Querit glo. de nomini
bus aduocatorum. dic vt in ea. C. Ultimo iste. s.
facit ad questionē docto. istius ciuitatis qui pro
mittunt non aduocare: queritur an possint in ca
mera consulere? r certe sic quia postulare est in
iudicio aliquid dicere. sed ille qui cōsulit in came
ra non aduocat seu postulat. ergo r. C. Querit
glo. vtrum aduocatus debeat scire litteras. d
cit glo. q non requiritur. sed doctores dicunt cō
tra istam glo. r bene: cum eniz aduocati debeant
examinari a doctoribus: vt. l. neminem. C. de ad
uoca. di. iudic. apparet q debet esse litteratus. fa
cit. C. eodem. l. secunda. r lege quisquis. Non ob
stat quod dicit gl. de iudice: quia ille potest habe
re peritiaz per assessores suos: quod non cadit in
aduocato. r istud puto verum.

Initium. C. Dicitur hic aut pueritiam
aut casum. Glo. exponit aut
pro r: ideo quia natura alternatiue est q altera
pars sit vera. sed in text. ponitur statim de vtroqz
r ideo ponitur aut pro r: sed non est necesse. nam
quando copula ponitur inter duo adiectiua seu
accidentia non posita respectu vnius substantie
non requiritur de necessitate vtrunqz sed verifica
tur in quolibet: vt. l. ea tamen adiectio. infra de le
ga. iij. ita in proposito posito q diceret pueritiaz:
r casum verificaretur in pueritia tm. C. Nota ex
isto. s. q pueritia durat vsqz ad xvij. annos.
C. Item not. q minor. xvij. annis non potest esse
doctor. s. facit ad hoc. j. de arbi. l. cum lex. C. Op
ponitur. C. de procura. l. exigendi. r. j. titu. primo
l. si minor. Sof. aliud in procura. r aliud in aduo
cato. Alias distinctiones etatum ponit hic glo. si
mile in. l. hereditatum. j. ad. le. falci. r per Lynuz
. C. de iur. deli. l. si infanti. C. Opponit glos. C.
qui le. personam. l. prima. Sof. pro se non potest
esse in iudicio vt in contrario: sed aduocare pro
alio sic vt hic. C. Quero vtrum maior. xvi. annis
doctor habeat iurisdictionem in scholares ex for
ma aucten. habita quod videtur per hanc. l. con
iuncta. l. cui iurisditio. de iuridi. om. iudi. facit. l.
quidam consulebat. in fine de re iudicata. r. l. cuz
lege. j. de arbi.

Propter. C. Opponitur. presens nō
audiens habetur pro ab
sente: vt lege diem. s. coram infra de arbitris. r le
ge coram. de verborum significatione. ergo talis
surdus non debet puniri. Respondeo hoc pro
pter culpam suam. non enim debet se immiscere
officio aduocationis si hoc facere nō potest: vt. l.
ij. s. q quisqz iu.

Ait pretor. C. Nota ex eo q dicit
ego dabo: r sic verba re
feruntur ad iudicem: apparet q expeditur offi
cio iudicis sm ea que dixi infra de conditione ex
lege. l. prima. Querit glo. aliquas questiones. dic
vt in ea.

Secundo loco. C. Jurisconsul
tus ponit aliaz
partem edicti eorū qui pnt postulare pro se lz nō
pro alijs. C. No. rationē finalē quare mulier non
pōt postulare. idem dicit glo. de cle. r mo. b. La

d Postu
lare. p. lere.
q si p aduo
care p. p. lu
lere i came
ra. ad id qd
habet. in. l.
paul. s. pau
lus. de leg. r
sic no. q in
struēs nō p
dici aduoca
tus vt h qd
no. p. statuto.
e Scire lit
teras. vtruz
aduocat? de
beat scire lit
teras. qd in
ptate. vide
bar. in. l. sta
tus p. glo.
de len. ex. pe
ri reci. r ad
bar. in. l. s.
aduocatos.
de var. r ex.
traor. cog.
f Initium:
no. et illo. s.
vid ange. i. l.
qdā ita. i. p.
j. ad tre. r gl.
in. l. p. fessio
de munc. pa
trimo.
g C. L. do
cto. minor.
xvii. annis nō
potest e. do
cto. fran. de
zabarellis in
procimio cle
dixi q nō re
peritur iure
cauti cuius
etatis dicit
eē doctorum
dus nec regi
ebat distin
cta etas. nay
sue fit lenex
p etate: vel p
mores nō re
fert vt i pmo
ethy. tu vide
bal. in. l. i. s.
iter duz. s. de
legit. tute. r
gl. r bar. h r
adde qd no.
Inno. i. c. cō
qritus. de se
rijs. r opin.
bar. h tenet
guil. r pe. de
aneha. i. cle.
ij. de magi
stris.
h C. Secdo lo
co. de cle. r
mo. an cleri
ci r mōachi
possint postu
lare. vide in
l. placet. alle.
in glo. vbi et
dicit q me
dici phibent
p Joā. an. in
regula. in ar
gumentū. in
mercuriali.
ADDE. fe
dri. p. n. clxx.

Remo- uet de sera. In aut itela ligatur d ui ua an d moz tua tantum- uide bar. in .l.cu d latio nis-in prin- de fundo in stru. e uide bar. h i suo articulo qui dicit standu esse puetu- dimi p quo et dic q in statuto exor bitanti z cor rectorio in- telligeda sit uerba fz co mune vsum loquendi. c. ex litteris. d. spda. p. bar. in .l. labeo. d. sup. lega. z i istis ppris terminis tran sinit. Ma- the. i. suis di ctis dicto. l. xxxv. facit .l. auuncu. de d. h. z se- quunt doc. bic.

nonisse tamē aliter dicūt extra de postu. **Que** rit glo. qd si ē aliqua bona mulier poterit ne po stulare. gl. dicit q nō z bene. qz fuit cā ipulsua: z iō non cessat edictū: quādo aut cā presumaſ impulsua ut final. doc. dicūt plene in .l. generali ter. C. de epi. z de. ego plenissime dixi in .l. ij. i. fi. .j. de dona.

Remouet. **Q**uic est quedaz glo. que fuit additio ibi imo ista est falsa. in prin. gl. est ſa. No. primo qz bec dicitio bestia intelligitur de fera. Et sic videtur qz si statutu dicat de bestijs que dant dānuz non habet locū in aialibus domesticis: sed certe in hoc standū est cōsuetudini. Secō no. qz hic in- spiciſ magis accidens q̄ natura. sed p̄tra illud op. glo. z nō sol. **C**op. C. d. his qui ve. eta. ipe. .l. h. So. illud ideo qz disponentes se retulerunt ad illud qd naturaliter accidit. **C**Secō op. isti. de re. diui. §. pauonū. So. z h z ibi inspicif acci- dens p̄trarium nature nec ibi negat: sed q̄lis sit natura inspecto genere describit. uel dic qz qdā sunt naturalia pprie: z ista sunt imutabilia ut in .§. sed naturalia quidē. isti. de iure naturali gē. z ciui. **Q**uedā nō sūt de natura ex necessitate: sed ex presūptiōe nature: ut qd leo hēat naturā fero cem z qz hō sit bon. z ista ex accidēti p̄nt muta ri ut h. z p. **D**y. in. c. qui semel malus. extra d. re. iu. li. vj. Et ille. §. inducif per quosdaz ad. q. de florentino qz diu stetit in ciuitate ista an possit ca pi p̄ represalijs p̄tra florentinos p̄cessis. z v̄ qz nō: qz p̄suetudo magis inspicieda est q̄ origo seu natura. dixi in .l. puinciales. de h. fi. z plenif sime dixi i tractatu de represalijs. **C**Henio ad h. ergo. z v̄ qz hic puniat affect. h̄ nō sequat ef fec. §. l. i. in h. s. qz qz iur. sed certe imo statiz qz locauit opas suas delictū ē p̄sumatū. hoc. n. voluerūt h̄ba senatuscō. qd tene mēti. **C**Henio ad h. deniqz. no. qz illud qz sit grā virtutis non punif: v̄n act. magis iudicat fm cām q̄ fm ipz actū ut hic videtis. **Q**uero qd vult diceſ tex. si passū sūt se honorari. f. corona vel simili p̄mio. Sed illa nō est bona expositio qz p̄cluderet qz ille qz coronat p̄pter premiū sit infamis. imo eēt dignus. de quo in .l. i. c. de au. coro. **A**lia lec. est uera fm glo. honorari. i. condēnari. z exponit. passus est. f. p̄ niam z illā teneat. **C**Henio ad h. is igif no. ar. qz ille qz locat opas suas ut ascē- dat in arbore multū altā ad colligendos fruct. nō est infamis: qz sit grā vtilitatis publice: z eo- dem mō de eo qz vadit p̄ turrez p̄pter capiēdas aues ad publicā vtilitatē ut non dicat infamis. **I**sti aut qz faciūt istos ludos piculosos per pla- teas z alia loca dicūt infames per istā legē.

Hoc edicto. **Q**uerit glo. exem- pla hui. l. dic ut i ea. **C**Sed op. insti. de excep. §. fi. vbi infames p̄nt esse pcuratores. So. glo. officiu pcuratoris est onus. iō p̄mittit infamib. officiu aut aduocan di est honor iō infamibus nō p̄mittit: sed de iu re canonico videt. **S**riu. iij. q. vij. c. i. **Q**uidam tñ canoniste z etiā **S**uul. de cu. vident dicere qz ēt de iure nfo dānat. de crimine nō possit esse pcurator. ut. C. de p̄cu. l. reū. si enī pendēte iudicio remouent multo magis post cōdēnationē. sed si essent infames: quia dānati aliq̄ actiōe famo- sa nō de crimine tūc esset standū huic gl. ut pos- sint eē pcuratores. **C**erte teneo istā glo. simplr non ob. l. reū. qz ibi p̄hibet assumere defensio- nez alterius intelligo sine mandato: z tunc non esset idone. defensor p̄pter dubiaz publicatio- nis bonoz. z sic executio que deberet fieri non

posset fieri iuxta .l. plauti. .j. de p̄cu. vel si itelli- gas cū mandato dico qz pendente iudicio esset idone. pcurator ne postq̄ eēt p̄ p̄testationem dñs effect. posset ipetrare ut suspēderet in ciui- li donec ageret criminalis. ut. l. i. C. qñ ciui. ac. p̄iu. criminali. z .l. fi. de or. iudi. sed postq̄ est cō- dēnatus hoc nō pōt ergo zc. **C**Mo. qz bec di- ctio sup̄scripta referē ad eos qui in pri. prece- denti capitulo p̄tinent qd est iō: qz ad alios cō- mode referri non pōt. vt in tex. secus si cōmode posset. ut dixi in .l. fi. idē cū eodem. §. h. de iuris. omniū iudi.

De quare. **C**Mo. qz ad famā sol. princeps z senatus pōt restituere. z eodē mō papa z collegiū cardinali- um quo ad sp̄ualia z quo ad tp̄alia in his qz sūt ecclesie subiecti aliter secus h̄z **I**nno. de re iudi. .c. cū te. **C**Sed q̄ro. an populus per statutum possit quē restituere fame. hic v̄ casus qz nō. qd est uex. i. infamia qz irrogat per ius cōe. sec. in isa- mia qz irrogat ex forma alicuius statuti que per aliud statutū **S**riu. possit tolli. qz nihil tam natu- rale est zc. **I**dē de alijs regib. z principib. qz re- cognoscūt impatorē in dñm. sed si esset rex. p̄n- cepe vel populus qui ip̄eratorē in dñm non re- cognosceret tūc quo ad seip̄os restitutio fame- valeret qz talis appellat p̄p̄s liber. ut no. i. l. ho- stes. de capri. z apud eosmet dicif esse ip̄erium suūp̄ius ut ibi patet.

Deinde. **C**Mo. qz infamis potest eē tutor z curator dum dicit pu- pillo pupilla: furioso furiosa.

Uicorum. **C**Reuoco in dubium intelle- ctū huius principij. **Q**uidā dicunt qz hic exponit p̄cedentia. q. d. qz hoc h̄z locū i tu- toribus z curatoribus testamētarijs z datiujs. d. legitimis aut nihil dicif. **C**Mo. fm hoc qz infa- mis potest a iudice tutor dari: sed qd erit de le- gitimo. certe idē eadem ratione licet non dicaſ in tex. Sed quia fm hec ista expositio non ē p̄fe- cta quidam legunt alio modo. **P**ro cuius eui- dentia debes scire qz quis non pōt esse tutor te- stamentarius legitimus vel datiuus: sed habet ius administrandi hoc de necessitate dz a iudi- ce vel testatore decerni. vt. C. arbi. tu. l. fi. **P**os- sunt etiā tutores inter se vni cōmittere. z de ista cōcessione administratiōis loquitur hic: a lege aut non datur. ut hac. l. qualiter autē curator dat a lege dicam. j. e. ti. l. fi.

Affinitates. **C**Mo. affinitates in- telligi dōec durat ma- trimonium quod est uerum nisi quo ad ipediē- dum matrimonium. dicit glo. facit ad infinita qz continet in statutis qz qōnes inter affines cō- promittantur. quod intellige de affinitate durā- te. **C**Secundo no. qz appellatione nurus cōtū- netur pronurus. Et no. qz tex. dicit contineri. z sic est ex propria significatione uocabuli nō est ex intensione. z per hoc reprehendo glo. l. gal- lus. §. instituens. j. de lib. z posthu. que dicit qz appellatione nepotis non continet pronepos quod est falsum ut dixi ibi per hunc tex. **C**Itez per hoc iam consulu. qz h̄z tex. dicat qz tutela de- feratur solum matri z auie itelligitur de pauia. nam proauia auia est licet addatur prepositio prout hic p̄z quod no. **C**Altio no. qz oēs p̄so- ne hic enumerate dicunt p̄sone p̄iuncte.

In curatoribus. **C**Primo quero vtrū oibus personis enumeratis hic detur curator. a

ADDE qz eps clericus damnatū de falso nō pōt restituere ut uoluit Bal- cōh. ecc. lib. tertio. **C**Deinde. vide .l. i. p̄. z uid. tex. §. ca. l. in uer. sed est equif simū. Sed li- mita nisi pu- pilli essent i dignitate po- siti fm bal- singulariter in .l. cass. §. de senat. **C**Uicorū §. affini- tates. uide bal. in .l. h. i. p̄nci. C. de uer. signi. ADDE pa- de ca. confi- .lxvij. super- statuto ue- rone. **C**Cōsului- uide qd dixi post bar. in auē. matri z auie. z d. ali- quibus alijs personis. uī de bar. z qd ibi dixi in .l. lucius. §. q̄si- tū de le. iij. doc. h̄ i cōt- tenēt p̄ bar- **C**Perſone p̄iuncte. qz dicant p̄pin qui zc. uide bar. z bal. l. fi. de d. sig. **C**In cura- toribus. def- curator qd in mente ca- pto z fatuo- uide bar. in .l. furiosi. Ca- de nup.

Et os phibet. hanc. l. no. allegavit inno. in. e. intimavit. de testi. vtz ego uolens possim facere examinari inimicu meum contra me et dicit q si mero favore meo repellebat: tunc possum. et tenet spe. in ti. de teste. §. i. ver. sed quid si aduersarius aut repellebat ppter inuidiaz qua erga me gerit vel ppter periuuriu aut infamia: tunc non possum p istu tex. et vide no. p bar to. in. l. dser. re d iure fis. glo. et bal. in. l. libertoru. de testi. C.

b Et ea ca no. hac. l. vide qd vi xi in. l. i. C. d. aduo. diuer. udi.

c In curia epi. du dicit in curia epi ppsam allega ui tibi i. l. se quitur. §. si uia. d. vica. q probat q eps est ma ior potestate bal. i. au. ha bita. in. xvi. col. in uer. sed dubitat. C. ne fili. p pa.

d De his q notant ifa. Rubrica.

e Quotuplex. uis bal. et qd ibi dixi in. l. ij. C. de secun. nup. vbi dixi q i fames de iure ciuili sut infames de iure canoni cor: vide bal. in. c. i. an remoueri debeant testes qui patesce defierut vbi ponit ee tri plicem infamiam facti. et de multi plici genere infamie. uis bal. in. l. cun ctos populos et qualiter p betur. vide spe. de inqui sitione. §. nuc tractem. §. qd si ille. in noc. in. ca. oportet. de accusa. dixi i. §. tormeta.

f Idez im portat. qn in famia irrogat ipso iure uel ipso facto et adde glo. in. l. ictus fustium. j. e. in glo. mag. adde qd dicit bal. in. au. habita. i. ul. col. ne fili. pro patre q pena dicitur ipso iure comissa quod e qn lex ipa pnuniat adeo q inter iniam et pnuniatione non est medium. allegat

lege et a testatore. glo. C. de epi. au. l. de creatio nibus. et insti. de cur. §. i. tenet indistincte q so lum in furioso et prodigo habeat locum legitimus. in alijs semper est datiuus. **Quero** vtru hoc sit ueru q mutus et surdus semper egeant curatore. Glo. videtur q sic ut hic et j. de cura. furio. super Rubrica. In contrarium videtur. l. mutus. in prin. j. de procur. et l. mutus. j. de iur do. Sed dicas breuiter si quidem mutus uel surdus ppter tale defectu efficitur quasi carens in intellectu: tunc eget curatore. alias pot omnem co tractu celebrare per signa sicut per nunciuz vel eptaz tex. e no. i. l. seruo. §. i. ad tre. obligationez no hboz. phere no posset. ut. l. i. i. pn. d. h. ob.

Uto. Glo. hic posita declara tur per Ly. i. l. i. C. eo.

Vos prohibet. **Mo.** q qn phibitio fit ex causa pu blice utilitatis vel ppter honore iudicis uel ppter auctoritatem pretoris non potest remitti. dixi plene i. l. ius publicu. s. de pac.

Operator. tum ad tep post tempus videt esse pmissum. h. d. **Et** hic de reuersus de exilio: intelligatis nisi ex ea ca sit infamis. ut in glo. Et glo. hic irrat vna materiā qua plenius expedit. j. ti. i. l. quid ergo §. pena grauior.

Et ea causa. C. nia iudi cis que dimi nutione status no ptinet extra territo riu iudicis suu effectū non porrigit. hoc dicit. **Mo.** hac. l. in eo q dicit q infamia non irro gat na snia que aliquē infamat et sic statu alicui dimiuit vbiqz infamat. sequitur eni homines si cut lepra leprosu. Itē sicut si alicui mutilaretur mebru vbiqz esset cu mebro mutilato: ita si ali cui dimiuit status quod fit per infamiaz. ut. l. cognitionu. de uari. et exor. cog. et excoicat vbi qz erit excoicatus. quod examinaui ple. in. l. cun ctos populos. **Ultimo** glo. inducit. i. ar. q co suetudo ciuitatis habet locu etiā in castris et lo cis ciuitati subiectis et forte etiā in curia epi qd examinaui plene in. l. cun ctos populos.

Principe. C. ecce bona lex et habet bonā glo. et non eget ex positione.

De his qui notant infamia. Rubrica. **Continuatio** appet ex sine pcedētis tituli. Ex. l. sequenti.

Quid sit infamia et quotuplex sit infamia et i effectu idē importat dicere ipso iure uel ipso fa cto. Et an codēnatus conditione furtiua sit in famis. Et qualiter cognoscatur q dānatus ex i quisitione sit infamis. Et an ultra. xi. casus d q bus in glo. in quibus quis infamat sint alij casus Et an infames dicant capite minui. Et an tenet duas concubinas sit infamis. Et an cu plures oso nes copulant regraf cōcursus oium.

Retoris. C. diuidit i tres partes. **Prío** po nit quosdā casus in quibus ifamat qd

Jo. an. in. e. perpetue. de elec. in. vi. in nouella. et subdit q vbi pena ipso nitur ipso facto non habet locu pnia secundū glo. singu. in cle. ne i agro §. quia vero. de stat. mo. in uer. ipso facto. et ideo dicit bal. in. l. i. in. iij. col. C. ne ex deli. defun. q vbi publicant bona ipso facto non requiritur pcessus. facit tex. et quod ibi bal. in. au. incestus. C. de incei. nup. et facit ad statutum q in tali ne gocio pcedat de facto de quo per bar. ad rep men. i. uer. vide bif. ad fi. et in consilio incipien. punctus qd nis veritatis inter a bertu Jo. et in consilio in. q. p mo uiden. dum est. vbi allegat glo. in lege uerū §. ex facto. in ver. redu cere de mi nore. et vide no. in lege fi lissami. de donatio. et fortius bar. in lege pre senti. C. qui ad ccele. co su. in. §. cuz aures. et que dixi in situ. de actioni. §. in bone fidei. in vlti. charta. per Ludou. in Rubrica de arbi. in. vi. charta. et de hoc uer. ipso facto uel ipso iure. vide aliquid per bal. in. l. cun ctos popu los. in. xvij. col. In v. circa malici cia. et quid si potestas ha bet arbitri um procey dendi de iure et de fa j cto an pos sit punire oc cidentez bā nitum. uide Baldum in lege vbi pa ctum. in fi. C. de trans. et quod dixi in lege filius famil. de do nationibus. et no. q ma ior est infa mia oriens ex condem natione ex cōtractu qd si ex delicto ut no. Bal. in re manda ta. C. manj dati et dum hic in fi. hu ius. l. uicitur q est infa mis contra

ipso scō. Scōo ponit alios i qb ifamat qd p sen tētia. Tertio redit ad eos i qb ifamat ipso scō. scōa ibi q iudicio. tertia ibi q ea. **Mo.** mirabi le. l. q qn cōprehēdit oēs casus infamie aliqbus supadditis p glo. **Op.** C. e. l. iterlocutio. et l. hū. So. gl. ibi loqf de ifamia facti. hic de infa mia iuris. **Prío** cui declaratiōe debem scif pri mo qd e infamia. **Rū.** fama bōa dī ille digni tatis stat legib et morib cōprobat. **Infamia** no est ei dīu. l. lese dignitatis stat legib et mo rib iprobat vt. l. cognitionu. j. de var. et exor. cog. p ifamia eni dī minui stat alicui ut ibi p3. et tāgū hic in ul. gl. hui. l. C. scōo videndū est quotuplex e ifamia. **Rū.** alia facti et alia iuris. **Ista** ifamia facti bz duos effect q ponunt i hac gl. **Prío** effectū qa repellit a testionio scōm quosdā. qd dicit doc. i. l. i. d. sū. tri. et fi. ca. et l. cas sius. d. sena. Est alia ifamia iuris. et de hac loqf tota ista. l. Circa quā distiguēdū. qa qdā inferf ipso iure absqz ministerio iudicis. nā coipso q qf facit aliqd phibitū ipz ius pfert sniaz. et ifamia irrogat. et hoc e qd dī ipso scō. i. p ipz factuz: et illō idē dī ipso iure. l. sniante seu statuēte. et sic in effectu idē importat dicit ipso iur et ipso facto. et hoc vī sentire gl. q icipit. xij. vel. xi. cal. et l. istō e qn cū qz lex notat factū: ut i pma et tertia parte hui. l. et l. palā. §. q i adulterio. d. ritu nup. qnqz ista ifamia nō irrogat ipso facto p. l. nisi sup fa cto sequat snia iudicis. ut i scōa pre hui. l. qd ap paret. qa lex nō notat factū: s3 dēnationē factā sup facto. ut ppr loqr sup accusatiōe uel actōe q orif ex ipso scō seu pp factū stati dicā. **Que ro** vtru cōdēnat cōditiōe furtiua sit ifamis. vī q sic: qa tex. dicit hic. q furti. In dīu. e. l. cessat. de ac. et ob. et ita t3 gl. hic et ista e p. nā hec lex nō notat factū: s3 accusatiōē seu actionē ex q dē natio seqf. l. si e dānat publico iudicio: uel alia istaz accusatiōnū. et iō gl. l. certi dicitio. j. si cer. pe. optie dicit q si ageret certi dicitōe gñali ad istud quod nenit in aliqua istarum actionū que infamat non sequatur infamia. quia lex notat actionem per quam condemnatio sequatur: vt hic. Et ideo quando queritur vtrum condēna tus ex inquisitione sit infamis uel vtrum condē natus ex forma statuti sit infamis istud est inq rendum vtrum inquisitio vel statutum quod al terat penam legalem facit cessare crimen ee pu blicum. Si enim non facit cessare damnatus de publico iudicio est infamis: sed si faceret cessat non esset infamis. hoc expediui in. l. infamen. d. publi. iudi. dicam. j. e. l. athletas. §. calūniator.

Querit glo. quot sunt casus qui ponuntur in hac. l. glo. dicit q sunt. x. vel. xi. non curo. enūe ra p te. **Quero** vtrum sint alij casus in quib quis infamatur. Glo. q sic. ut. l. notantur. cum. l. se. j. e. et l. i. de sepul. viō. Item dicit glo. si qd acceperit pecuniam ob negocium faciendum: uel non faciendum. guil. dicit q hoc non bene pbat lege. et dicit uer. pter q i casu si qd accepit pecuniā ob testimoniū dicēdū ul nō dicēdū. ut. l. iij. §. lege iul. j. d. ref. **Querit** gl. qd i actio ne. l. aq. et qd me. cau. dic ut i gl. **Quero** vtru infames dicantur capite minui: dic ut in ea.

bens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

hens bina sponsalia. intellige ut per bal. in. l. prima. C. de sponsa. et quid in habente duas concubinas: uel vxore et concubina: dic idem secundū bal. in. l. ij. C. de incest. nup.

Dicitur hic q qui ptrahit bina sponsalia infa mator. qd si bz duas cocubinas. certe phibituz est: vt in aut. qui. mo. na. effi. sui. s. pe. z si no aut est infamis qz no punif h. C Quero vtru requiratur qz incidit in oes istos casus qui ponunt hac. l. videt qz requirant oia. vt. l. si heredi plures. de costi. insti. In ptrahituz est veritas vt pz ex oibus. l. huius ti. Ad cotrarium rñdeo qz qñqz plures ofones copulantur respectiue ad aliud: tunc requirit cõkursus vtriusqz vt ibi. Qñqz per se principaliter. tuc illa copula magis ponit continuatiue qz copulatiue. ita loqur hic.

¶ **Uod ait pretor.**

Hic iuriconsultus incipit exponere edictu z sunt expositiones multum notabiles. z veniut sepe de facto. Glo ponit quandã dñiam quã vide. non curo amplius.

Exercitus. Ho. qz non dicat exercitus. nisi hcat legiones: vt in glo. qd no. p terris subditis alicui ciuitati: vel regi. que pmittit ire in exercitu cu ipse fecerit. Ho enim dicitur facere exercitu nisi mittant tot gentes que faciant legionẽ. z ideo sis caut qñ vocaris ad dictandũ similia instrumeta: vt in telligas qualiter intelligit exercitus. z quot gentes faciãt legionẽ: dic vt in glo. C Secũdo no. hodiũ ampliat. nam lz sm ius scriptũ edictuz nõ loquat: nisi de misso ab exercitu: edictũ extẽdit de misso ab exercitu: vt alia coherte seu ala. C Op. glo. de. l. cũ qdaz. de lib. z posthu. z nõ soluit. tamẽ Dy. in. c. odia. extra de re. iur. li. vi. dicit qz istud est rone publice vtilitatis qd est verum cũ publica vtilitas versat in hoc: qz cũ pset maleficiũ esse comissum si sba edicti nõ extẽderent ad illud esset impunitũ qd eẽt ptra publicã vtilitatem: vt. l. ita vulneratus. ad. l. acqul. sed si tractaret de diuersis penis imponẽdis tuc elige retur mitior: vt. l. si ptes. de penis. z. l. interpreta tione. e. ti. hoc aut qz nullo mō puniaf nõ eligif. facit qd no. Dy. in. c. in obscuris. eẽ de reg. iur. li. vi. C Scdo op. C. de his qui nõ implent sti. l. si. li. x. So. ibi fauor nõ ampliat: qz reipubli. non interest fauorem ampliari.

Ex. s. sequenti.

¶ **An causa sit exprimẽda in snia. Et an z qñ ex auctoratio reddat quẽ infamem.**

Ignominie causa. Nota hic duo. Primo qz in snia debet inseri causa. Scdo no. d degradatiõne seu exauctoratiõne. C Ad primã op. extra de sen. z re. iudi. c. sicut. z. j. de re mili. l. milites. s. missionẽ. Glo. so. z illa est vera q dicit hoc. quo ad infamiã. illa quo ad cetera. C Pro huius declaratiõne debes scire qz si quidẽ querif vtru cã sit exprimẽda in snia quo ad valorẽ snie z nõ est necesse: vt. d. c. sicut. sed si quo ad aliud puta quo ad grauandũ condẽnatuz vt infamef vel quo ad releuandũ. tuc debet inseri cã vt hic. z. l. hoc eni. de suspec. tu. z qd ibi no. z. l. si qz cũ nõ possidet. z ibi no. glo. j. d. excep. rei iudi. z ita debet itelligi quicqd Dy. dicit in. l. qui rome. s. duo fratres. de hb. ob. z. l. y. in. l. pperandũ. s. illo. C. de iudi. C Ad scdoz opi de. l. qui cũ vno. s. exauctorare. de re mili. So. dicit glo. ibi fuit exauctoratus ex cã insufficienti ad infamiã: quia propter litem vitandãz sese dederat militie: que glo. optime dicit. Pro cuius euidẽtia debes scire qz quedã est exauctoratio sbalis. z ista bene facit militẽ perdere priuilegia militaria tamẽ miles remanet: qz nõ interuenit actus retro similis

ar. l. ab emptiõne. s. de pac. facit extra de penis. c. degradatiõ. li. vi. Quedã est realis degradatiõ. Et hic aduertẽdũ. qñqz ista exauctoratiõ fit in penã z est infamis vt h. qñqz ista exauctoratiõ fit ut preparatiõ ad aliud. z hoc dupliciter: qz qñqz fit vt pparatiõ ad litẽ: vt faciat quẽ esse iurisdictionis alterius: z tunc nõ erit infamis: vt. l. qui cũ vno. s. exauctorare. ita loquitur glo. ista. Qñqz fit ut pparatiõ ad impositionẽ pene que forte in militem nõ caderet: z tunc puto idẽ qz non fit infamis nisi secuta snia: vt in aut. de san. epi. s. si ho crimẽ. z. s. se. z. C. de epi. z cle. aut. clericus. z in cor. vnde sumif z in istis casibz erit duplex pcessus. vnus sup degradatiõne. alius su per crimine: ut. d. s. si ho crimẽ. z. s. se. facit qd dixi. s. de iurif. om. iudi. l. magistratus. qd puto verũ qñ degradatiõ fit ab vno iudice z punitiõ ab alio. sed si fieret ab eodẽ: tunc in ea degradatiõne que fit ad pparatiõne pene puto sufficere vnum pcessum sm ea q no. in. l. i. in magna glo. de act. emp. que dixi in examinatione seu degradatiõne milituz idẽ in degradatiõne doctoz seu clericoz: ut in glo. que qualiter fiat habes ex pressuz in. d. c. degradatiõ. extra de penis. li. vi. z istam degradatiõnem fecit fieri papa de quodam archiepiscopo.

Miles. C Op. glo. Quero vtru condẽnatus de adulterio puniaf capi te: vt. l. quis. de adulte. Glo. soluit qz olim non erat pena mortis idẽ no. in. l. qui cũ vno. s. qui adul. de re mili. z. l. claudius. de his q. vt in dig. Tu dic melius: vt no. in. l. si qz vidua. j. de qñfi. C Ultimo no. glo. tuã. hic vides qz infamis ab soluit a sacramento militie. idẽ ab oĩ publico offi cio. qd no. facit ista glo. qz infamis nõ põt esse ta bellio. Cõtrariũ determinauit. j. ad. l. iul. repe. l. eadẽ. dic vt ibi facit qd no. p Anno. eẽ de excef. pre. c. inter dilectos. in prima glo.

Ait pretor. Querit glo. de istis iocularibz. dic vt i ea.

Thletas. C Op. glo. de. l. ipator. j. e. So. glo. qz est rō: qz magis peccat qui lenociniũ facit qz adulteriũ. C Et no. qz maius delictum est lenociniũ qz adulteriũ.

Ex. s. sequenti.

Quis dicat preuaricator: z quis calũniator. Et an coipso qz quis nõ pbat dicat esse in calũnia: z qui sint casus in quibus cessat presumpciõ calumnie. Et qualiter quis debeat puniri de calumnia. Et qñ statutu imponit penã nõ pbanti si absoluitur reus in illa snia nõ pbans potest cõdẽnari. Et cõdẽnatus officio iudicis e infamis.

Calumniator. C Primo qro quis est preuaricator. Rñ. pprie dicitur accusator publici iudicij qui accusat nõ ad condẽnatiõne: sed ad absolutionẽ. dicif etiã preuaricator aduocatus: sz improprie: vt in glo. tene mētĩ qñ coraz te venit aliqs accusans reum in seruitiũ ipsius rei põt eẽ pcedi de preuaricatione. C Quero qz dicat calũniator. Rñ. q falsa crimia sciẽter intẽdit: vt. l. i. in prin. ad turpil. C Quero an coipso qz qz nõ pbat psumat calũniator. de h sunt opi. i. l. i. ad turpil. z docto. tangunt in. l. i. c. de aduo. di uer. iudi. quicqd dicatur veritas est que hac gl. ponitur qz regula est qz coipso qz quis nõ pbat presumitur calũniator: sz fallit in casibus qz hac glo. notabili ponunt. ista tamẽ presumpciõ non est iuris z de iure: qz cõtra eam admittif pbatio in contrarium. z hoc est qd dicitur in. l. i. j. ad

.ff. de acqr. here. z post bar. in. l. qui rome. s. duo fratres. de s bo. obli. z in .l. qd ergo s. pena gra uior. j. eo. z s. pe. in ti. de senten. pla. s. qualiter. s. verũ. C Adhẽtez pdere. z vi. de qd nota. bar. in. l. i. d pẽis de quo etiaz in spe. qualiter i ac cusa. pec. s. i. d. leuia at crimia. z ter. i aut. vt cle. apud ppri. epi. s. illud palam.

¶ **Uod ait p. tor. s. exercit. op. gl. vide bar. in. l. quẽdã modũ. C. de agr. z cõfi. s. Imol. l. d. l. cũ qdam.**

¶ **Ignomi nie cã. sit ex primẽda. z adde qz snia que fertur z cõtumacem vigore cõtu macie: vt sã tentia bñi semp regit eã: s. m bal. in. l. pe. C. d. fidei cõmiss. libe. z de ma teria. vi. e bal. in. d. s. il lo. z qd dixi post bar. in l. i. s. a. z quẽ**

turpil. ibi nec otioz qui no pbat rē. puto aut q possit pbari p trariū per publicā samā que excu-
sat a calūnia. tex. est in l. miles. §. mulier d adul.
Idem puto q si aliqs accusauerit aliquē de de-
licto eo q audiuerit a psonis fide dignis. ar. C.
de calū. l. iure. r d bonis liber. l. qui cū maior. §.
si. secus si audiuerit a personis non fide dignis:
vt. l. athletas. j. de fal. r ibi dixi. ¶ Qui aut sunt
illi casus in qbus cessat presumptō calūnie. glo.
posuit notabiliter quā vide r signa. Et aduerte
qz in oibus istis casibus in qbus accusat excusat
a presumpta calūnia in oibus istis vel sibi cor-
respondētibz iudex pōt per inqstionē pcede-
re. ideo enī necessarius est accusator: vt possit p-
pter calūniaz puniri similitudine supplicij. s; ibi
ista rō cessat: ideo non est necessarius accusator:
dixi plene in l. ij. §. si publico. j. de adul. ¶ Que-
ro qualiter qs puniat de calū. Rñ. duobus mo-
dis. Primo iudicis officio mercenario: r tunc
condēnat in ipso snia: qz reus absoluit: vt. j. ad
turpil. l. i. r. C. de calū. l. i. puto tñ q ipsi accusa-
tori debuit dari terminus ad faciēdū suā defen-
sionē sup calūnia: qz hoc solū qd nō pbauit nō
inducit psumptionē iuris r de iure. sed pōt pba-
ri p trariū: vt. s. dixi. ¶ No. etiā ex hac glo. r ex
ll. quas allegat qz qñ statutū imponit penaz nō
probandi accusationē qz in ipsa snia in qua reus
absoluit pōt accusator condēnari. ¶ Itē no. ex
hac glo. p iuncta cū tex. qz p dēnatus officio iudi-
cis est infamis qd puto verū. satis enī est qz sit d
calūnia vel publico iudicio cōdēnatus: vt requi-
rit edictū p roris. dixi plene in l. ifamē. de publi.
iudi. Si nō vult qs cōdēnare aliquē de calūnia
accusatione pposita hoc tunc pōt fieri ex inter-
uallo. idē puto si iudex vellet ex officio nobili in-
quirere. Nam cū istud delictū sit cōmissum corā
iudice de eo pōt inquiri: vt. C. de pba. l. iubem^o
r d testi. l. nullū. r ista facultas ingrēdi correspo-
det illi casui exceptuato in quo accusator nō te-
net de calūnia. si in dolo admissi erimnis: vt. s.
dixi glo. iudex enī ipse per hoc offendit: vt. d. l.
nulluz. ¶ Quero que est pena calūnie: dic vt in
glo. qz similitudo supplicij vbi est pena determi-
nata vel eius quod in illo delicto solet imponi:
vt in glo. r bene.

Ex. §. sequenti.

¶ Damnatu de furto infamis efficitur: licet in
veritate illud nō fecerit: r idē dicendū est de eo
qui dedit pecuniā r pactus est ne vocaret ad iu-
diciū: lz in veritate furtū nō fecerit. Et an condē-
nationē nō licz dare pecuniam p pace faciēda
post sic.

¶ Item si quis. ¶ Dic iuriscōsult^o
exponit hba edicti.

¶ Primo opp. de l. furti. §. pactus. j. e. So. vt
ibi. ¶ Quero qd si aliqs est p dēnatus de furto
qd in veritate nō fecit an sit infamis. ¶ Quidā qz
non p. l. si furti. C. e. r qa res inter alios acta rē.
glo. determinat p trarium r bene. Ad. l. si furti.
rñ. vt in glo. ad illud qd dicit res inter alios acta
rē. Rñ. qz illud est verū in his que p tinent dimi-
nutionē status alicuius vel fame. nā tunc habet
pro veritate quo ad oēs: vt. l. ex ea. s. ti. i. ¶ Se-
cūdo qrit gl. dicit hic pact^o: qd si pactū fecit cū
in veritate nō cōmissit delictū: opinionones sunt. Fi-
naliter glo. dicit eū nō infamari. ar. l. itē. §. pōt.
de alie. iudi. mu. ca. fa. r qd ibi dicit furti rē. itel-
lige qd factuz apparet. ista determinatio videt^r
dictū. in pñ. glo. nec ob. l. itē. §. pōt: qz in illo de-
licto requiritur verus dolus qz ibi cessat. h aut suffi-
cūt p dēnatio vel factū: vt h patz Ja. bu. dicebat

¶ Able-
tas. §.
calum-
natori .no.
etiam. adde
bart. in d. l.
athletas. de
fal. r q not.
bar. r bal. in
l. l. C. de pl^o
peti.

istā glo. posse sustineri hoc mō. qñqz transigatur
sup pena iudice volēte vel auctorate: r tunc nō
infamat qz: vt. l. qd ergo. §. pena grauior. j. e.
qñqz paciscitur super delicto: r tunc infamat vt
hic in tex. qñqz sup instantia: r tunc nō infama-
tur: nisi cōstet de crimine: vt hac glo. certe non
placet hoc: qz istud pactū ne peteret in iudicio:
vel ne litiget nō solū perimit instantia: sed ipsaz
actionē: vt. l. si vnus. §. pactus. s. de pac. r ibi vi-
debitis. r. l. post qz liti. C. de pac. r ideo puto qz
eo ipso qz pactus ē data pecunia sup aliqua ista-
rum actionū sit infamis. r ex hoc habes qz non
licet dare pecuniā alicui: vt sibi faciat paces^o qd
intellige verū ante condēnationem secutā: tunc
enim nō licet qa habet p confesso vt hic: nisi in
casibus in qbus lz transigere: vt. l. transigere. C.
de transf. No. aut qz pecunia data repetatur. qd
intellige in l. accusatio. C. qd me. ca. que est no.
ad hoc cum sua glo. sed post qz condēnatio esset
facta si darem tibi pecuniaz: vt faceres mihi pa-
cem forte non est pbituz. facit extra de penis
.c. presbyter. r. j. qd me. cau. l. nec timorē. cū sua
glo. hoc tamē non firmo.

¶ Honiam. ¶ Dic dicitur qz
videtur fateri qui

paciscitur quid est hoc dictū. dicit qui
dam perinde est ac si fatetur extra iudiciū: di-
centes qz confessio extra iudiciū sufficit ad cō-
dēnationem. ita dicebat Ja. glosator antiquus
glo. tenet contrariuz: vt in ea veritas est qz con-
fessio extra iudiciū facit iudiciū ad tormen-
ta: vt. l. quero. j. de edi. edic. r. l. capite quinto.
de adul. Sed cōfessio in iudicio sufficeret ad cō-
dēnationem: vt. l. si confessio. j. de cust. re. r. l.
plane. j. ad. l. acquil. Ista ergo transactio licet fa-
cta extra iudiciū habet vnū confessionis facte
in iudicio quātum ad hoc vt possit sequi condē-
natio. ita sentit glo. in l. transigere. C. de transf.
Item infamatur sicut si esset condemnatus vt
hic. Sed confessio sola facta in iudicio non infam-
maret: vt dicam in l. ictus sustium. j. e. licet qui-
dam contra per hanc. l. r glo. h videtur sentire
in glo. paruula cum dicit qz hec duo paria sunt
cōfiteri in iure. r pacisci extra ius.

¶ Arti.

Ex. §. sequenti.

¶ In ciuilibus appellatio suspēdit effectuz snie
in totū: r similiter in criminalibus preter qz quo
ad bona in quibus remanet aliqs effectuz pme
snie. Et nil nouari appellatiōe pendēte debet i-
telligi: nisi illud fiat qz fieri poterat pendente p-
ma instātia. Et lata snia ante interpositā appel-
lationē statū qz infamat. Et iterposita appella-
tione r ea pendēte appellatio extinguit sniaz r ei^o
effectū: vt s. Si aut appellatio interposita ē de-
serta fingit nunqz iterposita r retro infamis. Et
si tēpore appellatiōis pendētis testimoniū duxe-
rit valet licet fuerit deserta. r si prima snia est cō-
firmata tanqz iusta a die cōfirmatiōis ē infamis.
Et videt agi ex snia cōfirmante nō confirmata.
Et an iudex appellatiōis mādēt executiōi sen-
tentiam. Et an cautiōes pstite in primo iudicio
pmittant in secūda snia. Et an appellatio extin-
guat sniaz interlocutoriā. vide in si. remissive.

¶ Sed si furti. ¶ Dic ponit verbū dā
natus positū in edi-
cto. ¶ Op. primo r videtur qz appellatio non
tollat effectū snie: vt. l. cyrographis. j. de admi.
tu. glo. sol. Tu dic melius in ciuilibus suspēdit

¶ Itē si qz
faciat pacē.
An licet ali-
licui dare pe-
cuniā vt sibi
faciat paces
tractat bal.
in l. fin. j. de
cōdi ob tur.
cau.

¶ Honiā
qz dicitur
d glo.
hic vide qd
dixi p bar.
in l. ij. §. qd
obseruari. d
iur. calū. C.

appellatio effectum sententie in totum: et illud quod dicitur nisi innovari appellatione pendente: debet intelligi nisi illud fiat quod fieri poterat pendente prima instantia ut. l. postquam. §. imperator. j. vt. le. no. ca. Solum. n. hoc prohibet innovari appellatione: quia suspendit iurisdictionem primi iudicis et ad superiorem iudicem causam devolvit: ut. C. de appel. l. a iudicibus. et in. d. ti. nil. no. ap. pen. Sed quando appellatur in criminalibus suspeditur effectus prime sententie in totum preterquam quo ad bona quo ad que remanet aliquis effectus sententie prime: ut. C. si pen. ap. mors in teruene. l. si. z. C. si reus v. accu. mor. fue. l. iij. ergo. l. cyrographis. loquitur in appellatione interposita in criminalibus in quibus quo ad bona remanet aliquis effectus prime sententie. Unde si quid est innovatum revocatur per officium iudicis: ut ibi no. ita dicitur intelligi gl. ista. **Pro declaranda ista. l. dic. q. post latam sententiam quoddam est tempus appellationis interponende ante eam interpositam. quoddam est tempus post appellationem interpositam ea pendente quoddam est tempus post appellationem interpositam et sententiam primam confirmatam per cursum fatalium. quoddam est tempus post appellationem interpositam et sententiam primam confirmatam tanquam iustam et equam de quolibet istorum videamus.** **Circa primum. s. circa tempus appellationis interponende sunt op. hic in glo. super verbo provocacionis. Quidam dicunt q. sententia lata statim infamat. vt. l. qui ultimo. et. l. quo ad statum. j. de pe. cum. si. Alij dicunt q. rium q. non infamat donec transeat in rem iudicatam: vt. l. i. de re. iudi. facit. s. d. tras. l. x. post rem pro hoc qd. no. in. l. i. nil. no. appe. pen. f. q. infra decem dies non potest fieri executio. Prima opi. est vera fm. oes. p. l. allegatam per eos. Ad contrarium rii. quedam est executio sententie que fit facto hois. et ista non potest fieri infra tempus appellationis interponende: ut in contrarijs. Quedam est executio que fit a lege ut infamia: et in his que continent diminutionem status: tunc sententia statim trahit secum executionem: vt. h. z. d. l. qui ultimo. et. l. quo ad statum: et. l. si quis exheredato. §. hi. qui. et ita dicunt canonice i. pe. na. excoicationis. extra de ap. c. pastoralis. quod no. **Circa s. m. tps. s. post appellationem interpositam ea pendente videtur q. appellatio extinguat sententiam et eius effectum: vt. hic. et ita tenet hic prima glo. Contrarium tenuit. f. q. non extinguat sed suspendit glo. in. l. tale. §. qui provocavit. s. de pac. Sed ista est vera: ut hic patet in. l. i. in. fi. ad turpil. qd. itellige ut dixi. s. in pmo contrario. **Tertius tps. est post appellationem interpositam et desertam per cursum tps: vt. h. dicit glo. ij. circa medium q. fingitur nunquam appellatum esse: et sic retro infamis est vt. dicit tex. Sed hic insurgit dubium quid si interim talis condemnatus tulit testimonium an valeat: videtur q. non. vt. l. iij. §. due. j. ad carbo. et ita dicit glo. Guil. de cu. dicit d. ruz: q. inspicitur tempus dati testimonij: vt. l. i. C. de testi. Item q. factum ipsius testis negligentis prosequi appellationem non debet nocere alij pro quo testificatus est. ar. l. si vnus. §. ante oia. s. de pac. et. l. nam. et postea. in. fi. de iureiur. d. Ja. bu. tenet d. rium. **Max in his que retro finguntur oia rescindunt perinde ac si ab initio fuisset infamis: vt. l. pe. de suis et legi. et no. in. l. vl. C. de sen. pas. Credo opi. Guil. v. riorum per rones suas et illud quod dicitur in his que retro finguntur et. intellige nisi de necessi-********

tate facta fuerint: vt. l. quotiens. j. de pactis do. sed testificari est huiusmodi: ergo et. An autez qui est excoicatus et appellavit et neglexit prosequi retro dicatur infamis. Doctores canonum variant. ut extra de ap. c. sepe. vide ibi. ubi Inno. et Ber. discordant. **Quartus tempus est post appellationem interpositam et sententiam primam confirmatam tanquam iustam: tunc a die confirmationis est infamia non retro vt. hic. Ex quo apparet q. actio oritur ex sententia confirmante non ex confirmata. de quo plene in. l. eos. C. de ap. et mandat sententiam executioi iudex appellationis non primus. de quo dixi plene in. l. tale. §. qui provocavit. ex quo apparet q. cautiones prestite in primo iudicio non committuntur in secunda sententia: quod dicitur in. l. cu. apud sempronium. j. iudi. sol. **Quero vtrius appellationis interposita ab interlocutoria extinguat illam sicut diffinitiva. videtur q. sic vt. l. intra vtile. j. de mino. et ibi dicam. In p. rarij facit. c. no. solu. ex. de ap. li. vi. dic. vt. dicitur in. d. l. intra vtile.****

Si quis alieno. **Pro dcl. ratione tex. et glo. debes scire q. aliquis dicitur esse in iudicio alieno nomine tribus modis. Primo alieno nomine. i. ad alterius utilitatem et damnum ut procurator. Secundo dicitur esse in iudicio alieno nomine. i. ad alterius utilitatem et danum suo tui nomine est in iudicio vt. fideiusor et defensor q. alterius mandato suscepti in se iudicium. Tertio dicitur alieno nomine. i. ppter factum alienum suo tamen nomine litigat et ad sui utilitatem et damnum ut heres. Quarto alieno nomine. i. super instantia contra personam alterius inchoata ad sui tamen utilitatem et danum litigat et pro facto suo. vt. l. servus cuius. j. e. In omnibus istis casibus condemnatus non infamatur: licet quo ad quid dicitur suo nomine litigare: ut ex predictis patet: et sic cessant omnia contraria formata in glo. **Quero dicitur hic in. fi. q. code nato procuratore non infamatur dñs si ab initio litigavit per procuratorem. **Quero qd. si ab initio dñs fuerit litem contestatus. Glo. dicit idem. et hic subaudit maxime quod puto verum: q. edictum pretoris requirit que condemnatus esse suo nomine. oportet ergo q. ille quasi contractus qui celebratur in sententia: vt. l. iij. §. idem scribit: et ibi no. j. de pecul. celebretur cu. ipso reo principali qui si non est in iudicio non potest condemnari nec cum eo talis quasi contractus celebratur per regulam. l. quecuq. gerimus. j. de reg. iur. et per. l. i. de sen. et interlo. om. iud. quicquid ibi dicat glo. **Habes ergo mirabile consilium q. quando quis dubitat condemnari in actuone famosa litiget per procuratorem et evitabit infamiam ut hic.********

Factus. **Ho. ar. q. non licet facere pacem data pecunia. vt. dicitur in. l. athletas. in. fi. s. eo. **Ho. etiam diligenter q. l. simpliciter loquens restringitur ne sequatur absurdum. simile in. l. scire oportet. §. aliud. j. de execu. tu. et. l. aliud. §. absurdum. de re. iur. et. j. de testi. l. quesitum. dixi in. l. omnes populi circa interpretationem restrictivam. **Quero quid si in veritate interuenit pecunia tamen non fuit appositum in contractu. Glo. in. l. accusatioe. C. quod me. cau. videt velle dicere q. satis est si in contractu non apponatur: sed alio casu loquitur q. tum ad caluz presentis legis puto sufficere q. in veritate interuenit: et licet ibi non sit scriptus videt tamen repetitum: vt. l. item quia in. fi. s. de pac.******

C Si quis alieno. alie no noie: qñ qñ dicitur coueniri no mine alieno adde baro. in. l. alia. in. pñ. solu. ma. et in. l. i. C. d. obsequis patro. prestan. d. Tertio dicitur bene facit qd. no. in. l. ap. sul. in. §. fi. p. il. l. i. tex. j. qui bus ex cau. sis i. pofea.

C Ab initio adde bal. in. l. nihil. C. d. procu.

C Pacto. Et istuz tex. allegat bar. no. in. l. ij. in. pñ. C. de pe. na iudi. et.

C rti. f. statim infamat. idē dicit l. i. ff. de re iudi.

C Opi. qui licet. vide gl. in. c. fi. extra de testi.

B ij

Ex. §. sequenti.

Iustus qm excuset. Et iudex nō pōt cogere ptes ad trāfigēdū nec cōpromittēdū in arbitra tores nec ad pacē nisi publica utilitas emerse rit iustus ēt delegati iudicis ad vniuersitatē cati saz excusat itē iustus arbitratoris iubētis pecu niā dare excusat. Et generaliter d3 itelligi nō stri cte illud q d3 q arbitramētū est transactio.

Qui iustu. Iustus p̄toris excusat iuramētū nō h3 viz tran factiois quo ad ifamiā. h. d. z ē bon. §. C. Op. z v̄f q iustus p̄toris non excuset: qā iubere non pōt. Nemo. n. iuit cogit p̄bere: ut. C. de iure de li. l. nec emere. z de p̄bē. emp. l. iuit: z vt nemo inuit: i rubro z nigro. Et gl. h. d. determinat q iu dex nō pōt iubere trāfigere. So. qdā sunt qbus nullo mō q3 tenef parere. z tūc illoz iustus nul lo modo excusat: ut. l. liber hō i p̄n. j. ad. l. acql. Quidā sunt qb q3 tenef parere i aliqb: ut pa rentib dñis iudicib. z tūc i his i qb d3 q3 pa rere sine dubio excusat: ut. l. nō v̄f. §. q iustu. j. d re. iu. In his nō i qb q3 parere nō tenef si sunt graua nō excusat pp iustus vt. d. l. liber hō. z ibi no. ad. l. acql. z de re. iu. l. ad ea. s3 si sunt leuia ex cusat ita loquit h. Dabes ergo ex hac glo. nota biliter q iudex nō pōt cogere ptes ad trāfigen dū: z eodē mō neq3 ad cōpromittēdū i arbitra tores qd no. z tene mēti. Eodē mō v̄f q nō pos sit cogere ptes ad pacē qd itellige nisi forte per hoc ges publica inqetaref: tūc. n. posset. ar. l. cō gruit. s. de of. p̄. z i auct. j. de mā. p̄n. §. eos. uide hāc glo. z no. eā. Q̄uero vtrū iustus delegati iudicis excuset. certe sic si ēt delegat ad vniuer sitatē causaz: qā est eadē rō q i iudice ordinario vt ex p̄dictis p3: s3 si ēt delegat ad vnā cām tm tūc i ceteris habet ut priuat: z iō tūc iustus ei nō excusaret: ut. d. l. liber hō. Q̄uero qd i ar bitro vtrū ei iustus excusat. Rñ. glo. q nō. qd in tellige v̄f si fuerit cōpromissus tāq i arbitru. z sic ad eū nō spectat iubere trāfigere: s3 si i eū fue rit p̄promissus tāq i arbitratorē pcuratorē: z ip se p̄cepit dari pecuniā: puto q ei iustus excusat: qā rex. q dicit: pact est: intelligit data pecunia sponte s3 iste dedit necessitate coact. s. pp sniam arbitratoris. z si dicas iputet sibi: qā se posuit in tali necessitate. dico q talis necessitas nō ē de ne cessitate ordinata ad casuz istū. Illud aut qd d3 q arbitramētū est trāfactio d3 itelligi generaliter. hoc ē qdā cōuētio p quaz recedit a lite vel a cōtrouersia nō aut d3 itelligi stricte q sit trāsa ctio q sit aliquo dato vel retēto: qā si hoc ēt scq ref q nūq3 arbiter posset i totū absoluere vel in totū cōdēnare qd esset iniquum.

Mandati. C. No. casum i quo actio mandati dria infamat: di cam. j. e. l. in fi.

Illud plane. C. Op. q ides sit in mandato z deposito qd i tutela z pro socio: dic ut i gl. q subtiliq z cla ra ē. s3 glo. isti. mā. §. recte. dicit apte q mādātū re nō i tegra morte mādātarij nō finit: z sic tran sit ad heredē. Tutela nō z societas finit morte omnino s3 duret actio.

Contrario. Q̄erit glo. qd si i drio iudicio agat pro fide rupta dicit glo. nō i famari nisi i casu posito. s. e. l. §. mādātū: qā i penis nō debem legē extē dere ex idēitate rōnis qd no. s3 hāc gl. In driu t3 glo. in. l. si pignore. §. si post distractū. j. de pi gno. act. ista tenef cōiter s3 forte illa verior ē: nō determino modo.

in actionibus. C. No.

fula apposta i p̄cedēti. c. i sequenti nō in telligit repetita. s. illa clausula pactusue. s. ite i. l. ij. in p̄n. j. vi bo. rap. i illis s3bis coactis oib zc. qd est v̄f i his q prinēt ad facti narrationē: sec in his q prinēt ad iuris dispositionē: vt. l. quemad modū. §. si. j. ad. l. acquil. z §. hoc tñ capite dixi plene in. l. pretor ait. j. ad legē acql.

Ex. l. sequenti.

Q̄n allegare liceat ignoratiā. z an occidēs il lū quē credebatur exbānitū puniat ut simplex ho micida. Et an executori ignorati currat tps. z q lit testis dponēs de morte d3 cāz dicit sui reddē.

Inero.

re tertiā pte edicti de his q notant ifamia ipso facto z breui ter. h. d. Licetū ē allegare ignoratiā ad p̄modū ignoratis. h. d. Ja. bu. C. No. ex isto p̄ncipio q ignoratiā nō d3 puniri. ex hoc no. q tps p̄tinuū currit etiā ignorati. C. Op. q ignoratiā punif: vt. j. de pig. act. l. tutor. §. i. glo. nō soluit. Sic q ignorantia ibi habuit culpā admixtā. vñ pp cul pā punif. sic. s. de legi. l. i. z iō hec lex d3 itelligi de ignoratiā facti nō iuris q cadit in latā culpā: vt. j. e. l. liberor. no. glo. z h. z ibi. C. Ad secūdū op. in fi. de excu. tu. §. q aut. z l. cū sex. j. de edil. edi. So. h. tps ē utile ibi p̄tinuū z in dubio itelli gif cōtinuū: ut. l. i. z ibi no. j. de diuer. z tēp. pre scrip. C. Op. ex glo. ad sūmariuz itellectū de. l. si bis. §. si seru. j. de acq. re. do. vbi allegat ignorā tia ad cōmodū ignoratis. So. distingue tres ca sus: qñq3 q3 allegat ignoratiā ad euitādā penā et pōt ut h. qd itellige nisi sit admixta culpa ut h. z ex hoc seq q si q3 occidit illū quē credebatur exbānitū vel adulterauit illā quā credebatur non nuptā q nō puniat tāq de simplici homicidio vel adulterio: vt. l. penul. j. de adul. S3 si erat in culpa qā pleni inuestigare debuit puniref tāq de culpa: ut. l. ij. §. q actioe. vi bo. rap. Q̄nq3 alle gat ignoratiā ad incōmodū ignoratis: s3bi grā occidisti exbānitū quē tu ignorabas exbānituz: adulterasti mulierē solutā quā credebatur nuptaz z s3tia. Lerte ad p̄niēdū te nō poteris istā tuaz ignoratiā z errorē allegare: s3 stabif veritati. ar. but. l. z est tex. in. l. iter oēs. §. recte. j. de fur. et d cri. expi. heredi. l. fi. z isti. de obli. q ex delic. §. pla cuit. z ex hoc ego dico q i criminalib nō admit tunt rñsiones p s3bū credit z nō credit. Nā tuū credere nō faceret te plus puniri si veritas aliter se haberet p dicta iura: z iō de veritate d3 rñderi vt sic scio: ut. l. repeti. d. q̄stio. z p totū ti. fa. j. re. amo. l. marcell. Q̄nq3 allegat ignoratiā ad cō modū ignoratis quo ad hoc vt lucrus p dat nō vt dānū sentiat. Exēplū dicit statutu: q p̄ntabit exbānitū hēat cētuz: mō tu cepisti z p̄ntasti quē dā nō tāq exbānitū: qā ignorabas: certe nō de bes h̄fe p̄miū: ut. d. l. si is. §. si suus. de acq. re. do. z l. si q3 graui. §. vtrū. ad fill. In eo q dicit vltra: pro hoc. de cōdi. z demō. l. ij. vbi nō suffi cit p̄ditionē ipleri facto: s3 ex certa sciētia q̄tū ad acqrēdū. facit qd no. Di. i. l. cū su. j. de n. obli. C. Alteri ista lex facit ad. q. dicit cōstitutio ep̄i q si executor nō fuerit executus ifra ānū vltimā volūtate cadat i excōicationē vtrū istud tps cur rat ignorati executori: v̄f q nō ne ignoratiā pu niaf. In driu v̄f tex. h. dū dicit: merito p̄tor adie cit. q. d. si p̄tor nō adiecisset curreret ignorati. p quo facit qd dixi. s. q i dubio tps ē p̄tinuū: ut. l. i. de diuer. z tēp. p̄cri. Teneo q tps nō currat nisi a tpe sciētie ēt si i cōstitutione dīcat ifra ānū

a Qui iustu ex hac glo. adde bal. in l. ex stipula tione. C. de sen. p illum tex. q dicit in l. eqsimū j. de vsufr. z ad q bal. i. c. i. §. si q3 furatus. de pa. tenē. di xit q ille ter p̄stabat. arg. q q3 possit cogi vna cū aduersario ad compro mittēdū in amicū cōm cōtrouersia quā habent iuicē. postea dicit ipse q hoc non cre dit nec ē ve rū fm cum. ADDE an iudex possit aliqū cogere ad cōpro mittēdum resistente sta tuto pau. de cast. consilio. clxxxij. b Arbitra mētuz. adde bar. in. l. qd si ephef. §. i. ff. de eo qd cer. lo. c Estet ini quuz. Adde bal. in. l. fi. i. ij. col. j. de execu. rei iu dica. d Contra rio hīde ru. pta. an p̄dē natus de fi de rupta sit infamis per Inno. in. l. i lamē. de pu bli. iudi.

C Admixta culpa. vide bar. in. d. §. recte. z in. l. oēs populi. in. v. q. p̄nci pall. z vide q no. insti. d ac. §. pena. les in secun da charta. C. Occidisti bānitū. s3 de bānitū Jos. an. tenent p̄ riu i specu. i ti. de accusa. §. sequif. et qd no. bar. i. l. nō solū. §. morte. d. op. no. nū. i. iij. charta. z ad de quod no. bar. i. l. fi. ff. de adul. C. Si suus z ibi bar. bal. h. q̄ se quif roma. i. d. §. vtrū. z adde Bal. i. l. si q3 here dē. in. pe. q. C. de insti. z substi. z cū bar. s3 Sal. in. l. ca. qdē. in. uer. pvi. q ro. C. de ac. cusa. bar. i. l. nulla. de de la. lib. x. b Cōstitu tio ep̄i. z vi de lat. bar. z qd ibi dixi i. l. labeo. ff. si q3 testa. li ber esse iuf. sue. adde q no. bal. i. au. ctē. cui reli. ctū. i. ij. col. C. de indi. vidui. z qd si sūt ipedi tus. vide p bal. i. l. fi. §. i. cōia d le. ADDE bal. cōstio. cccx xi. ij. li. ro. la te ubi pul / chā limita tionē confi. cccxvij.

Preferri pnone adde bal. l. i. i. ff. p. in. l. i. i. ff. qui admitt. C. faciunt i. ar. v. d. bal. l. i. i. ff. heredes. C. de iure delibe. l. scim. §. si aut dubi. r. §. se. vbi tex. dicit a die mortis: subaudit gl. r. adite hereditatis. facit. j. d. iure deli. l. tali. i. pn. r. hoc dico gñalr in oi pscriptioe q currit ex negligentia ali cuius oz q in pn. ponat ea q negligentia iducit: vt. l. i. i. ff. de ana. excep. r. qd ppor adiecit hic facit ex abudanti gra rollē de dubitatiois. C. ultimo iste rex. facit i. ar. q sufficiens sit redditio cause te stis q testificat de morte si dicit vidi d eo fieri luctu i domo sua r vxore r psanguineos assumere vestes lugubres ut h. i. ff. Istud eni sufficit explo rari a notis r his q pñstir scire pñt: vt. C. d. diuor. auē. hodie. Sed psanguinei debent scire verisitr r hoc manifestat p luctu. ergo rē. facit. l. octau. in fi. vnde cog. r. l. de tutela. C. de in inte. resti.

a tpe mortis: subaudi r sciētie ne ignorantia pu niaf ut hic. Pro hoc casus solēnis l. i. i. §. si qd hēdez. j. de statulibe. vbi si testator dixit tpe mor tis: subaudi ibi r adite hēditatis: q tūc icipit eē i negligentia. facit. l. si i die i pn. de p. di. r demō. et .C. de iure delibe. l. scim. §. si aut dubi. r. §. se. vbi tex. dicit a die mortis: subaudit gl. r. adite he reditatis. facit. j. d. iure deli. l. tali. i. pn. r. hoc dico gñalr in oi pscriptioe q currit ex negligentia ali cuius oz q in pn. ponat ea q negligentia iducit: vt. l. i. i. ff. de ana. excep. r. qd ppor adiecit hic facit ex abudanti gra rollē de dubitatiois. C. ultimo iste rex. facit i. ar. q sufficiens sit redditio cause te stis q testificat de morte si dicit vidi d eo fieri luctu i domo sua r vxore r psanguineos assumere vestes lugubres ut h. i. ff. Istud eni sufficit explo rari a notis r his q pñstir scire pñt: vt. C. d. diuor. auē. hodie. Sed psanguinei debent scire verisitr r hoc manifestat p luctu. ergo rē. facit. l. octau. in fi. vnde cog. r. l. de tutela. C. de in inte. resti.

Xores. C. No. q mulier nō te nef lugere sponsum ni si eēt desponsata p sba d presenti: quia tunc eēt vir vt dicit glo.

Iberorū. C. Quero vtz sta tiz post partū mu lier possit nubere. C. Mar. in disticte di cit q sic: q cessat rō hic posita. Ja. §. Est eni du plex rō. pma p turbatio sanguinis. Scda qz pñ. bef nimia festinātia ne ex tali facto scdo viro aliq suspicio oriat qz pñm vtz noluit lugere: r. §. pō. ponius. r casus h. i. intelligit i viro q lugeri nō debuit. Ex quo no. q ubi dispositio hz duas rō nes lz una cessat si tñ alia supēset sufficit ut hic: r isti. de nup. §. affinitatis. r. l. neuter. §. i bonis. de puile. cre. hoc ē r. l. i. ff. de secū. nupt. C. Quero vtz ista lex sit correctā p dictū apli di centis mortuo viro nubat i dño qñcuqz. gl. r. h. q sic. r. in. l. i. C. d. secū. nupt. L. y. ibi §. Sz Inno. r Jo. an. ex d. secū. uup. c. p. r. fi. tenēt idē q gl. h. l. q oēs pene q iponunt nubētib infra annū sint correcte. Bene rō q iponūt qz scdo nubūt ille iponūt fauore filioz pmi mñmonij q ex hoc ledūt nō pp festinātia. Idē r. Ja. de bel. i. auē. de nup. §. primo quidem. r istud semper fuit ob seruatum a mortalitate citra millies r millies.

Notatur. C. Op. q ignorantia iuris qz excusat: ut. j. de adul. l. ij. §. fratres. So. ibi i muliere r minore. h in maribus r maiorib. C. Op. lata culpa nō ifamat vt not. isti. de suspec. tu. §. suspec. Sz iuris ignorātia ē lata culpa qd apparet qz oēs scire debēt: vt. l. le. ges. C. de le. ergo ē lata culpa. ut. l. late. de r. sig. So. glo. no. q p trariū loq i infamia q inferi p sniam: hic ipso iure. facit qd no. i. d. l. i. actionib. i pma glo. magna. de i. litē iurā. C. Sed qro: vtz iste. §. sit hodie correct. p dictū apli: vñ q nō. qz loqz ibi solū in muliere q mortuo viro nubat in dño. Et q nō mutat rē. ut. l. p. cipim. in fi. C. d. ap. Contrariū puto. Nā cōtract. mñmonij ē re spectiuus: nō enim pōt mulier nubere nisi eā vir accipiat: r iō pmissif mulieri de necessitate: viro ē accipiēti pmissum ē. facit. C. de indi. vi. tol. l. fi. r. j. de rescā. v. l. cū emptor. r de acce. l. fi.

Excusatur. C. Op. glo. q iustus nup. l. nō cogit. So. ibi iustus nō iportat necessi tatē qz fili nō cogit obedire. tñ si obedat excusat vt h dixi in. l. furti. §. q iustu. §. e. C. Scdo op. C. de incest. nu. l. q ptra. So. ibi erat graue delictū. iō iustus nō excusat. C. Op. j. de ri. nu. l. non est.

Glo. dicit ibi alio casu loqz qñ dicit est mai. deli ctū accipere pupillā qz hic accipere eā q nubit in fra tēpus luctus. facit ad. q. quam dicā. j. e. l. qd ergo. §. si quis alieno.

Vid ergo. C. Nō consen sus requit certo tēpore ratihabitio sequēs retro nō tra hif. vt actū pfirmet. facit. l. obligari. §. tutor. j. d. auē. tuto. Idē si psensus requit infra certū tēpus. Nā psensus vtz adhiberi infra illud tempus ifra qd pōt actus geri: ut. l. bonoz. j. rē ra. ha. r p. h. cessat p trariū factū in glo. de. l. fi. ad macedo. qz loqz qñ psensus non requit certo r limitato tpe. dixi plene in. l. hō pcuratori. j. de so.

Si quis alieno. Tene mēti q qñ aliqs fuit negligens petere filijs tutorē infra annū pp qd puaf successione r deuoluit ad pxiū subsequē tē: ut. l. ij. in fi. ad tertul. pxiū sequēs erat pa ter ipsius matris au. quo ad pupillū q hēbar ma trē i p tate. Lerte puto q ipse excludat sicut mñ. nā ipse sicut legitimus administrator poterat fa cere sicut mater r phibere ne in illā negligentia qz incidere. cū igif passus sit ipse punif ut hic. r. l. liberoz. i. fi. §. e. r quod dicitur qz desertur sequē ti in gradu: intelligas qui nō hz matrem negligē tem r patrem ut hic. r. l. liberoz. in prin. §. eo.

Quod ait. Rō huius. §. apparet qz hba edicti dicit cōstitue rint vel habuerint nō dicunt eodem tēpore con stituerint: r sic possum dicere q fuerim eodē tē pore in studio cuz eo qui fuit añ me uel post me dūmodo eodem tempore fuerimus.

Eū aut. C. Nō lex punit factū nō curaf d iuris effectu. C. Dōtra. nō pu nif factū si nō hz effectu: ut. C. si mā. ita fue. alie. l. ea qdē. So. illud ē uey qñ cōstat q dispositio se refert ad factū ē sine iuris effectu. r hoc est qd vult dicere dū dicit cū lex notet factū. nā cū d iu re qd nō possit hē nisi vñā uxore. C. d. nup. l. ne minē. apparet qz ptor q fecit mētionē d secūdis nup. duratib. pmi intellexit d secūdis de facto cōtractis. r sic ad factū respicit tñ. Aliud ē ergo dicere h ptor factū notat qz in. l. palā. §. q i adul terio. j. d. adul. r qd habuistis notatū. §. e. l. i. i. gl. magna. C. Sed ad hoc op. l. q punit falsum re fert se ad factū qz nō valet de iure ex eo qz falsuz est: r tñ vtz itelligi qz cōmittat i eo qd alias eēt ua lidū si nō eēt falsum: ut. l. fi. qz legatū. §. i. j. d. fal. ita hic vñ dēbere itelligi sponsalia alias ualida ni si qz bina. Rñ. inheretas huic lfe qñ lex respicit fa ctū nō curam. de effectu iuris dū tñ habeat for mā facti ut hic fm eū nuptie vel sponsalia habe bāt formā debitā lz eēt defectus pp psanguini ratē uel similia. r idē i fallo. Nā si testm falsuz hz formā testamēti lz forte eēt nullū pp pteritionē filij r similia punif ut falsum: r ista sunt notabi lia ad multa: ut dixi in. d. l. fi. qz legatū. de fal.

Excōpromisso. C. Nō iuris con sult. venit ad qōnem postqz expeditur expositionē litteralem. C. No. q de cā famosa pōt cōpromitti. C. Itēz nota qz snia arbitri nō ē p oia snia: vt. l. i. C. d. ar bi. r iō puto qz si ex forma statuti ciuitatis snia ar bitri mereret executionē sicut sententia iudicis i famaret quia sententia est.

Quantum. C. No. q p iterlocuto riā seu simplices iudicis enunciationem quis nō est infamis de iure: sed de facto. Effectus autem infamie hic glo. nō po nit sed. §. e. l. i. r ibi dixi.

ca. pñl. cxxj. g. Excusaf. Jitū text. faē hic. bal. nota bilē de quo dixi in. l. non solū. §. si mā dato. p. bar. de iniurio. b. Uid q ergo. h. trahif. sic no. ex hac. l. cū pceden ti q ponde randū ē prin cipiū maxie ne qz icidat in penaz vel delictū. r de hoc p bal. in. l. si constāte §. si vxor. so. ma. post gl. in vbo cōpē sationē. cum bis q ibi no. dy. r ibi bar. to. die q vul nerās exban nitū non d3 puniri lz po stea ille exbā nitus exima tur de bāno. Ad istū bro cardū an sint paria a pñci pio scire r po stea scire et pati. vñ bal. i. l. cū acillio i. fi. d. ice. nu. i. C. Nō ait. Nō ad ea q ponit bart. i. nepotibus. C. q pet. tu. r in. l. ij. ff. e. ti. r cōtra h no. ex pñse mi hi videt con clusisse bart. in cōfi. inci. in causa nan nie. p bal. in. l. precibus. i. vj. col. C. d. i pu. r alijs s3 s3. r in. l. ma tres. ad ter tul. r in. l. sei ant. C. de le gi. here. h. C. Ex cōpro misso. Uide qd no. bal. i. l. cū antea. i. fi. C. de arb. r hic singu laris glo. de pñsioe quā allegauit tibi in. l. i. C. de confes. l. C. Quātuz. Adde bal. in. l. i. i. viii. co lū. C. ne ex d lic. defunc.

Pena grauior. Ad istum intelle ctum huius §. in d. sed si in causa. vid bal. in l. edi ta. m. r. col. C. de eden. r vide quod dixi in l. auxi liuz in prin. s. de mino. r super hoc §. ponit ca sum. r decla rat bal. in l. certa ratioe in ver. consi dera. C. qua do prouoca b C. Lausam no exprimit. An in snia sit iserenda ca. de hoc p an ge. e imol. la te in l. q ro me. §. duo fratres. d. v. ob. r qd dixi post bart. in l. si io ad que de acq. be. re. r qd vici uictori si co denantur in expensis dz inferi ca sm bal. laue. ge neraliter. in .v. col. d. epi. r cle. r p bal. in l. pperan du. §. illo. de iudi. r i auē. nouo iure. p illu tex. e. tit. adde qd vi. n i. d. §. duo fratres. l. v. col. r v. q i criminali re quirif ca si cut i snia ex cōcāctio. c. .i. r ibi no. d fen. excō. in vj. cogita qz non reperio tactū. r qd i snia requira tur causa. vi de bal. in l. q testamento . d. excu. tut. cuius dicta sequit p. de. de ancha. in cle. h. de ap pel. r vid bar to. i. l. quod ait. §. igno. minie. §. co. ADDE bal. cōsi. cxi. i. li. C. Ponaē cōclusio. vid bart. in l. iij. §. si publico. d. adulte. vbi an cōcludat in causis cri minalib. an ge. i. l. pactū inter heredē . ff. d. pac. vbi discrepat a bal. ad d. bal. m. l. si scuri

Ex. §. sequenti. An teneat cōdenatio qdrupli cū i duplo fieri deberet. Et qn possit imponi duplex pena: ibi. Ad huius. Et an sit uey q in casu p̄sentis. §. sit necesse ponere i snia q pena corporalis iponif p pecuniaria tā ad ualorē snie q̄ quo ad iudicē: ibi. Secūdo. Et qre remissio de qua i tex. nō isa met potius q̄ liberet: ibi. Venio. Et post cōdē nationem de delicto pōt sup pena pacisci. Et lz snia debeat esse cōformis libello tñ iudex cā cog nita pōt penā augef r minure: ibi. Op. Et q̄ sit exēplū pp q̄ iudex possit augere penam r an tunc tollatur infamia: ibi. Examinemus. Et an si diminuaf pena diminuaf infamia: ibi. Venia mus. Et q̄liter i criminib. ex ordinarijs i qb. nō ē limitata pena possit augeri ul minui: ibi. Que ro. Et an qs possit implorare officiu iudicis ut pena augeaf vel minuaf: ibi. Quero vtz. Et an sup isamia videaf dispēsatum cū p statutū auge tur pena uel minuaf: ibi. Quero qd. Et an ex ea dē istantia possit seq cōdenatio cū deductuz est maleficiū cū aliq̄ q̄litate q̄ nō pbat: ibi. Sumus expedit. Et qn p ipositionē pene corporalis lo co pecuniarie videaf dispēsatuz sup infamia: ibi. Venio ad ver.

Pena grauior. Si pena cor poralis p pe cuniaria uel p alia corporali grauior iponif isa mia non notat reus. secus si pecuniaria grauior siue criminaliter siue ciuilitate agere. b. d. C. Di uide. primo ponit dictū. scdo illud pbat. tertio illud exēplificat. Primo qn iponif corporalis p pecuniaria r criminaliter agebat. scdo qn pecu niaria maior p alia pecuniaria r ciuilitate ageba tur. tertio qn ciuilitate agebat r iponif corpora lis pro pecuniaria. scda ibi lz si in cā. tertia ibi q̄ uis. Ho. primo q̄ iudex pōt iponere penam cor poralē p pecuniaria: qd itellige causa cognita vt hic r. l. aut facta. §. h. j. de penis. C. Scdo no. q̄ lz ptra aliq̄ actū sit ex cā qua dz fieri pdenatio dupli. tñ si fiat pdenatio qdrupli r pdenatio. qd dic plene: ut dixi i l. denūciasse. §. qd tamē. j. ad .l. iul. de adul. C. Ultimo materiā hui. l. exami na ut p doc. r p Ly. C. e. l. r si seuerior. r. l. si pos sidoneū: tñ modicū utiliter. C. Op. q̄ iudex pos set iponere corporales r pecuniaria simul: vt. l. nemo. el. ij. C. d. epif. au. dicit glo. hoc itellige qn pecuniaria sola ueniebat iponēda: r pōit tria ex empla: duo i pn. tertiū in fi. glo. Lex cōtraria lo qtur qn debebat iponi corporalis r pecuniaria: quo casu utraqz ponere: r intelligo hūc text. q̄ fuit expressum in snia q̄ iponebat corporalis p pecuniaria: ut dicit glo. Ad huius glo. decla rationē pmo uidendū est qn pōt imponi duplex pena r qn vna tñ. Rñ. si duplex pena iponif de licto in diuersis. ll. ex vna tñ dz puniri: ut. l. sena tus. j. de ac. si in eadē. l. aut copulatiue r pōt ipo ni vtraqz: ut. d. l. nemo. aut alternatiue r una tñ ut. C. de ser. fu. l. si fugitiui. r d. incē. rui. nau. l. pe dius. r de effra. r expi. l. i. §. expilatores. Aut ipo nitur absolute qz nō est ibi neqz copulatiua neqz disunctiua cōiunctio: tūc assumā benigniorē in terpretationē ut una tñ pena iponaf: ut. l. iterp tatiōe. de penis. lz forte alias sec: ut no. i. l. alie natū. in fi. j. de p. sig. r p. By. in. c. i alternatiuis circa fi. ex de reg. iur. li. vj. Scdo ē uidēdū vtz sit uey q̄ in casu p̄sentis. §. sit necesse exprimi i snia q̄ iponif pena corporalis p pecuniaria r ad qd ē necesse. Et primo vtz q̄ hoc sit necesse respe ctu partis cōdenate. nā si iudex cōdenat eū pe na pecuniaria p delicto p quo lex iponit penas

maiorē lex supplet penā debitā: nisi exprimatut in snia q̄ id fecit cā cognita: vt. l. i. j. ad tertul. er go rē. r ita v̄ sonare glo. ista: qd si uey eēt: effet notabile: qz si iudex cōdenaret reū min. debito lex suppleret. ar. l. iij. §. si qs cōdenatus de re iu di. C. otrariū ē ueritas. nā postq̄ iudex imposuit penā v̄ recedere a puisione l. ut. l. fi. C. de pact. cōuē. r a qua puisione ei lz recedere i ipsa senten tia ut uidebitis no. statim in pn. mag. glo. qd enī seqf alia vtraqz iponēf: dz exponi. s. p iudicē. Si enī uellet intelligere p. l. diceret iposita v̄. Itēz silr ē uidēdū utrū sit necesse hoc exprimi respe ctu ualoris ipsius snie: r v̄ q̄ sic: qz aliter lata v̄ p̄tinere exp̄ssum iuris errorē. ergo rē. ut. C. qn p uo. nō ē neces. l. i. r. j. d. re iudi. l. si p̄ses. Respon deo q̄tū ad ualorē snie nō ē necesse qz cū iudex habeat potestātē augēdi r minūēdi penā ex cau sa: ut. j. dicā: snia sic simpliciter lata exp̄ssum iu ris errorē cōtinere nō pōt. C. Tertio ē uidēdū an sit necesse quoad ipsum iudicē. r v̄ q̄ sic: qz si cām nō exp̄mit. tñ grauat partē. ergo tenef tē pore sindicatus: ut. l. h. j. de var. r extraor. cog. r isti. de obli. q̄ ex q̄si delicto. i pn. Dico q̄ nō est necesse qz cā inferaf in snia: si tñ ex actis apparet qz referf ad acta: ut. l. bec snia. C. d. sen. q̄ sine cer. quā. r. l. p̄tor. §. h. r. l. h. q̄ cū nō possideret. r ibi no. j. de excep. rei iudi. r sic: si nō apparet nec ex snia nec ex actis grauaret partē r teneaf ut dixi p̄ Venio ad secūdā glo. C. Op. r v̄ q̄ talis trās actio nō liberet ab infamia imo infamat: ut. l. at bletas. in fi. s. e. So. tria sunt hic attēdēda lz. gl. nō dicat. Primo ē auctoritas p̄ncipis q̄ hoc res cripsit ut dicit tex. r pbat i. l. solet. s. e. secundo est auctoritas iudicis: ut. l. furti. §. q̄ iusu. s. e. ter tio qz ista nō ē p̄prie trāsactio hoc ē trāsactionis pactū de quo loqf in l. cōtraria. lz ē quedā trās actio hoc ē remissio facta a. l. uel a iudice. Pre terea hic nō sit trāsactio pēdente dubio. imo su per certo. C. Et ex hoc cōcludo q̄ postq̄ qs est cōdenat sup delicto possit sup pena pacisci: vt .l. iurisgētū. §. si paciscar. r. §. itē nō expirar. s. d. pactis C. Venio ad tertiā gl. r op. d. l. si furti. s. .e. Guil. recitat pmo opi. Guar. r. Pla. secūdo opi. Mar. quā reprobat. Tertio soluit r bñ. si milē solutionē habuistis in l. athletas. in fi. s. e. quā tenēt doc. in. d. l. si furti. C. e. §. Op. in fi. pri me gl. quō iudex potuit cōdenare in alio q̄ peti tū eēt cōtra. l. ut fundus. cōi diui. r. l. h. C. de fi. deicō. li. dicit glo. mirabilis ē. Tu dicas in libel lis criminalib. nō est necesse qz ponaf cōclusio. qd apparet ex forma tradita in l. libelloz. j. d. ac cu. r ex eo qd no. C. de accu. l. i. accusatio. Pre terea posito qz ponaf cōclusio cū actiōes crimi nales ponaf ad uindictā publicā: ut. l. licitatio . §. qd illicite. de publi. cōclusio partis nō pōt au ferre p̄tatem iudicis: ut. l. quos prohibet. s. r. i. C. Ad istud op. r intro glo. magnā. r v̄ q̄ ipo nere penā nō sit in arbitrio iudicis imo in pote state legis: ut. l. i. §. i. j. ad tertul. r. l. ordine. ad muni. dicit glo. illud uey post latā sniam: lz ipa snia ē arbitrio iudicis. ita loqf hic r bñ qd deter minat tex. in l. hodie. j. de penis. f. q̄ pena ē ar bitrio iudicis dūmo do nō excedat rōnes. Ppor ter ergo q̄ iudex cā cognita r iusta rōne mot. pe nā augeat uel minuaf: r iō ut dixi lz pena ipona tur maior i snia nō tñ p̄tinet exp̄ssum errorē: r iō nō ē nulla ipso iure. hic ē casus. j. d. penis. l. mor tis. §. iste fere. r cessant oīa cōtraria hic signata qz hic augmētū r diminutio fieri debet ex causa. C. Quero q̄ sit cā augmēti r diminutionis. glo. hic enumerat. dic ut i ea. Examinemus pmo

dr. i. iiii. col. C. d. infami. r quod non requirat te net bal. in l. certi condi tio. in prin. si cer. pe. r bar to. in. d. l. li bellorum. C. Latā sen tentiam. Ad hanc materi am uide que singu. dixit bar. in l. i. in fi. ff. ad tur. r ex his dicit Inno. in. c. i. de consi. q̄ iudex ratioe emergentiū causaruz po test penā trās gredi. r ideo lz iuret fua re statuta po test tamen. l. trās gredi. §. eum. qd vi. def. leg. bal. in. l. r. h. seue rior. C. e. ti. bñ fecit qd no. bar. in. l. .i. ff. vi bono rap. ad d. bal. hic r in auē. hodie. C. de iudi. vbi hoc limitat. r in §. p̄fici. d. offi. procō. r in. l. i. r ibi bal. in prin. C. de preci. ipe. offi. vbi ppter enor me crimē lz legē trāsgre di. Itē limi tat hoc bal. C. de iudi. i autē. hodie habere locū in magultra tibus maio ribus: nō au tē in minori bus. vt i po testatibus q̄ habēt serua re statuta ad vngū. r ex istis bic tu te ne menti q̄ lz quid com mittat arbi trio libero iudicis p̄ sta tutum tñ iu dex nō debz illud excede re nisi cā co gnita: immo dz expectare v̄qz ab snie cause. l. i. §. expilatores. de effracto ribus. r quā do detur iu dicibus arbi triū r i mul tis casibus. uide bal. i. c. .i. in g. cau. feudū amit. r dixit bal. i .c. i. §. iudi.

... de pa. iu... ra. fir. q. ar / bitria io dan tur iudicib qz qnqz no. uaz qnqz ue terem actus desiderant p uicidia fm i no. in. c. i. de consti. c. fm go. an. ibi si dz habes ar bitriu sulmi nare: q arbi tria q dant intelligitur concedi fm mentē legis e arbitriu in tellectus seu rōe fm bal. q p hoc seqtur qd facit iuez fua: vt dixi i l. i. si. fm. j. de appel. q vi de bal. in. l. li bertae. s. de sta. homi. ADDE q h iudex iur ret suare sta tuta possit ta men penam transgredi Ro. consilio. ccccxviii. C. Senectute. Bal. in. l. qcu qz in. vj. col. C. d. ser. fu. b. C. Statutu penā auget. Sz an iudex possit altera re penā statu ti. vide bal. i. l. i. C. si ad uer. delic. qd no. Adh spe. in ti. de pena teme. ligā. in fl. x. de bal. i. l. quicunqz C. de ser. fu. in. vj. col. qd si statutū im ponit penas manus e ali go est ita pu er uel senex q moreret q iudex pōt penam pma tare si tamen non facit nō potest appel lari. q vide bar. in. fi. bu lio. s.

exemplū de augmēto de quo loqf bec. l. 7 gl. po nit exēplū qm̄ multis crassantib⁹ zc. ut. l. aut facta in fi. j. de pe. qd est optimū exemplū. p cuius eui dentia ē sciēdū q sicut i actioib⁹ civilib⁹ p offici um iudicis qnqz auget p dēnatio fm naturā ac tionis: ut in actioē bonēfidei: qnqz pter naturā actionis: ut in actionib⁹ arbitrarijs: ut. l. in actio nibus. j. de in litē iurā. z insti. de ac. s. pterea. z p doc. in. l. i. C. vbi cōueni. q certo loco dare pmi. Itē in actionibus criminalibus qnqz auget con dēnatio ex natura dlicti pp aliqas q̄litas inbe rentes ipi delicto q ponunt in. l. aut facta. j. de pe nis. in sex p̄mis q̄litas: z tūc lz augeat nō tol lit ifamia qz nō ē pena grauior ultra. l. iposita qd regrit iste tex. sed fm. l. z put regrunt q̄litas d licti. Qnqz pena auget pp aliqō extrinsecum ac cidēs pter naturā dlicti i exemplū alioz qz mul ti erāt delinquentes in illo delicto: ut tunc istabat magnū periculū z tūc ifamia tollit ita loqf hic: z iō glo. optimū exēplū posuit. C. Veniam⁹ ad di minutionē z p̄mo quero qd si pena ē diminuta. Glo. distinguit. aut cū cause cognitione z v̄r dis pensatū cū infamia. aut sine cause cognitione et tunc sec⁹: ut. C. e. l. z si seuerior. z. s. p̄xi. s. Pe. hoc ipugnat. Nā si facio tibi gratiā in uno nō fa cio in alio qz sufficit si cui in paucis zc. ut. l. tuto ri. C. de neg. ges. z iō dicit ipse q ē necesse q exp ma licētia q dispēsat cū infamia: uel ponat aliō qd idē seu hoc importet: utputa remoueo te ab ordine ad tēpus: post tēpus videor pmittere qz sis in ordine: ut. l. i. perator. j. e. Ita dicit ipse. tu dic glo. bñ dicere p doctrinā. l. z si seuerior. qd tñ intelligendū est fm exēpla diminutiōis q hic po nunt in gl. Nā qnqz sit diminutio ex cā q minuit delictū: ut pp iuuentutē uel senectutē: uel quia fecit homicidiū sine dolo: ut qz nimio dolore cō motus: ut si interfecit adulterū cū uxore reptuz ut. l. i. in fi. ad. l. cor. de sica. tūc tollit infamia. ita loqf. l. z si seuerior. hoc ēt indicat ipsa natura et nostri mores. si. n. dī talis fecit homicidiū statiz tu excusas eū si ipse habuit iustā cām faciēdi uel erat qdā puer ul similia. Sz si ē talis cā q delictū nō minuit: utputa pp dignitatē natalium puni mitius q̄ alter: certe nō minuet infamia: ut. l. q dā. j. de penis. Quero in criminib⁹ extraordi narijs vbi nō est pena limitata q̄lter dī pena mi nui uel augeri. glo. dicit optime q dz ispici illud q̄ p̄suetū erat fieri p simili delicto. Simile no. in l. athletas. s. calūniator. s. e. z. l. hodie. s. penis. Quero vix pars poterit iplorare officij iudi cis ut pena augeat uel minuat: z an hoc habeat necesse. gl. nō dicit. Rñ. q pars iplorare pōt. ar. l. ediles. s. itē sciēdū. de edi. edi. nō aut hoc ē necesse quo ad iudicē qz ēt si hoc nō impetretur iudex pōt tā p accusatore q̄ p accusato. p accu satore pz: ut. l. ij. C. de aboli. z. j. de publi. iudi. l. defuncto. Pro accusato pz: ut. l. si nō defendat j. de pe. z de q̄stioni. l. i. in fi. tamē hoc plus ipor tar petere qz si iudex nō fecerit tenebit qd nō ēēt si nō ēēt petitū: ut. l. iiii. s. hoc aut iudicij. z qd ibi p By. z tibi dixi pleni⁹. j. de dā. infec. Quero qd si p statutū pena augeat uel minuat utruz intelligat cū infamia dispēsatuz. Rñ. tex. hic ge neraliter loqf qn̄ pena grauior ultra. l. imposita estimationē p̄seruat: z iō aduertēdum ē qn̄ statu tū penā auget⁹ aut hoc facit ex cā coherentē ipi delicto. aut pp aliquod extrinsecū accidēs quod forte respicit publicā utilitatē: ut dixi. s. qd̄ itelli go qn̄ cōdēnat⁹ ex forma statuti pōt ifamari fm ea q dixi in. l. infamē. j. de pub. iudi. Eodē mō i diminutiōe pene ispiciēda ē cā statuti: ut. s. dixi

sz si pena auget uel minuit pp ius cōe ut ē factū hodie circa adulteriū: ut. C. de adul. auc. sed no uo iure. tunc circa infamia nil mutat qz nō ē pe na ultra. l. iposita. siue sit lex noua siue sit antiq: z leges priores trabūf ad posteriores z ecōuer so: ut. s. de legi. l. nā z posteriores. Sum⁹ expe diti de p̄ma pte. s. put respicit actionē crimina lē. Venio ad. s. sed si in cā furti. z op. ex glo. q nō ualeat snia qz cōtinet manifestū errorē iuris .s. qz p furto non manifesto p dēnatur in q̄dru plū: ut. C. qn̄ puoca. nō ē ne. l. ii. z de sen. q sine ap. rescin. l. i. s. itē cōtra legē. Quius timore di cunt qdā qz hic actū fuit de furto nō manifesto z pbatuz fuit de furto manifesto: z sic pōt sequi cōdēnatio ex eadē instātia: z ita t3 guil. ar. l. bo uē. s. aliqñ. j. de edi. edi. vbi lz agā q̄to minoris pōt fieri snia qz res reddat. Breuiter istud non placet qnqz enī aliq̄ q̄litas p̄posita p̄bat q̄ actio nē nō mutat lz habeat penā augere uel minuere z tūc ex eadē instātia pōt seq cōdēnatio: ut. l. in delictis. s. si detracta. j. de noxalibus. Qnqz illa q̄litas nō p̄bata actionē p̄positā alterat z tūc nō pōt seq cōdēnatio: ut. l. p̄tor. s. docere. j. vi bo rap. l. dñūciasse. s. qd tñ. s. adul. qd apparet ma nifeste qz sup actioē illa nō p̄posita nō ē datus li bellus neclis p̄testata merito non pōt fieri snia: ut. l. platā. C. de sen. z in auē. offerat. in fi. C. de li. cōte. Nūc ad p̄positū si p̄posita fuit actio furti manifesti z p̄bef de furto nō manifesto ad qd cōpetit alia actio nō p̄posita nō pōt seq p̄dē natio ex eadē instātia. nec ob. l. bouē. s. aliqñ. qz ibi redibitio p̄tinet sub natura actionis p̄posit te. si enī ago q̄to minoris z de iure qd nihil ē: mi n⁹ ē si nihil erā emptur⁹ ex uirtute actiois seqtur redibitio z ista sūt multū necessaria ad. q. si ego accusaui te s p̄cussioē cū sāguie z ē p̄bata p̄cussio si tñ cū sanguine uel cū armis z similia utz possit seq p̄dēnatio: qd examiaui plene i. d. l. denūciat se. s. qd tñ. de adul. Ita tñ lect. uidelicet qz hic fuit p̄posita actio furti manifesti pōt sustineri si dicas qz iudex cōdēnauit de furto manifesto po sito qz nō fuit p̄batū: sz furti nō manifesti nō po tuit p̄dēnari. C. Alimo legas istū. s. clari⁹ qz su it p̄posita actio furti simpliciter nō dīcēdo mani festi uel nō manifesti z cū nō ēēt p̄batuz manife stū iudex p̄dēnauit in q̄druplū: hic nō ē exp̄ssus error ps tñ graual: sz p̄ appellationē snia rescin deref. Venio ad ver. q̄uis z q̄ro si agit actio ne civilī ad duplū uel ad q̄druplū iudex potuit auferre parti ius suū z cōdēnare ad penā corpo rale. cōtra. l. id qd nostrū. j. de regu. iur. Quil. in telligit. l. istā qn̄ fuit iposita pena pecuniaria et corporalis: ut. l. interdū. s. q furē. j. de furtis. v̄ pone exēplū in. l. medicus. j. s. var. z exor. co. j. de calūnia. l. pe. Istud exēplū nō placet qz in di ctis. ll. iponif pena civilis z ēt criminalis eo cāu quo utraqz p̄t iponi z sic pena nō dī aucta v̄l mi nuta: ut habuistis no. in. i. glo. s. sed solū. in hoc pōt dicere reus se grauatū qz iudex fecit ex offi cio suo cū deberet de hoc nouū p̄cessum facere sz grauamen qd sit circa p̄cessuz nō iducit dispē sationē i infamia: ut. l. ictus fustū. j. e. sz solū gra uamē qd sit circa penā corporale: ut hic. C. Nūc alij ponūt exēplū quādo iponif pena pecuniaria p corporali in defectū qz soluere nō pōt: ut. l. fi. s. de in ius uo. Istud exēplū v̄ cōtra casum. l. ictus fustū. j. e. fm secūdā lec. z iō aduertēdum est qnqz p pena pecuniaria applicāda fisco ipo nif corporalis z tūc est dispensatū cū infamia vt in prin. s. qnqz petif iponi penā pecuniariam applicandā parti: tūc quandoqz iudex imponit

C Non pla cer. Ado bar to. in. l. q̄qz s. iul. s. aqua plu. arcen. z bal. in. l. edi ta. in. x. col. z in. x. op. de eden.

P iiii

utraq; pena pecuniaria et corporale: isto casu si est de casibus i qbus pena civilis no cõcurrit cu criminali: ut qñ agif ad vindictã fateor q; vñ dispensatũ cu infamia q; imponif pena grauior vltra. l. et ita posset intelligi iste. q. quis. no refertedo ad pcedẽtia. Sed si e de casib; in qbus pena civilis no cõcurrit cu criminali: ut qñ no agif ad vindictã tũc no grauat partẽ nisi ad pcessuz. et io no vñ dispensatũ cu infamia: ut. s. dixi. nisi imponẽdo penã corporale grauiore delicto q; tũc videref dispensatũ p pñ. s. qñq; iponit penam corpale et omittit pecuniaria et hoc qñq; facit p sniam lata in pena pecuniaria q; no põt soluere punit in corpore: ut. d. l. fi. de in ius vo. cu si. tũc no vñ dispensatũ cu infamia nã p sniam fuerat infamatus: et p executionẽ quã iudex postea facit ly duriorẽ no põt cu infamia dispensari: q; hoc põt solus pnceps et senatus: vt. e. ti. l. i. s. de qua re: et hic e casus. j. e. l. ictus fustiu. fm scõdam lec. lz si iudex hoc faceret in prima snia et recõdenaret i penã corporale cu peteret pecuniaria videref cu infamia dispensatũ: vt. l. in seruo. in fi. j. de pe. et in hoc. et si tu dicis quõ põt iudex auferre ius partis. Rñ. põt ex cã pmo si videt reũ laborare. infamia seu inopia tũc no vñ grauare partẽ nec ei ius suũ auferre q; ianis e actio et. Et i hoc possum aduerte q; si reperif q; ille comisit delictũ isto ptextu q; penã pecuniaria soluere no põt iponere tur pena corporalis ex cã coherẽte ipfi delicto. et tunc no euaderet infamia. casus est in. l. fi. q; in iuriã. j. de iniur. alias inf. miã euadit ut dixi. Itẽ põt eẽ q; reus e soluẽdo et iudex põt hoc facere suadẽte publica vtilitate. Exẽplũ actio iniuriã civilis tolleret actionẽ criminalẽ. l. cor. de fca. si cõdenatio eẽ facta certe pp publicã vtilitatẽ potest iudex no pmittere parti q; agat iniuriã civiliter ne piudicaret criminali. casus est. in. l. p̄tor edixit. s. i. j. de iniurijs. et ita sonat tex. et ita itelligit Ja. de are. lz glo. ibi aliter intelligit. ita in proposito suadẽte vtilitate publica põt iponere penã q; vindictã publicã respicit: et omittitẽ ciuilez applicandã parti. quo casu eẽt cu infamia dispensatũ si pena eẽt grauior: alias secus. Nunc restat ut distinguamus in duplici materia vt sit in glo. Primo qñ dñatus pena aucta uel minuta sit infamis: ut in glo. plenius collige ut ex p̄dictis. secundo itrat glo. vnã materiã an relegat vel ab ordine remot post tps finitũ recuperet dignitates primas. distinguit glo. clare. dic ut in ea. Juxta materiã istã posset qñ de exbãnito q; postea e rebãnit et cãcellat de bãno: utrũ pmos recuperet honores. Et hic uidẽdũ e an exbãnit efficitur infamis. dicã. j. in. l. ictus fustiu. et posito q; sit infamis an p cãcellationẽ tollat infamia. dicã in. l. ictus fustiu. Cultimo no. bñ materiã hui. s. ut ex cã iusta et euidẽti possit pena augeri vel minui eẽt q; posita eẽt i statuto ciuitatis uel castroz.

Crimen stellonatus.

Cop. glo. et sol. dic ut in ea.

Erusus. Licet q; dñetur suo noie et ex suo facto ex istãtia cepra cu alio si eẽt infamis. b. d. C. No. summariũ. no. q; in istãtia iudicij trã sit ad heredẽ. dixi plene in. l. fi. cu boie. j. de fide ius. videbitis plene in. l. ta ex cõtractib; j. de iudi. Cop. gl. duob; modis. dic ut in ea. Sz qd si huus cõdenef suo noie et ex noua instantia an erit infamis. Glo. dicit q; sic et põt eẽ uerum i leuocinio: ut. l. athletas. s. pomponius. s. e. secus in alijs delictis. vt. l. pe. j. e.

o verba. dñat talif. vid tex. et ibi bar. i. l. senatus. s. an ad eos. j. ad turpil. b Ucius l tici. vi de bar. m. l. fi. duo i. s. ut iul. de iureiuran.

Statut. Ea q; no est pgnans si ut pgnas p calumiam in possessionem mittatur per sententiam infamatur. b. d.

Hec uerba. Ceteris vituperosa cã cognita no plata infamia no irrogat. b. d. C. No. rex. i. fi. p cordãtias babes in glo. Cop. q; dñat talis sit infamis ut. l. i. s. icidit. ad tertul. Glo. soluit trib; modis. qlibet e bona et notabilis: ex qbus distingue sic. Aut q; fuit pñciatus instigator interlocutorie: aut diffinitive et cã cognita. Primo casu no e infamis ut hic fm primã lec. et. C. e. l. verbũ. et. l. interlocutio. Aut fuit pñciatũ diffinitive: et tunc aut q; fuit instigator et coadiutor ad pbationez et libellũ et similia et infamat: ut. l. p̄ria. aut non et no infamat: ut hic fm scõdam lec. Cultimo gl. h. gnat vnũ p̄riũ et no soluit. dic q; ibi psuadere e imediata cã delicti imo e ipm delictũ. Hic aut q; rif vtz exhortari sit cã pp quã teneatur de alio delicto per alium commissio. Bar.

Ex. l. sequenti.

Snia lata p falsos testes no piudicat pducẽti nec ecõtra nec si vnus e cõdenat de falso instrumto piudicat alij utẽti: et an piur sit infamis.

Ucius ticius. Cdu fm p̄mã. b. d. si fides attestacionib; no e habita no q; testes falsum dixerũt testes no infamatur. b. d. lz fm aliam. b. d. Snia lata cum producente falsos testes no põt testibus infamiã irrogare. Cop. et vñ q; sint infames qñ tacite sint reprobati de falso. ar. l. i. de fide istrũ. glo. soluit pmo dicas q; hic fuerũt reprobati no tãq; falsi lz q; no reddiderũt bonã cãm dicti sui ista rõ e bona in se tñ aliã rõnez dedit iuriscõsultus ut iudicis. Scõdo mõ legit q; posito q; sint reprobati tãq; no veridici et piuri non tñ seq; ergo sunt infames. hoc e vñ. et no. p rõnẽ posita i text. q; snia fuit lata cu pducẽte no cuz testib;. C. No. ergo soleniter q; lz producẽs cõdenaref de falso hoc no piudicat testib; et ecõuerlo lz testis cõdenef de falso hoc no piudicat producenti: et idẽ i istro si vnũ e p̄denat de falso instrũ et ali; vñ eodez instrũ ei utẽti no piudicat: ut. l. si vteris. C. de fi de istrũ. et p doc. in. l. i. C. q; ac. no pos. et hoc uerũ quo ad probationẽ: lz fecit aliq; p̄sumptionez cõtra eũ q; unif. ad qd. l. i. i. glo. C. d. fal. et. l. si duo patroni. i. pñ. de iureiur. et. l. denũciasse. s. h. j. de adul. Cop. q; eoipso q; e piurus sit infamis lz no sit p̄denat: ut. C. de trãf. l. fi. q; maior. Glo. distinguit et bñ. Aut q; iurat de p̄terito et no e infamis si deierat nisi cõdenef ut hic. Aut q; iurat de futuro et tũc aut iurat illi cu quo p̄traxit et ifa matur si deierat ut i p̄trario. Aut iurat sibiipfi vñ deo tñ et tũc no infamat: ut in fi. glo. Cultimo potes notare ex isto tex. practica. l. testiu. s. i. j. de te fi. dũ dicit. Tu magis scire debes et. q; posito q; testes clare probet fm verba põt iudex si sibi videbitur eis non adhibere fidem ut hic. hoc tñ consulo facienduz ex causa ita q; appareat ne po stea teneantur tempore sin dicatus.

Ex. l. sequenti.

An ex confessione delicti irrogetur infamia. et an ex eo q; quis e p̄fessus delictũ dicat cõdenatus. Et an dñati p inquisitionẽ sint infames et qd de fustigatis uel mitratis. Et an bannitus propter contumaciam dicatur infamis.

Etus fustiu. Cbreuiter. b. d. lz

C De falso instrumto. Adde text. et ibi no. l. e. ij. de ordi. cog. vide bar. i. l. ij. s. si publi co. i. pe. col. j. de adul. et bar. i. l. fi. vte ris. C. de fi. i stru. et immo. i. c. vñ ad fi. de fo. cõpe. fm qd alle. bal. in. l. ii. in vj. col. C. de edẽ. qd aut fi testel sunt cõ denati de falso an piudicet pducẽti. bal. q; no i. l. fi. C. si mi nor se maio. dire. C. Est piur vide qd no. Bar. m. l. i. s. cui. de s. ob. et adde q; di ccbat ang. i. l. i. q. res iu. di. no nocet et aliqd in. l. sepe. de re iu di. q; si vide ant q; snia sit lata ptra potestates hoc adiecto q; iudex noluit sta re testib; no infamat testes et q; snia lata p vnũ q; qua si ius no hz i ecclesia non nocet etigen tibus. se. h. passi fuissent ipm disputa re de iure eli gedi. per. d. l. sepe et fac optime iste ter. et. c. cu di lectus. de or di. co. Quid aut i tabellio ne q; sic d fi. istru. disputa uant an snia ei noccat. vi de d h ia. bu. dixi post bar to. i. d. l. sepe vtz aut snia lata p nota rius de falso piudicet pti. vide bar. i. l. ij. de preua rica. ADDE an piurus sit infamis cal. consilio qñ to de iureiur. ran. C Practi cã. l. testiu. vi de bar. in. d. l. testium. et bal. in. l. cuz magistratus ad fi. C. quã do prouo. fi est necel.

De falso instrumto. Adde text. et ibi no. l. e. ij. de ordi. cog. vide bar. i. l. ij. s. si publi co. i. pe. col. j. de adul. et bar. i. l. fi. vte ris. C. de fi. i stru. et immo. i. c. vñ ad fi. de fo. cõpe. fm qd alle. bal. in. l. ii. in vj. col. C. de edẽ. qd aut fi testel sunt cõ denati de falso an piudicet pducẽti. bal. q; no i. l. fi. C. si mi nor se maio. dire. C. Est piur vide qd no. Bar. m. l. i. s. cui. de s. ob. et adde q; di ccbat ang. i. l. i. q. res iu. di. no nocet et aliqd in. l. sepe. de re iu di. q; si vide ant q; snia sit lata ptra potestates hoc adiecto q; iudex noluit sta re testib; no infamat testes et q; snia lata p vnũ q; qua si ius no hz i ecclesia non nocet etigen tibus. se. h. passi fuissent ipm disputa re de iure eli gedi. per. d. l. sepe et fac optime iste ter. et. c. cu di lectus. de or di. co. Quid aut i tabellio ne q; sic d fi. istru. disputa uant an snia ei noccat. vi de d h ia. bu. dixi post bar to. i. d. l. sepe vtz aut snia lata p nota rius de falso piudicet pti. vide bar. i. l. ij. de preua rica. ADDE an piurus sit infamis cal. consilio qñ to de iureiur. ran. C Practi cã. l. testiu. vi de bar. in. d. l. testium. et bal. in. l. cuz magistratus ad fi. C. quã do prouo. fi est necel.

primā lec. Executio pene corporalis ex cā famo-
 sa infamia irrogat lz snia si pcefferit. b. d. C. de
 po. executio nō d3 fieri nisi pcedat snia: ut. C. de
 excu. rei iu. l. i. j. d. re iudi. l. si cū nulla. Rñ. illō ve-
 rū regulariter fallit qñ pcederet sup notorio qz
 notoriū h3 vim snie: ut. l. emptorē. de ac. emp. et
 p. doc. in. l. ea qdē. C. de accu. z i spe. de notorio
 crimine: z ita pōt itelligi qz hic erat crimē noto-
 riū uel in eo deprehēsus. Dicit et glo. vñū h3bū
 sorte cōfessus erat extra iudiciū: certe nō faceret
 crimē notoriū lz solū semiplenā pbationē: vt. l.
 capite qnto. de adulterijs: lz ut saluet glo. dic qz
 erant alia indicia simul cū cōfessione iuncta q no-
 toriū faciebāt. C. Querit gl. qd si eēt pcessus cri-
 mē i iudicio. dicit glo. qz tūc eēt infamis ex ipā cō-
 fessioe absqz irrogatioe pene: ut. l. qm. s. e. z. l. i.
 in fi. j. de iterro. acti. nec obstat. l. si reus. j. de cu-
 sto. reo. qz fateor qz d3 ferri snia tñ ex sola pcessio-
 ne ē infamis. Idē vñ tenere glo. in. l. qm. s. e. Idē
 inno. ex de pe. c. sup. bis. Ego dico aliter. Nā si
 hñ respiciat hba edicti ille notat infamia q dāna-
 tus ē publico iudicio vñ aliqz actioe famosa. Nūc
 vidēdū ē vtrū cōfess. habeat p pdenato: z con-
 stat qz i civilibus p pdenato habet: ut. C. de cō-
 fess. l. i. merito tūc ipse ē infamis si ē pcessus sup ac-
 tioe famosa. Sz in criminalibz pcessus nō habet
 p pdenato: ut. d. l. si pcessus. de custo. reo. Meri-
 to nō infamat qz hba edicti patiūf. C. Ad primū
 mēbrū obstat fortissime. j. ti. i. l. si reus. vbi i civi-
 libz pcessus ē soluet nō infamat. Rñ. aliud ē cō-
 fiteri simpliciter qz habet p pdenato z infamat
 ut dixi. Aliud ē cōparere z soluere id qd peritur
 tūc nō habet p pincto z cōdenato. imo iō sol-
 uit ne in iudiciū ingrediat z vt absoluat ab instā-
 tia iudicij: ut isti. de ppe. z tēp. ac. z hic ē casus i
 .d. l. si reus. j. ti. i. Nñ remediū ē qñ qz credit se
 firmiter pdenandū ex cā famosa ante qz lis cōte-
 stes soluat z absoluet nec erit infamis. Ista ē nota-
 bilis pūfio in. d. l. si reus. Ad sm mēbrū ob. s.
 .e. l. qm. Sol. illa loqz in transigēte qz vñ quodā
 modo aduersariū corrūpere data pecunia. Dic-
 so loqz i eo qz hē pntes ut i scōo mēbro: quo ca-
 su nō infamat nec iura repiunt qz hoc dicant. Et
 ex hac. l. et no. hēs qz pposito qz eēt hā opi. eoruz
 qz dicunt qz dānati p inquisitionē nō sunt infames:
 ut no. in. l. iij. s. i. de suspec. tu. tñ si ē secuta execu-
 tio qz fustigat vel mitriatus erit infamis p istā. l. z
 sic et ex. l. ista hēs tertiu modū ex quo irrogat in-
 famia iuris: qz qñqz ipso facto qñqz p sniaz: vt. l.
 .i. s. e. qñqz ex genere pene ut hic. De. nō stat i
 ista lec. ut refert Ly. in. l. nullā. C. e. qz iste modus
 irrogādi infamiā lege nō reperit: z iō t3 ipe secū-
 dā lec. qz hic in gl. ponit: quā statū dicā: lz qz glo.
 t3 istā ego ēt teneo z puto eē verā z placet plus
 ista lec. qz sequēs. Nā sm aliā ista. l. nibil noui in-
 duceret. sm istā iudicū aliqd noui: z hoc intēdit
 facere hic iuriscōsultus nō enī loqz hic iterptan-
 do edictū imo refert sic statutū eē p pncipē vñ se-
 natū: ut p3 hic. i. h. dū dicit forma statuta ē. Pre-
 terea tex. dicit qz cā ipsa cū ictu fustii infamat nō
 dicit de snia: z illud qd dicit dānato irrogat zē.
 hoc ē dicere cā cū pena secuta infamat eo casu q
 infamaret snia sola. scōo mō legis in glo. sm quez
 .b. d. Si in executione imponit pena corporalis
 p pecuniaria infamia nō remittit. b. d. s. hoc di-
 xi plene in. s. pena grauior. Et no. ex hac. l. s3 p-
 mā lec. qz lz qz grauef in pcessu seu i mō pcedē-
 di pp hoc nō vñ dispesatum cū infamia. C. Que-
 ro ergo. vtrū exbānitus z pdenatus de aliquo
 maleficio sit infamis cū ex forma statuti habeat
 p inde ac si eēt pcessus. gl. vñ tenere qz si i. l. i. C. s.

mō mulc. qdā doc. iā hoc cōsulerūt addētes rō-
 nem qz cū grauati sint vltra. l. qz ex sola cōtuma-
 cia habeant tanqz pcessi. ergo vñ cū infamia dispē-
 satū: vt. d. s. pena grauior. do. Jac. bu. in qdam
 sua disputatioe vñ tenere hñm cū eniz statutum
 dicat qz habeat p pcesso. ergo oēs leges loquen-
 tes de pessione hā trabūf ad istā fictā: sicut i si-
 mili in ficta stipulatioe: ut. l. i. in pñ. s. rei vxo. ac.
 z in eo qz fingit semp fuisse in ciuitate z simili. lz
 tere pcessus eēt infamis: ut in hac glo. not. ergo
 zē. Cōtrariū ego puto. pmo qz in criminalibus
 pcessus nō ē infamis: ut. s. dixi. vñ ex ficta pcessio-
 ne nō infamat nec ex pdenatioe infamat. nā dā-
 natus nō psonaliter lz p mediā psonā pcur. nō
 est infamis. ut. l. fur. s. q alieno. s. e. multominus
 erit infamis iste q nullo mō fuit i iudicio. p hoc
 multū facit rō dictoz doc. qz fuit grauati vltra. l.
 ergo zē. ut in. s. pena grauior. nec obstat qz di-
 ctū grauamē fuit circa pcessum. ergo nō iducit
 dispesationē sup infamia ut hic: qz nō fuit circa
 pcessum solū imo circa pbationes z p pñs circa
 pdenationē. hic vero loquitur quando fuit gra-
 uamen solū circa modū procedendi: de veritate
 aut constabat per notariū: uel alio modo ut di-
 xi. faciunt ad predicta que dixi in. l. infamē. j. de
 pub. iudi. ea que dixi in exbānitio intelligas nī-
 si sit executio pene secuta in corpore. nam tunc
 esset infamia ex genere pene p hanc. l.

Hereditatum.
Si quis in libello. C. No. q iusta p-
 batio mortis est q aliquis intravit bellū z mo-
 do non reperitur. ar. huius legis in fine.

De procuratoribus. Rubrica.

Quidā habet sup rubrica unā glo. qz ē addi-
 tio p̄tinua vt in ea. Quero in quo differt pcura-
 tor a defensore. dic ut in glo. Vel dic pcurator
 cū mādato: defensor sine mādato. Sed qrit gl. i
 quo differt iste titulus a titulo mandati. dic ut i
 ea. Querit glo. que est additio utrum in cōstitu-
 tione procuratoris posset fieri substitutio ut si ta-
 lis non erit procurator talis sit. z respōdet qz sic
 z bene. dic ut in ea. z qz ista glo. est additio ipam
 non habeo sed eam pono.

Ex. l. sequenti.
Plurale verificatur in singulari. z si statutus
 dicat qz pduxit falsos testes puniat habebit lo-
 cū in pducēte unū. z titulus de neg. gef. h3 lo-
 cū sine mandato exp̄fso uel tacito. z qz sint qz pos-
 sint ante litē cōtestatā pcuratores pstituire. Et
 qñ salariū promissus impediatur actionē mādati.

Procurator. C. Pri-
 mo pōit

qz sit pcurator. scōo ad qz pōt cōsti-
 tui pcurator. tertio ad qd ē vtile. qz
 to qliter pstituit pcurator. qnto per
 quē cōstituat. sexto qz cōstituat pcurator. septi-
 mo ponit de effectu cōstitutiois procuratoris.
 scōa ibi procurator autē. tertia ibi usus aut. qzta
 ibi dari aut. qnta. in. l. filiuffa. s. i. sexta in. s. ipse
 quoqz. septima in. s. procurator. z de illa vlt. tra-
 ctat vsqz ad. l. fi. ti. Redeo igit ad p̄mū qd ē pro-
 curator. Examinemus istā partē. C. Quero qre
 dicit aliena. dic qz in pprijs nō p̄sistit mandatū
 ut. l. i. in fi. j. man. C. Op. glo. ad hoc de procu-
 ratore in rē suā z m̄idet optime. scōa tñ so. p̄ior
 ē. Scōo qro qre dixit negotia q̄cunqz. Rñ. tan-
 qz h̄bum generale cōplectēs seu cōprehendens

si statutū vñ:
 eit qz exbāni-
 tus habeat p
 pcesso z snia
 habeat esse-
 ctū put ā la-
 ta eēt in pre-
 sentē an sit i-
 famis. vñ p
 bal. in. l. i. vñ
 col. C. de he-
 re. insti. ple-
 ne per Ja. s.
 bel. in dispu-
 tatioe quam
 ponit in. l. fi.
 .C. de reqre
 d̄s reis. iōā.
 an. in spe. de
 cōtu. s. seqz
 in pñ. z an fi-
 cta cōfessio
 infamet. vñ
 per bal. in. l.
 cū mulier. i
 antep. char.
 cū se. folu.
 ma. ADDE
 vltimē parti
 apostile pau-
 de ca. consilz
 cxxvij.

De pcuratoribus. Rubrica.

**Rocu-
 p rator.
 quare**
 dixit. Et pro
 ista materia
 vide p. d. an
 cha. in. c. re-
 latus. el scōo
 de test. z i. c.
 .i. de lit. cōte-
 sta. z uñ gl.
 in cle. ij. d. re
 scrip. z in. l.
 .iij. s. nego-
 cia. s. ne. gef.
 z. j. vi bon-
 rap. l. aft. pre-
 tor. s. fi.

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible]

a Constituitur procurator. An p...
b Sed locatio si procuratori pro...
c Usus autem. Ipsi text...
d S. iul. ad de bar. i. l. i. de iure reip. l. xi.
e Quero dari. AD DE videtur pau. d. ca. c. h. ccccxxiiij.

iudicia et negocia quecumq. Sed ad hoc op...
glo. qz pcurator pot constitui ad vnu negociu: vt...
negocia. z facit qz lz statutu dicat de eo q pduxit...
madata. dicit glo. qz sine madata bz locu titul d...
neg. ges. hoc est vey sine madata expreso uel ta...
cito. de expso habes hic. z. C. e. z. j. ma. z. C. ma...
da. p totu. de tacito bes. j. de ope. no. nu. ti. ij. in...
fi. z. j. vsufu. qnead. ca. l. i. in fi. z. l. ij. C. It que...
ro qre dixit dñi. dicit glo. ad differentiã tut. z. cu...
ra. z. publicoz administratoroz q no constituit p...
curatorẽ ante lit. cõte. vt. C. e. l. neqz. Ad isto op...
glo. tripliciter. primo de pcuratore in re suã q fa...
cit pcuratorẽ ante lit. cõte. ut. l. illã. C. de dona...
So. pcurator in re suã bz tales actiões suo noie...
ut. l. cõtraria. merito sicut pcurator e ante lit. cõ...
te. ad exercitiu illaz vtiliu actionu qz illaz dñs e...
C. S. co op. de pcuratore facto ad aliũ substitu...
endũ q no e dñs z pcuratorẽ facit. gl. ruidet illd...
vey si est sibi mandatũ de certo faciendo qz tuc...
dñs facere uidet. Hoc. dicit idẽ si datus est sibi...
mandatũ de substituẽdo incertũ p. l. ite eoz. S. si...
decuriones. j. tit. i. z. l. vnu ex familia. S. si de fal...
j. de le. ij. Ipse eni dñs vñ illũ noiaffe. ita tenet...
Guil. z. Lp. in. l. qz. C. e. Et e casus bodie. eẽ...
. e. c. i. l. vi. vel sustinẽdo glo. possumus dicere q...
illud qd dicit dũmodo certus intelligat qz si fa...
cerẽ te pcuratorẽ ad substituẽdu ticiũ z plures...
eẽnt ticiũ no ualere: ut. l. duo sunt ticiũ. de testa...
tu. z sic pot itelligi. j. l. p. prima. C. Tertio op. ad...
idẽ qz seruus pot pstituire pcuratorẽ z tñ nõ est...
dñs: ut. l. seruũ quoqz. in pñ. j. e. dicit glo. ibi ad...
negocia: hic ad iudicia. Lerte malum eẽt qz bec...
diffinitio solũ cõprehendat pcuratorẽ ad iudici...
cia. Ideo dic qz seruũ pstituit pcuratorẽ ad alia...
negocia q spectat ad eũ saltẽ cura z sollicitudie...
simile dicimus in pcuratore ad negocia q substi...
tuit pcuratorẽ ante lit. cõte. ut. l. si pcurator. S...
. i. j. ma. qz illud qd mandat pñet ad eũ cura et...
sollicitudine: z sic tanq dñs madata vñ z et no...
mine gerit: ut. l. madata. j. e. z hoc eẽ tenet doc...
in. l. qz. C. e. C. Quarto ad idẽ op. de prelatiõ...
ecclesiãz q constituit pcuratorẽ in auẽ. de san...
epif. S. si qñ. tñ nõ sunt dñi. gl. dicit expone ibi p...
curatorẽ. i. iudicũ. doc. nostri hoc nõ tenet. nam...
lz ipi nõ sint vere dñi rez ecclesie: tñ sunt quodã...
modo vsufructuarij z iõ sunt dñi illius iuris: me...
rito possunt constituire pcuratorẽ noie eorum z...
suo iure: sicut videmus in patre q est legitimus...
administrator filij sui q pot constituire procura...
torẽ: ut. l. i. C. de bo. ma. lz gl. ibi aliter dicat. hoc...
tenet Ja. bu. z. Lp. C. e. l. neqz. canoniste idẽ nec...
curat de diuersitate nominũ vñ dicat procura...
tor vel iudicũ uel simile: ut in. c. petitiõ. eẽ. e. z...
iõ nõ bñ dicit notarij q dicunt talis rector eccle...
sie noie suo z ecclesie z pro suo iure qd bz i reb...
talis ecclesie. Segtur in tex. administrat. exponit...
glo. i. administrandũ suscepit. z bene. z adõ gra...
tis sine pecunia alias nõ eẽt mandatũ lz locatio...
ut. l. i. j. ma. Dicit Guil. nõ intelligas qz si ego cõ...
stituerẽ procuratorẽ z promitterẽ sibi salariũ qz...
ipse nõ sit procurator taliter qz agere ipedial: i...
mo agere pot z procurator est respectu eius pro...
quo seu cõtra quẽ agit qz uoluntate dñi bz lz nõ...
dicitur procurator ut oriaf actio mandati inter...
constituẽtẽ z pcuratorẽ sed oriaf actio locati vt...
cõducti uel pscriptis verbis. tex. e. no. in. l. natura...
lis. S. pe. j. de pscriptis. n. z hoc intellige qñ i pã

constituitur procurator. Si ho ex possa...
cto promittit uel daret salarium tunc eẽt qdam...
remuneratio z non impediret actionem manda...
ti: ut. l. salarium. j. man. an autem tutor vel cura...
tor possit recipere salarium. dicemus. j. man. l. sa...
larium. ad predicta facit extra de iudico. c. i. et...
quod ibi notatur.

Procurator. Glo. videtur face...
re differentiam in...
ter procuratorem unius rei z nũcium. nã nũci...
semp confert uerba in personam dñi procu. nõ.

Quãuis. Glo. hic vñ dicere qz pcura...
ad vnã spẽm vñ nũcium: ut. l. q aut. S. si...
j. de cõsti. pecu. z ibi plene dixi materia nũcij.

Usus autem. Glo. est clara. no...
ta qz coipso qz quis...
mittit pcuratorẽ uidetur nolle cõparere in iudici...
cio per se. Et per hoc dico qz ille q mittit ad iu...
diciũ pcuratorem cum mandato nõ sufficienti: nõ...
est amplius citandus tãq uere otumã. vide...
tur enim declarasse se nolle uenire de hoc tetigi...
in. l. si finita. S. iulianus. de dã. infec. in. v. col.

Ex. S. sequenti.

Furiosus qñ p absente habeatur. z absens cõ...
stitutus pcur. recipiendo instrũ uidetur habe...
re ratum. Et an procur. datus ad diem lite non...
finita possit illam prosequi.

Dari autem. Dic dicitur de mo...
do constituendi p...
cur. C. Op. qz furiosus habeatur p absente: ut...
l. vbi nõ uoce. S. furiosus de reg. iur. Breuiter...
vbi nõ requirit presentis uel absentis aliqz pñen...
sus tacitus uel expreso furiosus habeatur p ab...
sente: ut. l. cõtraria. Sed vbi absentis aliqz con...
sensu regit ut hic nõ habet p absente. Et hoc...
est quod dicit tex. hic in. S. furiosus. C. Op. d. l...
item. S. si ita. j. ti. i. So. ut in glo. C. Extra glo. q...
ro utrum absens constitutus pcurator recipien...
do instrũ uideatur ratũ habere mandatu. tex...
est qz sic in. c. i. de pcura. in de. C. Quero dicit...
hic qz pcur. pot constitui ad litẽ futurã. an cõsti...
tutus simpliciter uideatur cõstitutus ad lites futu...
ras. dicit. j. l. oium. C. Quero dñi hic qz pcur. pot...
dari. vsqz ad diẽ. qd si adueniẽte die lites nõ sit fi...
nita: utrũ poterit eã psequi. uidetur qz sic qz pro...
curator nõ pot reuocari post lit. conte. ut. j. e. l...
post litẽ. p hoc. C. ut cause post pub. adsint tu...
. l. i. z. l. ita aut. S. si. j. de admi. tu. Ja. de are. di...
stinguit sic aut pcur. erat generaliter cõstitutus...
z tunc finito tẽpore pot adesse ut cam impleat: ut...
d. l. i. z. d. l. ita aut. S. si. aut fuit constitut...
ad unam litẽ z tunc aut ex tpe actoris z tunc adue...
niente die expirat eius officium ut hic. aliud est...
enim in ipso mandato diẽ apponere. aliud post...
simplex mandatum z litẽ cõte. reuocare. ar. C. d...
dona. l. post pfectã. aut loquimur in pcuratore...
ex tpe rei z tunc ab ipso initio pot actor talẽ pcur...
ra. nõ admittere quia p talẽ cõstitutionez vñ vel...
le reus actorẽ distinguere in plures aduersarios...
. l. unũ uno tpe aliũ alio quod nõ pot: ut. l. iã tã...
S. si plures. iudi. so. z. l. ne in plures. j. de exerci...
z sic nõ uidetur recte defendi: ut. l. ij. S. i. j. qui...
bus ex cau. in pos. eatur.

Refens. C. Mo. quis dicitur...
esse presens z quis...
absens? Dic ut in glo.

Filiusfam. C. Filiusfam. pot...
constituere pcur...
ratorem ad oia que ipse sine patre gere...
re potest. b. d. C. Mo. regulam qz ad ea que qz

Refens
p absens
Et de
multiplici ge
nere absentie
vide in. l. ab
sente. ff. d. v.
fig. z in. l. i.
S. qz pñs. de
ver. ob. z in
auẽ. de fidei
iur. S. i. legif
z no. i. l. iij.
S. abesse. in
prin. de dã. l.
se. z hic z qd
no. bar. in. l.
i. d. lib. agn.
p io. an. post
archi. in. c. si
delegat. de
offi. dele. in
vi. in nouel
la. an aut qz
presumatur
absens. dic
ut i spe. de ac
tore. S. post
quã. que seg
tur bal. in. l.
fi. S. necessita
tem. in fi. C.
de bo. q. lib.
quod no. ad
auẽ. presente
de fideiur. et
adde qz rece
dente z qz re
uerfurus est
habetur pro
presente fm
Bal. in auẽ.
habita i. viii.
col. z qd dicit
an quis pre
sumatur pre
sente. vñ
qd no. bar. i
. l. relegati. d
penis. z quã
do dicat ab
sente. vide in
. l. fi. z ibi gl.
. C. de pñri
lõ. tem. z pre
dictis adde
bar. z ibi di
xi in. l. testa
mento. j. de
ali. le. z dicit
bal. in. l. fi. S.
vbi autẽ. C.
de bo. que li
be. per illum
tex. qz ille di
citur absens
qz lõge abest
qd facit ad
multas q. sta
tutor. S. z eũ.
ADDE qd
dicat absens
z presens et
cui incumbat
onus pbãdi
absentiã bal.
confilio. ccc
lxxiiij. z. cccc
lxxiiij.

Refens
fa. Ad
intelle
ctuz. S. qz pu
ro. adde i. l. fi
cũ dotẽ. S. si
pater. so. ma
vbi addit qz
filia vñ caue
re de rato.

¶ Veterani. Militis ad de bar. in. l. militem. C. de re iudi. c. cum. i. z. a. z. ibi p. canonistas. C. Secundo no. q. in castrensi peculio potest filius ee in iudicio sine consensu patris. simile in. l. miles. i. prin. de castre. pec. z sic reprobaf glo. que est in. l. cum non solum. §. necessitatem de bo. que lib. z est hodie tex. extra de iudi. c. i. li. vj.

potest solus facere: ad ea potest solus procuratorem constituere. exempla habes in filio. Idez in minore: ut. l. diuus. in fi. j. qui pe. tu. z ibi no. z. l. iij. §. i. rem ra. ba. z de resti. spo. c. ex parte. et de re iudi. c. cum. i. z. a. z. ibi p. canonistas. C. Secundo no. q. in castrensi peculio potest filius ee in iudicio sine consensu patris. simile in. l. miles. i. prin. de castre. pec. z sic reprobaf glo. que est in. l. cum non solum. §. necessitatem de bo. que lib. z est hodie tex. extra de iudi. c. i. li. vj.

Ipsa quoqz filius. C. Que requiratur consensus patris qm filius agit nomine alterius. glo. in. l. cu no soluz. §. necessitatem. dicit q sic qd doc. reprobant p hunc tex. z est casus hodie i. c. qui generaliter. extra. e. li. vj. z. rñ. ad. §. necessitate. q loqf qm filius agit suo noie.

Inuitus. C. Op. q isti administratores cogant inuiti: ut. s. tit. ij. l. puto. z j. de mu. z ho. l. si quis magistratus. So. aliud in procur. quod est officium voluntarium: aliud in tutore z curatore z administratore ciuitatis vt in contrario. C. Quid in curatoribus bonis dandis. dic q no danf nisi ex ca ut in glo. C. Op. de. l. no tm. j. de ap. z. l. additos. C. de ap. so. glo. dicit ibi q datur inuito. certe ibi bz mandatū a. l. no ab hoie z inuitus ipse no cogit. C. Ultimo gl. hic recitat materia vtz q tacet consentire uideatur de qua etiā in. l. gaus. j. de pig. ac. z per Dy. in. c. is qui tacet. extra de reg. iur. li. vj. z per Ly. C. e. l. inuitus. ego plene dixi in. l. q dotis. j. so. ma. quam repetij.

Veterani. C. No. q notarij pnt esse procuratores z ex hoc apparet q milites nostri temporis qui no habitāt in castris sed stant per plateas possunt esse procuratores. C. Secundo nota q milites militantes in castris non possunt esse procuratores et eadem ratione nec milites celestis militie. f. dei: ut dicit glo. z bene. C. Tertio no. ex eo quod dicit tex. nec si uellet aduersarius: q iudex ex suo officio posset talem procuratorem repellere. Et idem puto in his omnibus que publicam utilitatem respiciunt si a parte omittantur potest iudex supplere per hunc tex. cum glo. in. l. quos p hibet. s. ti. ii. dixi. in. l. iij. §. hoc autem iudicium de dā. in se. C. Ultimo. no. q qdaz pnt omitti ta cite que no pnt omitti expsse. simile i iur. calū. ut dixi. l. ij. §. sz quia ueremur. C. de iur. calū. Itē ex hoc tex. cum glo. potes habere determinatio nem q lz qui non potest esse aduocatus fm tit. de postulan. si tamen fuerit aduocatus no uicia tur processus: z illud uidetur ueruz in eo q licet non possit esse procurator pro se: tamen pōt ee i iudicio pro alio ut miles: sed si esset talis q nec p se nec pro alio posset vt seruus uel pupillus tūc non ualere iudicium quia no habet sua substantialia: ut. l. i. C. que sit. lon. consue. facit. l. ij. §. i. s. qui satisfda. cog.

Procuratorem. C. Procu ra. pro quo sciens dominus satisfdedit cogitur precise iudi

cium suscipere: nisi ex causa legitima excuset. b. d. C. No. casum in quo quis precise cogitur ad factum. Sed contra hoc op. j. e. l. non cogendū §. sabinus. glo. soluit optime quā uide z no. habetis etiam latius per glo. j. e. l. sed z bec. §. pre tor. Aides ergo q quando dominus satisfdedit pro procuratore consentiente cogitur procurator presens suscipere iudicium. C. Bone ergo sz q fit quotidie q dominus in instrumento p curationis confecto procuratore absente satisfdedit procurator postea susceperit mandatum. an ex isto consensu cum satisfdatione pcedenti possit cogi suscipere iudicium. tex. habemus hodie q sic. extra de procu. c. i. in de. Et sic bec glo. recipit duplicem limitationem dum dicit quo consentiente. f. tēpore satisfdationis uel postea. Itē quod dicit dominus satisfdedit intellige in iudicio uel extra. facit insti. s. satisfda. §. si uero aliqs. C. Sed quero. pone in mādato dicitur facio te procuratorem ad agendum uel ad defendēduz z c. z ad soluendum z ad satisfaciendum vtrum procur. cogetur precise soluere. uidetur q no p istum tex. qui solum cogit precise ad iudiciū suscipiendum non ad aliud. In contrarium facit ratio posita in glo. quia ita falleret fidem duobz si non uult satisfacere z soluere prout uenit i mādato sicut si non uult defendere. pro hoc uidef tex. in. d. c. i. de procur. in de. vbi dicit in iudicio z in alijs negocijs. Sol. solutionem z satisfactio nem que ueniret expedienda ettra iudicium no cogitur precise procur. facere. quia istud q precise cogatur est speciale in iudicio ut hic. i. fi. gl. sed si esset expedienda in iudicio qz forte fieret executio iudicati tunc si procurator satisfacere possit de bonis domini puto q cogitur precise per. d. c. z quia est eadem ratio. sed de suo procurator satisfacere no cogitur. quod apparet ex legibus se. vbi propter incommodum rei familiaris ipse procurator excusatur ne precise defendat: vt si obuenit ei hereditas uel similia. unde no cogitur precise ad aliud propter quod res sue incommodarentur. C. Ad scdm qd dicit glo. q in contractibus extra iudicialibus no cogitur quis precise ad factum. dic plene ut dixi in. l. stipulatioes non diuiduntur. j. de verbo. obli. C. No. ex isto. §. cum istis. ll. se. q lz. l. dicat aliquem cogi precise ad aliquid. dz intelligi nisi iustam causam excusationis alleget. C. Ultimo uide glo. super. l. uel hereditas. in prin. dum dicit q ceperat abesse dato procuratore. No. q quando procu. datur propter absentiam domini finitur mandatū domino reuerso. facit. j. man. l. qui mutuam. §. sz non ideo. z quod ibi no. dicam. j. e. l. post litem. Ex. l. sequenti.

An satisfdatio faciat q procur. possit precise compelli. Et an faciat rem non esse integram ut possit reuocari procur. tam expresse q tacite.

I defunctus. C. Satisfdatio pro procuratore presente pnta facit ut mādatum morte domini no finiatur. secus si p absente z ignorante. b. d. C. Op. q no cogatur precise: ut. j. e. l. no cogenduz. §. sabinus. So. ut. l. filius. in fi. s. e. C. Secundo op. q mandatū finitur morte domini re integra: ut insti. man. §. itez si adhuc. sed hic est res integra. ergo zc. So. no est integra res propter satisfdationem. ptra hoc est glo. j. l. proxi. ubi dicit q satisfdatio non facit uideri rem no esse integram. z ibi glo. sol. q vtz est qrtum ad reuocationem expresse. sec. quo ad tacitam que fit per mortem ut hic. C. Op. de

.l. si precedente. j. m. n. Sol. ibi satisfidatum fuit pro absente uel ipse procurator met satisfidat. Tria habes ergo videre. primo utrum satisfidatio faciat qd procura. possit precise compelli quod dic vt. l. filius. in fi. s. e. Secundo utrum satisfidatio faciat rem non esse integram quoad reuocationem expressam. z dic qd non: ut no. j. l. proxi. Tertio utrum satisfidatio faciat rem non esse integram quoad reuocationem tacitam. Et tunc distingue: aut satisfidat procura. aut dominus. Et si dominus. aut procuratore consentiente z tunc sic. aut non: z tunc facit non esse integram vt ex predictis patet. No. ergo mirabiliter hanc .l. cu3 hodie in omni instrumento contineatur satisfidatio domini fm formam. d. s. insti. de satisfidat. qd si dominus decedit postquam procura. recepit instrumentum non videtur eius mandatū reuocatum: ut. dicto. c. i. de procu. in de. C. Oppo. dicitur hic qd si procura. est inficius non cogitur defendere tamen stipulatio committitur. cōtra. s. l. proxi. non soluo modo. C. Oppo. quando mandatū continet illud quod dominus habet necesse facere non finitur morte: vt. l. fundi. s. i. de acquir. pos. sed dominus haberet necessario se defendere. ergo zc. So. nō habebat necesse qd poterat pati missionem in possessionem: vt. l. satis. s. de in ius vo. zc. Bar.

Ex. s. sequenti.

Cautiones que debent interponi per procuratorem sunt tres. z satisfidare tenetur procurator in iudicio fisci quando dominus satisfidat in instrumento secus quando dedit extraneos fideiussores. Et an procura. teneatur promittere nuda cautio.

Qui in communi.

Procurator datus in duplicibus iudicijs videtur fungi partibus actoris z rei ideo utriusqz satisfidationez prestat. h. d. C. Oppo. qd eo ipso qd est procurator cogitur defendere: ut. j. e. l. seruū. s. air pretor. Glo. sol. notabiliter qd ibi defendit ex precepto legis non ex mandato hominis: z ideo: si nō let defendere patitur penam quia non auditur agens. Hec uero cogeretur precise defendere si esset satisfidatum fm predicta. Quero quid i alijs duplicibus iudicijs. glo. dicit idem. C. Quero qd sunt iste cautiones que debent interponi. certe due. s. de rato ex parte actoris z de iudicato soluendo ex parte rei. addunt quidam tertiam scilicet de defendendo: ut. l. seruū. s. aut pretor. j. eo. quod gl. reprehendit: quia clausula de defendendo continetur sub clausula iudicatū solui. Istud non est verum quia cautio de defendendo de qua loquitur. l. seruū. s. air pretor. intelligitur de defendendo in causa reconuentionis. clausula uero de defendendo que continetur in stipulatione iudicatū solui intelligitur de defendendo in illa eadem causa in qua factus est procura. unde puto qd debeat dici s triplici cautione. ita etiam intelligebat do. Ja. bu. C. Querit glo. utrum cogatur satisfidare de iudicio fisci: z dicit qd non postquam est satisfidatum iudicatū solui sub qua continetur clausula de defendendo. que defensio non potest fieri nisi sistatur i iudicio. vide glo. Ita glo. posset dicere uerū quādo dominus in satisfidatione iudicatū solui de fideiussores extraneos. Sed si ipsemet fideiussit pro suo procuratore in instrumento procuratorio fm formam insti. de satisfidat. s. sed hodie. z. s. se. tunc adhuc puto ipsum procura. cogendum satisfidare de iudicio fisci. Ipse eniz pncipalis cogeretur si non possidet immobilia: vt .l. sciendum. in prin. qui satisfidat. cog. z modo p suam nudam promissionem actor nihil habet plus qd hēbar primo: z erit forte necessaria ipsi rei principalis persona in iudicio ad respondendum positionibus z similibus. unde puto procur. cogendum ad satisfidandum de iudicio fisci uel ipsum dominum hoc firmare per alios fideiussores qd per se. Posset queri an quando dominus satisfidat pro suo procuratore procura. teneatur saltem promittere nuda cautio. s. quo per Dy. C. de satisfidat. l. i. z per Dy. j. iudi. sol. sup rubrica. z ibi terigi. z per Ja. de are. rem ra. ba. .l. si ad defendendum. z ibi dixi.

ante litem. Ante lit. con testa. potest procurator libere a domino reuocari postea vero non nisi causa cognita. hoc dicit. cu3. l. se. vsqz ad l. que omnia. C. Opp. qd post satisfidationem non videtur posse reuocari: ut. s. l. prima. in prin. So. illud uerum quo ad reuocationem tacitam. secus si expressam. signa istaz glo. Ex. l. sequenti.

Procur. non potest reuocari post litem contestatam quia effectus est dominus litis z si lis nō contestatur quando incepit tractare de meritis cause. z si procura. non reperitur in dominū potest transferri iudicium. z procura. non potest suum substitutum reuocare z procura. iuuenis potest reuocari.

Ost litem.

Pro. ex eo qd dicit i ciuitate manente qd procuratore exbannito videtur reuocatum mandatū. facit. l. cu3 quis i pnci. j. de so. z. l. si cum cornelius. in fi. e. ti. C. No. qd post lit. cōte. non potest reuocari procurator nisi causa cognita. contra. j. de iudi. l. iudicium solui. Gl. sol. aliud i iudice delegato: aliud i procuratore i quo uertit dānu pecuniariū: z qd aduersarij oneraretur. Aduerte adhuc uult dicere gl. forte quia procuratorily accipere salarium non iudici delegato. Ita ratio non est uera quia si procur. reuocaretur sine sua culpa non perderet salarium: ut. l. i. s. diuus. j. de ua. z extraor. cog. z. j. loca. l. qui operas. unde nullum dānum pecuniarium eius uertitur. Item iudex potest accipere pecuniā: ut in auē. de iudi. s. ne autem. C. Scda ratio nō uidetur uera quia ita oneraretur pars p mutationem iudicis sicut per mutationē procura toris: vt. l. si longius. in prin. de iudi. z de iur. i. mu. l. pe. Est ergo rō fm Buil. qd procur. p lit. cōte. efficit dñs lit. l. neqz. C. de pecu. z. l. nullā. z. l. pcurator. eo. ti. C. Quero circa istud prin. qd in causis in quibus non fit contest. litis. Doct. in. l. nihil. C. e. intelligunt qd tunc incipit esse dominus litis quando incipit tractare de meritis cause qd est uerum. casus est in. l. nullam. C. eo. in eo qd dicit cāz egerit. Quocunqz ergo modo causaz egerit seu tractare incipit dñs litis efficitur. C. Quero an eo qd procurator non reperitur possit trāsferri iudicium in dominum. Rñ. sic ut colligitur hic in tex. dum dicit in ciuitate manente. z. j. e. l. vel exilio. z est simile in. l. pe. C. ad treb. C. Quero dicitur hic qd ex causa potest reuocare dominus z heres eius. quid in procuratore qui alium substituit ut possit suum substitutum ex cā reuocare. Rñ. tex. est qd nō. c. e. c. is qui. li. vj. facit. l. qd si forte. s. i. j. de so. C. Venio ad s. si in cause no. glo. sup uerbo etas. No. qd propter iuuentutem potest reuocari procurator z sic non potest dñs imputari cur ab initio talez constituit.

I d fun ctus. mirabiliter hanc. l. Adde. l. si pe cuniaz. z qd ibi Bar. circa prin. C. s. p di. ob cau. z bal. in. l. si ante acceptū iudi. solui. et bal. in. l. mā. datuz. C. mā. da. in. i. z. ij. op. C. Nō finit morte. Adde. bar. i. l. ij. s. pe. de dona.

Ante li re. reuo cari. Quid si procurator fecit impensas. vi de bal. in. l. si cum dotem. s. eo it tēpo re. so. ma. Ost li p te3. s. an post litem contestatam possit reuocari pcurator rei defendentis sine mandato uide bar. in. l. si ante. i. vi. col. j. iudi. solui ad q iusta causa reuocatiois pcuratoris etiam post litem contestatam est si pcurator e p sēns z patitur se reuocari. ita decidit bar. in. l. i. C. de satisfidat. et per glo. in. l. si procurator rem. C. e. gd i procuratore i cā appella. uide in. l. dominus. et ibi bal. C. re appella. AD DE qualiter intelligatur qd p litis contestationez pcur. e effect dominus litis oldra. cō filio. cccxviij. C. Quero uicetur. fac qd no. bar. in. l. si ante. in fi. j. iudi. solui. z bal. in. l. qd quis. C. eo. z quod uicetur hic d herede reuocare mā datum. uide id quod no. bal. i. l. id qd pauperibus. in. xi. col. de sacrosanct. eccle.

De si suspectus.

Quero utrum ca suspicionis debeat probari. glo. q sic qua vide. z vbi qz. n. l. dicit fiendū aliqd ex ca illa ca est probanda.

Ut affinitate.

Quero qd cogit esse testis: cōtra eū tētus est in. l. iuris cōsultus: in prin. j. de gradi.

Ex. l. sequenti.

Cōtra uel nouus pcur. nō pōt i iudicio iterue nire lite ptestata nisi oia renouent uno cōtextu qd est utile si pcessus eēt iualidus: qd renouādo de p̄sensu partiū possēt fieri ualidus. Et qn ua leat actus factus per dominū post litem conte statam per procuratorem.

Utari.

Quero qd cogit p̄cise pagere iudiciū qd appet: qd nō pōt mutari nisi cā cognita z ipso postulate ut h̄ d̄ i tēx. **Q**ue ro q̄r fiat ista mutatio ul litis trāslatio. dicit glo. nā oia reiterari o3. signa gl. q̄ inuit qd dñs ul no uus pcurator nō pōt iteruenire i iudicio post li tē pte. z nisi oia renouent z sic op̄ erit noua pte statiōe z s̄lib qd intelligit Guil. oia faciēda esse uno p̄textu. hoc ē iterrogabif dñs ul nouo p̄cu. ita tu das libellū sicut dedit p̄m z admittis n̄s sionē sicut admittit p̄m z s̄lita. qd ē no. z est utile: qd si fact̄ eēt un̄ p̄cessus iualid̄: utputa qd tpe feriato ul alia rōe si p̄tes eēt i p̄cordia possunt uno momēto totū illū p̄cessū reficere. z hoc satis inuit ista gl. dū dicit oia de nouo nouari nō dicit de nouo fieri. alī aut mod̄ trāfferēdi iudiciū no. j. e. l. i. cāe. §. h̄ si ex pte. v3 qd pcurator cedat dñs ius istātie. h̄ dicit dñs vult h̄re ius istātie directū z noie suo de nouo oia debēt nouari ut bic. h̄ si vult h̄re ius istātie directū noie alieno tūc h̄tā q̄ pcur. i rē suā. nā istātia pōt fieri p̄ ces sionē: ut i gl. §. h̄ si ex pte. z ista dixi i. l. h̄ si acce p̄tū. j. iudi. fol. **Q**uero si dñs post lit. pte. uēit z fecit i iudicio aliquē actū an ille act̄ ualeat. v̄ qd nō. nō. n. pōt in se reassumere iudiciū nisi cā cognita q̄ cause cognitio nō interuenit ergo zc. ut. l. cū hi. §. si p̄tor. de trāfac. Et iō pro huī de claratione dicas qd qn pcura. fuit dat̄ a dñs qd oportebat ipsum dñm absentari tūc dñs reuer so finif mādātū lz post lit. cōte. v̄. n. ab initio cū tali cōditione pcuratorē eē datū: ut. l. q̄ mutūā §. i. z qd ibi no. j. mā. facit glo. §. e. l. uel heredi tas: merito tūc dñs pōt iteruenire: qnqz pcura tor nō fuit dat̄ ex cā absentie: sed a p̄nte fait fa ctus pcurator z tūc aut dñs supuenit in iudicio nō ut aliquē actū faciat sed ut assistat pcuratori suo: z nō est dubiū qd pcedit iudiciū nec pcura. v̄ reuocatus: ut. j. e. l. paulus r̄ndit. aut interue nit z aliquē actū facit in sua p̄sona: z tūc si quidē p̄nte pcuratore z aduersario z patiēte z ualet iu diciū. nō. n. est necessaria cause cognitio nisi qn cōtradicit pcurator ul aduersari: ut bac. l. post litē z. l. mutari. qd intellige nisi fuerit exp̄sse de m̄ nō aīo reuocādi pcura. uel interuenit dñs in ali quo actu in quo hēbat interuenire necesse et sic nō ul reuocare. arg. l. si fideicomissa. §. si rē j. de le. iij. z. l. rē legatā. de adi. le. z est hodie exp̄ssum eēt de pcur. c. si qn. li. vi. si nō interuenit absente pcuratore p̄nte tñ aduersario uel p̄nte pcurato re absente tñ aduersario tūc ualet act̄ qd est cele bratus nō tñ v̄ reuocat̄ pcurator: qd non pōt fieri nisi cā cognita qd nō interuenit nec iterueni re pōt aliquo eoz̄ absente. Et si tu dicis quō ua

let actus q celebrat qd nō sunt renouata oia nec est dñs instātie. Rūdeo pcuratori q̄rif ius istā tie directū: dñs q̄rif ius instātie vtile: vt. j. e. l. in cause. §. h̄. z iō ex vigore illi vtilis iuris psequif istātia. nec ob. iste. ll. q̄ regrūt cause cognitionez qd v̄ez est q̄rū ad reuocādi pcuratorem z ad trāfferendū iudiciū in dñm. ita qd pcurator nō possit se de cetero intermittere. p̄or. n. interesse rei qd forte p̄cu. scit melī h̄itatē aliquoz̄ q̄ scit dñs specialiter de his q̄ gesta sunt in litem. ar. l. apud celsuz. §. q̄rū. de do. excep. z. j. e. l. si actor z. l. nō solū. in prin. sed qn remanet pcur. lz dñs faciat aliquē actuz nō interest aduersarij p̄ dñm nō fieri qd adhuc poterit citari z cogi pcurator ad illū actū quē melī nouit. ar. l. si actor. j. eo. ita intelligo istā materiā p̄bo dñs pōt adesse liti. ut. l. paulus. j. e. sed ille qd adest liti ēt si esset extra neus pōt testes pducere z alios act̄ vtilis age re: ut. l. si suspecta. in prin. z ibi no. j. de inof. tes. multomagis ergo dñs cause: lz aut post litē cōte sta. dñs possit adesse si vult z actus facere vt dixi tñ inuitus nō cōpellif: ut. l. vl. C. e. hoc nisi ex cā vt. d. l. vlti. z ideo si citaret dñs ad aliquē actū z nō pcurator puta ad vidēdū iuramētū testium vel publicationē vel audiēdū sniam z nō cōpet dñs vel pcurator nulla esset snia: qd citatio non artat dñm: debuit. n. citari ille qd erat dñs instan tie. Ita disputando determinauit do. Lambert. de rampo. quod ego scripsi i. l. furiosus. j. de re iudi. Barto.

De omnia.

Sed z si aduersarius.

Suspectus est q se ingerit z audiēdus est q vult suū pudorē purgare. h. d. **Q**uero qd ei q dicit te cōmississe aliqd crimē licite pōt dicere tu menti ris. lz. n. retorqueri in aliū: ut. l. q̄ cuz maior. §. si libertus. j. de bo. li. z. l. si qn in graui. §. vtruz. j. ad fill. z. §. de in ius vo. l. libertus p̄ono. **C** Se cundo no. qd ille q se ingerit est suspectus: z sic p̄bas qd testis q̄ p̄ntē vadit z nō citatus est su spectus: facit. C. de testi. l. iureiur. z no. p. Ja. de bel. in aut. de testi. §. si nō ignoti. In cōtrarium facit. l. post legatū. §. pe. j. de bis q. ut indig. ubi distinguit in tēx. aut dixit testimoniū sponte aut coacte. z ibi de hoc dixi. **T**ertio no. iustā esse causam litigādi ob pudorē suū p̄seruādū. **Q**ue rit glo. utrū interz donec pendet cā suspicionis talis pcura. v3 agitare cām. z determinat qd nō. **Q**uero glo. utrū interim dñs agitare possit cām z i eū trāfferre iudiciū. z v̄ determinare qd nō. Guil. de cu. dicit h̄riū. cū. n. in oēm euentum debeat in dñm lis trāfferri. ergo frustra expecta bif: ut. l. aliqui. j. ad velt. Sunt tñ alij tres casus p quos pcurator pōt reuocari q ponunt. j. pxi. in tēx. z in illis suspēde debif in lite donec cā exami nes vel dabif quidā tertius pcur. de voluntate vtriusqz uel de iussu iudicis. arg. l. iure nostro. j. de testa. tu. fm Guil.

Plane. Si dicat in rem suā se cōstitutū vel velle retentione vti seu i to tū reuocari audiēdus est pcurator reuocationē recusans. h. d. cū. l. se. vsqz ad. §. si ex pte. **Q**uero qd lz instrumētū innuat quē esse simplicē pcuratorē: tñ pōt p̄bari p̄ testes qd est pcurator in rē suā. Itē no. qd pcurator licite pōt retinere in strumēta z acta litis donec sibi satisfiat de sum pibus. Itē no. qd incōstātia pōt reprobari: con cordātie sunt in glo. Dic vt p. Bi. in. c. qd semel placuit. de re. iur. li. vi. facit in ar. qd si in instrumē

De oia q. §. pla ne. ba bere ratum Si pmitto me ratū ba biturū qd qd p pcurato rez legitime factū fuerit et similitur cōstitutio pro curatore cū hoc qd non intēdo obli gari nisi vti liter contra bat nō valet fm Bal. in rubrica. C. de excep. in .iij. col. z ad de bal. in. l. cū mādati. C. mādati. z in. l. si pcurator. in fi. C. eo. ADDE ro. consilio. lx.

Em si su. spe? ctus. Et no. in. c. ex par. te decani. b. rescrip. z in. c. ij. de pcur. ra. in. vi.

Cita. m. ri. li. tit. trā. statio. Seg. tur h̄ ange. bal. in. l. i. in. iij. col. i. v. q̄ro vtrum ex libello. C. de sen. post. bar. ibi vide tur tenere istam glo. z bal. hic. C. vno cō. tectu. Ad hu. ius oino ut de qd signā ter dicit bal. in. l. h̄. de sen. tē. ex. peri. re. et. z qd no. alij in. l. i. de. liber. z post. bu. z qd no. bar. l. i. j. C. ne fideiuf. do. de. z ibi. dicit. Adde qd. Li. z bal. in. l. cū ātea. C. de arbi. dicit qd snia lata die feria ta in fauorē hominū nō pōt cōsensu partiū cōua lidari qd re putat no. ad de qd no. in. no. in. c. pr. uentiam. de offi. deleg. z no. in. l. i. C. qui pro sua iurisdic. z in. l. obseruan. duz de offi. p̄con. qd est verū fm bal. etiā si a dicta sentē. tia fuerit ap pellatū: z ap pellatio sit de f̄ta. C. Absentie. Adde bal. post. bar. i. l. p̄curatori bus. C. e. et. bar. in. l. fu. roso. de re. iudi.

to cōtineat pmitto me hfe ratū qd p cura
torē meū legitime factū fuerit vel aliqd aliud cō
tinens taxationē q non videat legitima ratifica
tio: ga vel in totuz d3 reprobare vel approbare:
tangit p glo. in. c. i. de pcur. in demē. in glo. iij.
Cultimo no. glo. sup. hbo pretor. q ista cause
cognitio fiet per iudicis officium mercenarium
absqz libello. de qua loquitur bec. l. z. l. post litē
s. eodem.

A cause.

Si ex parte. Stipulatio iudicātū
solui cōmittit siue a
dño in pcuratorē vel ecōuerso in aliū pcurato
rē iudiciū trāsserat. z in iudicis p pcuratorē qri
tur dño utilis actio. b. d. C Op. q tali facta mu
tatione extinguat stipulatio: ut. l. si an acceptuz.
iudi. sol. glo. sol. sed dic vt in ea. C Ad si. oppo.
z uidet q p liberā psonā actio nō qraf: ut. l. pos
sessio. §. si possessio de acq. pos. C So. spāle ē in
iudicis. sunt z alia specialia q ponunt insti. de i
uti. stipu. §. si qd alij. dixi plene i. l. stipulatio ista
§. si qd insulā. j. de hbo. obliga. C Venio ad h.
trāsserri qro qū ista trāssatio fiet z qliter. glo. di
cit q ante litē cōtesta. sola dñi voluntate. post litē
cōtesta. oportet q pcura. cedat ius istāne. uide
glo. z no. C Aliū modū trāsserēdi habuistis. s.
. e. l. mutari. z ibi dixi. C Sed qro vtrū ista cessio
possit fieri inter absentes. glo. q sic sicut qlibet
pcuratio. aliud in delegatione. vt. C. de noua. l.
. i. Istud qd dicit de cessione intelligas vep quā
do cōstituit pcuratorē in rem suā z sic actiones
mādanf. Sz ad hoc vt fiat cessio p quā trāseunt
vtilis sm ea q no. in. l. vlti. C. qū sicut uel priva
tus. z. l. i. de ac. z obli. non est uep simpliciter q
possit fieri inter absentes. Nā in cessione requiri
tur cā: ut. l. p diuersas. z. l. ab anastasio. C. man.
Et iō est uidēdū vtrū dētus p quē fit cessio sit ta
lis q possit celebrari inter absentes: ut emptio z
venditio z tūc etiā cessio poterit fieri inter absen
tes z erit necesse semp interuenire nuncium uel
eplam: ut. l. cōsensu. j. de ac. z ob.

Ex. l. sequenti.

Procura. ad agēdum non pōt petere execu
tionē sententiē quia lata sententia est finitū mā
datū secus si esset pcura. generalis ad lites pre
sentes z futuras. Et que sit ratio q pcura. qrit
dño. Et dominus nō obligatur.

Procurator.

Stipulatio
ne pcuratoris z ex snia pro eo lata dño
cōpetit utilis actio. z simplex pcurator non pōt
agere iudicati. b. d. C Itē pcuratoris vel defen
soris pmissio dño nō p iudicat. b. d. z est no. ista
lex. C No. ex pn. hui. l. q in iudicialib. qrit per
procuratorē dño utilis actio. ut dixi. s. l. proxi.
C Secūdo no. q pcurator datus ad agenduz
nō pōt agere iudicati nec pōt petere executionē
snie nisi ei hoc spāliter sit iniunctū z mādatū vel
sit pcura. in rē suā vt hic apparet. Ratio ē q sen
tentia lata finitū est mādatū sibi factū ad agēdū
z agere iudicati vel petere executionē est noua
lis ad quā nō hz mādatū. Et ideo si esset pcura
tor generalis ad lites ptesentes z ad futuras bene
posset petere executionē ex nrtute mādati gene
ralis nō ex nrtute iuris directo sibi qñti p sniam
latā pro eo. hoc plene dixi in. l. hoc iure. j. de so
lu. cōtra p dicit facit iste tex. q dicit me iuito z z.
qñ possit agere nisi dñs cōtradicat. So. expone

me iuito. hoc est me nolēte ut pz ex iseriorib. et
similis expositio sit. s. l. pxi. h. ceter. C Venio
ad ver. p cōtrariū z qro q est rō q p pcuratores
qrit dño nō aut dñs obligat. Nā. ga si pcurator
mittit iudicātū solui facit id qd dñs facere nō te
nebat ga nemo suo noie cōuentus cogit satisfac
re vt insti. de satisfac. §. hz hodie. Secūdū hoc oz
q ista l. intelligat pcuratore promittēte cū pue
niebat alia actione q reali. nā i reali cogebat sa
tis dare de iure antiquo: ut. l. si eū hoiem j. de fi
deius. z ibi p Bi. z p gl. l. iulian. §. q satisfac. co.
z tex. in. d. §. sed hodie. q facit mētionē de iure
antiquo. digestoz. nō de iure antiquissimo hz ve
rā opi. Itē hoc intellige quādo procura. nō ha
buit mādatū ad satisfādū alias dñs tenet si
cuti ex cōtractu institoris: ut. j. de instito. p to. fa
cit. l. iul. §. si pcura. de act. emp. Cultimo vř q
rō posita i fi. l. nō sit bona vt glo. dicit. Tu dic q
pōt esse bona ratio sic formādo eā qñ dñs pue
nitur iudicati tamen nō tenet ex stipulatione vt
in procuratore dictum est. Adulto minus hic
poterit cōueniri ex stipulatione quādo nec iudi
cati poterit cōueniri.

Ex. l. sequenti.

Quando admittatur disputatio que sit lega
lior persona pcuratoris uel dñi. Et cui incum
bat onus probandi an dominus uel pcura. sit
legalior.

Factor.

Ista est bona z no.
l. z breuiter hoc in
tendit. pōt qs eligere dñm potius q
procuratorē in rē suā si eū putat legaliorē. hoc
dicit. C Quero exēpla huius. l. gl. primo ponit
exēpla per. l. de illo. de noxa. z de peti. here. l. eta
ris. §. si quis dolo. Alias est sub. l. nec vllam. z de
istis exēplis nihil dicit glo. sed trāsit ad aliam
positionē z ponit casum in eo qui cōuentus ven
didit causa mutādi iudiciū vt in glo. Istā lec.
glo. reprobat quia in. l. illa nō uenit ut procura.
in rem suā sed vt dominus. Istā eadē responsio
cōgruit exēplis positis in. ll. allegatis in prin
cipio glo. C Nota istā. l. cū glo. q in casibus in
quibus aliquis uenit ad defendendū alium pro
suo iure z suo interesse nō ex mandato. quod ha
beat a cōuento nō pōt ei opponi q dominus est
legalior. nec habet locū distinctio huius. l. ut in
omnibus exēplis supra positis. quod bene no.
C Secūdo ponit glo. casum in emptore here
ditatis vbi licet creditori cōuenire eū vel heredē
Istud reprobat glo. ga nō potest heres cōueni
re emptorez nisi sponte velit: ut. l. ij. C. de here.
vel ac. ven. postea sustinet q imo possum eū con
uenire per. l. si quis in rē. j. eo. licet nō principali
ter. Finaliter glo. istā damnat quia etiā reconue
nire nō potest cū sit procurator in rē suā ex causa
nō lucratiua vt. l. si quis in rem suā. j. eo. Idu. in
apparatu suo z do. Jaco. butri. post eū tenent il
lam opini. z dicebāt q hic emptor sponte se of
ferebat ad defensionē. tamē actor pōt si vult po
tius heredē eligere q ipsum licet sit procura. in
rem suā z est optima. C Tertio modo ponit gl.
casum: ut in glo. ista est etiā bona lec. sed lec pre
cedens melior. Bone ergo casum simpliciter
cū conuenire aliquē uenit aliquis ad eum defen
dendū tanq procura. in rē suā uolens q ad euz
spectet commodū vel incōmodū. Lerte si actor
vult potest potius eligere dominū q ipsum pro
curatorē: ut hic. C Oppo. glo. ergo secundum
hoc nihil refert facere procuratorem in rem suā

Nese
i trāssa
tio. Et quo
modo utilis
vt directa
transferatur
in dñz. uide
bar. q plene
declarat i. l.
. l. i. ij. col. C.
de senten.
b C Fieri in
ter abñtes.
an cessio pos
sit fieri inter
abñtes. uide
bar. l. i. si eū
hoiem. j. de
fideius. adde
q bal. l. c. l.
de bñfi. fra.
dicit no. ad
. q. de eo q p
misit iura ce
dere sub pēa
z ille ē abñs
q nō icidat
in penā: qz si
ne culpa nō
d3 puniri. di
cit tñ glo. h
q cessio pōt
fieri abñti p
nūcium uel
epistolaz sic
mādatū. vel
fiat in mani
bus tabellio
nis recipien
tis noie ei.
fm hosti ex
de pig. c. si /
gnificāte. in
nouella. bal.
l. d. c. i. z ibi
dicit. q q ce
dit actiones
nō dicit sol
uere. allegat
gl. no. i. l. le
gauri i fi. gl.
magne. de li
be. lega. ubi
non dicit fa
ctus illi
cui iura sūt
cessa z q pof
sit fieri ces
sio abñti. z
et bal. p gl.

Ang. B. l. i. i.
pe. col. d. ac.
z ob. z in. l.
acceptaz. in
. xij. q. C. de
vsur. lat. in
l. p diuersas
in. xiiij. q. C.
mā. i. l. ex le
gato. C. de
leg. Jo. an. i
spe. de cessi
o. §. si. in
fn. i. addi. q
icipit. z pe.
de ceruetis.
ANDE q
cessio si pos
sit fieri abñti
ro. qñ. l. xij. vj
c. I pcurator.
spāliter sit i
iuctū. Ad h
vide qd di
xit bar. ibi p
id qd habet
in. l. apd cel
sum. §. si mā
dau. d. uolē
exce z q no.
bar. l. i. pcurator in res
suā. j. e. z i. l.
hoc iure. j. b
solu. In fi. l.
adde q istū
ultimū hui.
littere termi
nū limitat q
dā. nisi talis
procurator
rei faceret
uel pmitte
ret iudicātū
solui pntiē
te dñs: qz tē
obligat do
minū ex iu
dicio: hz non
dētus: qz pa
cificāta hz viz
mādatū. c. ex
pte de pcur.
z qd no. i. l.
qui mutuat
. §. non iō. j.
man. qd tñ ē
uep si defen
sor uenibat
cū mādato.
sec. si sine ut
no. in. l. solu
tū. z i. l. uedi
tor. ff. de iu
di.
d. Jac.
o ior. p
istū tex. z si
miles deci
dit bar. z
Di. qñtion. z
no. de qua
per eos in. l.
fi. §. si. j. de
appel. p illū
tex. z an ha
beat locum
in cessiona
rio agēte. ui
de per gui.
de suza. in. l.
si procura
tor. C. eo.

So. imo q; hec lex debet intelligi qñ psona dñi est legalior z aliter non. vnde super hoc disputa bitur. ar. l. vltim. C. e. iste est intellectus glo. Eo tra ista. l. est. l. i. s. e. §. vsus vbi qui nō vult per se defendere pōt per pcuratorē. Itē cōtra. l. istam est: q; inuitū pōt qd defendere z liberare in iudicio: vt. j. ti. ij. l. soluendo. z de sol. l. solutionem.

Ad hōz declarationē dicas q; qñ quis venit ad defendendū alium tanq̄ defensor aio nouā di z reū principalē liberādi nō cogit qd talē isto modo admittere: vt. l. si mandato. §. i. s. man. z no. per doc. C. vbi in rem actio. l. i. in. i. q. lz Friū dicat: glo. in. l. liberto. in fi. j. de neg. ges. z ibi dī cam rāgitur in. l. nō solum. in prin. j. e. Aut venit ad defendēdum eū tanq̄ pcurator in rem suaz nō vt principalis liberef z actio noue z tūchz locum. l. ista: vt in initio litis dispuet que sit legalior persona. hic est casus dum dicit dñm potius cōuenire z c. z sic anteq̄ eū vt pcuratorē recipiat. Postq̄ enim effect acceptus vt pcurator in rem suam nō possit actor petere dñm venire ad aliq̄ articulū: q; cōfessio rei nō debet preiudicare huic pcuratori in rem suā postq̄ notū est aduersario. ar. l. iij. j. de noua. z p. By. in. l. seruū filij. §. i. j. de le. i. z. s. de trasfac. l. fi. z qd no. in. l. cū emptor. in prin. s. de pac. z ibi dixi Si nō venit tanq̄ simplex pcurator: tūc nō debet admitti illa dīspulatio que psona sit legalior: q; pōt in distincte se defendere p aliu: vt. l. i. §. vsus. s. e. sed si in iudicio esset faciēda aliqua itterrogatio de qua nosceret dñs melius nitatez q̄ pcurator tūc possit iuberi q; psonaliter veniret dñs. hic ē tex. in. l. fi. C. e. vel debz mitti ad dñm vbi ē: vt. l. generaliter. §. his de presentibus. C. de iureiur. z hoc pz ex eo q; pcurator in rem suaz iurat ipse de calūnia: vt no. in. l. nō solum. in prin. j. e. lz pcura. simplex nō: vt. l. i. §. j. finaūt. p pcura. C. de iura. calū. ideo in persona pcuratoris in rē suaz ab initio de hoc disputaf ne actori preiudicium paretur. qñq; qd venit ad suscipiendū iudicium in se suo noie non tanq̄ pcurator simplex vel in rez suā neq; tanq̄ defensor per qd alius q̄ actor volebat cōuenire liberatur: z tūc ista dīspulatio que sit idoneor psona nō admittit: vt i casibus positis in prin. glo. pbatur in. l. sed z si lege. §. item si in rem. j. de peti. here. Predicta vera in procuratore in rez suā ex parte rei qd si ex parte actoris. Bo. Ja. bu. dicebat idem vt ante litem cōtes. possit reus excipere z dīspulare de legalitate persone per hāc. l. Postq̄ aut reus ipsam admist: ut pcurator in rem suam nō possit petere vt veniat principalis: q; eius factuz pcuratori in rem suā nō debz preiudicare per ea que dicta sunt. p hoc. j. de ali. iu. mu. cau. fac. l. pe. z fi. Et istud puto verum licet Ly. videatur in. d. l. fi. dicere simpliciter aliud esse in pcuratore in rem suam ex parte actoris. Quero actor dicit dominū legaliorē. pcurator in rem suam dicit se legaliorē cui incumbit onus pbandi. Glo. vlti. tetigit z nō soluit. Rñ. ei q allegat aliq̄ esse legaliorē ad fundādā intētionē vt exceptionē suā incūbit pbatio: vt. j. de pba. l. ei qui. z. s. qui factisda. cog. l. fi. nō. §. qui p rei. z ibi glo. sed qualiter pbabitur vnū esse legaliorē altero. glo. in. l. fi. C. e. videtur dicere q; ille q̄tum ad hoc videt idoneor qui melius nitatem nouit. sed illa glo. procedit in pcuratore simplici qui semper tenetur facere pparere principalem in his in quibus melius nouit nitatem cum ipse de calūnia iurat sed in pcuratore in rē suam non pcedit. Debet ergo probari q; persona domini sit legalior per

Legalior psona. Sed qd si dñs cōpareat p pcuratorē mi nō legitimū an videatur cōtumar. vi de bar. in. l. ij. §. defendi ex qui. caus i pos. ea. z p ea que dicit dicebat bal. in. l. i. de sen. ten. q; lz pcurator pos sit et ifamio §. h. insti. de excep. tñ ad uerlar. nō pōt cogi respōdere ei ppositiōibus q; principalis persona ē legalior q; pcurator q; nō est bone fame.

C Ut veniat principalis. Et allegat Ly. glo. i. l. pcurator in rez suā dato. j. e. vi. de tñ bal. et rapba. h. cōcordātes. ci. cū bar. z vid glo. no. z qd ibi habet in l. solut. alias est in. l. sole. mus. j. de iud. i. z pbaf i. l. stichū aut pampbilū. i. h. s. noua. z qd habet in l. h. z si lege. §. itez si res dīstraxit. de peti. here.

sona pcuratoris in rem suā sit durior ex causa q̄ ponūtur in. l. i. in fi. z. l. se. de ali. iu. mu. cau. fa.

Actoris. Hic ponit casus vnus specialis in quo pro cu. potest agere iudicati.

Quis. Si procurator succedat p demnato in euz fit executio z pro portione hereditaria

repetet a coheredibus. h. d. C. No. modū p dē nandi pcuratorē. f. condēno te pcuratorio no mine ticij: ut hic in prin. qd intellige qñ effectus cōdemnationis hoc patif. als secus: ut no. in. l. nihil. C. e. C. Secundo no. q; in procuratorē nō fit executio: nisi succedat dñs. uidebis in. l. plautius. j. e. C. Tertio no. q; pcurator interueniēs post lit. cōtest. cōdemnat vt hic colligit glo. dixi in. l. furti. §. qui alieno. s. ti. i. C. Op. q; nō possit agi mandati quia mādatum est morte finitum. So. glo. teneas primā quia mādatum fuit a de functo vt tex. inuit expresse. Quero qñ fit executio in pcuratorē vtrū fiat tanq̄ in berede dñi an vigore directe actionis qua tenebas. Glo. dicit etiā uigore directe pōt fieri. ita dicit glo. ij. su per uerbo reculare. ueritas ergo est q; pcurator tenet actione iudicati directa lz nō efficaciter q; tamē afficā efficac p successionem ut hic. z in. §. aditio. allegato in glo. Itē hz directā actionē iudicati lz inefficacē: ut. s. e. l. fi. pcurator.

Unus. No. q; si plures habēt unā rem oēs possunt dare unū libellū vt conueniri uno libello qd apparet hic dum dicit unius litis. facit ad hoc. l. s. inter. §. cassius. z qd ibi dixi. j. de aqua plu. ar. p hoc. j. de iudi. l. nō icarco. z de re iudi. l. s. unoquoq; Secūdo no. q; quilibet pōt dare suuz pcuratorem. Ad hoc op. j. iudi. solui. l. iam tñ. §. plures. glo. soluit ex qua no. semp aduertēdū esse: utrū causa ex qua agitur habuit inuitū in vna persona an i plurib; ut in primo regratur unus pcurator. in secūdo plures. z loquitur iste. §.

Julianus. Per cōstitutionē secūdi procuratoris uidetur re uocari primus. h. d. C. Op. C. de testa. tu. l. z si a patre. So. glo. z bene. dic ut ibi. C. Secundo op. j. de tutel. l. cū semel. glo. fo. primo aliud in curatore ut ibi. aliud in pcuratore ut hic. secūdo soluit q; idē sit in pcuratore z curatore ad litē: q; post litē cōtes. nō pōt reuocari pcurator sine cause cognitionē: vt. l. post litē. s. e. sic nec curator ad litē: ut. l. cōtraria. z istam tenet By. ibi Ex hac so. no. duo. primo q; iste. §. loqtur in pcuratore facto ad extraiudicialia uel ad iudicialia ante lit. cōtest. Nam lite cōte. nō uidet reuocatus per cōstitutionē secūdi: q; hoc nō pōt fieri: vt. s. sine cause cognitione. scdo no. eodē modo reuocari curatore ad litem prout reuocatur procurator qd est no. Nam curator simpliciter datus non potest reuocari nec alius sibi adiungi nisi cā cognita: ut. l. curator. C. q; dari tu. po. z sic differt. a pcuratore. secus in curatore ad litem an litē cōte. ut hic uides. Item facit q; lz maritus nō possit esse curat or vxoris: ut. C. qui datu. pos. l. maritus. tñ poterit dari ad litē sicut potest esse pcurator: qd dic ut ibi per doc.

Juribus. Per istam. l. ap. ponitur in istru. mentis ista clausula q; nō sit melior cōditio occupātis z qd per vnum ceptū fuerit ali; possit psequi z finire. de quo habemus hodie expressum in. c. si duo. de pcur. li. vi. Quert glo. q̄o dicatur occupari. Rñ. q; per lit. cōtest.

C Unus. vnū libellū. an plures possint vno libello cōueniri. z plures possint vnū vno libello cōueniri ro. p filio. cc. xl. d. §. qd s. iulia nō. Li. mita hāc. l. per. l. qñ au gurio alias ē. l. q; augurio. de pue. fis. debito. li. x. fm bal. in. l. ij. i. iij. col. C. qñ h. vel priua.

C Zuri. p bus. c. si duo. ad intellectū. d. c. si duo. vide bal. z do. io. in. l. si ita de inu. testa. in fi. et bar. in. l. iij. i. fi. z qd ibi dixi. j. iud. fol. z adde tamē no. q; si datū est vni generale mandātū postea def spāle alteri qd hoc nō derogat primo sed i. portat ordinē vt si nō sit a p habētes spāle mādatū fiat vltigētia habentis gūale. tex. ē no. z ibi gl. in. l. qñ au gurio. q; ali. as. ē. l. q; augurio. de cō ue. fis. debito. li. x. z bal. in. ij. C. qñ h. vel pua. i. l. iij. col. z vid bal. i. l. fi. qñ. in. viij. q. C. de testi. q; si duo sunt cōstituti cum clausula. q; nō sit melior pditio pocupantis et vnus sit litē ptestat; vtz ali; possit citari vbi allegat io. an. in. c. i. noie dñi de testi.

hoc fuit tex. dū dicit petist. qđ importat conte-
litio: vt. l. amplius. j. rē ra. ha. C. Lōtra hoc op.
de. l. si quis a multis. j. de noxa. Glo. nō sol. dic
hic tractat de preoccupatiōe officii: ibi de alio p
iudicio generādo: vt no. per By. de le. i. l. si plu-
ribus. C. Quero qđ si dedi plures pcuratores
nec fuit dictū insolidū. dicit glo. qđ quilibet ad-
mittef p parte et est expressum in. d. c. si duo. de
pcu. li. vi. C. Lōtra hoc facit. l. creditor. §. duo-
bus. j. man. glo. dicit qđ ibi fuit dictū insolidum.
Tu dic qđ mandaf vnū vel plura negocia parti-
cularia tunc nō intelligit insoliduz: nisi dicat vt
hac glo. r. d. c. si duo. Sed si mandaf negociuz
vniuersale tunc secus: vt. l. i. §. si plures. de exer-
ci. r. ibi dixi. Ita pōt intelligi. d. §. duobus. pro
hoc. j. de cur. ho. dā. l. pe. C. Quero quid si dati
sunt duo procuratores r vnus cōstitetur r alius
negat. Dic vt de hoc per Inno. extra d. pcu. c.
in nostra. in prima glo. r per By. in. l. cōsilio. in
fi. de cur. fur. Et vide circa. hāc. l. d. c. si duo. vbi
hec. l. r eius materia declarant.

Seruus quoqz. Seruus
r filius pōt pstituire pcuratorē i bis
que ipsi facere possunt. h. d.

Ex. sequenti.

Ubi ad crimē publici iudicij imponitur alia pe-
na qđ pecuniaria. an possit interuenire pcur. Et
cautelam qđ admittat pcur. in cā vbi pena pe-
cuniaria imponit qđ iudices petūt principales.
Et quid releuat qđ admittat pcur. ad excusan-
dum in fi. l.

Publice. Iste. §. summat seipsum. di-
uiditur per glo. in tres par-
tes: vt in ea p. C. Op. ad crimen publici iudicij
frustra interuenit pcurator: vt. l. pe. §. ad crimē
de pu. iudi. So. ille. §. loquit qđ ex crimine vēit
imponenda pena capitalis vel alia vsqz ad rele-
gationē exclusiue. Sed quādo imponitur pena
minor pōt interuenire pcurator: vt hic r. l. i. an
per alium cā appel. Nec ob. hic dū dicit. nam r
in capitalibus rē. qđ intelligit qđ veniebat ad al-
legandas causas absentie non causas cause. Et
iste. §. diuidit in tres partes: r loquit in trib^o di-
uersis casibus: vt in glo. que est clara. Istaz lec.
rephēdit Ja. de ra. r De. eā sequebat. A. Bar.
fil. r Ly. in. l. reos. C. de accu. r dicit simpliciter
qđ ad crimē publici iudicij quecūqz pena im-
ponat alia qđ pecuniaria nō pōt interuenire p-
curator. r hoc pbant primo p. §. ad crimē q lo-
quitur simpliciter. secūdo p. l. i. an p aliu causa
appel. vbi dicit qđ nō pōt interuenire pcurator
vbi ingerit pena mortis vel alia vsqz ad relega-
tionem. Nam nisi sic intelligeres qđ dictio vsqz
ponat inclusiue littera male staret: qa cum dicit
morte cōprehēdit dānationē in metallum r de-
portationē: vt. l. sed r si quis. §. rei capitalis. §. si
quis cautio. Sed ad hoc respōdent doc. nostri
qđ dictio mortis stricte intelligit sicut in. l. transi-
gere. C. de transac. Tercio probatur per. l. fi.
C. de iniurijs. vbi est spē in illustribus psonis.
ergo in pcurariū est ius cōe. C. Sed ad illā respō-
dit Guil. de cu. qđ illud qđ dicit glo. vbi imponi-
tur pena relegatiōis vel minor: intelligit de qua
cunqz pena priuata. secus si imponat vel impo-
ni possit pena afflictina: vt ictus sustiu r simi-
lis. Item pbat p. l. ij. C. e. ibi cū rē pecuniaria eē
dicas rē. secus ergo vbi nō est cā seu pena pecu-
niaria: sed certe qđ ibi deficit supplē p alias le-
ges. C. Ad istū. §. respōdet Ja. de ra. r eius se-
quētes qđ loqf totus in vno casu. l. in eo q venit

ad allegandas cās absentie. Sed ista lec. nō est
vera: qđ apparet ex tex. q dicit hec verba faciētē
pro eo r innocentia excusantē. Loquitur ergo de
eo qui allegat cās cause r excusat innocentia nō
allegat cās absentie. vnde cōiter oēs tenēt opi.
glo. nostre. Ego cā disputatiōis teneo opi. Ja.
de ra. qđ etiā vbi imponit pena relegationis nō
pōt interuenire pcurator: r sic. in. d. l. i. an p aliū
cā appel. dictio vsqz. ponit inclusiue. r pbo per
casum. l. fi. j. de iniurijs. pincta. l. fi. C. de iniur.
Mā in crimē iniuriarū iponit pena relegatiōis
r tamē nō pōt interuenire pcurator: nisi in illu-
stribus psonis: vt. d. l. fi. C. de iniur. Et si tu di-
cis lz possit imponi pena relegatiōis verū est tñ
alia etiā pōt imponi. l. fugationis r ppter du-
bium nō admittit pcurator. dico qđ hoc est fal-
sum: quia illustribus nō pōt imponi talis pena:
vt. l. more. §. iste fere. de penis. r nō est consue-
tudo. Et in istis penis arbitrarijs illud videtur
esse certū qđ est vstatū: vt habuistis notatū. §. d
bis qui no. infa. in. l. qđ ergo. i. §. pena grauior.
r si dices ex cā pōt pena augeri. istud nō suffi-
ceret: qđ fm hoc nullo casu admittit vnqđ pcur-
ator cuz semp possit augeri pena qđ falsum est.
Nō ob. iste. §. qđ eū intelligo tertio modo aliter
qđ glo. r Ja. de ra. qđ hic nō loquat in pcurato-
re sed in defensore sine mādato. r loquit hic in
omni genere causarū de mūdo siue pecuniaria
siue capitali: siue p̄tineat penā relegationis uel
aliam vbi cūqz absens pōt dānari. naz etiā in cri-
mine capitali qñqz absens pōt dānari: vt plene
dixi in. §. ad crimē. Dico ergo qđ iste. §. hoc dicit
vbi cūqz pōt ferri snia in absentez quecūqz sit cā
quilibet admittitur etiā sine mādato ad offen-
dendū de eius innocētia. Hoc qđ dixi qđ loqua-
tur de eo qui venit sine mādato: qđ apparet dū
dicit a quibuscūqz defendi. q. dicat nō curo cum
mādato vel sine. r in fi. ibi q̄uis verba p eo fa-
ciente rē. q. d. nō curo qđ sit cū mādato vel sine
siue masculus uel femina. seruus uel liber cōiun-
cta persona uel nō cōiuncta. probō istam lec. pri-
mo qa etiā nemine hoc faciente iudex debet r
pōt hoc ex officio suo: ut i. auē. qui semel. C. quō
r quādo iudex. ibi p̄quisita ueritate. r. l. amplio-
rem. §. pe. de app. lz glo. ibi speciale esse dicat in
causa appellatiōis qđ non est uerum. Sed hoc
ibi est speciale qđ in causa appellatiōis pōt ferri
sententia lite non conte. r ideo iudex iquirir ve-
ritatem pro absente si pōt suo officio. multoma-
gis quouis ueniente r de innocētia docente. r
istud uidet tenere. Inno. in. c. ueniens. extra de
accu. Sz dices quō qđ dixisti pcuratorē nō pos-
se interuenire ubi imponit pena relegationis r
modo dicit quēlibet admitti. Rñ. quēlibet ad-
mitti ad innocētiā excusandā nō qđ possit face-
re aliqd per qđ absentē p̄iudicetur. r ideo nō
admittitur ut pcurator qui nocet r pdest dño
suo: vt. l. nō solum. j. e. sed tanqđ quilibet ad ifor-
mandum iudicem. Aides ergo qđ ibi imponit
pena pecuniaria admittit pcurator. sed qđ iudi-
ces nolūt cōmuniter pcuratores admittē di-
cunt uolumus qđ ueniat p̄cipalis q melius no-
uit ueritatē per. l. fi. C. e. r qđ dixi in. l. fi actor. §.
e. Sed cōtra hoc dabat remediū. Ja. bu. qđ fiat
instruētum pcuratoriū limitatū ad sic respōdē-
dum. ex quo apparet pcuratorē instruētū esse d
ueritate. sed ut puto hoc nō sufficeret: qa n̄itas
colligit ex aspectu: ut. l. de minore. §. tomēta. j.
de questio. ad istud aut nō pōt pstitui pcur. nec
pōt cognosci per iudices: nisi inspiciat personā
p̄cipalis. unde erit in arbitrio iudicis an facia

Seruus
§. pu-
blice.
admittere
bal. hic tenz
§ bar. r etiā
De. de an-
cha. r ia. bu.
in. l. fi. C. e. r
videt casus
p eis in. c. i.
de iudi. i. vi.
nisi appeat
specifica cā
sz eos q me-
lius sit infor-
matus prin-
cipalis vel
opus sit tor-
tura vigore
iudicioruz.
Ly. tamē in
. l. reos. C. d
accu. r. opi.
bar. hic. r vi-
de bart. in. l.
. ij. §. defen-
di q. ex cau.
i. pos. eatur.
ADDE an
in criminali-
bus admittit
tatur pcur-
bal. consilio
. c. vi. i. l. r q
pulsare vo-
luit pe. de an-
cha. consilio
. c. lxxij. Et
adde q Jo-
an. in. addi-
ad spec. i. ti-
b iura. calū-
. §. segtur in
ultima addi-
tione refert
Guil. d. suza-
dicere q ve-
niens ad al-
legādas cās
absētie debz
iurare q il-
las non alle-
gat cā calū-
nie. r ibi vi-
de aliā. q.

¶ Sit pretor in fi. §. adde Bar. in l. inuitus. in. ii. col. C. e. 2. Bal. in. d. l. sed e. de. §. fi. 2. spe. in ti. de. pcura. §. i. d. item excipit. facit tex. in. l. i. in ver. quasi procurator. C. de satisfidan.

¶ Si quis in rem. Et adde qd appellatōne pcuratoris pprie nō venit p pcurator in rem suam fm glo. no. in. l. i. in pn. s. co. idem in pincta psona fm glo. in. l. i. sed e. de. in pn. j. co. no. bart. in. l. i. iii. §. i. j. iud. sol. ut. p. illū. tex. s. p. pmo. di. cto. optime. facit. tex. in. l. q. oia. v. plane. s. co. vbi pcurator qd factus nō psumit in rez suā nisi pbeq. 2. dicit bal. i. l. i. s. e. p. gl. i. d. q. et si cel. honoratus ce. det. alteri. di. citur. pcura. tor in rez suā qd cessō. rias. l. ex. asse. j. ad. trebel. adde. q. no. moder. i. l. i. suspectū. de. app. 2. bal. in. d. l. q. hi. pendia. exp. se. dicit. bal. in. l. i. in. v. q. C. de. act. s. obl. q. si. sta. tutus. facit. mētionē. d. p. curatore. nō. itelligit. d. p. curatore. in. rem. suā. qd. no. alle. no. in. l. i. s. e. in. prin. AD. DE. pulchre. ange. cōsilio. celvij. ubi. concordat. opi. mar. 2. dy.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

¶ An cū ille 3 que ago nō vult statim recouenire an possit petere a pcuratore cautionē de defendendo in cā recouentionis dñm 2 pcuratoris actoris cauet de rato cum est dubiū de mandato.

mandatū ex pssum facit filere tacitū. ar. l. fi. C. de pac. puen. iuncta. l. iij. §. sed si forte. iud. solui. Itē illi q veniunt iure speciali nunq̄ admittunt̄ vo nec venientes iure cōi nō sunt i mora pstituti. tex. ē no. in. l. sepulchrvio lat. j. de sepul. vio. ad hoc ē tex. 2 qd ibi no. m. l. hoc senar. 2 ibi hoc sin gularissime dixit bal. s. q. accu. nō pos. bene facit gl. in. l. patri. p. filio. in pn. in. s. iter dici. j. de mi no. qd tene nēti. idē vi def. dicendū si pinctus dimissit p curatores in ciuitate. ad qd vide tex. i. l. sed si uni. §. fi. de inu. no. i. l. iij. §. i. iolu. ma. 2 tex. in. l. filius fa. §. i. s. e. 2 melior in. l. si cū dotē. §. si soluto. ff. so. ma. p. Inno. in. c. ex pte d. can. i. vl. co. de rescrip. vi de spe. d. cō. iuncta psona §. i. 2 qd no. in. l. cū p̄tor in prin. j. de iudi. 2 rō est ga qd cōstituit pcura. torē videtur oēm aliū p. bibere gere. re. l. maritus de pcura. s. p̄iuct. 2 mā datū nō ad mittit. l. pō. ponius. §. fi. j. co. igif. 2c. no. ang. i. d. l. cuz p̄tor. 2 aliqd h. 2 h est verū nisi egtas aliud dicitaret pu. ta. ga pcura. tor nollz age re 2 imineret piculū. ar. l. si longi. §. i. 2 ibi hoc volūt doc. j. de iudi. 2 ali qd qd agit pincta pso. na. vide i. d. l. exigendi. 2 guil. de suza. in. l. inuit. e. ti. 2 alia vide p. ex. in. d. l. exigendi 2 p. spe. in. ti. d. cō. iuncta perso. na.

hic qd pcurator actoris cauet de rato. vtruz hoc sit verū simpliciter. dicit glo. qd nō sed ita demū si est dubiū de mandato. vt. l. i. C. e. qd est verum qa qd de mandato pstat bonus vir nō arbitraref eū satisfacere debere: 2 ista cautio d̄z prestari arbi tratu boni viri. vt. l. nō solū. §. fi. j. eo.

¶ Equum. ¶ Incipit iuriscōsultus ex ponere verba edicti. 2 pmo exponit ibi cuius noie qd 2c. 2 breuiter hoc intē dit. Simplex pcurator in rem suā non factus ex necessitate nec ex cā onerosa nec fraudulenta te nef defendere in cā recouentionis. h. d. ¶ Pri mo quero qd dicat pcur. in rez suā factus ex neces sitate. glo. ponit exemplū 2 satis bñ. Tu tñ pōe clarius in eo cui iudicio famil. hercis. bona sunt adiudicata 2 et noia debitor. vt. j. famil. hercis. l. plane. vel in eo cui p iudicē exequente noia sūt data in solutū cū aliud non reperit. vt. C. qd si. cus vel puatus. l. i. 2 l. a diuo pio. §. idem rñdit j. de re iudi. Et no qd iste pcura. in rez suā ex ne cessitate pōt vt exceptionibus 2 replicatiōibus ex psona sua. vt. l. idēqz. §. generaliter. j. man. 2 l. pcurator. ad exhiben. §. i. j. rem ra. ha. 2 l. sed 2 si. §. item si rem. de pe. here.

¶ Si quis in rem. ¶ Aides qd p. cu. in rem suā agit pcuratorio noie. 2 idē in. l. plane. fa. her. qd est verū in narratōe sed effectu pclusionis pclu dit sibi vtrputa peto te pdenari mihi dicto noie ad dādum 2 soluedū mihi 2 p mea vtilitate vt bic 2 l. q. stipēdia. C. de pcur. facit. s. e. l. si pcur. 2 hoc est verū qd intētat directas actiōes. Sed si intētat vtiles ageret noie suo. vt glo. dicit. 2 bñ. sed tūc qd intētat vtiles an teneaf de fendere cedentē in cā recouentionis. gl. v̄ dice re qd nō. qa tūc non agit alieno noie 2 sic cessant verba edicti. Lōtra hoc facit. l. nō solū. §. 2 iter. dū. j. e. gl. nō rñdet. dic qd ibi videaf agere suo noie agit tñ ad alienū cōmodū. hic no agit suo noie 2 ad suū pmodū intētando vtiles. ¶ Que rit glo. quō fiat fraus de qd bic loqf. Rñdet 2 be ne qd vterqz fraudē participauit. als. n. dol. vni us nō p̄iudicaret alteri. vt. l. eleganter. §. si quis dolo. j. de do. ¶ Ultimo qrit gl. in casibus in q bus pcur. in rez suā nō tenef defendere: an possit sibi obijci exceptio p̄p̄ationis ex psona ceden tis. 2 nō rñdet. vide glo. in fi. dicit Dy. determi nando qd possit opponi exceptio cōpensationis qa est in rem. vt ex de re. iur. c. si qs in ius. li. vi. i vl. q. mar. fil. s. tamen doc. sequuntur Dy. d. cō pen. l. eius. dic vt ibi.

¶ Ed 2 he. ¶ Qui agit p alio vt pincta psona tene tur in cā recouentionis defendere. h. d. ¶ Ho. hic psonas p̄iuctas q p̄nt agere sine mā dato. ¶ Quero vtrū sint alie psonae. gl. dicit qd sic qa sunt oēs q enumerant in. l. i. §. fi. cuz. l. se. s. de postu. 2 bñ. ¶ Quero vsqz ad quē graduz dicunt pincte psonae. Guil. tangit hic. inno. in c. nulli. circa fi. de rescrip. videt dicere qd sint p̄iucte oēs vsqz ad illū gradū in quo ad successiōē vocarēf. ego hoc tetigi. j. de accu. l. i. ¶ Quero qd de p̄iunctis nō tñ legitimis vt de naturalib. 2 spurijs. Inno. tractat in. d. c. nulli. 2 ego in. l. i. de ac. ¶ Quero vtrū p minore. xxx. annis ad.

C. s. patro- nus vide to- de imo. in. l. pe. s. ad cri- me. in. ix. car- ta in. iij. fallē- tia. j. de pu- bli. in. di.

mittat ad agēdū pūcta psona. gl. vñ velle q sic in. l. tutores in pn. j. de admi. tu. z. l. h actor. C. de ap. si bñ iſpiciat. Ly. tagit in. l. exigēdi. C. e.

Patronus.

Qñ cā stat' agif ciuili' admittit pcur. sed qñ agif criminaliter nō admittit pcurator. h. d.

Ex. s. sequenti.

Procu. cogit defendere dñm in eadē terra l' tribunal sit diuersuz. Et aduocat' in aliena p uincia patrocinatū ferre nō cogit. Et an in cāis ſūmarijs sit locus reconuentioni.

Non solum.

Sive agat p actionē siue p oſiū iudicis si- ue ordinarie siue ſūmarie dz in cā reconuentionis defendi dñs in cōpetēti tribunali. h. d. z hic iuci pit exponere ſūbū actōis. C. Mo. q ſūbū actōis poſitū in edicto late accipit. C. Mo. q cogit de fendere in eadē puincia. nec curo vtz sit vnū tri bunal vel nō. ſi sit tñ in eadē terra vt hic apte in nuit tex. lz gl. videat innere aliter: z hoc est verū ex ſtute hui' l. nā p auc. z pñter. C. ſen. cogit qz litigare corā eodē iudice. z ad idē. ſ. de iuris. om. iu. l. ſi idē cū eodē. ſ. i. ſed hic aliter aſſumit cā reconuentionis qñ ibi vt ſtatī dicā. C. Altio no. h glo. ar. p aduocato' vt nō teneat pſtare pſoc' niū ſi cā mutat in alia puincia. qñ dic vt in glo. C. Altimo ex glo. hic vñ caſus q in cauſis ſūma rijs ſit locus reconuentionis. nā ſtipulatio legatoz z dā. infec. ſūt cāe ſūmarie. vt in. l. ſi is a quo. in pn. j. vt in poſſeſſionē lega. z. l. i. de dāno infecto p hoc. l. i. ſi. de var. z exor. cogni. Imo. ſ. ex. ſ. mu. peti. c. i. qñ tenet doc. in auc. z pñter. z ibi di gi vobis. C. de ſē. hō ob. ſ. iſte qa fateor q tene tur eū defendere nō tñ agitabunt iſte due cauſe ſm formā pūctionis z reconuentionis vt eadē for ma ſeruet hoc est q inſimul terminent: qa for te vna eſt ſūmaria: alia regrit plenā cognitionez z iō ſi aliqz agret vt pcur. corā prāte z qz vel let reconuentione dñm in cā ſpūali corā epō tenere tur defendere qa eſt ppetēs tribunal in eadē pu uincia vt hic. nō tñ agitabunt iſte cāe p modū p dictū ſed ſeparim ſicut cauſe ſimplicis conuen tionis vt dictum eſt.

Defendere.

Hic incipit exponere verbū deſē dat no. iſtū tex. C. Querit glo. de q cautōe dicat hic. z rñdet de cautōe iudicatū ſolui qa qñ actu defendit nō dz dare cautionē de defendendo. vt. ſ. e. l. ſeruū quoz. ſ. p̄tor ait. z no. j. pxi. ſ.

Ex. s. sequenti.

Procurator an cogat p̄ciſe defendere. Et ſ ſtructo aſſedenti deſtruiſ p̄ns. z pcur. q tenetur ſatiſdare de defendēdo pōt dicere nolo ſatiſda re: ſed ſtatī defendere cū ille q dicit ſe velle reco uenire hz iura in p̄mptu. Et dictio p̄ter ponitur diuerſimode.

Preter.

Procurator cogit p̄ciſe litē p̄ſtari niſi cā cognita recu ſauerit. h. d. C. Mo. que p̄pelli p̄ciſe defendere. C. Mo. ex ſi. multū q deſtructo aſſedēti deſtruiſ p̄ns. nā ex eo q qz habeat mādarū ad agenduz tenebat defendere deſtructo hoc qñ non teneat agere ex aliq' iuſta cā: vel qa remot' ſit vel aliter qñ eſt aſſedēs nō tenebit defendere qñ eſt p̄ns. vt hic in ſi. C. Quero vtz pcur. q teneſ ſatiſdare de defendēdo poſſit dicere ſtatī volo defendere z nolo ſatiſdare nūqd audiet. glo. diſtinguit opti me. aut ille q dicit ſe velle reconuentione hz vel hēre pōt iura in p̄mptu. aut nō. z tene mēti glo. iſtā. z vide eā z dic vt in ea. C. ſcōo q̄ro vtrū hoc ſit

C. s. Pre- ter. In. s. p- ter dū hic vi- citur q pcur- ator actoris dz defende- re dñm in cā reconuentionis fallit niſi re- conueniret qñ p̄ma cā eſ ſet p̄mpta. vt. l. inu. ius ſ. ſed nec. ſ. e. t. ſm vnaz lec. quā pōit ibi cy. z bar. z eſt ſingula ris ſm pau. de ca. ibi.

verū i diſtincte q pcur. cogat p̄ciſe deſēdere: gl. hic clare z bñ diſtinguit' z meli' q̄ alibi. C. Mo. q̄liter in iudicijſ qz teneat p̄ciſe ad factū. In ſ ctibus aut dic vt dixi in. l. ſtipulatōes nō diuidū tur. j. de ver. obli. Itē ex rōne quā glo. ponit i p curatore actoris dico q ſi cauſer de defenden do anq' libellū daret d̄ reū nō cogereſ p̄ciſe de fendere: qa ceſſaret rō: z haberet locū rō. l. non cogendū. ſ. ſabinus. j. e. C. Lōtra iſtā. l. op. n ſ teneſ pcur. in plus q̄ dñs. vt. ſ. pxi. ſ. ſed dñs nō cogereſ p̄ciſe ſe defendere. vt. l. ſatiſqz. ſ. de in ius vo. ergo nec pcur. Sol. ſi dñs repireſ ex do mū poſſet cogi p̄ciſe venire ad iudicē. vt. l. p̄ſen taneū. C. quō z qñ iudex. z no. i. l. pleriqz. z. l. ſa tiſqz. de in ius vo. z idē in pcuratore. C. Altimo no. q̄ hec dictio p̄ter: ponit diuerſis modis ſm diuerſos modos legendi. dixi in. l. eum. ſ. q ſibi ſi quis cautionibus zc.

Defendere.

In caſib' in qb' dñs nō cogereſ p̄ciſe deſē dere ſe nec pcur. cogit. h. d. C. Op. iſte miſſiōes ſūt iō qa qz ſe nō defendit. vt. l. ſi. in. ſi. ex no ra. cau. aga. ergo nō vñ defendere. So. intellige hoc eo caſu quo ip̄e dñs nō poterat cogi venire p̄ciſe ad iudiciū vt in exēplis hic poſitis. p̄baſ ē l. ſi noxali. z. l. nō ſolū. la. ij. j. de noxa. Si dñs ſi tenebat: ergo nec pcur. vt. ſ. ca. l. ſ. defendere. Sed op. in eo qñ dicit de op. no. nū. vbi dñs te nef nō ſolū ad patientiā: ſed et ad ip̄eſaz. vt. l. cō petit. ſ. i. in ſūma. j. qñ vi aut clā. So. intellige h' in eo caſu quo teneſ ad patientiā in aliſ nō pro cederet vt gl. dicit. C. Op. ad ſi. q in cā nū. no. ope. nō dz cauere de rato. vt. l. de pupillo. ſ. ſi. cū l. ſe. ſ. ope. no. nū. Gl. ſoluit z bñ. tu dic clari' q̄ hic logi in pcuratore eius cui facta eſt mutatio q defendit patiēdo ire in poſſeſſionē. vñ cauere ſo rato ne forte dñs poſſeſſionē aduocet. vt. j. eo. l. pōponi'. ſ. ſi ſtipuleſ. cū ſe. iuncta glo. Ibi logi in pcuratore nūciariſ q̄ uenit interdico ne vñ faciat edificati: q nō teneſ cauere de rato: ſed de iudicato ſoluēdo: qa eſt ſimplex rei pcur. in illa cauſa. Alia plene dixi circa hāc materiā. dic vt ibi dixi.

Omniū aut.

Hic p̄ſequit' expoſitionez verbi defendat videlicet in qbus actioni b' teneat defendere z breuiter. h. d. Procura tor dz defendere in oib' actōib' z vna actio non dz diuidi in plures deſeſores: ſecus ſi plures mo ueant actōes. h. d. Quero vtrū teneat defende re noiē futurarū actio. gl. dic q nō. vid eā z no. Hic vñ gl. dicē q pcur. ſimplic' p̄ſtitut' ſi videat p̄ſtitut' ad futuras actōes. Idē tñ in. l. dāni. ſ. ſi is. j. dā. infec. Spe. vñ dicere ſi in ſpe. ſ. i. z in ſ. rōe at forme ego in. d. ſ. ſi is. teneo glo. p. l. q bz. ſ. ſi. cū. l. ſe. j. ſtute. p hoc. ſ. e. l. ſi pcurator vbi lite ſinita deſit eē pcur. a deo q nō pōt age re iudicari. Querit glo. nūqd in p̄peruū teneat defendere. dic vt in glo. C. Querit gl. infra q̄ruz t̄ps ſiniet iudiciū. Rñ. tex. ē in. l. p̄perādū. ſ. ſin aut. C. de iudi. C. Altio no. ex ſi. hui'. l. q pcur. q teneſ defendere itelligit ſiue p ſe ſiue p alioſ: qa ad quālibz actōem p̄t dare vnū deſenſorem. C. Itē no. q̄ deſenſio vni' actōis diuidi nō pōt qñ itellige ſm ea q̄ no. in. l. ſi qz cū pcuratore. ſ. vni'. ſ. e. Ex qb' diſtingue aut ab initio puenit vn' aut plures. Si vn' aut plurib' actionib': aut vna vt hic. Si plures: aut illa actio habuit ab ini tio originē in p̄ſona vni': aut in p̄ſōa diuerſoz vt hūiſti in. d. ſ. vni'. C. Altimo aduertat q̄ ius

d C. Dñm: gunt. p. C. plene in. l. in uitus. in. vi. q. C. e.

Fragmentary text from the right margin, partially cut off.

re: et illa dicitur boni viri arbitratu. si qua boni viri arbitratu...

Ex. l. sequenti.

An pcur. an litē ptestatā teneat rñdere inter- rogatōib⁹. Et an pcur. possit petere dilationem...

On solū. Procurator q dicit de fendere dicit rñdere

eo casu quo dñs teneat: et ei rñsio et ta- citurnitas ei pñdicat. h. d. Dic dñs q pcur. dicit rñ- dere ubi teneat rñdere dñs. Cōtra rñsiones sū- unt sub virtute iuramētū de calūnia. vt in auct. de his q ingre. ad ap. §. h. S3 pncipalis iurat de ca- lūnia. vt. C. de iura. calū. auct. pncipales. z. l. ii. §. sed si p pcuratorē. ergo pncipalis dicit rñdere: nō pcur. C. hui⁹ timore est facta tota pma gl. q po- nit totā suā dñs dñs rñdere z enucleat intellectu. l. Pri- mo possum⁹ dicere q h. l. loquat in interrogatōi- bus q sūt an li. p. S3 iuramentū de calūnia p- stat in ipsa lit. p. Ista lec. restringit multū istā. l. Itē h. an lit. p. nō pstat iuramentū calūnie vni- uersale: tñ pstat iuramentū calūnie sub quolibet actu: vt. s. d. iura. calū. l. i. vñ eēt eadē rō. Lū igif lec. in se vera ē: q lex ista loqf an lit. pte. z p⁹ er- go zc. C. Quero pmo vtz. pcur. an lit. p. teneat rñdere interrogatōib⁹. Rñ. nō si actor non vult q rñdeat: sed vult q cōpareat pncipalis. vel q ad eū mitterent interrogatōes: q forte scit meli- us veritatē. z isto casu actor audiret. vt. l. h. C. e. ti. z. s. e. l. si actor. z. C. de iureiu. l. generalr. §. is de pñtib⁹. sed si vult q rñdeat pcur. tūc vñ posse procura. cogi vt hīc. Sed an procura. possit pe- tere dilationem vt certificetur a domino quid respōdeat distigūe. aut fuit citat⁹ ab initio pcur. z pōt ipetrare dilationē. vt. C. vbi de cri. agi opz auct. q in puincia. z qd ibi no. z ex de pcur. c. di- lectus. aut fuit citatus dñs. z tūc aut generalr z nō exp̄sso ad qd. z idē eadē rōne: q nō potuit i- struere pcuratorē. Aut fuit citat⁹ sp̄aliter. z tūc debuit mittere pcuratorē instructū qd rñdeat: z iō nō debuit sibi dari dilatio imo si nō vult rñ- dere puniet dñs vt ptumat. Ita no. p. Inno. in c. dilectus. z. c. se. ex de pcur. C. Scō mō pōt in- telligi ista. l. in interrogatōib⁹ q sūt p litē p. sed ob. dicta obiectio de eo qd dixi de iuramēto calū- nie. Ad qd rñdet gl. q hoc pōt itelligi in pcur. i- rē suā q cogif defendere z iurat de calūnia ipse siue vtili siue directa agat: h. Pla. §. Idē no. in l. ii. §. sed si p pcuratorē. C. de iur. ca. Iō ipē dicit rñdere positōib⁹. Hoc dictū verū est in se qñ p- cur. in rē suā fuit ab initio admissus: sed an possz aduersarius dicere dñm esse legaliorē z sup hoc disputare sū formā. l. si actor. s. eo. C. Tertio mō pōt itelligi in pcur. simplici q satisfedit p se ipso. vñ ipse de calūnia iurat⁹. merito rñdet sūm quosdā quos gl. reprobat z bñ vt habes in ea. C. Sed hīc qro qd si esset defensor sine manda- to z satisfedit p se. gl. vñ dicere idē q dñs de- beret iurare si tñ aīo nouādi nō iteruenerit: q aī- mus in dubio nō psumif de defensore sine man- dato qñ nō est facta nouatio. Puto q si est cō- tentus actor q pcur. iuret z rñdeat q pcur. pos-

set hoc facere z tenere. Ita itelligo dictū h. 30. q pcurator possit cū in eum fiat executio: vt. l. plauti. j. e. Sed si actor vellet q reus ipse iura- ret z rñderet: tūc cogere re⁹ venire ad iurandū sicut qlibet terti⁹ in iudicio ageret. vt. j. de pba. l. cū pbatio. C. de qstio. l. interrogari. Ad aut q possit iurari de calūnia ad solēnzādū oīo illud iudiciū cū ipsum reū nō astrigar. vt. d. l. plauti. j. e. Quarto mō pōt itelligi in pcur. simplici tūc pñtib⁹ ob. fortiter: q dñs dicit calūnia iurare. Ad hoc pōt rñderi q hīc loqf qñ iuramētū calū. pōt remitti tacite. vt. l. ii. §. qd obseruari. C. de iura. calū. Itē pōt itelligi hīc. l. fm iura antiq⁹ h. q iu- rabat pcur. z nō dñs. vt. j. d. d. i. i. g. bona. §. pe. z sic hīc. l. corrigere. Alio mō pōt itelligi q lz sit additū q dicit iurare pncipalis psona: nō tñ colligif q nō debeat iurare pcur. imo dicit iurare. vt. l. rē nō nouā. C. de iudi. Et iō si vult poterit rñdere. actor positōibus qd satis placet. C. Quī- to pōt itelligi q fuit pstat⁹ pcur. ad iurādū. vt ex de iura. calū. c. vl. li. vi. z tūc poterit ē pcura- torio noīe rñdere positōib⁹. C. Vel sexto dic q illud qd dñs debeat rñdere ē introductum in fa- uorē actoris. vñ si vult q pcur. rñdeat siue iuret de calūnia siue nō: cogere rñdere. ita loqf hīc. vel potes vltio dicere q hīc. l. loqf in pcur. q nō hz mādatū exp̄ssoz ab hoīe ad defendēdū. sed defendit ex necessitate legis. vt q agit. vt. l. hui⁹ §. ait ptor. s. e. Ad cui⁹ interpretationē est facta ista. l. z iō cū actor cogat ipm pcur. ad defenden- dū z nō spōte defendat cogif admittere euz ad iurandū de calūnia z ad rñdendū positōib⁹. z ipse cogef rñdere vt hīc. Et in tali pcur. nihil vñ imutatū de iure nouo p quo optie facit: qd iste pcur. magis vñ hēre mādatū a. l. q ab hoīe. vt. l. si defūct⁹. §. h. s. e. gl. tñ in. l. sed z hē. §. i. s. e. vñ dicere q hz ab hoīe p quādā psequētiā quā idu- cit magis lex q hō. sicut ergo admistratores le- gitimi iurat de calūnia. vt. l. ii. §. qd obseruari. de iura. calū. Ita iste q hz mādatū a. l. z ita pōt lo- q hīc. C. p. tñ ista est noua. C. Quero z reuoco in dubiū vtrū ille q venit in iudiciū p alio ad o- fendendū eū sine mādato z satisfdar. vñ alterius obligationē nouare z ipsum liberare. Rñ. vt col- ligif ex hac pma glo. Aut veuit z satisfdar de ne- cessitate z nō liberat reū. Facit. n. id ad qd tene- bat. z sic nō vñ agi qd fiat nouatio tacite vel exp̄- se. ergo zc. vt. l. ij. j. de dona. Aut venit sponte z sine mādato. z tūc vñ fieri nouatio. vt isti. q. mo. tol. obli. §. pteera. z. C. de noua. l. si. Subdit gl. q talis nouatio ex pte actoris nō pōt fieri nisi eo mādate. vt. l. stichū. §. h. j. de noua. Istud dictū pōt hīc duplicē intellectu pmo q lz sit dictū q il- le q defendit sine mādato z satisfdar videat face- re aīo nouādi: hoc dicit itelligi actore volēte si eo iuito z iste esset bon⁹ intellect⁹. pbat in. l. si man- dato. §. i. j. mā. z p doc. C. vbi in rē actio. l. i. Tñ gl. dicit dñm in. l. liberto. §. i. j. de ne. ges. dixi in l. si actor. s. e. C. Scō mō pōt itelligi q lz qd liberet reū iuitū z trāsserit obligatio d vno i aliū tñ ex pte actoris q fiat trāssatio de vno in aliū nō pōt fieri nisi eo mandate. vt. l. stichū in fi. j. de no- ua. z hoc vñ voluisse ista glo. C. Venio ad secū- dā glo. magnā dñ hīc si defensor rñderit vel ta- cuerit tenebit. C. Quero qd tenebit. Gl. huius timore distinguit: aut rñdit heredē eē absentēz cū sit z teneat vterqz. istud ē verū in pcur. q habz mādatū ad defendendū ab hoīe vel a lege. de quo loqf istud pncipiū vt ego dixi. Quz rñdet eū nō ē heredē cū sit z isto casu pñdicat dñs si

On so lu-extra de pcur. ra. Ado bar to. in. l. ii. §. dñs. et q. cau. in pos. ca.

Curat no ta. nō tñ dicit iurare pnci- palio: sed ēt pcura. adde- bar. C. d. iu- ra. calū. l. ii. §. s. h. autē. z in auct. pnci- pale. c. ti. z ēt est casus i. c. ii. de iura- calū. in. vi. fm imol. in l. q bona. §. q alieno de dñ. infec.

Heredem cē. An pcur- raror possit habere dñm heredē. ad b glo. z bar. in l. certuz. §. h. an ip sos. j. d ptes. qd autē in pcuratore ptumaci in nō iurando de calūnia z d ceteris cō- fessionib⁹ p- curatoruz z eoz viribus dixi p bart. i. d. §. sed an ip sos. p doc. in. i. c. vt lite nō cōte.

ij

a Cesse here
dey. adde q
quoties nos
dicim' pcur
ratorē pcur
macē in non
rūdendo vt
dicit bar. no.
illa debere
sic intelligi
in. d. l. i. §. si
procurator.
Si qd ius vi
cē. nō obtē.
sed qd bec si
satisfaciūt. vi
de qd dicit p'
bar. in. l. cer
tuz. §. sed an
ipso. j. d. cō
fē. vid. tex.
no. r. ibi bar.
in. l. neqz. §.
de fidei. li
ber.

b C. §. Qui
aliē. d. ami
co. An ami
cus agat si
ne mandato
idez t3. l. 1. r.
Buil. de cu.
vt refert hic
bar. r. hoc p
tex. in. l. nēo
§. l. de here.
in. l. r. bñ fa
cit. l. l. ve
rū. in. pñ. j. p
focio. sed pu
ta' hoc non
esse verum.
Primo qa
papa dicit in
c. cū canoni
cus. de of. d.
le. q. canoni
cus possit re
cusari suspe
ctus in cā ca
nōici. r. hoc
pp p iunctio
nē r. sue ami
citiē dilectio
nez q. censet
eē inter eos
tñ glo. in. c.
cū. d. ferra.
t3 q. canoni
cus nō agit
sine mādato
in cā canoni
ci. iuncto. c.
cū. n. cano
nicus. de of.
dele. Secun
do qd iter bñ
ficiū ecclesie
r. ipsam ec
clesiā censet
eē magnum
ius amicitie
r. dilectōis. r.
tñ habeo q
bñficiat' in
ecclesia n̄ p̄t
agere sine
mādato pec
clesia. vt est
tex. in. c. co
rā dilecto. d.
of. dele. fm
cōem lec. l3
bus casibus
no. in. c. ol3
de test. r. in
c. si qd p̄by
terozū. d. re.
ec. non alie.

h3 mādātū si tñ nō h3 nō p̄iudicat. tñ possessio
nem amittere facit. Ipse aut p̄cu. rūdēs sp tene
tur. vide gl. Primū qd dicit dño p̄iudicat si h3
mādātū intelligas si h3 mādātū exp̄ssum ad sic
p̄stēdū. Nā in generali mādato nō venit q
delinqt r falsum rūdeat. vt. l. iij. §. si p̄cu. §. qd
qz iuris. r. l. si p̄cu. j. de p̄di. inde. h3 qd dicit. qd
nō h3 mādātū nō p̄iudicat itelligo nō p̄iudicat
s. dño. ipse aut p̄cu. tenet qa p̄mittit stipulatio
de defendēdo qñ nō videat defendere. Tertū
qd dicit de p̄dēda possessiōe: tene secū dā opi. gl.
q pp tale mandatū possessio nō p̄dif: sed soluz
si qd mētī circa possessiōe dices se nō posside
re cū possideat r hoc casu p̄fessio seu rñsio p̄cu
ratoris p̄iudicat dño si h3 mādātū spāle ad sic
rūdendū. P̄dictis dicit qd. j. pxi. mēbro vi
cel r ibi solua. Qñqz rñdet eū esse herede' cū nō
eēt heres. Iſto casu tenet ipse p̄curator defende
re in actōe p̄sonali r p̄iudicat dño donec p̄bef
rriū. Cōtra hoc est qd. §. pxi. dixi. nō. n. vt hēre
mādātū ad falsuz rūdendū. ergo dño nō p̄iudi
cat nisi hūit spāle mādātū. So. vt ego dixi vobis
in. l. i. §. si p̄cu. §. qd qz iuris. qñ certum est q
act' p̄cu. cadat in delictū non p̄iudicat dño nisi
habuit spāle mādātū. Ita loq' qd hūit in p̄ce
dēti mēbro. Rñdit. n. eū eē herede' cū n̄ eēt r sic
p̄supponit eū deliqisse ex mādato. Sed qñ factū
p̄cu. nō p̄stat esse delictū tūc p̄iudicat dño dōec
p̄bef rriū. Ita loq' istud mēbr. Conuenio. n.
eū tanq' herede' affirmās p̄fessionē seu rñsiones
p̄cu. vt verā. Qñqz rñdit eū nō esse herede' r ve
re nō est: tūc nō tenet p̄cu. nec dñs. Qñqz p̄cu.
nō rñdet: sed tacet. tūc pōt in solidū pueniri. vt
l. de etate. §. q tacuit. j. de inter. ac. r hic. Cōmit
tif. n. stipulatio ob rē nō defensas. vt. l. si defesor
ii. rñsio. j. de inter. ac. vt dicit gl. certe cū ista taci
turnitas sit delictū: puto qd illud qd hic d' tene
bit. l. p̄cu. tñ. nō dñs nisi hūerit mādātū ad sic
tacendū p ea q dīcta sūt. r hoc est vep qñ iterō
gatio fuisse facta ipsi p̄cu. sed si dñs eēt iterō
gatus r misisset p̄cu. ad rñdēdū q nō rñdit tūc
tenere' ipse dñs. Ipse. n. rñdere tenebat r eius
est p̄tumacia. vt. l. si p̄cu. §. tutor. j. mā. dixi in. l.
iij. §. si p̄cu. §. qz iuris. C' Altio dicit glo. r
bñ qd vbiqz ex mala p̄fessioe p̄curatoris p̄iudi
cel dño tenet actōe mādati p̄curator dño.

Ex §. sequenti.

C Procurator qñ admittat cū cautōe rati. Et
in electōe p̄cu. est uel cauere vel p̄bare se p̄cura
torē: ibi. Secō. Et qñ dicat dubiū de mandato
ibi. Quero qñter. Et qñter mādātū p̄betur: ibi.
Quero. Et qñter interponat cautio in si. l.

Qui alieno. Glo. p̄tinuat ad supio
ra r breu. f. b. d. Pro
cu. actoris cauet de rato si est dubiū de mādato
h. d. C' Op. q nō debeat cauere de rato. vt. j. rē
ra. ha. l. ne satisfatio. r. l. i. C. de satisfda. r. j. e. l.
si p̄cu. So. istud est verū qñ est dubiū de mādā
to. sec' si eēt certū vt in rrijs p̄bat in. l. i. C. de p
cu. hoc p̄bat p rōnez. Nā verba edicti loquunt
simp̄l' de eo q agit noīe alieno nec exprimūt sit
p̄cu. vel nō. Itē d' qd d3 satisfdare boni viri arbi
tratu. sed qñ p̄stat de mādato bon' vir n̄ arbitra
ref q interponat satisfatio q p̄mitti nō pōt. vt
l. bec stipulatio. §. diu'. vt le. no. ca. ita loq' . d.
l. ne satisfatio. j. rē ra. ha. Assumo ergo tres ca
sus fm gl. qñqz p̄stat qd nō h3 mādātū. r tūc
nō admittit. vt. l. si pupilli. §. videam'. j. d. neg.
ge. fallit in p̄iuncta p̄sona. vt. l. sed r be. i. pñ. §. e.
Ita itelligūt qdā de amico' vt tāgit guil. in. d. l.
sed r be. r Ly. in. l. exigēdi. C. e. Itē fallit in. l. n̄

tñ. j. de ap. r. l. i. C. si p̄ vim vel alio mō. Qñz cō
stat qd h3 mādātū r tūc admittit sine cautōe de
rato. vt dicit est. Nec ob. l. r. qz. j. d. ope. no. nū.
qa l3 ibi vere eēt p̄cu. tñ d mādato dubitat. Ita
dicit gl. r bñ. Itē fallit qñ h3 mādātū: sed dubi
tas an sit sufficiens ad id de quo agit. vt. l. illud d
mino. Itē si h3 mādātū: h3 dubitat an sit reuo
catū. vt. l. vulgo. j. de admi. tu. P̄dicta in p
cu. ex pte actoris. P̄ocu. no rei idistice cauet
de iudicato soluēdo. vt. l. i. C. de satisfda. Rōnez
diuersitatis ponit gl. r bñ. dic vt in ea. Terti' ca
sus est qñ est dubiū de mādato r tūc admittitur
p̄cu. cū cautōe de rato vt hic. r. C. eo. l. i. C' Ad
istud op. de. l. q ita. §. i. j. ad treb. So. dicit gl. ibi
spāle. tu dicas qd vbiqz nō est cautū p cautio
nē de rato reo d3 p̄stare de mādato p. d. l. q ita.
§. i. Si. n. hēs cogere' adire hēf dītātē ad peti
tionē p̄cu. de cui' mādato dubitat r dñs postea
nō hēret ratū nec eēt cui fieret restitutio heredi
tatis r heres remaneret iplicit' onerib' heredi
tarijs. r hēret regressuz p̄cu. ad itereffe. hoc
sibi nō sufficit. qa iplicare' litib'. vt. l. minorib'
j. de mino. Bices tu fm hoc in actōe reali p̄cu.
rei nō admittit cū cautōe de rato. qre qa nō est
cautū ei q agit. qa si possessor nō haberet ratuz
nō poterit fieri executio in re. sed solū in estima
tōe qd est d casuz. j. l. pxi. §. sed r is. Rñ. si p̄cu.
solueret itereffe qa reus possessor ratū nō habe
ret adhuc possit possessor p̄uēri ad rē. vt. l. nec
vllā. §. pe. j. de peti. here. r. l. i. Stichū aut p̄p̄bilū
§. si dolo. j. de sol. S3 si pones casuz qd p hoc
aufert actori ius petēdi rē a reo non admittet
tūc p̄cu. cū cautōe de rato. Exēplū. egi rei ven
dicatōe d possessorē fui absolut' appellat. In cā
appellatōis venit aliqs ad defendēdū r cauet d
rato. certe nō admittet nisi p̄stet de mandato.
Rō: qa absolutoria iā lata p reo remaneret fir
ma r ab isto p̄cu. nō possit p̄seq nisi itereffe: r
nemo d3 cogi vēdere rē suā r illa carere. vt. l. re
bus. j. re. amo. r. l. nec emere. d. iu. deli. cū si. Ita
determinauit qui. de cu. j. l. pxi. §. h3 r bis. r. cy.
in. l. ii. C. e. admittit ergo cū cautōe de rato qñ
p eā cautū est aduersario als d3 docere d mādā
to. vt dicit est. C' Hoc fallit dicit glo. p̄mo in oi
eo: q dicit se hēre mādātū publicū r in hoc vep
dicit. vt in auc. de col. §. eos. r. C. de mā. pñ. l. i.
P̄ Secō in oi p̄cu. dato ad solutionē recipiēdaz
h' puto falsuz p. l. si sine. in. pñ. j. rem ra. ha. r ibi
plene dixi. Sed circa hoc q̄runk plura p̄mo qñ
dubitat de mādato in cui' electiōe est vel p̄cu.
eligere p̄bare mādātū vel cauere de rato: an ad
uersarij. Gl. ponit h tres opi. finaliter determinat
qd sit in electiōe p̄cu. r bñ. P̄ Quero qñter est
dubiū de mādato gl. h. r. l. i. C. e. dicit p negatio
nē r affirmationē. vt. l. si. C. qd' ad li. p̄clamare
nō li. r. l. post rē. §. de trās. r. C. de fi. istr. l. plures
apochis. Istud nō est verū qa h3 hoc vel nullus
p̄cu. admittet sine cautōe: qa sp re' negabit eū
eē p̄cu. si mādātū nō ondat vel oēs admittētur
nā si afferit se p̄cu. r reus negat admittet' cuz
cautōe de rato pp dubiū. Rñ. ad p̄mū qñ ondit
mādātū taliter q nō pōt aliq ter giuersatōe cela
ri negatio nō facit rē dubiā. vt no. in. l. post rē. §.
de trās. C' Ad fm qñ allegat se p̄cu. r aduersa
rius dicit satisfat' oēs doc. q res n̄ d' dubia pp
negationē qd vep est nec admittit cū cautōe de
rato. Nā qd d' q res sit dubia p negationē vep
est ad p̄modū negātis nō ad ei' icōmodū qd eēt
hic: qa p ei' negationē faceret aduersari' eū pos
se admitti cū cautōe d rato qd als nō possit. Bi
cendū est ergo q tūc est res dubia qñ ex pte p̄

Tertio. p. l.
tutori. in. pñ.
C. de ne. ge.
ibi satisfacit
ec. nā ibi p3
q nego. gef.
erat amicus
tñ in si. dicit
q nō pōt ei
culpa iputa
ri si nō agit
in iudicio i
mo si egisset
poterit ei im
putari de ca
rentia mādā
ti. itē spāle ē
in iterdicto
recuperāde
possessiois:
vt delect' ta
citiū manda
tū a. l. hēat p
amico qd vi
dicit' eēt p̄
recupare p
amicos. c. cū
dilect' de se.
ex d. qnqua
gesima. dis.
notū. r. c. de
marchia. sed
q dico p̄bat
ex casu vno
fm vnā lec.
glo. in. d. re.
tinebit. in. l.
i. C. si p vim
vel alio mō
r ibi bar. fāc
magnū fēhū
ergo in rriū
est ius cōe r
p illū tex. sue
runt repro
bate qdā sen
tētie late. nā
cū ageret in
terdicto re
cupāde per
minus legiti
mā p̄sonā si
habētē man
datū p̄batū
fuit q inter
agentē r cuz
cuius non. ie
agebat maxi
ma vigebat
amicitia. r
ita potuit a
gere r obti
nuit. p̄terea
spāle ē in pu
pillo q p̄dā
solēni amicit
tia r. sibi cō
iuncta censē
tur hēre mā
datū ad agē
dū. l. ii. q. pe.
tu. l. i. r. ii. r
ibi no. C. de
neg. gef. fm
vnā lec. glo.
ergo in rriū
est ius cōe. si
ob. l. bec aut
§. nō de fēdi
ff. q. ex cau
i. pos. ca. qz lo
q' ex pte cō
uenti. p̄dicta
qo quo ad a
gēdū loquūt
r hāc p̄tē p̄
Ly. r bal. t3
do. an. in. c.
ex pte. de re
script. quia

iare nō rege
tur cautū. z
idē videt vel
le jmo. in. l.
ex facto. s. si
go rogatus
in. x. col. ff.
ad trebe. s. p
bar. pro ista
opi. 13. l. ub.
in. d. s. de vi
ro. z ita vic
tenere bal. i
l. in. xii. co
lū. C. q. accu.
Quis at vi
catur ami
cus vide gl.
in. l. si pupil.
li. s. si ego. z
in. l. si is qui
amicitia. de
neg. ge. z. l.
late. s. ami
cos de. v. si
z dic q. ex cō
uersatōe ami
citiā nascit
z nata auget
l. cū allegas
j. de cal. pe.
li. xii. ita alle
bal. in. c. i. in
fn. de phi.
seu. p. fede.
adde tñ q. p
opi. bar. fac
qd no. in. l. s.
z he. s. co.
z p. bal. in. l.
i. si bñ reco.
lo. C. q. acc.
z ibi dicit q.
vbi alias q.
repelleret ab
accusando si
tñ accusaret
plequedo i
iuriā cuiusdā
sui intimi a
mici q. ad
mittit: quasi
dicat plequi
sua vel suoz
iuriā ita vi
cit p. l. colō.
iuncta gl. in
qbus causis
coloni cens.
ec. li. xi. z bal
dus in. l. cū
alienā. C. de
lega. z vide
qd dicit in. l.
i. j. de appel.
reci. z dicit
dñs abb. in
c. registi. in
gl. in vñ. nec
est. d. test. q.
ex glo. ibi z
ex gl. in. c. ii.
d. test. in. vi.
colligat q. id
qd disponit
rōne affectō
nis ppingta
tis vendicat
sibi locuz in
amico. z vide
bal. in. l. i. in
pñ. col. C. q.

cu. apparēt lfe vel instrū de cuius fide forte du
bitat vel pbat p vnū testē vel sūr aliq̄ alia indi
cia p pte p̄cu. Ita tenent oēs doc. cōiter. Sed
Frā. accur. voluit sustinere gl. dicēs q̄ tūc dese
ret iusturādū. vt. j. de iureiu. l. admonēdi. z dice
ret esse certū de mādato. Sed nō placet qa iu
ramētuz p̄cur. l. 3. ipsi. p̄cu. noceret vel p̄desfer:
tñ dñō nō noceret. vt. l. nā z postea in fi. cū. l. se.
de iureiu. z sic nō esset cautum reo. Quero q̄li
ter p̄bef mādātū. Pe. vñ dicere q̄ solū p instru
mentū vel p lras nō p testes qd̄ apparer: qa si te
stes examinarent iter p̄cu. z reū p̄tē nō p̄iudā
caret dñō absentī. gl. ex eo. c. i. z Guil. in. l. si p
cu. j. e. dicit q̄ p̄t p̄bari ēt p testes. P̄t. n. cō
stitui p nūciū. vt. l. i. s. e. ergo p̄t p̄bari aliter q̄
p instrū. z istud ēt idubitanter vep si tractaret
de p̄bādo mādato s̄ eū q̄ eū p̄stituit: sed si ē cō
tēno iter ipm p̄cu. z reū absente eo q̄ eū p̄stituit
tūc obstat fortiter rō Pe. Sed dicas q̄ sicut iu
dex delegat de cui de delegatōe dubitat hz iuris
ditiōne cognoscēdi de legitimatōe ipsi iudicis
vt. l. p̄scriptōe. C. si ius vel vti. pub. s. si q̄ ius
vo. nō i. l. ii. Ita p̄cu. de cui mādato dubitat
hz a. l. ptatez. z p̄sona legitima censet ad p̄ban
dū mādātū suū. z sic dñō s̄ illa dicta testiū sup
est solū accusatio falsi sicut ēt si p̄baref p instrū.
Quero q̄liter iterponetur ista cautio de rato.
Rñ. q̄ dñs habeat ratū q̄qd cogeref hēre ratū
si ipse litigasset. ar. l. sed z he. s. defendere. s. co.
z sic est casus. l. nō distinguemus. s. pe. j. de ar.
Nā qñ litigat corā arbitro nō cogeref actor vel
re hēre ratā sniaz arbitri si veller soluere penā.
iō nō dz cauere re ratā dñi habituz. Quero
qd si p̄cu. velit cauere sub hac exceptōe si appa
rebit eum non esse p̄cu. dic vt in. l. inter quos. s.
pe. j. de dam. infec.

Sed interdū. Si aliq̄s agit no
mine suo ad com
modū alienū cogitur cauere de rato. h. d.

Queritur. Decyba is ad que ea ref
p̄tinet referūt ad dñm z
heredē ei nō ad creditores. h. d. C. No. q̄ hec
dictio ceteros hic ponit proprie sicut ibi. p̄p̄
crucifixus est z alii duo latrones.

Ex. s. sequenti.

Excipiēdo an dicat q̄s mouere p̄troueriaz.
Et vbi litigat sup eo qd̄ est inextimabile dz in
cautiōe exprimi certa quantitas.

Si status. In cā status p̄cu. cauere
de rato siue sit ex pte
actoris siue rei. h. d. C. No. q̄ in cā status admit
tit p̄cu. scōo no. q̄ excipiēdo dñ aliq̄s facere cō
trouerziā. C. Op. ad pmū. C. d. affer. tol. l. i. So.
vt in glo. C. Op. ad scōm. j. de carbo. edic. l. iiii.
s. q̄ si ille. glo. nō sol. dic q̄ ibi ille q̄ excipit non
dñ facere p̄trouerziā. l. stat. sui: qa de hoc nō liti
gat: sed bñ facit p̄trouerziā bonoz. z iō nō de
feret ex senatuscōsulto carbo. vt ibi p̄z. z istud idu
cif p gl. ad. q. si p̄misi me nō ibrigatur in tali cā
p̄trū excipiēdo incidā in penā. z vñ casus hic q̄
sic: qd̄ est verū si opponā exceptōes respectu il
li iuris qd̄ p̄misi. vt. l. ampli. rez ra. ha. z. l. quo
.n. e. t. also secus. vt. d. l. iiii. facit qd̄ no. in. l. lutus
s. tres heredes. j. ad treb. z. l. q̄ fidē. s. de trās
ctio. C. Altimo vid. gl. qa hētur aliq̄liter corru
pta. ibi. ar. j. e. ti. l. iiii. s. q̄ si ille. voluit. n. allega
re. d. l. iiii. s. q̄ si ille. j. de carbo. edic. C. Venio
ad sequētes gl. z op. q̄ si sit necesse satisfidare: qa
snia lata in cā stat. p̄iudicat oibus. vt. l. i. genuuz
de sta. ho. glo. sol. dic vt in ea quā no. p̄bat in. l.
cū nō iusto. j. de collu. dete. C. Querit glo. an in

hac cautōe debeat inseri certa q̄titas. z dicit q̄
sic z bñ. Ex q̄ no. q̄ vbiq̄q̄ litigat sup eo qd̄ ē
inestimabile sicut libertas dz in cautōe inseri certa
q̄titas. vt. l. ii. in fi. s. q̄ satisf. co. Querit glo. an h
debeat cauere de iudi. soluē. dic vt in ea. z c.

Est z alius. In cā restitutōis in in
de iudicato soluēdo. h. d.

Ex. s. sequenti.

**Procu. rei dz cauere qñ agit ad aliqd q̄ nō
iplef solutiōne sed snia iudicis.** Et cā suspecti tu
toris est ciuilibz z ēt cū mulier accusat ad separa
tione thori secus si ad puniendū. Et an absens
cōdēnatus sit infamis. Et an cancellatio banni
tollat infamiam.

Item ait. Procurator accusati d̄ su
specto dz cauere de rato: l3
nō de facili admittat sine sp̄ali mādato. h. d.
C. No. q̄ qñ s̄ reū agit ad aliqd q̄ nō ipsef so
lutōe sed iudicis snia p̄cu. rei dz cauere de rato.
Est. n. eadē rō q̄ in p̄cu. actoris. nā illud qd̄ pe
tit reus respectu actoris. l. vt absoluat sola snia
iplef iō sufficit sibi cautio de rato. ita in casu hu
ius. l. C. Scōo no. q̄ cā suspecti tutoris est ciuil
qñ agit ad reuocatōez tñ qd̄ apparer hic. qa p̄t
iteruenire p̄cu. sec. si ageret vt puniref: qa ēt
criminalis. vt. s. de of. p̄se. vt. l. i. s. itē solēt. Et p
hoc cognoscis corā quo iudice debes dare libel
lū suspecti. Simile in m̄rimonio si agit s̄ vxorez
solū ad separationē thori pp adulteriū dñ cā ci
uilibz. vt. ex. e. c. tue. Secus si ageret ad eā puniē
dā. Idē si agit s̄ clericū ad remotionē ab ecclia
vt ex de testi. c. ex pte. z ibi no. C. No. q̄ i cā su
specti qñ agit ad remotionē p̄t p̄nunciare s̄ absē
tē vt h in fi. C. Op. q̄ cā suspiciōis nō sit famosa
vt. l. hoc. n. j. de suspe. tu. So. intelligas qñ petif
remoueri ob volū. C. Sed op. q̄ nō regrat sp̄a
le mādātū: qa sp̄ expedir litigare p̄ p̄cu. ne infa
mes. vt. l. furti. s. q̄ alieno. de his q̄ no. isa. fo. gl.
q̄ fidelit. agitabit p se. dic vt in ea. C. Altiō iste
tex. facit s̄ id qd̄ determinauit in. l. i. c. i. s. i. i.
i. videlicet q̄ p̄dēnat abñs sit infamis. S3 rñdeo
q̄ cā infamie est si simplr p̄sideret nō aut si p̄dē
net p̄ p̄cu. vel p̄dēnet abñs. An at cancellatio d̄
bāno tollat effectū infamie si q̄ ēt. do. Ja. bu. di
sputauit z determinauit q̄ sic. qa cācellario tol
lit oēm effectū ei qd̄ cācellat. vt. l. cancellauerat
. j. de his q̄ in te. de. Dixi plene in. l. fi. de sen. pa.
qd̄ intellige vep qñ cācellat iō qa bannū sibi re
mittit: secus si cācellaretur iō quia soluit p̄dēna
tione: qa tūc nō cancellat nisi respectu q̄titatis
solute z cācellatio limitat. vt. d. l. cancellauerat.
dixi de hoc in. d. l. fi. C. de sen. pal.

Imponius. Quedam cāe
regunt sp̄ale
mādātū q̄ hic ponūt. h. d. C. No. casus
hic z in. l. p̄cedēti. in fi. in qb nō admittit p̄cu.
sine sp̄ali mādato. Alios p̄t spe. in ti. de p̄cu.
s. i. Istud p̄ncipiū loq̄t in iterdicto de libe. itro
du. C. Quero qd̄ si agat iterdicto de liberis ex
hibēdis. Glo. dicit q̄ idē. Guil. s̄ qa vertit m̄
nus p̄iudiciū. Est. n. p̄paratoriū ad istud. Exbi
bere at est onidere in quo nullū est p̄iudiciū.

Si stipuletur. C. Op. gl. z vñ q̄
ista stipulatio nō
possit p̄mitti: qa nō interest ei q̄ stipulat q̄ ratuz
habeat. sol. vt in glo. guil. de cu. z Ja. bu. legūt
alio mō vt cesset ista obiectio q̄ hic p̄cu. nō rece
pat s3 si petebat cauere sibi ideo nō dz cauere de
rato: qa forte reus absoluetur.

Ex. s. sequenti.

acc. q̄ singu
laris amicus
venit appel
latōe suoz. z
cū bar. h. cō
cordat C. y.
in. l. si patri.
j. de mino.
In s̄rium ēt
facit qa vide
mus q̄ filius
spuri si agit
sine mādato
iuxta no. per
Jmno. in. c.
nō nulli d̄ re
scrip. z bar. i
l. ii. de accu.
Et vide bal.
in. l. sed z he.
in. pn. in. q.
d̄ spurio. An
gel. ibi tenet
s̄ bar. z fall.
in. l. exigēdi.
C. de p̄cu.
trāit simpli
citer cū cy.
ibi adde. v.
an. in. c. cum
ad. de cōsti.
q̄ t3 s̄ C. y. s̄
que ēt tenet
Rai. in. d. l.
exigēdi. vbi
videas p do
cto. in. c. fi. c.
postu. z in. c.
corā. de off.
del. z domi.
i. c. q̄ ad agē
dū de p̄cu.
in. vi. in. pn.
C. Doc. cō
muniter. vñ
bar. in. l. i. cū
p̄cor. C. e. t.
p̄ Jmo. in. c.
l. extra co.

Ubi p cautōez de iudicato soluēdo nō ē solu tū actori pcuratoris rei d3 cauere de rato. Et libellus i reali d3 formari z iudex d3 pñuciare: vt ibi. Se cūdo. Et qñ pcuratoris rei caueat d rato: ibi. Op. Et an obligatus ad speciē dādā in actōe psonali l3 beres: l3 rē nō faciat accipientis: ibi. Ex hac. Et an in rei vē. sufficiat pñuciare rem actoris esse l3 cet non dicat totum in fi. l.

Sed z his. Qui alius defendit in actōe reali ē de rato d3 bet cauere. b. d. C. No. q vbiq3 p cautionem iudicatū solui nō est cautū actori ēt pcuratoris rei cauet de rato. Secūdo no. modus pñuciādi in actōe fali ēt p pñis modū formādi libellū. Pro nūciat. n. res actoris eē iō d3 in libello peti q iudex dclaret rē ad actorē ptinere iure dñij. Simile in. l. si ex diverso. §. i. de rei vē. de peti. here. l. l3. Nō tñ p hoc reprobo libellū eoz q petūt reū pdēnari ad rei restitutōez. vt. l. i. i. pñ. j. de rei vē. z. l. q restituere. e. ti. C. Ultimo no. q id qd meū est nō pōt eē alteri vno z eodē tpe. vt h. C. Sz op. cautio de rato nō iterponit qñ certū est pcuratoris nō hēre mādātū. vt no. s. l. pxi. §. i. gl. sup. hbo de rato. dicit q hic erat dubiū de mādato. Pri ma glo. dicit q pstabat hic eū nō hēre mādātū z sic videt iste gl. ad inuicē d3dicere. alia. n. dicit si dubites. So. in pcuratoris pte actoris pcedit qd dicitū est. s. l. pxi. §. i. In defensore p pte rei ēt si nō h3 mādātū d3 cauere de rato in casib3 vt hic colligit ex l3a q dicit d3fensor. Itē si dicit se hēre mādātū z hoc dubitat similit̄ cauet: sed qñ esset certū nō cauet. P. Op. q pcuratoris rei nō cauet de rato. vt. l. nō cogendū. §. h. j. eo. Sol. illa regula fallit hic z in alijs casib3 quos habuistis. s. l. pro xi. Et regulariter vbiq3 p cautionē iudicatū solui nō est actori pñuciātū. Dices tu qre nō est ita pñuciātū actori in reali actōe sicut in psonali. Glo. rñdet mirabiliter dic vt habes i ea. Ex hac gl. no. q pdēnat ad spēm dādā in actōe psonali si liberal nisi rē faciat accipientis ita q aduocari si possit z si euicere pōt agi actōe pmeua. Ego di co ēt anq3 euincat si pñaret posse euici vel p h3 potbecariā vel p rei vēdicationē nō eēt liberat3 tradēs z ueniri posset. casus est no. in. l. si hoiez j. d. so. C. Scōo no. q pdēnat in reali liberal so la traditōe: qd ad aliud nō tenet vt h dicit glo. Id qd dixi in psonali itelligas de eo q erat obligat3 ad dādū sec3 si ad tradēdū vt habuistis no. in. l. si ab ēptore. s. de pac. dū tñ possessionē vacuā tradat. vt. l. ii. z. l. rō. j. de ac. em. C. In gl. q icipit si dubites. ibi aliqd dare vt in pmissione p stipulationē. Itē in eadē gl. ibi vel tradere. vt in actōe ex ēpto de q qñiuit z ibi reuocet. Qd est ve rū qñ tenebat dare: sed qñ tenebat tradere libe raref soluēdo itereffe sicut si dñs eēt pdēnatus. vt. l. i. in pñ. de ac. em. C. Op. q hodie nō d3 ca ueri de rato cū iuret dñs de calūnia. vt. C. de iur. ra. cal. l. i. §. sinaut. z sic v3 h3e ratū. gl. soluit duo bus modis. vel dicas q est necessaria cautio i il lis casib3 in qb3 adhuc hodie pcuratoris iurat de calū nia vrputa si ē ei mādātū vel si defendebat ex ne cessitate. vt dixi. s. l. pxi. in pñ. Quero vtrū i rei vēdicationē sufficiat iudicē pñuciare rez actoris esse. gl. v3 dicere qñ nisi addat totū. Lerte sim pliciter pñuciādo de tota re v3 pñuciare. vt. l. si in rē in. ii. gl. j. de rei vē. z. j. de excep. rei iud. l. si qd cū totū. in pñ. z ibi tenet P. de. z. guil. z est ca sus fm Dio. in. l. legatis. j. de leg. ii.

Ex. §. sequenti.

Exceptōes pcuratorie tā ex psona pñuciētis q3 constitute qñ possunt opponi.

Ratibabitiois. Exceptio

nes pcuratoris d3 bet op. an lit. p. nō p. h. d. Rō qd iste exceptō nes sūt dilatorie. vt dicit gl. C. Op. C. de pforti. eiusdē lit. l. ij. So. ibi in pcuratoris q interuenit p litē p. hic an. Optime dicit glo. z nō. Dicit tñ do ct. q p lit. p. si pateret aduersari pcuratoris aliquos act3 facere q respiciat merita cāe nō posset pete re p cautionē: eadē rōne sicut hic nō pōt petere p pte pcuratoris. C. Op. C. eo. l. l3. So. ibi loq3 de hac exceptōe: tu nō es pcurator. Ita pñ sp oppōi cū reddat iudiciū retro nullū. vt. d. l. l3. C. e. Pro curator declaratōe debes scire q exceptōes pcura torie sūt multe. Qñ op. ex psona pñuciētis: qd forte erat minor vel similis z ista nō pōt opponi postq3 aliq3 act3 est celebrat3 in fauorē pñuciētis secus si in ei3 dānū. vt. l. nō eo min. C. eo. z ibi p doc. Qñ op. rōne ei3 q est pñuciāt3 pcuratoris z tūc si nullo mō poterat eē in iudicio: qd seru3 vel simit z ista exceptio poterit opponi sp: qd reddit iudi ciū retro nullū. vt. l. ii. §. i. q satisfda. cog. Sed si aliquo mō pōt eē in iudicio z tūc d3 an lit. p. op/ poni. vt. l. filiuffa. §. veterani. s. e. z. C. e. l. ita de mū. qñ op. rōne cāe in q dñ nō posse pcuratoris pñuciātū. z tūc dic vt. C. de adul. l. qñis z dixi in. l. pe. §. ad crimē. j. de pub. iudi. qñ op. exceptō cau tiōis nō pñucit. z hec est nra mā i q dīcēdū ē. aut pcuratoris iteruēt an lit. p. aut p3 vt in gl. Qñ op. exceptio tu nō es pcurator. Et h3 ē aduertēdū. aut d3 hoc fuit disputatū nō tñ decisus s3 fuit admissus pcuratoris cū cautōe de rato. z nō pōt amodo sibi obij. ci q nō sit pcurator. vt. l. iter quos. §. aliēo. j. d. dā. in. sec. Qñ op. fuit disputatū z decisus: qd in l3z fuit admissus z tūc idē q nō pōt ei opponi ab aduer sario. vt. l. h. C. de fide istrū. z p Inno. in. c. qñ d3 falsaz. ex de pba. Qñ op. de mādato nō fuit qñ/ tū: z tūc ista excep. tu. nō es pcurator. sp pōt opponi. vt. C. e. l. l3. Lic. n. sit dilatoria z nō possit oppōi p lit. p. tñ qd reddit iudiciū retro nullūz ondit litē nō eēt p. z p pñis nō ipedit qñ possit oppōi. z hoc dico ēt si aduersari3 sciret eū nō eē pcuratoris z taceret. Lū. n. nō pēdeat ex volūtate sua ei3 raci turnitas vel ratibabitio nihil opaf. vt. l. si expñs j. d. ap. in vno tñ sibi pñudicaret sciētia ei3: qd nō possit ueniri ab aduersario pcuratoris tanq3 decept3 ab eo. C. Sz op. z v3 fm hoc q psona pcuratoris non possit legitimari: qd si est pcuratoris nō ē necesse discu ti. si nō est nō h3 legitimā psonā ad hoc discutiē dū. Rñdeo. ista pñucitō v3 sit pcuratoris vel nō. ē iter pcuratoris z eū d3 que agit. nec agit pcuratorio noie abñtis imo ipse suo noie dicit se pcuratoris. Ita v3 dice re glo. l. l3. C. e. z ex hoc si litigaref q pcuratoris mio ris vel ecclie vel pñuciaref q nō eēt pcuratoris nō pos set peti p pcuratoris in iteg3 restitutio: qd istū articu lū nō examiat pcuratorio noie dñi: s3 suo noie tñ. Pñudicta q dixi q hec exceptio tu nō es pcuratoris nō pōt opponi itelligas ab aduersario d3 quez agit. Sed ab illo dño cui noie litigauit sp pōt op poni nisi doceret de ratibabitōe vel mādato. vt l. si pñciū. C. e. z. l. h. pcuratoris. j. rē ra. ha. Qñ op. exce ptio pcuratoria rōne forme. z tūc si defect3 i for ma eēt talis q redderet mādātū nullū dic. vt. s. p xi. Si nō nō redderet nullū exēplū in pcuratoris. factio ad agēdū tñ. vt dixi in. l. seruū. §. ait pñor. s. eo. z tunc deberet opponi ante litem contestataz si cut alie exceptiones dilatorie.

In his aut. Cōiūcte pñucit admittū tur sine mandato nō d3 mandatum. b. d.

Feminis. Feminis p parētib3 cā cognita agere p3

C. §. Rati babitiois. in §. ratibabi tio. facit qd no. in. l. nulli C. eo. z ad h no. vide gl. multū no. in c. i. in. s. ab sentia. d. ele. li. vi. z quod no. in. c. cuz m. de pñi. z bar. in. l. ele. ganter. §. si qd de cōdi. inde. b. C. Et no. vi de qd dixi p bar. in. l. ab executorē. §. h. d. app. hoc ponit L. y. in l. nihil. C. e. z io. an. in. c. cū. m. d. pñi. z bar. in. d. l. ii. in fi.

C. §. In his aut. h3 man datū. No. q pñucitā plo na nō agit d3 mandatum. fallit si pñucitā interesse agē tis verteret l. i. ii. z. iii. j. de lib. cau. fa cic. l. h. tñ. j. de ap. z bar. in. l. si pñate in. x. q. ii. q. pñucitālio z solu. ma.

mittit. b. d. Querit gl. vtz cu agit mlier dz renuciare velleiao. z vtz q no. Quidam dz istud e tuti. ar. in auc. mri z auie. qn mulier tu. officio sugi pr. Quero qd si p filijs. dicit gl. secus: ga filij pnt habere tutores. sed si p neres filios esse maiores z impeditos morbo tunc esset eadem ratio q in pre. ergo zc.

¶ In popularibus.

In actibus popularibus pcurari no pot nisi ad puata vtilitate agentis ptineat. b. d. C. Mo. istu caluz z roez ei q hcs in gl. p quo i. s. ad crimē. ego dico q idistincte in publicis iudicijs ex pte accusatoris ni si psequat sua vel suoz iniuria no admittit pcur. Scias tri q actioes populares p litem pte. efficiunt pprie agētis. vt. l. si cui. j. de. h. fi. z pnto p litē ptestatā pu to posse dari procuratorem sibi.

Ad actionē. In actionib que pperit ad viditā pōt pstitui pcur. b. d.

¶ Ea obligatio. Obligatio ex actu mādata parit actionē mādati ni si ex necessitate pcedētis actū mādatū fuit subsecutū. b. d. Que ē rō: q ex nouo mādato no orit actio mādati. Rū. ga sit ex necessitate pmi actū. nā ptor hereditatis tenet defendere herede. vt. l. ii. C. d. bere. vel ac. v. z. l. hereditatē. j. de do. ergo si mandat ei mādat sibi id ad qd tenet. ergo no orit actio mādati. vt. j. mā. l. ii. s. h. z si satisfat p eo: hoc et facit ex necessitate: ga q pcuratorē facit si est pns dz p eo satisfat. ista eadē rō ē i fideius fore q dat pcur. vñm. C. Op. glo. de. l. si mādato. s. h. j. mā. So. gl. z bñ q lz mādatū no fuerit gratuitū nibilo min ille q suscipit dz pcur. quo ad hoc vt possit agere z aliū. nō m dz mādatū quo ad hoc vt pariat actionē mā dati inter mādatē z mādatariū. vt. hic. z. l. naturalis. s. pe. j. de pscip. verbis.

¶ Is cui hereditas. Qui hz viles p facere pcura. eū q hz directas. b. d.

¶ Sed z dominū. Qui hz ius in re pōt dñm illi rei facere p curatorē. b. d.

¶ Porro. An ex coreis pnt aliū pcur. pstituiere actiue z passiuē. b. d. C. Op. s. e. l. in pñ. So. hic quot sūt rei tot sūt obligatōes z actores. vt leadē in fi. j. de duo. re. z in. l. iii. in fi. e. ti. sed in pñ. isti l. est solū vna actio popularis q p exerceri p quēlibet d populo. Et p hoc apparet q qdā qōnes q h formant in glo. nō soluū bñ. Bone q vn ex coreis credēdi aū q sibi pstitueret fecit aliū pcur. an possit. Gl. dicit forte q nō. vt. hac. l. in pñ. qd ē falsuz. nā pnt facere aliū pcuratorē ad actōes suiipi pstituentis pcuratorē q ē sepata ab ea q ppetit pcuratori. in pñ. hui. l. erat vna z eadem.

¶ Si plures. In iudicijs diuulorij plures vnuz pcura. dare n pnt. b. d. Et alr. An n pnt ee pcuratorē z ei cui sit pdenatō. b. d. C. Mo. q vn nō pot ee pcur. actoris z rei. Itē no. q pcur. iterueniēs p litē ptestatā dz pdenari. qd colligit h vt dz in gl. z ibi in tex. agaf. Dicit gl. ergo erat lis ptestata. simile i. l. si qs cū pcur. s. e. z. l. q. ppo. i. pñ. j. e. C. Itē no. q tā ex pte actoris q ex pte rei linia dz ferri i psonaz pcur. Dz. n. pdenariē iph pcuratori pcuratorio noie dñi. z eodē mō pcur. rei dz pdenari pcuratorio noie dñi qd apparet h dū dicit circa adiu dicatōes z pdenatōes. Rōnez hoz dixi vobis in. l. furti. s. i. s. d. isa. Querit gl. qre secus in tutore duoz pupilloz. vt. l. accipiētis. j. d. auē. tu. Dicit glo. q ibi pupilli nō agebāt iuicē sed z exnēu tertiū q satis admitti pōt. Vel dic q in tutore d necessitate nō pferūt hba snie. lz in pcuratorē sic. vt. l. eū q. s. h. actor. de psti. pecu. Altrio no. q vn nō pōt se cūmet ludere ad calculos vel ad tabulas: ga nō reperi retur quis esset vincens vel victus.

¶ Reo latitate. Si vn vellet defendere reum non cōmittit stipu

latio ex clausula de defendēdo.

¶ Utus cōqueritur. Quilibz pōt pro curatorē pstituiere q n repit pphibit. b. d. v. ali ter. In genere pmissoz oia itelligūt pmissa q spālif nō repiūt pphibita. b. d. C. Op. si hoc edictū ē pphibitoriū ergo q dicit sibi pmissū h dz pbare. vt. l. i. d. coll. illi. z. l. i. i. pñ. j. ti. i. So. vt in gl. duob modis z qlibz so. ē bōa.

¶ In popularibus. Qui agit vt qlibz d populo n tenet defendere ppsm. b. d. C. Mo. modū agēdi in pparibus actōib: vt dicit in libello talis tanq qlibz de pplo. zc. C. Scōo no. q lz agat tāq vn d pplo n agit pcuratorio noie. z iō n cōgit defendere. Sz qro an cogat defendere ipz ppsm. gl. q sic n at hoies singulares ipius ppsm. Sz pōssz ee vtz si ageret ad pmodū publicū. vt. l. n. so lū. s. lz iterdū. s. e. Sz si ageret ad pmodū suū in casib i qd p ptestatōez pēa applicaf sibi tūc n tenet ppsm dz fendere: ga nō noie populi neqz ad eius vtilitatē agit.

¶ Is qui. Minor ad petēdū curatorē pnt facere pcuratorē. z si dubitat de mā dato nō admittit cū cautōne de rato. b. d. Facit. l. diu. in fi. j. q pe. tu. Facit qd id qd qd pnt p se p pcur. vt. l. filiussa. s. e. z. l. seruū quoqz. e. ti. lz minor pōt p se petere curato rē. ergo z p pcur. z ad hoc pstituiere pōt. C. Op. q ista stipulatio de rato nō pōt pmitti. ergo zc. vt. j. e. l. nō co gendū. in fi. glo. soluit z bene.

¶ Sena. Tenet bec gl. q si facio pcuratores ad agēdū videor facere et ad defendēdū. Et p h qdā dicit q si facere pcur. ad agēdū nū q talis pcuratio n valet. Breuiter satis puto q videaf pcuratorī mādatū q dēfēsiōne suscipiat n dico pcuratorio no mie dñi: lz q assumat dēfēsiōne tāq dēfēsiō simplex. vide bitis in. l. q seruū. d. iter. ac. Itē puto q mādatū ad agē dū nū valeret. Quid. n. si actor vellet pcuratorē recōue nire. vel qd sibi pcur. nō obstāte q si nō sit mādatū sua spēte nō vult actorē defendere: certe posset nō tū posset obijci illa exceptio mādatū nō valet: sed posset peti a p cur. q defendat. z si nō defendit pōt peti q remoueat: nō ga hz mandatum: sed quia non defendit.

¶ Si procurator. Vbi ē hē actōes directas q viles. b. d. Hūc. s. examia hz gl. i. l. quotiēs. in pñ. j. de admi. tu.

¶ Quinō cogitur. Procurator q satisf dat de defendēdo cogit defendere si actio est tpe pitura. Itē ex cā pōt libere nō defendere: lz si actio nō ē pitura z sine cā nō defendit nō cogit h stipulatio pmittit. b. d. cum. l. se. z in pñ. se. C. Op. z vtz q ver. nā z eas dicat idē q. h. pcedēs. Huius timore facta ē pma gl. magna. vide eā ibi. z qd obij cit tota gl. qd seqt est ad positōez casus in ver. nā z eos q pōit: vt rō pdictoz: z vtz ptere idē cū dicto. C. Op. s. l. nō cogēdū. s. sabim. j. e. So. vt in gl. C. Op. s. l. fu liussa. s. h. s. e. So. vt ibi z. l. lz z he. s. ptor. s. e. z. hic.

¶ An cogendū. Qui ita:

Querō q ē rō dubitatōis. dic vt i gl. Querō qd vertit in cāe cognitōe. Dicebat do. Ja. bu. h. f. ne colludat hm hu. In istis ergo cāis q regrūt vtilitatē publicā n pnt pcur. dari nisi cā cognita. qd tene mēti.

¶ Si procuratori. Laurio q n pnt cō mitti n dz iterpōi b. d. Vel sic. cui pmissa st aūcedētia pmissa vidēf z seqn tia. z iō qsi sit de mādato certū n cauet d rato. cū pmitti n possit stipulatio. b. d. C. Mo. q q agit iterdicto ne vis fiat ei pres dēfēsiōis sustinet z sic facit q q petit se cācel lari de bāno. vel petit se tolli ab accusatōe icepta z reuz vel petit tolli tenurā acceptā z reū. vt similia ptes rei su stiner: lz ipse ad iudiciū puocauerit. z sic facit q ex cōi car admittit ad dēfēsiōne. p. h. l. de pupil. s. q remis sionē d op. no. hū. z. s. h. e. l. z ibi de hoc dixi. C. Scōo no. q stipulatio q pmitti n pnt dz iterpōi. vt. l. h. shipu

Emis velleia no. vi de in spe. s. i. d. ita q est mulier cū se. In prima pte. itē vbi cū qz agere pōt iure pprio z suo noie fm bal. i. l. id qd paupibus in ti. col. d. epist. z cleri. z istis adde bart. in l. alumnā. C. eo. ¶ Jcet i l. popularib. ar. l. si cui. j. d. s. fi. z eoz q no. bar. in l. euz. q. s. in popularibus j. de iure iu vide Inno. i. c. vudū. de ele. g. dicit q quotiens in actioe populari admittit pcurator aff lit. pte. nō vici pprie popularis. sed anormala. vt in. c. sup bis de accu. idēz dicit qn admittit pcurator ifamiaz vide bart. in l. reos. C. de ac. in pñ. it. col. ADDE pulere ro. cō filio. clii. c. s. Ea obligatio. Non orit. vide In no. in. l. qui bis. de vbo. obli. d. C. l. ii. s. fi. caue pp. l. fi remuneratōi vñ. plane. ff. māda.

Inor. secūda vera. bar. e. ange. in. d. l. exigēdi. tenēt p̄rium. Ximi
ratio ad. l. ita demū. e. vidē q̄ dixi in. d. l. ita demum vide bart. e.
bal. l. p̄ponius. §. rati. §. c. Salp. in. d. l. ita demū t3 idē qd̄ bar.
to. hic e. In no. in. c. non iuste. d̄ p̄cu. ange. hic aliter dicit per bal. in. l. l3
in. ii. col. C. e. e. ibi p̄ florē. e. ibi ēt bar. ADDE an mior possit eē p̄cur.
to. d̄ anania

Phil. xxx.
C. l. iura-
mento. vide
glo. e. bar. in
d. auc. sacra-
mēta. e. bal-
vidē in. vi.
col. p̄cano. i.
c. nō iniuste.
de p̄cura.
Eqs fe
n mina.
Idē in
clerico. e. no.
hic cū glo. q̄
nō ē idone
fideiussor q̄
ē alterius so
ri allegat bal
dus. in. l. ii.
C. de quas
plo.
Rocu
ratorē.
vide d̄
h p̄ bal. in. c.
ii. §. h. de. le.
2. e. vide oio
bal. p̄ illū tex
tuz in. c. i. in
pn. de p̄ro.
iter. do. e. em
pto. e. bal. in
l. h. cū empto
re. C. de pac.
e. Q̄nqz vti
lis. h. ista sūt
vba do. ia. i.
lin. cā. §. e.
ly bar. nō al
leget. e. adde
q̄ no. in. l. h.
culpa. j. d̄ rei
vē. e. qd̄ no.
Ja. bu. l. iiii.
C. de mona-
stias in. l.
vnicā. C. de
monopo. e.
bar. in. l. scā
§. h. heres
ad reb. e. in
l. h. cū p̄pore
§. d̄ par. e. p̄
hoc vide qd̄
dicit bar. in
l. apud celsuz
§. h. mādat.
ff. de do. ex.
cep. sed qd̄
h̄ terti p̄scri
psit p̄ emphi
theoti e. d̄ h̄
recupat a ter
tio p̄ rei ven
dicatōem di
rectā an em
phiteota pos
sit vtili actō
ne recupare
a d̄ho vide
bal. i. c. l. §. p̄
terea. vitio.
de p̄bi. feu.
ali. q̄ d̄termi
nat q̄ non. e.
ad id qd̄ dic
de vtili acqui
tio. ex p̄scri
ptione. adde
glo. no. e. ibi

in p̄cu. ad negocia. Ita dicit gl. Ja. d̄ are. e. Ol.
sequēdo eū dicit q̄ ad iudicia p̄t eē p̄cu. ma
ior. xvii. an. vt. d. §. eadē. e. l. si collactane. e. naz si
intelligeres ad negocia nō eēt necesse q̄ seruus
manumitteret: ga seru p̄t eē p̄cu. ad negocia.
vt. l. seruū quoqz. §. e. e. hoc refert Ly. in. l. exigē
di. C. e. q̄qd̄ dicat Ja. ga gl. est hodie approba
ta. e. de p̄cu. c. q̄ generaliter circa h. li. vi. e. h̄ di
cis q̄re māumittit in casib' illaz. ll. Rū. ga hoies
cū eo securi p̄herēt e ipse fidelius p̄curabit vi
dēs se liberatū e a d̄no bñficiū recepisse. C. Op.
C. e. l. exigēdi. vbi mior admittit. So. ibi ē casus
sp̄alis e singularis. f. q̄ admittat p̄ p̄re abñte q̄
debeat p̄dēnari e admittit ibi ad plenā defensio
nē nō ad allegādū cām absentie vt ibi in tex. cuz
dicit defensio. e illo casu mior nō restitueret ne
decipiat legis auctoritate ille q̄ cū eo p̄bit: e ita
intelligit gl. iii. Gl. tñ p̄cedēs generalius loq̄ vt
in quocūqz casu minor admittit sine mādato in
eo casu in itegz n̄ restituit. Quero qd̄ si fideiuss
sores intercedūt aīo nouādū. Gl. dicit q̄ mior nō
h̄z in iudicio legitimā p̄sonā. C. Quero ex gl. il
la exceptio tu es mior. q̄n̄ p̄t oppōi gl. in. l. exigē
di. C. e. vt dicē q̄ vsqz ad lit. p̄. p̄. li. p̄. oppōi n̄
possit sicut exceptio militie. vt. l. h̄. §. veterani
§. e. C. §. v̄ cū. n. minor nō h̄at legitimā p̄
sonā neqz p̄ se neqz p̄ alio. vt. l. i. c. q̄ legitimāz
p̄sonā: sp̄ poterit oppōni. vt. l. ii. §. i. §. q̄ satisfada.
cogā. e ar. d. l. i. c. q̄ le. p̄so. C. Venio ad vltimā
gl. v̄ h̄ic q̄ subuenit fideiussori mioris. §. j. d̄ ar
bi. l. si pupillus. gl. soluit duob' modis secun da
vera: ga ibi mior erat tñ naturat obligat' e sic
nō restituit: ga iure cōi est vsus. An bñficiū resti
tutōis nō trāsīt ad fideiussores. Mo. q̄ § natura
le obligatōnē tñ minor nō restituit. Simile i. l.
plures. j. de h̄. ob. Qd̄ est iō ga mior nō ledit.
Si h̄o aliquo casu ledere vigore hui' naturalis
bñ restitueret. vt. l. iterdū. j. de p̄di. ide. e. ibi dixi
e. l. marcellus. j. de fideiuss. C. Op. C. de fideiuss.
mi. l. i. e. l. i. in cause. in pn. j. de mio. glo. soluit
optime e distinguit: quā vide e signa. C. Op.
ad tex. e ad distinctionē glo. Af. n. ipticare p̄di
ctionē. Mā tex. dicit q̄ nō admittit tanq̄ n̄ ido
neus. e postea dicit q̄ sibi succurrit p̄ restitutio
nē. Quō. n. p̄t sibi succurri: ga n̄ ledit. Rū. tex.
vult dicere si poneret illud icōueniēs. f. q̄ admit
teret seq̄ret aliud icōueniēs. f. q̄ restitueretur.
C. Querit gl. qd̄ in p̄curatore minoris dato ad
agēdū. dicit idē e bñ. C. Quero ex gl. v̄ p̄ mior
hodie cū iuramēto sit legitim' defensor. Duū. d̄
cu. dicit q̄ sic: ga cessat rō. l. vt in auc. sacra. e. ibi
no. C. si aduer. v̄. hoc v̄ p̄ si fuerit admissus. p̄t
n. ab initio nō admitti p̄ istā. l. ga eo ipso q̄ vult
iurare e ipticare seipm decipit. vt. l. minor. j. de
miorib' fm Guil. C. Altimo Ly. iducit istaz. l.
ad qōnē v̄ p̄cu. p̄ quo d̄ns in istro satisfedit
d̄beat salti p̄mittere nuda cautōe. e. tex. iste facit
q̄ sic i eo qd̄ dicit sibi e fideiussorib' suis. ergo se
ip̄z obligat. de quo p̄ eū in. l. i. c. de satisfada. dixi
j. iud. sol. sup. Rica rē ra. ha. l. si ad defendēdū.

Quoniā. Mo. q̄ defensor repñtat per
oia vicē ei' quē defendit. qd̄
itellige in defensore volūtario. nā q̄ defendit ex
necessitate eēt ex sua p̄sona poterit defensioibus
vti. vt. l. idēqz. §. gñalr. j. mā. e. l. p̄cu. ad exhibē

bar. in. l. si edeo. §. i. j. de ser. v̄rba p̄di.
f. D̄ rē mobilē. vide qd̄ p̄ istā. l. e. l. ad legatū. j. e. e. qd̄ dicit bar. l. l.
a. indebitum. de cōdi. indebi.
g. Uti p̄curatorē. Cōmitti cognitio. Itē factū q̄ h̄ p̄ statutū qd̄ h̄at
q. p̄tēz iqrēdi nō poterit p̄dēnare. Imo isto casu debet eē p̄ca or
dinaria. e ad
hoc vide eē
no. in. c. exbi
bita. d̄ iudi
e ad intellectū
hui' . l. vide
Salt. p̄ bal.
in. l. h̄ p̄cur.
C. e. e. ibi sul
an possit mo
uere actioēs
vidē i. l. p̄cu.
C. e. ADDE
q̄ voluit ro
p̄ h̄. c. xliii.
icipiente ad
p̄dictoruz
corroborā
tionē.
h. Rocu
p. rator
libera
administratio
Et no. q̄ h̄ i
mandato sin
gulariū p̄so
rū regraf il
lud v̄bū cū li
bera vel eg
pollēs. tñ in
mādato vni
uersitatū ta
cite videt in
esse. ita dicit
bald. p̄ illum
tex. in. l. p̄so
in pn̄ci. C. de
trāfac. cui ad
de. no. p̄ In
no. in. c. sciscī
tata. de resti
in ite. e. i ma
teria vidē In
no. in. c. qd̄ q̄
busdā. de fi
deiusso. e. d̄
cit bal. l. i. mā
datuz. in. l. i.
oppo. C. mā.
q̄ p̄cu. gene
ralis sine li
bera nō p̄t
facere obliga
torios actus
l. quā tubero
nis. §. alta d̄
pecu. dicit eē
bal. in. l. illd̄
§. i. de mio.
q̄ in oib' cās
in qd̄ regraf
sp̄ale mādatū
sufficit gene
rale cū libe
ra. ADDE.
q̄ voluit ro
conh. x. iii.
i. C. Impoz
tat. Cū tam
tex. in. l. quā
tuberois. §.
alia. de pecu.
e. ibi vidē bar
to. p̄ bal. i. l.
h̄ p̄cur. C. e.
h̄ C. d̄cedi l
bera. e. adde
qd̄ no. in. c.
p̄tingit d̄ trā
fac. in. c. l. e. i
c. p̄ctio de
procurato.

Eque femina. In eo qd̄
miles itelligit glo. idē in clerico. in. l. h̄
lius. §. veterani. §. e.

Procuratore. Attilis p̄
ferf dire
ete. h. d. C. Op. C. de noua. l. iiii. So. gl.
hoc est v̄ p̄ in trib' casib' ibi positis. Tu dic q̄
h̄ p̄currebat p̄cu. in rē suā. e d̄ns: ibi n̄. C. Op.
e v̄ q̄ directa p̄ferat vtili. vt. l. q̄ rōne. §. lfe. d̄ ac
qrē. re. do. So. q̄nqz vtilis' e directa sibi aduer
sanf vt directa q̄ p̄petit d̄no e vtilis q̄ p̄petit pre
scribēti. e tūc p̄ferf vtilis. vt in to. ti. C. de p̄scri.
lō tē. e. j. de v̄scup. Q̄nqz vtilis e directa p̄petit
ad diuersa. vt directa q̄ p̄petit d̄no e vtilis q̄ p̄pe
tit e p̄bitheote vel feudatario. e tūc vna nō p̄ferf
alteri. sed qliber p̄t de iure alterius litigare. vt
l. si finita. §. si de vectigalib'. de dā. infe. q̄nqz vti
lis e directa p̄petit ad idē. e tunc si vtilis p̄petit
ei ad quē negociū in veritate spectat vtilis p̄ferf
directe vt hic. e. l. h̄ p̄cu. §. e. e. in to. ti. ad trebel
lianū. C. Q̄nqz eē directa p̄petit ei ad quem spe
ctat negociū in veritate. e tunc directa p̄ferf vti
li. vt. d. l. qua ratione. §. littere. facit quod no. in
l. i. j. de loco publico fruendo.

Rem mobilem.
Cui p̄mittunt p̄ntia videtur committi
antecedentia. h. d.

Uti procuratorem.
Procurator dat' ad agēdū itelligit ad
litē p̄ficiendā. h. d. Querit gl. aliqs delegat cām
iudiciā vt cognoscat an poterit sniare. Hic vt in
glo. q̄ nō. Spe. in ti. de iudice delegato t3 p̄riuz
Hoc ego examino in. l. i. §. a diuo pio. j. de re iu
di. vbi gl. tangit an cui cōmittit executio vide eaf
p̄mitti cognitio' p̄ quo. C. si § ius vel vtilitatem
publicā. l. e. si n̄ cognitio. e. ibi distingo. aut cō
mittit cā simplr. aut vt cognoscat: quo casu loq̄
tur illa glo.

Procurator cū libera pōt
oia facere q̄ d̄ns facere posset e et aliena
re si donationē n̄ p̄tineat. h. d. tex. cū gl. C. Op.
j. l. p̄xi. e. l. p̄cu. totoz. So. gl. hic h̄bat liberaz
ibi n̄. e ista v̄a. C. Quero qd̄ si p̄cedit libera ad
mistratio' in vno negocio nō gñalr in oib'. Tūc
nō loq̄ ista lex q̄ dicit p̄curator cui libera. Ipu
to q̄ in illo negocio possit libere facere q̄quid
vult eadē rōe q̄ in oib' q̄n̄ h̄z generale mādatuz
p̄ hoc. c. q̄ ad agēdū. in fi. e. ti. li. vi. hoc examia
ui plene. in. l. q̄ rome. §. calimacus. i. h. de. h̄. ob.
vbi tex. v̄ t̄gere. C. Quero qd̄ si p̄cedit plena
administratio e n̄ d̄ libera. Rūdeo idē iportat'.
vt. l. h̄ p̄cu. C. e. vbi tex. e. gl. C. Quero qd̄ si n̄ ē
dictū libera. h̄z p̄misit ei q̄ possit facere q̄qd̄ ipe
d̄ns facere posset. Lerte v̄ idē p. l. creditor. §.
luti'. j. mā. C. Quero qd̄ si in istro mādati ē di
ctū q̄ p̄misit se ratū habituz q̄qd̄ p̄ eū factum
fuerit. Lerte ex hoc v̄ p̄cedi libera'. vt. l. i. de of.
p̄cu. ce. e. ibi t̄gā C. Quero qd̄ iportat p̄cessio
libera. Rū. p̄ oia p̄t facere q̄ p̄t d̄ns. dū tñ dolus
malus absit. vt. d. l. creditor. §. luci'. ita q̄ dōz

Anda to. m. tranfi gere. an aut bns genera le cuz libera possit fideiu bere. collige ex his q ha bent in. l. ser nus in suo. j. de fideiuf. r bal. in. l. in p sona. s. i. d. de pac. b. Compro mittere. r de hoc e. tex. cu ibi no. in. c. p tuas. d. ar. bi. bar. r mo der. in. l. qui bda. s. si alie nu. in. h. iii. q stionis pnci palis. de va. ifec. r vide l. c. q ad agen du. cf. co. ti. li. vi. r ange. bic r qd dixi post eum. c. Lau. p. tius. r add qd voluit gl. no. hic q si p cu. mentitur madatu vide tur se offerre liti. quo casu dicit Inno. in. c. p tuas. d. arbi. q cau tus fit aduer sari. vt tunc petat execu tionem sine p falsum p. cu. adde no. i. l. iiii. in. p. ff. de re iudi. r istd forte ve ru nisi si bns sufficiens ma datu illd ofi. derit aduer sario: qz tuc non patiunt executiones sine: qz cessat r bui? gl. r aduersario l. putat p hoc qd no. gl. in l. ei. q si cer. pe. r in. l. no eo minus de trasac. r vib bar. i. l. d. pu. pil. s. h. in. ii. col. de ope. no. nun. vbi istu tex. limi tat. r duz. s. dixi nisi for te r. Adde roma. in. l. ii. in. p. d. re iudi. d. De. gat. u. vide qd no. bal. i p. ca. j. d. ex erci. l. vi. co.

tiorem merā si ptineat. vt. l. 3. iuris. s. h. s. d. pac.

Mandato. Procurator gñalis sine libera n̄ pot trāfigere. h. d. C. Op. s. l. pxi. So. s. bñ libera tollit rriū. C. Op. C. de trasac. l. ptes. Gl. sol. no. aliō in p. cu. aliō in legitimis admistrato rib: vt tutorib: curatorib: p̄fidibus: r rectori bus: r similib: Isti. n. itelligunt hēre liberā. Ex hoc no. q. p. cu. gñalis nō p̄t de cā p̄promittere in arbitz vel arbitratorē cū arbitramētū sit qdā trasactio. o3 ergo q. ei sit mādātū vel q. hēat libe rā admistratiōē. nō dico litis. sed oīuz bono rū vel illius cause. vt tetigi. s. l. proxi. r in. l. q. ro me. s. calimachus. de verbo. obli.

Lautius. In procuratorem simpliciter nō fit exe cutio iudicati. secus in defensorem. h. d. C. Op. s. e. l. si p. cu. in. fi. So. snia nō mādāt exe cutōi p. cu. sed ex vigore p̄missionis facte p. eū de iudicato soluēdo poterit pueniri r exigi: vt i rriō. C. Scōo op. q. ex pte rei nō v̄t posse fieri p. cu. in rē suā actore iuito. vt. l. stichū in. fi. d. no ua. So. vt in. gl. C. Op. r v̄t q. tex. iste sit sup̄stū in eo qd dicit idē erit obseruādū rē. Huius timo re rrii qdā dicit q. finis loq. in defensore. p̄cedēs ver. in p. cu. cū mādātō q. satisfecit p. se. Sz certe tūc p. cu. nō pueniret ex snia sed ex sua st̄ pulatōe. dic ergo q. finis loq. in defensore q. non allegabat mandatum. precedens. h. in. defē fore q. allegabat mādātū r nō hēbat. C. Ultimo e. l. gl. scias q. in p. cu. qñqz sit executio iudicati: vt si p̄dēnaref in expē. pp. aliquā in hōbediētiāz ip̄si p. cu. vel pp. calūniā scāz a p. cur. sine mādā to. vt. l. i. s. h. p. cu. s. si q. s. ius di. nō obtē. r. l. nō est. C. de adm. tu. Lōtra hāc. l. facit. j. e. l. p. cu. q. pro euictione. sed sol. vt in. glo.

De legatū. Qui p̄mittit p̄se q̄ntia vidēf p̄mitti a n̄cedētiāz d̄ diuersas p̄soas. h. d. Tex. dicit aduersus heredē: q̄ro qd si p̄ aliū. Rū deo idē ar. l. cū p̄curator. j. de ope. no. nū. r. s. e. l. n̄ cogendā. s. h. fm. lec. quā ibi tenui.

Procurator totorū.

Procurator gñalis sine libera vt sine spā li mādātō nō p̄t v̄dere nisi res tpe pituras. h. d. C. Op. s. e. l. p. cu. cui libera. Dicebat p̄bar. ibi erat p. cu. oīuz. h. totoz. Tu dic q. s. bñ libera: tollit rriū. C. Ultio no. q. fruct. p̄numerāf iter res tpe pituras. C. No. e. q. ad hoc vt res possit alienari nō regit q. certo sit tpe pitura sed suf ficit q. de facili possit corrūpi. facit. j. vt in. po. le. l. is cui. s. qui legatorum rē.

Scius. A p̄sona defensoris in dñm sit traslatio litis cā cognita. h. d. C. Op. q. indistincte p̄t añ lit. p̄t. vt. s. e. l. añ lit. r. C. e. l. p̄curatorib: r. l. nulla. gl. subaudit maxime. Sz q. n̄ plz p̄oe aliā so. Tu dic q. rriā loquūt in p. cu. cū man dato cui factū p̄iudicat dñō. iō p̄t indistincte re moueri añ lit. p̄t. h. in. defēfore sine mādātō cui factū n̄ p̄iudicat dñō n̄ p̄t dñm liberare iuitū su scipiēdo iudiciū. vt. j. ti. i. l. soluēdo. r. j. de solu. l. solutionē. r iō vertif ista cāe cognitio an defen dat reū tāq̄ gerēs negocia sua aīo s̄petēdi an aīo donādi. r ad hoc p̄t adaptari gl. que q̄rit an sit p. cu. in rem suaz an non.

Ex. l. sequenti. C. Qñ lris de mādātō p. cu. credaf. Et qñ vale at iudiciū agitatū p. p. cu. reuocatū.

Procuratorem.

Procurator de cui mādātō p̄stat n̄ ca uet d̄rato. Itē reuocatio mādātī q̄ in noticiā iu dicis vel aduersarij n̄ puenit iudiciū nullū n̄ red dit. h. d. C. No. modū s̄leuādi p. cu. a satisfdatōe de rato. r iō hodie dñs in instro p̄curatorio sa tisdat p. ipso p. cu. vt isti. d. satisfda. s. h. s. no. aliqz. C. No. q. s̄e faciunt fidē dū tñ sint approbate. C. No. q. reuocatio mādātī ū p̄iudicat aduersa rio. C. Ad p̄mū op. q. a ēt si p̄stat d̄ mādātō tenef satisfdare iudicati solui. vt. l. i. C. de satisfda. So. ibi i p. cu. rei hic in p. cu. actoris. certe ēt p. cu. rei p̄t releuari si dñs satisfdat p. eo iudicati solui in instro p̄curatorio. vt. d. s. h. s. no. aliqz. A satisfda tiōe at de iudicio s̄isti an dñs p̄t releuare p. cu. di xi in. l. si defūct. s. h. s. e. vbi gl. tāgit. C. Ad se cūdū op. r v̄t q. lris idistincte credaf. vt. C. d. epi. r de. l. si q. p. calū. Breuiter dic fm. Guil. de cu. aut lre h̄nt sigillū publicū alicui cōis vel dñi: r tūc faciūt fidē. vt. j. de publi. l. si publican. r. s. de of. p̄si. l. diu. j. d. vsu. fiscal. l. i. s. i. r in. auē. vt nulli iudi. s. h. s. no. qz p̄p̄b̄foriū. r. j. d. mili. testa. l. tribun. Aut n̄ h̄nt sigillū publicū. r tē aut iste lre sūt approbate ab aduersario r faciūt fidē vt hic. Aut ab aduersario nō sūt approbate r tunc nō faciūt fidē nisi als approbaref. ar. l. i. s. h. ne. C. de lati. liber. tollē. Quatr at fiat ista s̄pproba tio. Rū. duob: modis. p̄mo si hēat testimoniūz publicum: vt q. notari: subscripsit se lris r dicit ad maioris roboris firmitatē fecit sui sigilli miu mine roborari. Ista ēt p̄t itelligi hic. r. d. s. h. q. p. calū. ar. C. de fide. istru. auē. ad bec. Scōo p̄t approbari p. testes q. viderūt h̄ dñm sigillare. r ita ēt p̄t loq. hic. ar. l. si qz ex signatorib: j. quē admo. testa. ape. r. l. i. circa. h. e. ti. r qd no. e. ti. l. ii. circa. p̄n. Nec rgrif q. sit sigillū ip̄i dñi sigillā tis vt. l. ad testū. s. i. j. de testa. r de ista mā vide p. gl. e. de p̄ba. c. p̄ cessionē. r plene dixi ibi per Jo. an. Hides ergo q. lre p̄t approbari ab h̄te dñō. Ex hoc p̄cludit Guil. q. mādātū p̄t p̄bari p. testes dñō ab h̄te r ei p̄iudicabit. rō est q. isto casu dñi p̄ntia nō regit. vel dic q. ad istud iudi ciū v̄t p. cu. hēre mādātū. ar. l. vt dixi in. l. nō solū s. q. alieno. s. e. C. Ultimo op. q. nō valeat iudi ciū factū cū p̄curatore reuocato. vt. s. e. l. añ li tē. Gl. tua distinguit hic no. r bñ. Simile no. in l. vnica. C. de satisfda. r p. glo. e. co. mandato. C. Op. e. l. e. c. ex istu uatōe. Dicūt qdā illd añ q. p. cu. icipiat litigare. quo casu nō est necesse q. re uocatio nūcief aduersario. Alij dicūt q. ibi sup ples p. h̄c. l. f. v̄t eēt si nūciatū fuit aduersario r gl. t3 in. d. c. mādātō. e. l. e. C. Quero qd si p. cu. nō est reuocat: exp̄sse: s3 tacite p. mortē dñi. rñ. puto q. nō valeat iudiciū. vt in. st. mā. s. itē h̄ adhuc. l. de q. re. s. q. ab h̄te. j. de iudi. r. l. penul. j. q. sen. sine ap. re. Ibi. n. p̄t aliqd impurari dñō cū mortē suā aduersario nō notificauit. Sz h̄ p̄t ei ipurari cur reuocatōz n̄ notificauit. C. Que ro quid in procuratore ad negocia dic plene p. Ly. in. l. si mandatum. C. e.

Is qui stichū. Electio p̄curatorē ita p̄sumit ius eligēdi sicut si facta effet per dominum. h. d.

Procurator qui pro euictione. Procurator q. pro euictōe. p̄misit tenef finito officio. h. d. C. Op. s. e. l. plauti. in. prin.

Procu rator toto. r. vide no. p. Inno. i. c. q. q. b. d. s. b. fidei. r. bal. in. l. fi. C. de bo. ma. f. p. p. o. cura. torē. qd litteris. an r qñ litte ris pcurato rriū p̄tinenti bus credaf p pau. de lia 3a. in. c. iii. lo co. de pba. g. Sigilluz publicū. ad. de. c. signifi. cauit. de ap. adde no. per bar. in. l. luci us d̄ fideiuf. r de litteris sigillatis. vt. de qd no. gl. i. l. pacta no. uissima. C. d. pac. b. C. Per te steo. an man datuz possit p̄bari per te steo. vide p. bar. in. l. i. s. e. ADDE q. posui i. d. l. i. C. Reuoca. to. r adde q. p. istam pul. cbrā. q. decl dit bart. post Ja. de ra. i. l. i. pecunia. s. i. de p̄di. ob cau. ADDE Jo. b. anania con. r. r. r.

Is q. r. i. vide p. istum tex. qd dixit bar. in. l. si stichū fuerit illud de ver. obli.

Rocu- p rator. fi nito of ficio. vtz ad ministrator teneatur fini to officio. z qd no. bar. i l. ca. ff. d. duo bus reis. z ad ista vide q no. bart. in l. alias in vl. q. ff. d. alimē. leg. z in l. si pupilli. §. i. d. ne. ge. p. gl. e p. bar. z ali qd bal. in l. si creditor. C. si tutor vel curator. per cano. in c. aduersus. de iurum. ec. cle. p. bal. in l. i. C. q. ex fac. tu. late bal. in l. h. §. si qs cau. ali qd p ang. in l. iiii. i. p. n. j. d. re. iu. c. d. l. tellectu hu / ius. l. aliqd ponit bal. in l. et in p. n. C. d. fidei. s. vi de angel. z imol. in l. ca. de. in p. n. in pe. col. j. de duo. reis. ADDE an admistrato res finito of ficio possint coueniri pau lutz d. ca. p. fi. c. iij.

Glo. sol. aliud in iudicis aliud in Scibus z assi gnat rōnē mirabilē. Ex hac rōne vñ q si aliquis vt pcurator obligaret rē alienā nō tenet. ga rez alienā nō pōt obligare. lz possit vēdere. vt no. i l. gai. j. de pig. ac. Secūdo op. j. qñ ex facto tu. l. si post mortē. So. aliud in tu. z cura. q sūt ad ministratores necessarij. aliud in pcur. q est admī strator volūtarij. Ja. de are. dicit idē in pcur. qd in tutore vt nō teneat finito officio. casus est hz eū. in l. si. j. d. isti. L. y. refert in l. ei q. C. qd cū eo. Nō ob. hic. l. q. h. pcur. p. misit ppo noie. secus si pcuratorio noie vt in d. r. i. z hoc apparet ex lra q dicit fidē suā astrixit. z ex fine vbi dicit vin culū obligatōis suscepit. do. Ja. bu. dicebat idē qd Ja. de are. qñ p. misit pcuratorio noie. Sed qñ p. misit simplr. nō expmēdo vtz pcuratorio noie. vel suo. tūc pcederet distinctio glo. q facit differētiā iter admistratores necessarios z volū tarios. vt. d. l. si post mortē. §. i. qñ ex facto tuto. Breuiter istud qd isti dicūt est d. casum. l. seruuz ticij. j. mā. vbi pcur. q vendidit pcuratorio noie obligat de euictōe et si nō p. mittat. C. Et iō p hui. declaratōe est aduertendū. Quāz est certū vtrū pcur. velit obligare se an dñm vel vtrūqz z tūc stam. certo. Quāz dubitat z tūc aut p. mittit pcuratorio noie. vel vt pcur. qd idē est. aut p. mit tit simplr. nō expmēdo suo vel pcuratorio noie. Primo casu aut pcur. se tm obligat ita q si nō hū qrat. z tūc finito officio nō tenet. hic est ca sus. j. de isti. l. h. Quāz pcuratori aliqd qrat. lz p actionē mādati dño cedere vel reddere cogatur. z tūc sicut sibi qrat ita et ipse obligat. h. e. ca sus. l. solutū. §. p. liberā. j. de pig. act. que lex de clarat istā materiā. Nūc ad ppositū qñ pcur. vē dit sibi pcuratori acqrat actio d. emptorē. ga ad eū puenit p. cium. merito ipse tenet vt hic. z. l. ser uū ticij. j. mā. z lz dño qrat vtilis. vt. l. iul. §. si p cur. j. de ac. ep. tm ipse pcuratori qrat directa pp qd nō pōt pueniri. z si eā cessit dño hz actionem mandati d. dñm pp qd pueniri pōt. Sec. si actio nē mādati nō hēret. Tūc. n. de euictōe pueniri pōt. casus est in l. si procura. el. ii. j. de acqui. re do. fm vnam solu. glo. in. d. l. seruum ticij. j. man. prout dicit q in. d. l. si pcura. dñs nō erat soluedo. z iō cū actio mādati esset inefficax nō re pellit pcur. a vendicādo qñ de euictōe sit astric tus nec rei p. iudicat. z eodē mō est casus ibi fm opi. modernoz. f. D. y. z. d. l. z et L. y. i. repetitō ne. l. i. de offi. pcur. celsa. q dicit q in. d. l. si pcur. hūit gñale mādatū in quo nō venit q pcur. ven dat rē suā tanq. dñi. z tūc si vendit nō recuperat a dño p actionē mādati. vñ pōt vēdicare cū de euictōe nō teneat. sed in. l. seruū ticij. habuerat sp. ale mādatū. z sic tenebat de euictōe. z ex hoc dico q si pcurator puenit qñ nō hz aliō q. actio nē mādati q illā cedēdo liberat. vt. l. qd debet j. d. peculio. C. Anū et nō puto omitterēdū q qñ pcur. pcuratorio noie. p. mittit saltē ad hoc ē ob ligatus vt se pcuratorē esse doceat. vt. l. i. C. cre di. euic. pig. nō de. Ibi hoc tenebat Ja. bu. vel q dño ratū hēre faciat. vt. l. si pcuratori falso. j. de p. di. ob cau. z ibi dixi. facit. j. q. fal. tu. l. i. z p totū ti. z sic pcludit q illa lex pōt log i trib. ca sibus. Primo qñ p. misit suo noie ppo fm lec. Ja. de are. Scōo qñ p. misit de euictōe z ipemet vēdiderat mādato dñi. z sic qñta sūt sibi actio z habebat actionē mādati. Tertio qñ pcur. atri xit fidē suā p dño in hoc. f. q. doceret se pcura torē vel q dñs ratū hēret z sic res euincebat a domino. Secundo casu principaliter quando p

cura. promisit simpliciter. nō dico hic. dicam in l. si pupilli. §. i. j. ti. ii.

Ex. l. sequenti. Qualiter actio nobis queratur quādo pcur. stipulatur ex re nostra.

¶ **Modo procurator.**

Ex re nostra qrat nobis actio p aliū. h. d. z vtrū p liberā psonā qrat nobis actio. gl. tra ctat isti. de iuti. stip. §. si qs alij. L. y. in. l. multuz. C. si qs alteri vel sibi. Guil. in. l. certi p. ditio. §. si nūmos. j. si cer. pe. ego i. l. stipulatio ista. §. si qs insulā j. de n. ob. z istū casum ibi examiaui. Te ritas est q p liberā psonā nō qrat nobis actio. fallit in casibus z hic est vñ de illis qñ pcur. sti pulat ex re nra. z istū casum examinem. hic gl. nō bñ examiat nec doc. hic nec alibi. z iō op. ad l. solutū. §. p. liberā. j. de pig. ac. z. l. possessio. §. si possessio. de acq. pos. So. qñqz pcur. stipulat p me ex re mea hoc ē rē meā mibi restitui z acq rat mibi vtilis. vt hic. z. l. pe. C. ad exhibē. Quāz stipulat ex mea rē. hoc est illud qd ex re mea de scendit vt fructus z partus vel loco rei mee vt p cū. z tūc et nobis qrat vtilis vt hic. z. l. iulianus. §. si pcur. de ac. ep. Quāz nō stipulat rem nec ex re. sed occasione rei mee. z tūc mibi p. pcurato rē nō qrat. vt. l. solutū. §. p. liberam. j. de pig. ac. Ita dz intelligi. l. possessio. §. z si possessio. j. de acq. pos. In eo q dicit q pcur. stipulat est d. euic tione. Illud. n. qtenus est vltra p. cū rei nō ē ex re nra. z pōt intelligere ibi q pcur. nō emerat de pecunia dñi vt ibi dixi. z ex hoc resp. bendo gl. q est hic que ponit exēpla in v. s. u. pecunie. Nam v. s. u. nō est ex re nra sed pp rem. vt. l. v. s. u. j. d. verbo. sig. z hoc mō dz hic intelligi. lz significa tio istoz verborū ex re nra latius assumat in ti. de sti. ser. C. Op. d. l. i. C. p. quas p. no. acq. So. ibi pactū. l. p. missorie apponit sup re q desit eē nra. z pactū illud apponit magis in pena nō sol uentis q ppter aliq. rem meam. ideo ex re no stra non dicitur apponi.

¶ **Mulus.** Gl. intelligit adesse ne colludetur. z ex hoc di co q actus q fieret p dñm esset validus. vt dixi. §. e. l. post licem. cum. l. se. z ar. eius quod no. in. l. si suspecta. j. de inoffi. testa.

¶ **Mater filio.** Procurator in rē suā ex cā lucratia dz dñm defendere. h. d. Hides hic q cre ditor pōt eē tutor testamētarij pupilli. C. Que ro an hoc hodie sit correctū. glo. hic variat. z in auc. minoris. C. q. da. tu. pos. Breuiter dico q si testator sciuit eū eē creditorē q pōt esse testamē tarius tutor. ga eius fides est electa a testatore. vt istru. d. satis. in p. n. Preterea cū mater z auia possint eē tutrices nō obstāte q sint creditrices ergo multomagis tutores testamētarij qui ma tri z auie pferunt. vt in auc. matris z auie. C. qñ mulier tutele officio fungi pōt. dixi plene in auc. minoris p. allega. C. Querit glo. an datio sit ipso iure nulla an vero valeat. lz tutor creditū amir tat. de hoc fuerūt opi. vt no. in. l. pp. lites in p. n. j. de excu. tu. gl. hic in auc. minoris vñ dicere q aut hoc sciebat testator z erit tutor also secus. di xi plenius in. d. auc. minoris.

¶ **Sens.** Glo. in. l. seruū quoqz. §. publice. §. e. t. z q. qñ bet et sine mādato admittit ad allegan das causas absentie. hic vñ regi q sit pcur. dixi plene in. l. pe. §. ad crimē. de publicis iudicis.

sqf pau. de ca. ibi tñ fi. gl. ibi idistin cte die q ex cōtractu em pt. onis pcur ratoris non acquirif ipso iure actō do mino. z ita i distincte lo z qf ter. in. d. l. possessio. z sicut p. cū rei nō est ex re. l. v. ditor ex hereditate. ff. de heredi. vel act. v. e. a dixi p. bart. in. l. stipula tio ista. §. si stipuler. i. o. fallētia. d. d. ob. ita eadez rōne nec rez videt esse ex p. cū. z iō cō munis opi. in p. cūto in ris nō videt vera qñqz et teneat sul. in d. §. si pcur. p. d. l. posses sio. ADDE q voluit ro. p. h. cccclxi. d. C. Ex re no stra idē erit in pensione qd in v. s. u. fm io. an. in c. quāqz de v. s. u. li. vi. fa cit qd no. gl. in. l. si nūcio in. v. iure. de rei v. e. lz gl. i d. c. quāqz teneat p. ruz de quo et vñ de p. d. flo. z imo. in. c. acz cedēo. circa pe. cartā d. p. bē. vbi simpli citer idēz vt cū eē i pen sioe qd i fru ctib. tñ opi. io. an. videt verior. AD DE q hanc l. allegat p. no notabil ro. p. h. lxxvi. q. lē cet dñs ppa reat cū pcur. nō videt euz reuocare. lz potius cause assistere.

Inopia dicitur... q inopia sdu... itellige scia... cessione bo... noz alias el... set falsa sm... bal. in. l. incē... diū in pñ. C... si cer. pe. q... itā glo. vide... bal. in. l. si go... s. si go cau... d. p. per istā... l. i. spe. in. ti... de pcura. s... i. d. h. nūqd... defensor. C... Quod cu... iusqz vniuer... sitatio nomie... sc. pica. E... n. q. so... cie... tas. ex hoc... iure. Adde... qd dixi post... bar. in. l. i. s... finat. s. de... ope. no. num... adde bar. in... d. l. ex hoc iu... re. C... Quibus... aut. differen... tiā. Cū at... defensor bu... ius ciuitatis... egparet tu /... tou vel pecu... ratorū. vide i... l. iustitaduz... ad pecuni... as. s. l. ff. de... iureiur. i. l. i... illud. s. actor... j. co. C... Sincio... qd aut dicat... fundicus dic... fm bal. d. pa... ce pñan. l. v... mitat quasi... singulorū cāz... vnius cōple... xuo noie di... cēs. vel qua... si plurium si... mul cām vi... cens. s. si plu... res sūt crea... ti fundici ab... vniuersitate... gerūt publi... cā pñonaz q... videt qd ba /... beat manda... tū insoluduz... ar. ff. d. admi... tu. l. de cete... ro. et in hio... q regūt spe... ciale manda... tū. j. de iure... iu. l. iusturan... dū. s. ad pecu... nias. s. defē... sor. i. p. ja. d... are. C. et p p... cu. cā in ite.

et soluit. **C** p. q. inopia pncipalis sit iusta cau... sa nō defendendi. vt. s. e. l. mutus. s. h. Quidaz... fatentur. et ideo dicitur hic defensorem fideiussio... ne iuuari qd est expresse p̄ tex. et d. casum positū... in gl. alij dicunt qd ibi possidebant bona defen... soris hic rei pncipalis. Alij dicūt ibi in totum... erat si soluendo hic in parte. vel hic d. rigore ibi... de equitate. gl. hic nō posuit aliā so. et p̄ dicituruz... nō est aliqua vera. Bicas ergo qd hic loquitur i... defensore sine mādato qui satisfecit. vñ habuit... respectū ad psonā dñi. In eū. n. esset fienda exe... cutio. vt. l. plautius. s. e. et hoc ē qd hic dicit dñi... loco habēdus est. Ibi loquit in defensore cum... mandato in quē executio nō debebat fieri. et iō... iusta cā nō defendendi est inopia dñi. Possē... mus ē sustinere vnā so. gl. hic qd bona defenso... ris ceperāt possideri. q̄ so. lz nō sit vera q̄tus ad... tex. tñ pōt esse vera in se: qd legitimū ipedimētū... superueniens defensori cum excusat vt. l. cū he... reditas. s. e. Et iō distingue in ista materia qñ d... fenfor nō defendit ex cā an stipulatio de defen... dēdo p̄mittat: dic aut loqueris in defensore sine... mandato aut cum mandato. primo casu. aut cā... superuenit ex parte rei defensi. et nō p̄dest vt h... aut ex parte defensoris et p̄dest ne stipulatio cō... mittat. vt hic fm aliā so. Scōo casu qñ defendit... cū mandato. aut ipse satisfecit p se. et tūc sū cā... superuenit ex parte sui defensoris: siue ex parte... defensi stipulatio nō p̄mittit. vt. l. mutus. s. h. s... e. aut dñs ipse satisfecit p defensore. et tunc... aut cā nō defendendi superuenit ex parte defē... soris vel vtriusqz vt inimicitie: et tunc stipulatio... nō p̄mittit: vt. s. e. l. si post datū. aut superuenit... ex parte dñi: lz absqz aliqua eius culpa: et tunc lz... p̄cu. nō defendat vel defendere nō possit tñ sti... pulatio p̄mittit. vt. s. e. l. si defunctus. Rō qd ipse... pncipalis vel heredes eius pñt facere vt cā defen... dat ab ipso pcuratore vel ab alio qd sufficeret... vt. l. oium. s. e. l. iij. in fi. rē ra. ha. z sic est solu... tū dñuz qd feci. vt. l. si defunctus. s. e. **C** Extra... glo. ex tex. qd dicit defensor q satisfecit habet lo... co dñi et an lit. pte. no. qd talis defensor ante lit... p̄t. nō pōt reuocari nisi cā cognita. vt. l. is cuius... s. e. qd ē dñs litis sicut pcurator p pte. Et plus... no. ex hoc qd habet loco dñi q ipse dñz iurare de... calūnia. dixi in. l. nō solū. s. e. et nō allego istā. l. et... iō iunge eā ibi. Itz no. ex hoc qd talis defensor... ante lit. pte. pōt dare aliū pcuratores ad defen... dendū: qd loco dñi habet. hoc tenet Dy. de so... l. solutionū. per istā. l. **C** Ultimo gl. inducit in... ar. ad q̄stionē qd si fideiussor denūciauit credito... ri ne numeret debitori: qd re factus est nō solu... uendo an sibi p̄sit. et est questio sabatina quam... gl. ponit hic. et in. l. tā mādatori. C. de nō nu. pe... z. l. si fideiuss. j. de fideiuss. et ibi plene d. hoc dixi.

Qnis. Qui exceptiones calum... niosas opponit nō videt... boni viri arbitrato defendere. et ideo sti... pulatio p̄mittit. h. d. quod no. **C** No. bene istū... casum qd nō defenditur qui calumniose defendi... tur et qd stipulatio de defendendo committitur... qñ calūniose defenditur. qd no. **C** Quod cuiusqz vniuersitatis nomine vel ptra... eam agetur. Rubrica.

Eqz societas. **C** legium est improbatum nisi appa... reat specialiter approbatum. h. d. **C** Querit glo. differentiam inter so... cietatem et collegium et vniuersitatz. Dic vt col...

ligitur ex tribus primis glo. **C** Quero que col... legia sint approbata. dic vt in glo. qd no. Item... qua pena cohercentur qui faciunt collegium il... licitum. dic vt in glo. **C** Quero ergo que sūt col... legia approbata de iure. Primo dicit gl. colle... gium multorum artificium qui numerantur in... l. i. de iure iuu. quod no. quia per hoc habes... qd omnia illa collegia sunt approbata. Item di... cit glo. cōgregatio cuiuslibet ciuitatis castri vel... ville. quod est nonum quid. Videtur ergo qd si... aliqua gens vellet se ponere in vno loco et face... re ciuitatem castrum vel villam qd hoc posset. vi... detur enim hoc permissum de iure gentium. vt... l. ex hoc iure. de iusti. et iure. ibi regna p̄dita edi... ficia collata. et crederem hoc esse verum nisi ten... deret ad iniuriam vel emulationem alterius ca... stri vel ville. vt. l. opus. de ope. pu. d. hoc dixi ple... ne in. l. si. j. de colle. illi. ibi tangitur per Anno. in... c. cum ab ecclesiarum. extra de offi. or. Et iuxta... predicta dicit glo. Item collegium decurionuz. **I**tem... quolibet congregatio pro iusticia conser... uanda vt scholarium tuscanorum vel totius vni... uersitatis. vide glo. Item causa religionis vt di... cit glo. **C** Item querit glo. vtrum plures scho... lares qui stant in vna domo simul possint face... re collegium. adeo qd possint facere fundicum. **D**icit gl. qd sic. Alij contra: qd nō stant simul ani... mo faciendi vniuersitatem vel collegium: sed vt... commodius viuant. Sed dico qd possunt facere... collegium. vt. l. si. j. de colle. illi. que est lex greca... ibi translata.

Quibus autem. Collegia li... citata possunt... habere bona et agere et conueniri per suos findi... cos et actores. h. d. **C** Mot. differentiam inter... actorem et fundicum de quo dicitur hic et icono... mum de quo in. l. iubemus. C. de sa. san. ec. et gl... istam differentiam assignat. vide eam et no. Sed... de iure canonico de ista diuersitate non curatur... vt extra de procura. c. petitio. **C** Sed quero de... iure nostro. pone qd vniuersitas dicit facio tales... procuratorem vel talem fundicum cum debeat... dicere actorem: an videt constitutio. videtur qd... sic per istum tex. cum gl. et videtur casus j. eo. l... item eorum. s. sed si ita. Contrarium credo. nā... licet erratum sit in nomine contractus si tamen... verba de se contractum importāt talis error nō... viciat. vt. l. si vno. in prin. s. loca. vbi ponitur do... natio p remissione. vt. l. si olei. C. loca. vbi poni... tur locatio pro contractu innominato. vt. C. de... suspes. tu. l. ii. et ibi exponitur cura. i. tutela. et j... de dona. cau. mor. l. vbi. valebit ergo cōstitutio... et exponitur actor. i. fundicus: vel fundicus idest... actor prout oportet. non ob. l. item eorum. s. lz... si ita. vt videbitis ibi. ibi et declarabo melius dif... ferentiam inter actorem et fundicum.

Quod sinemo. Si vniuersitas... non defendat... contra eam ad primum et ad secundum decretū... proceditur. h. d. **C** Op. ad primum dicitur vni... uersitas similis est pupillo. vt. l. nihil. ad muni... ci. et C. de iure reip. l. rempu. et j. ex q. cau. ma. l... respublica. sed pupillus nō patitur venditionez... vt. l. apō iul. j. ex qui. cau. in pos. ea. ergo nec vni... uersitas. Glo. oprime soluit qd in hoc vniuersi... tas non est similis pupillo. assignat rationez: qd... pupillus speratur effici maior. que ratio cessat i... vniuersitate. probatur in. l. vbi. s. h. cum. l. se. j... de tu. et ra. dif. Et si alius casus in quo respublica... non equiparatur pupillo: sed adulto maior. ff.

rest. l. i. lz tu... tius est qd in... regentibus... spāle mādātū... dñz spāle mā... datū habere... vel generale... cū libera. no... io. an. in. c. p̄... sentū d. test... li. vi. i. nouel... la. et p. dicto... bar. hic dñi fa... cit qd no. ho... stie. et cano. i... c. petitio. de... pecu. vbi si di... co constituo... fundicus vel... p̄stuo filiu... meū. lz p̄sti... tutio pcura... totio. adde... idēz qd dixit... bald. in. l. id... qd paupibus... in pñ. C. de... epi. et cle. si fa... cio executio... rem hoc mō... p̄stituto te di... lapidatozem... meū ad exe... quēdum. nō... victat actus... pp. iceptitudi... ne verbor. et... iō dixit nor... bal. in. l. si cū... an. C. de do... an. nup. qd si... notari. gros... sus in testam... to dicat pa... ter reliquit... filio aliqd iu... re restitutio... nis valet si... p̄stat de mē... te. qd no. qd... in libello. qd... xi in. l. aureli... us. s. nicho... j. de lib. le. et... ad bar. h. ad... de p. eūdē. s... ti. i. in pñ. l... i. post glo. et... gl. in. s. si qñ... in auc. d. san... epif. et vide... bar. no. C. d... pcur. l. neqz... et adde qd cū... dico p̄stuo... te pcurato... rē meū. lz nō... debneri dice... re p̄stuo. a... ct. nō viciat... l. penul. et ibi... bal. C. de p... cu. ADDE... qd relictus fi... lio iure resti... tutōis cū de... beret dicere... istitutōis va... leat eundem... bal. p̄. cccv. qnto lib.

Quod si nemo collecta. vide uo. p. bal. in. l. et. i. iii. col. in ver. mo. igitur cum se. C. de execu. rei iudi.
Potest procedi. An autem vniuersitate pcedat ad secundum decretum in l. finita. §. iul. de da. iniec. in. viii. col. allegat illud tex. q. sic.
Ulli. si clericorum. qm collegium clericorum non habet caput ad quem recurra tur. vi

de pulchre no. p. Inno. in. c. cu. ex in iucto de op. no. nu. et i. c. humilis. de ma. et obe. et in. c. cu. uenit sent de resti. in ite. p. pau. de hazar. i. c. nullus d. ele. in. i. q. sed an agere q. co. mutate pos. sit petere ut ciuitati consti tuat iudicis et cogatur ad hoc ut sua valeat. vide barto. in. l. i. C. de iur. rei pub. lib. xi. et qd habet in. l. ergo de si deicom. lib. Qualiter at dicat iudicis legitime pti tus dic q. requirunt h. q. oes de col legio sint vo cati ad sonu capane et ad madatu supe rioris et in lo co pfecto h. glo. in. l. aliis. §. referet de regu. iur. et Inno. in. d. c. ex inucto. et barto. in. l. actuario. C. de numera. li. xii. et in. l. obseruare. C. de decur. facit. l. ii. c. t. et. l. fi. C. de leg. li. x. per bal. in. l. neq. in fi. C. de p. cu. et hic pre sumitur in le gitime pgre gatum: et non appareat q. mo. p. not. p. bart. in. d. l. obseruare. et in. l. vniuer. ho. C. de pre. ci. ipe. offer. ad p. dicta fa rit q. no. bar. in. l. oes po. puli. in. pn. ti. q. pncipa. ho. et glo. no. l. i. sed ex. do lo. §. i. j. b. do lo. dicit tam bal. in. l. aliis.

annis. vt. j. de ser. reipu. ma. l. i. et. ii. coniuicta. l. fi. e. ti. Querit glo. qd si vniuersitas nihil ha bet pmunc. Rn. cogitur ponere collectam et fa cere bursam comunem. Mo. q. pro necessita tibus vniuersitatis pot imponi collecta. facit. l. omnes. de op. pub. no aut pot imponi collecta. vt donaretur alicui: quia illud appellatur decre tum ambitiosum. l. ambitiosa. j. de decre. ab or. fa. et. C. de decre. decu. per to. tit. Pro utilitate vero publica totius imperij non posset impone re collectam aliquis nisi princeps. vt. l. i. C. de su perindi. et ibi dixi. Mo. et ex ista glo. q. supe rior pot compellere illos de vniuersitate vt inue niatur modus habendi pecuniam. f. vt impoat collectam vnde pecunia veniat in comuni. dixi de hoc in. l. iiii. §. actor. j. de re iudi. Venio ad ver. quidam. no. bene q. si pcurator venit cum mandato minus sufficienti pot procedi dnm tanq. contumacem. Ultimo not. bene fi. l. q. ita pot defendi vniuersitas sicut glibz puat.

Municipes.

Actor vni uersitatis si dicitur actor singulorum. b. d. Glo. di cit sic est ar. q. vasallus et c.

Ex. l. sequenti.

Si collegium laicorum non habet caput potestas ciui tatis pro illo experit. Si vero clericorum eps e ca put. si autem est mixtum vide in. l. fi. de colle. illi. Et consilium ciuitatis est ordo decurionum. Et bene est q. in creatione iudicis decretum decurionum et superioris auctoritas interueniat. Et in crea tione iudicis oes de collegio vel vniuersitate de bent vocari: et maioris partis vel duar. p. ius. co sensus sufficiat.

Ulli.

Pro vniuersitate pot expe riri is cui concessum e a. l. vel a maiori parte ordinis. b. d. C. Quero exemplum qm. l. p. mittit. gl. dicit expone. l. pro co suetudine. vt dic. l. municipal. prout est in ciui tate ista: q. vnus iudex capitanei est iudicis ex forma statuti. vel dic dicit glo. multu no. q. p. ta. ti totius ciuitatis p. mittit agere p. collegio sibi subdito qm collegium non haberet caput. Mo. ex hac gl. q. ad esse collegij non requirit de neces sitate q. habeat caput. idem tenet Inno. vt dixi plene in. l. vltima. j. de colle. illi. Secundo no. q. qm collegium non habet caput si est collegium laico rum caput eius est p. tas ciuitatis. si clericorum caput eius erit eps vt in hac glo. qd puto vep. egparatur. n. vniuersitas pupillo. vt. C. de iure rei pu. l. rempu. et no. s. l. p. xi. §. q. si nemo. sed si pupillus non habet tutorem iudex supplet. vt l. bonorum. C. qui admit. ad bo. pos. et. l. si infan. ti. in fi. de iure deli. Ita hic in collegio supplet d fectum administratoris. Sed qd si esset vniuer sitas clericorum et laicorum. vtruz subiciantur po testati vel episcopo. Dixi in. l. fi. d. col. illi. Se quitur in tex. ordo decurionum. quis est iste or do. Dicit glo. consilium ciuitatis. facit qd no. su per rubrica. C. que sit lon. consue. et. C. de decu. l. i. et etiam super rubrica. et sic de iure communi quando reperitur actor vel iudicis constitutus in generali consilio ciuitatis procedit nisi aliud appareat. Quero vtrum requiratur decretum

§. si quid. p. glo. ibi q. vbi sunt oes de vniuersitate ibi est vniuersitas. et non sit congregata de mandato superioris vel ad sonu campane qd itelligit ite p. de. de anch. si hoc itendit. f. ibi esse pgregatos vt faciat vniuersitate. et secus si a casu oes erunt in vno loco p id qd no. Inno. in. c. cu. dilectus. de or. cog. et qd no. in. c. cu. in ecclesiaru de offi. or. et istis add bar. et doc. in. l. oib. ad treb. adde si iudicis reij ciat qd d. p. bare q. legiti me pstitutus fuerit seder. p. clviii. et c. cxvii. Et an psumant oia soleniter acta si notarius at tessef p eude p. c. lxxviii.

superioris. glo. sequens dicit q. sic quasi non suf ficiat decretum decurionum. Contrarium hui tenet glo. l. actor. j. rem ra. ba. Hoc etiam tenet Buil. de cu. q. sufficit solum decretum decurio num vel reformatio consilij absq. superioris au ctoritate. vt. l. item eorum. §. si actor. j. e. et quod dixi in. d. l. actor. Non ob. C. de ser. reipu. ma. l. i. et. ii. quia ibi tractabatur de alienatione rerum que seruando seruari poterant: merito requirit decretum superioris sicut in alienatione mino ris. Tutius est tamen q. faciat interuenire decre tum superioris. Ad argumentum quod facit glo. de. l. vbi. j. de tu. et cu. dan. ab his. que p. tra dicit in hoc: videtur enim q. solum per rectores ciuitatis possit expediri et in defectum rectoris deueniatur ad ordinem seu p. siliu. Rn. illd. ve rum in his que iurisdictionis sunt. vnde in ciuita te ista quando non est rector aliquis iretur ad priores. Sed in his que pertinet ad administra tionem bonorum ciuitatis principalis cura est priorum. non autem rectoris ciuitatis vel vniuer sitatis. Item op. dicitur q. requiritur q. due partes sint presentes. Contra immo omnes. vt l. item si vn. §. i. et fi. j. de arbi. glo. non soluit cla re. vnde quando sunt plures habentes potesta tem ab homine: tunc omnes debent esse presen tes vt ibi sed quando sunt plures habentes po testatem a lege tunc sufficit maior pars. vt. l. re scriptum in prin. s. de pac. vt aliter ibi p. mittitur in plures vt in singulos. hic in plures vt vniuer sos vel sub nomine collegij vt in ordine. et quel bet so. potest esse bona et debent iungi simul iste solutiones: q. aut p. mittitur sub nomine colle gij vel vniuersitatis. et sufficit q. faciat maior ps vt hic etiam si alij sunt absentes. aut pluribus vt singulis. et tunc aut a lege aut ab homine. vt. s. dictum est. Querit glo. de duabus questionibus vtrum requiratur q. due partes consentiat item quomodo intelligatur maior pars. dic vt in glo. Anum tamen aduerte q. h. sufficiat q. maior pars vel due partes sint p. tes tui oes de bent vocari. vt. l. ii. C. de decu. li. x.

Lane.

Hanc legem inducit gl. in ar. q. si electio pmissa est tribus possunt eligere vnum ex se. Secundo querit vtrum si sit comissa vni pos sit eligere seipsum. et tenet q. sic. pro quo vide quod no. glo. in. l. si tibi mandauero. §. si tibi. j. mandati.

Lud.

Pater pro filio et frater pro fratre potest vocem iterponere: quia in his patria potestas non attenditur. b. d. Mo. tex. qui ponit ratio nem mirabile. Sed quero que est ratio q. in his que publici iuris sunt non curatur patria pote stas. vt. l. nam q. j. ad trebel. quia ibi non facit vt priuata persona: sed vt publica: vt hic quod no. et ex hoc sumo rationem q. in his que sunt publici iuris et actus sit auctoritate priuata non tanq. a publica persona patria potestas attendi tur vt in testamenti factione. vt. j. de testa. l. testa di coniuncta. l. qui in potestate. e. ti. de hoc tan gunt doc. in. l. senium. §. i. C. qui testa. fa. po. ego tetigi plene. in. d. l. testandi. j. de testa. Item

in. l. oib. ad treb. adde si iudicis reij ciat qd d. p. bare q. legiti me pstitutus fuerit seder. p. clviii. et c. cxvii. Et an psumant oia soleniter acta si notarius at tessef p eude p. c. lxxviii. C. Supio. ris qm defici unt rectores. et ad p. dicta vide no. i. c. qua sit d. ele. et vtrd defici ente rectore vniuersitas oius poterit exercere iu risdictione. vi de inno. i. c. cu. accessisset de p. ti. q. die q. iurisditio nis si est: q. iurisditio co tetiosa non est de collegio ebar. vel eul p. tate abste papa habet in. c. li. d. scil. ma. li. vi. et an de esse vni uersitatis sit habere recto rem vide in. l. fi. de colle. illi. C. Due par tes. bar. in. l. oes populi. i. i. q. prin. j. b. iust. et iur. Lane. p. vnu. et se. An aut quis possit seipsum eligere adde bar. et ibi dixi in. l. oib. §. i. de leg. i. p. guil. de cu. in. l. fi. s. de of. p. to. et hic p. pau. de lia za. in. c. nul luo. de elec. in. iiii. q. per io. an. in reg. in toto. i. mer cu. iudex p. seipsum elige re in deposti tariu h. j. fulg. in. l. si fideiu. §. si. q. fat. cogant. AD DE q. volu it abb. p. h. x. v. ii. li. Lud. no at tendi tur. Jtez fa

cit an pater possit p'sentare filiu ad ecclesia in qua ipse pater est patrono. vide p spe. de iur. patro. ver. sed nuq; filius. et iste tex facit ad id qd rel. qd in decem bar. in. l. cu quida. ff. de le. ii. adde qd dicit inno. in. c. cu ex inuincto. de ope. no. nu. q. si pater et filius sut de vniuersitate sufficit vocari patre nec ipuberes fm eu debent vocari. ADDE au patronus pos

si seipsum p'sentare: vel filium abb. p. xi. Si decuriones. p. fil. qd fit ab eo qd hz auctoritate videtur factu ab eo qd p'cessit auctoritate. qd no. ad io. an. in. c. io. cui d. p'de. li. vi. in glo. ADDE qd voluit ro. p. crvi. L. omittit. re. adde qd no. bar. in. l. ois populi. i. h. ii. q. p'ncipalis et vide inno. in. c. i. cau. in. h. p. de of. deleg. s. ter. in. l. pater ex puita. ff. de manu. ym. Sed si ita sit verior et no. in. l. dam. inf. s. h. is q. ycinios. j. d. d. inf. s. v. d. qd dixi ibi ad intellectuz. huius. s. i. l. inuit. C. de pecu. s. h. est r'o qre actor no constituat ad lites futuras: ga ad co'stituendum actorz requiritur decretuz iudicis qd n' strabit ad futura. ita itel. ligat utu. ter. bal. in. l. i. i. i. in. h. col. C. d. pecu. fact. l. i. in. h. C. de viur. cu. si. ad de pau. d. ca. in. l. actor. ff. rem ra. ba. Actor. ca. uere. an actor fatidat iud. solui. ad spe. cu. in. ti. d. i. a. tidd. s. expe. ditio. y. actor. s. qd no. gl. i. fi. de fatid. s. h. i. i. v. quibuidam. Icut. Coue. nri. an singuli vniuersitate possint coue. nri p. debi. to vniuersi. tati. ad no. p. inno. l. c. bumilis de ma. z obe. z

nota ex hoc eodem ver. argu. de tanq. C. Alti. mo no. q. in istis electionibus. l. z antiqua cosue tudo municipij est seruanda.

Si decuriones. Decuriones possunt eligere et alij electionem p'mittere. h. d. vel aliter qd fit ab his qui habent auctoritatem a consilio videtur fieri a consilio. h. d. No. istum tex. pro re missionibus que tota die fiunt in consilijs ciuitatis. C. Sed op. q. ordo non poterit alij committere vnde videtur ob stare. j. de arbi. l. non distiguemus. s. quesitum. Breuiter quandoq; plures habent iurisdictionem ordinariam a lege: et tunc alij possunt committere vt hic. Quandoq; hnt delegatam vel non ordinariam: vel ab homine. et tunc alij non possunt committere vt in contrario. et l. more. s. de iurif. om. iud. Et ideo quando adunantia generalis dat arbitrium prioribus vel camerarijs vtruz ipsi priores vel camerarij possint alij committere est videndum vtrum transfulerit iurisdictionem ordinariam vel delegatam. ego disputau de hoc vnam questionem que incipit ab adunantia generali. quam vide.

Sed si ita. Scdm lec. qua teneo. h. d. quod fit preter formam commissionis ipso iure non valet. h. d. vel aliter hz aliam opi. si actor constituatur ad lites futuras ipso iure non valet. h. d. C. Quero que istarum lec. sit verior. Respondeo. prima ex qua no. q. si arbitrium conceditur super actionibus intelligitur super presentibus. dixi in. l. omnium. s. ti. i. quod facit ad multa Scdm lec. non placet: q. si poneremus actorem esse constitutum ab ordine decurionuz ad lites futuras valeret et exponeretur actor. i. h. d. iudicis vt probau. s. e. l. i. s. q. bus. tene menti quod glo. tenet hic q. actor no potest constitui ad lites futuras. Idem in. l. munerum. s. defensores. j. de mu. z bo. Item pot constitui actor non solum ad vnam sed etiaz ad plures lites. vt no. in. d. s. quibus allegato i. gl. prout dicit etiam ad vnum. q. d. non solum ad plures. et semper intellige. s. presentes fm istam opi. et hoc veruz in actore vniuersitatis. In actore vero priuati videtur q. possit constitui etiam ad futuras. vt. C. de procura. l. neq. z quod ibi nota.

Quo si actor. Non sufficit actor rem datum esse si postea fuerit reuocatus. h. d. C. No. primo q. n' sufficit factum nisi daret factu. C. Secundo no. q. in reuocatione sufficit solum decretum decurionum. eodem modo in creatioe fm Guil. Sz tenendo opi. glo. no. diligenter q. licet decretuz decurionum requiratur in constituendo. vt no. in. l. nulli. C. e. non tamen sufficit in eo reuocando vt hic. quod intelligitur lite non contestata. Quod facit ad multa vtrum iudicis constitutus ab abbate cum consensu capituli possit a solo abbate reuocari. Item an actor constitutus a tutore cum consensu pupilli possit per solum tutorem reuocari. de quo per Guil. in. l. si quis m'cipijs. s. si impuberes. j. de instito. z dixi plene in. l. actor. j. rem ra. ba.

qd no. bar. fm inol. in. l. p'st in fi. ff. de auc. tu. et qd in banis et iurisdictionibus an possint in singulos exerceri. vide inno. in. c. dilectus. de capel. mo. spec. in. ti. de iur. om. iudi. in fi. p. do. flo. in. l. seruitutes. la. ii. de ser. ui. ti. generali. et qd si sint alij ex'pti. vide inno. in. c. certificari. de sepul. et inno. in. c. graue. de sen. exc'o. C. No. diligenter facit an ad madata di-

Actor. Actor vniuersitatis debet defendere et de rato cauere si dubitaf de mandato. h. d. C. Op. glo. de. l. mutus. s. in popularibus. s. ti. i. Sol. vt in glo. Item querit glo. de aliquibus questionibus. Primo an episcopo liceat constituere actorem. Secundo qd iurat de calumnia. Tertio an talis actor debeat cauere iudicatum solui. Sic vt in glo. Extra gl. quero quid si est contentio inter vniuersitatem et rectorem qualiter constituatur iudicis. dic p. inno. extra de rescrip. c. edoceri. et ibi gl. Ber. Item quero quid si constituentes iudicium essent excommunicati. dic vt extra de procu. c. fi. dixi in. d. l. actor. j. rem ra. ba. C. Item quero vtrum nomina constituentium debeant inseri in mandato seu instrumento iudicatus. dic vt in. d. c. si ego dixi in. l. i. de albo scriben.

Icut. Sicut vniuersitas pot ager ita pot conueniri. h. d. C. No. diligenter q. pro debito vniuersitatis singuli n' possunt conueniri. facit quod habuistis in. l. i. in p. ma magna gl. q. quisq; iur. s. C. Sed quero extra glo. pone q. in iudicatu est dictum. fecerunt eum iudicem ad obligandum vniuersitatem et singulares personas vniuersitatis et ita obligat iudicis: an tunc singuli poterunt conueniri. Istam. q. pono. in. l. iiii. s. actor. j. de re iudi. et dico sic: quia debes scire q. contractus factus ab eo qui habet potestatem condendi lege lex est. vt l. pe. C. de do. inter vi. z vxo. et l. cesar. j. d. publi. Aut ergo vniuersitas vel illi de vniuersitate qui fecerunt talem iudicem poterant facere legem et tunc poterit quilibet singularis de vniuersitate conueniri. aut legem facere non poterant: et tunc non poterunt ex hoc singulares homines conueniri nisi forte illi qui fuerunt presentes. na et illi conuenirentur ex proprio mandato. C. Querit glo. quid si vniuersitas dissoluatur vtrum quilibet auferat partem suam de eo quod est in comuni. et determinat q. sic. quod examinaui plene in. l. h. j. de colle. illi. Item querit glo. quid si aliquis de vniuersitate non est soluendo vtrum res vniuersitatis possint capi. et determinat q. n'. C. Item querit glo. quid si aliquis de vniuersitate per se fecit iniuriam an teneatur vniuersitas. vel econuerso. dixi in. l. aut facta. in fi. j. de pe. z hoc iam multum disputau et practicaui.

In decurionibus. Licet per sone mutentur vniuersitas tamen eadem remanet. Item si vnus solus remanet ius et nomen vniuersitatis conseruatur in illo. h. d. C. Op. de. l. nerati. j. de verbo. signi. So. vniuersitas vel collegium constituitur ex tribus vt ibi. et licet deueniat ad vnum et vnus non sit vniuersitas: ius tamen et nomen vniuersitatis seruat in illo vt hic. C. Quero extra glo. ex quot constituat populus. d. hoc per glo. extra de elec. c. i. C. Item quero quid o gente. quot homines faciunt gentem. De turba habemus in. l. pretor. j. vi. bo. rap. De gente non habemus bene expressum. Sz tex. in. l. omnes populi. de iusti. et iure z tex. in. l. de iure naturali. s. omnes populi. videtur dicere q. genus et populus idem est. et ideo quot faciunt popu-

recta collegij possint singuli appellari. vid. c. ca. te. de re scrip. c. bone el. ii. d. postu. pla. p. io. an. p. inno. i. c. romana. s. vniuersitatis de sen. exc'o. adde bart. h. et vide io. an. m. regula. si dz in merc. et q. dixi i. l. iiii. s. si actor de re iudi. post bart. et cu. gl. hic vide bal. in. l. et in. iiii. col. C. d. execu. rei iud. et et in. iiii. col. ADDE qua lyster veniat vniuersitas bal. c. d. h. c. c. l. v. i. li. z p. h. l. x. ii. li. an. ge. p. h. cl. v. et fm angel. consi. c. cl. v. iiii. vniuersi. tas ne d' d' siderat respectu maioris ptio: sed etia maioris potentie et vniuersitas non tenet ex delicto p'sidentiu vel administratorum vt voluit oldr. p. h. l. vi.

f. In decurionibus. C. conseruatur an collegiu re. m'cat i vno vide inno. in. c. cu ex iniucto. de ope. no. nu. et hic adde bart. in. l. si grege. de leg. i. z p. hoc vide qd no. inno. i. c. cu nobis et in. c. illa de elec.

a C Faciunt gentem adde no. in. l. pater. §. tufculanus. de lega. iii. z glo. in. c. gratum. de postula. z lxxviii. vi. si lozie. facit iste tex. ad. q. de quibus per doc. in. l. si gregc. de lega. i.

b C Ciuitates. Citare vniuersitatem. modus citandi vniuersitates p bar. in. d. l. non potest. C De neg. gest. rubrica.

q ab

c o sentio.

libelluz. De libello adde quod no. bar. to. in. l. q. pu pillo. C. e. in l. si mandatu C. e. z qd no. bal. in. l. si pe cuniam in fi. C. e. per spe. cu. in titu. d iudi. §. gene ralia.

d C Petere. vide que di xi in. l. iurius z bal. in. l. si pro ca. in fi. C. manda.

e a C ptoz.

ptoria. Tenet ray. i. l. aduerf. C. e. et ibi t. gl. vide ibi l. y. z fulg.

g C Dec vba.

per fictione. Nor. pro sta tuto loquen te in casu ve ro q non ex tendatur ad casum fictuz adde. l. fi. C. de his q ve. eta. impe. in contrarium facit tex. in. l. gallus. i. §. e quid si tan tum cum. §. te. ff. de libe. z postb. z ibi hoc t. Bal. reprehendit bar. hic z in l. omnes po. puli. licet p bar. bene fa. ciat tex. in. l. i. §. i. j. ad. l. falsi. sed do. io. in. d. §. z quid si tantu late distigues dicit aut nos loquimur in disputatione iuris comu. nis. aut in di sputatioe ho minis z vt i scriptis z si milibus aut in disputatione statutaria. z hoc vltimo casu dicit ipse aut statutum est exorbitans a iu re communi. z tunc videtur q no fiat extensio ad casum fictum. ar. l. p. cipimus. C. de appel. z sic intelligit opi. bar. aut statutuz est preter ius vel fm ius. z tunc trahitur etiam ad casum fictum in quo est eadem ratio. vt voluit io. an. in similt in. c. fi. de consue. in. vi. in consuetudine. z pro hoc facit: quia tunc etiam habet locum argu. a contrario sensu. z procedi potest ex mente. z de similibus ad similia. vt no. bar. in. d. l. omnes po. puli. in alijs dispositionibus. vide do. io. ibi. vbi etiam ponit de intelle. etu huius tex. z vide bal. in. l. siue possidetis. C. de probat. z per hoc qd dixit bal. in. l. ii. §. voluntate. so. ma. vbi si statutum requirit consensuz no verificabitur in ficto consensu. ad quod vide quod dixi post bar. in. l. apud iul. §. fi. j. qui. ex cau. in pos. ea. z ideo dicit bar. in. l. i. ff. e. de fonte statutu vctans portare perlas. an intelligat d fictio. z in hac materia vid

lum tot faciunt gentem. Querit gl. vtrum vn solus qui remansit possit constituere iudicum. z quid si nullus remansit. Primo videndu est quid erit de proprietate rerum ecclesie. Secun do quid de possessione. De proprietate dicunt quidam q sunt bona vacantia sicut hereditas. z illa bona pertinebunt ad illud collegiu quod superiori restaurabit loco illius. Alij dicunt q sta tim pertinent ad fiscum sicut bona vacantia. vt l. i. §. an bona. j. de iure fil. z sic tenent isti q in bonis vacantibus no est necessaria aliqua agni tio per fiscum. hoc non puto verum fm Dy. in d. §. an bona. Preterea de hoc e casus in. l. iiii. j. de fideicomis. li. §. eadem. z §. q si ita. vbi est textus q sit necessaria agnitio per fiscum. vnde prima opi. est verior. Sed est videndum de pos sessione. z hec fuit opi. cuiusdam archiepiscopi moisenf. q parietes ecclesie possident. quod est verum. vt. l. i. §. sceuola. si quis re. li. esse ius. fue rit. Scdm glo. veritas est q si est collegium lai corum destructum possessio vacat sicut rei here ditarie: vt in glo. Si est collegium clericorum. tunc dicit Inno. q possidet xps vel vniuersalis ecclesia. vt no. per eum in. c. cum super. extra de causa pos. ego dixi plene. in. l. i. §. municeps. cuz l. se. j. de acqui. pos.

Si non repe riant res mo biles z immobiles peruenitur ad no mina debitorum. hoc dicit. C Quero quando quis vult facere citare vniuersitatem an sufficit citare iudicum. Glo. q non. in. l. non potest. j. de reg. iur. Dic q citandi sunt qui presunt ciui tati vel vniuersitati. vt. l. municipibus. j. de con di. z demon. z per Jo. an. extra de conces. pre ben. c. si capitulo li. vi.

C De negocijs gestis. Rubrica.

Lex ista ponit ca

b sus huius edicti. Op. q etiam in ter presentes habet locum hoc edictum. vt. l. curatores. C. e. sol. glo. fatetur z dicit q iste sunt ra tiones impulsue non finales. Nam etiaz qui ge rit negocia presentis vtiliter sine mandato tacito vel expresse tenetur hoc edicto. Est enim ta citum mandatum quando presens z sciens pa teretur. vt. l. si remunerandi. §. si passus. j. man. vt in glo. Istud dictum glo. videtur contra le

bar. in. l. omnes populi. in. vi. q. principali. in. xv. col. adde quod bal. la te in ista materia. in. l. si quis no dicam rapere in. iii. col. C. de episc. z cle ri. adde no. per bar. z doc. post glo. in. l. heres quandoqz. de acqui. here. z do. io. post ange. z bar. in. d. l. i. §. ii. ad. l. falci. z dicit no. bal. in. l. transi gere. in. iiii. col. §. de transac. q si est statutum q de omni crimine possit fieri concor dia preter qd i homicidio q si quis fue rit condem natus de ho micidio ex co tumacia z sic ex ficta con fessione q de isto poterit fieri concor dia. allegat hic no. adde no. p bar. in. l. si marit ad fi. d. adul. dicit domi nus abb. sic lus in. c. ad audientiam. de cler. non res. per illuz tex. z per. c. pcedens. z ibi et do. ab. q licet statu tum no cre datur ad fi ctum. vt hic z. c. in nostra de iniur. fal lit nisi statu tum dispone ret in mate ria iuris: qz tunc extendi tur ad fictio nem qd ca/ sus verus z fictus alias equiparati es sent a iure. Item vera e hec limitatio qd statutum est conformuz iuri comuni secus vbi cet ptra ius vel preter ius z odiosum. tuc no verificare tur in casu fi cto fm eum z facit fm eu ad no. p bar. in. l. omnes populi. i. q. an statutum recipiat iter pretationem extensiuam vel restrictiuam l. ii. C. de no ra. c. ex par te. el. ii. de v bo. signi. ad

gem filius. §. inuitus. §. titu. ii. vbi presens non dicitur consentiens. So. intellige hic quado age batur aliquid ad comodum suum tunc presen tia z tacurnitas inducit mandatum. als secus. C Quero ex quo edicto datur possessio z sit ve ditio bonorum. dic vt in glo. C Altimo querit glo. vtrum illud quod dicit in fin. ibi vel iniuria zc. habeat locum tam ex parte actoris q rei. dic vt in gl. zc.

q quis absentis. In gerentem z eum cuius negocia geruntur datur actio negociorum gestorum vtriqz. h. d. C No. bene istum finem: ex quo habes moduz formandi libelluz in actione negociorum ge storum siue agat dominus siue gestor. Est enim hec actio generalis. vt nor. s. de eden. l. i. in pn. z debet petere dominus vt gestor reddat ratio nem sue administrationis ipsumqz condemnari vt reliqua que apparebunt apud eum remane re restituat z in omni eo in quo dominus dam nificatus esset ex mala aut negligenti eius admi nistracione. similiter ex parte gestoris debet pe ti vt reddatur sibi a domino quicquid ei abest vel abfuturum est. C Op. z videtur q non pos sit petere ante q absit. vt. j. man. l. lucius. Sol. aliud in fideiussore: aliud in gestore. Rationem dic vt in glo.

It pretor. Istud edictum habet duo capi ta. Primo loquitur de eo qui gessit ne gocia viuentis. scdo loquitur de eo qui gessit ne gocia morientis. C Opp. innuit iste tex. q hec actio est pretoria. Contra. j. como. l. in pmoda to. §. sicut. gl. sol. dic vt in ea.

Hec verba. C No. q masculinu genus coprehendit femininum. de quo plene dixi in. l. i. j. de ver. fi.

Negotia. C Opp. j. de test. l. vbi nu merus. Rn. qd qz de neces sitate exigitur pluralitas z tunc non verificatur in vno vt ibi. Quandoqz non exigitur tunc plu ralitas non geminat singularitates. C Opp. de l. si necessarias. §. si annua. j. de pig. act. Sol. ibi fuit positum nomen queqz quod de necessitate requirit plura: hic secus. Facit ad. q. si statutum dicit q producens falsos testes puniatur certa pena: q habeat locum in producente vnum fal sum testem vt hic. s. titu. ii. l. i. §. i. j. vi bo. rap. l. ii. §. homines. z ibi per Dy.

de quod dicit do. abb. in. c. gratie de preben. dispositio penalio non ex tenditur ad casum fictum allegat pro concordanti istum tex. sed q fictio habeat locum in statuto firmat pulchre Bal. in. l. i. C. de nundinis. bar to. in. l. si quis seruus. C. de sur. dicit q ius comunc non trahitur ad ma lesicium quod est fictum per statutum. z ibi vide remissioe an statutum loquens in casu ficto extendatur ad casum verum. z de ista materia lati us tangit Jo. an. in regula possessio. in mercur. z quod non trahatur ad casum fictum tenuit Bal. in. l. meminimus. C. de leg. here. z non respō det ad. l. i. §. lex falcidia. z facit an statutum loquens de contumace intel ligatur de vero tantuz: ang. q sic in consilio. clxxxv. ad quod vide bal. in. l. recepticia. ad fi. C. de consti. pecunia. ADDE an contumax p statu tum dicat vere cotumax pau. de ca. p. xxiii. z. cxcviii. vbi dicit q contu max per statutum non est infamis. ex tali ficta cofessione.

Alterius. Jurisconsultus exponit verbum alterius respectu persona rum: q; ptinet masculu z feminā maiorē z minorē. Sed dubiu est vtrū hec dictio alterius respectu dñij vel possessionis intelligat vel cura vt sollicitudine z hoc non dicitur hic: q; in hoc vertit tota quasi materia vt dicitur. j. e. l. si pupilli. §. itē queritur. C. Quenit glo. vtrū aduersus istaz natura le obligationē pupillus possit restitui in integrū: z determinat q; sic z bene. Contrariū videt no. s. ti. ij. l. minor. Sol. vt ibi dixi q; si naturalis obligatio posset ledere minorē: q; ex ea sibi obijci cōpensatio: vel est spes q; possit obijci cōpensatio tūc pōt peti restitutio: als secus vt. l. p. traria. z de hoc ibi dixi. facit. l. interdū. j. de condi. inde. z. j. de fideiuf. l. marcellus. z de hoc per Ly. C. de re pu. que fit in iudi. l. i. in prima oppo. C. Op. q; pupillus nō obliget naturaliter: vt. l. si pupillus. j. de p. di. inde. hoc examio plene. j. de noua. l. i. C. Quenit ad h. si furiosi. Querit glo. si furiosus negocia gerat vtrū teneat actione negociorū gestorū. Quidā dicūt q; sic: q; in isto quasi ptractu nō requiritur verus cōsensus sed tacitus ex parte gestorū: sed hoc est falsum: vt. j. loca. l. q; ad certuz. Unde alij dicūt q; datur actio in factū ptra furiosuz de eo qd ad eū puenit. Ista pōt eē vera de eqtate: vt. l. si me z ticiū. si cer. pe. circa qd videt l. i. negocijs. j. d. reg. iu. fac. l. si a furioso. si cer. pe.

Hec uerba. Hic iuriscōsultus inci pit exponere hz caput edicti z breuiter hoc intēdit. Statutū sup vero non porrigit ad illud qd fm fictionē inducit nisi specialiter exprimat. h. d. C. Op. glo. j. de reli. l. at si quis. §. labeo. glo. soluit optime. C. Op. j. d. reli. l. i. Sol. glo. z bene. C. Op. z videt q; negocia hereditaria dicant esse heredis cū fingat suis se heres adita hereditate retro a tpe mortis: vt. l. ois hereditas. z. l. oia fere. j. de regu. iur. So. glo. ibi cōsiderauit fictionē: hic veritatē. C. No. bene q; si statutū disponit sup veritate nō hz locū si illa veritas inducit per fictionē. qd facit ad multa. Istud declarauit plene in. l. oēs populi. in materia interpretationis extensiuē. s. de iusti. z iure.

Hec autē actio. Hic exponit illa verba. iudiciū eo nomine dabo. C. Quero vtruz daf vni formiter ptra heredē sicut dabatur ptra defectū glo. hic videt dicere q; nō. Glo. in. l. ex depositi. j. de ac. z ob. videt dicere q; idē fit in gestore voluntario z necessario q; heres teneat in minus q; defunctus. glo. C. e. l. curatores. z. j. e. l. actio. dicunt q; illud qd heres teneat in minus hz locuz tū in gestore necessario. puta in tutore z curatore. z hoc videt verū qñ de voluntario nō reperit lege cautū: z istud vult dicit gl. dñi dicit tñ qñq; qñ velit dicere glo. regulariter daf ptra heredē sicut ptra defectū. facit in gestore necessario.

Si executor. Cōtra executores datū a pretore com petit hec actio in eo qd dolo fecit. h. d. Jurisconsultus expeditus de positioe littere venit ad materia z eam examinat per questiones. C. Op. j. de euic. l. si pignora. glo. soluit pluribus modis. vltima est vera.

Interdum. Qui gerit negocia defeta solum de dolo z lata culpa teneat. h. d. C. No. tex. z glo. hic positam. quando in actione negociorū gestorū habeat locū cum lata culpa z dolo z c.

Hac actione. Hec actio daf ptra gestorez etiā ex necessitate vera vel putatiua. h. d. C. Op. d. toto ti. de adm. tu. z de ti. j. mā. So. qñq; necessitas ali cui incūbit ex natura alicuius ptractus vel quasi ex quo orit ppria actio vt tutele z mādati. z tūc nō hz locū actio negociorū gestorū. Qñq; ppria actio nō orit z tē si gerit ex necessitate tūc si orit actio directa ex hoc edicto: q; d; intelligi de eo qui gessit sponte. Sed oritur vtilis z ita d; intelligi h. z. C. e. l. curatoris. Rō q; hba edicti dicūt si qs negocia alterius. Sz qñ tenet gerere ex necessitate illa negocia sunt sua. si ipsius gerētis cura z sollicitudine: vt. j. e. l. si pupilli. §. itē querit. Unde directa nō pōt habere locum sed vtilis ex extensioe iuriscōsulti: vt. l. curatoris. z. l. actio. j. eo. C. Quero vtrū iste. §. habeat locū in eo qui gessit tanq; tutor cū nō eēt. qdā q; nō: q; tūc nō habet locū actio pro tutore: vt. j. de eo q; p tuto. per totū. Glo. determinat ptrariū in casu: puta quādo persona gerentis nō erat capax tutele. secus quādo actio tutele potest habere locū. z dic de hoc vt per Ly. in. l. i. C. de eo qui pro tutore. vbi etiam glo. tangit.

Apud marcellum. Pāda tuz verū ticij vel putatiū dñi nō impedit actionē negociorū gestorū ptra dñm oriri. h. d. cū. l. se. z prin. seq. Dicit hic cū pposuisset negocia ticij gerere. ergo apparet q; gessit contēplatione dñi. Sz qd si hoc nō pposuisset. de hoc sunt opi. inter Jo. ex vna: z Azo. ex alia parte. Jo. dicit q; tūc non daret hec actio. Azo cōtra. Odof. cōcordat sic. aut loquimur in negotio q; est alterius ratihabitione z pcedit opi. Jo. Aut in negotio qd est alterius re ipsa vel ipso gestu. z pcedit opi. Azo. Istud enim videtur dicere glo. j. e. l. liberto. §. i. in vlti. glo. z istud tenebat P. ar. syl. z Jac. bu. Ja. de are. z Pe. aliter dicūt. de quo plene per Ly. C. e. l. si mandatum solius. examinato tibi plene in. l. que vtiliter. j. e.

Item cum.

Sed et si. Falsa opinio dñi nō impedit hanc actionē. ptra verū dñm oriri. h. d. Op. j. e. l. liberto. §. iter negocia So. dicūt qdam ibi poterat ptinere ad eū cuius negocia gerebant quoquo modo. Tu dic meli' vt ibi no. Itē iste. §. ē multū d opt. io. quā mō videtis. s. e. l. iij. in h. tñ q; loq; in negotio qd ad aliū ptinet re ipsa: ideo nō inspicit fal. opi. vt ibi dixi. dicam plene. j. e. l. que vtiliter.

§ pupilli. Actio competēs cōtra eū ad quem spectat negociū cura z sollicitudine nō impedit oriri actionē ptra eū ad quē negociū ptinet re ipsa. h. d. No. q; negociū ptinet ad nos duobus modis. i. re ipsa z cura z sollicitudine vt hic. sūt alij q; ponunt. j. e. l. §. itez querit. C. Op. q; actio negociorū gestorū daf ilolidū nō in quātum ē locupletior: vt. j. e. l. q; vtiliter. So. speciale est i pupillo vt hic. z. l. ij. C. e. z ideo glo. circa hoc distinguit: q; est clara. C. Aduerte tñ q; distictio hic posita hz locū in administratore volūtario. nā in necessario etiā pupillus tenet insolidū si vtiliter gessit est: h; pupillus nō fit factus locupletior: vt. l. iij. §. sufficit. z ibi per Dy. j. de ptra rio iudi. tu. vide glo. z no. C. Ultimo no. q; ad hoc q; obliget: ille ad quē negociū spectat cura z sollicitudine necesse est vt eius contēplatione geratur vt hic. z ibi ne mādati iudicio teneatis: R

§ pu-
pilli. ad
de que
habent in. l.
qui pupille.
.C.c.

vt. j. e. l. mandasti. in prin. rē.

Ex. §. sequenti.

Cōtrahens noīe alieno vel ad alterius vtilita tē an obliget siue habeat mādatum ad p̄trahē dum cū certa p̄sona: siue nullū habeat mādatū siue habeat mādatum ad p̄trahēdū cū incerta p̄sona in quo tamē mādatuz debet esse ad certū actū licet ad p̄sonaz incertā. Et an sit necesse q̄ procur. sciat se habere mādatum.

Item si procuratori. **E**x tuo p̄tractu cū p̄curatore cōtemplatiōe dñi dñs tñ obligatur. Itē obligatio p̄curatoris nō impedit actionē oriri p̄tra dñm. b. d. h. est vna glo. magna r̄ eius materiā tractat l. y. i. l. ei. q. C. qd cū eo. Tamē modicū a glo. discrepat nec ponit veritatē nec alibi scio istā materiā eē examinātā: ideo intēdo eā plene examinare. **Q**uero igit vtrū p̄curator q̄ per stipulationē pmisit teneat. videt q̄ nō: q̄ talis stipulatō fuit sup̄flua vt hic dū dicit ex sup̄abūdāti. ergo inualida: vt. l. iurif gen. §. sed si fraudādi. s. de pac. glo. t̄ p̄trariū r̄ qd hic dicit sup̄abūdanti. i. ad maiore cautelā. r̄ sic no. q̄ abūdās cautela nō nocet. **N**ō ob. §. sed r̄ si fraudādi: q̄ ibi sup̄fluitas cadit in vitiū r̄ delictū ideo vitiat: secus hic: tenetur ergo pro curator r̄ dñs. **Q**uero ergo qñ aliq̄ p̄trahit noīe alieno vel ob alterius vtilitatē vtrū obliget ipse p̄trahēs tñ an dñs tñ an vterq̄. Et vt de clarē glo. diuīdo p̄ tria mēbra. **Q**uōq̄ qd h̄ mā datū factū ad certā p̄sonā. qñq̄ ad incertā. qñq̄ nullū h̄ mādatū. **C**irca primū qñ h̄ mādatum factū ad certā p̄sonā. dicit glo. aut p̄trahit vt nū cius r̄ tenet dñs tñ: aut cōtrahit vt p̄curator r̄ distingue cuius cōtemplatiōe fiat. **P**rimuz qd dicit glo. qñ p̄trahit vt nūcicus est clarū. **S**ecūdū qñ p̄trahit vt p̄curator hic aduerte: q̄ mādatuz factū ad certā p̄sonā hoc tñ opatur vt illa p̄so na certificet de mādato: vt. l. si p̄curatorē. s. ti. ij. r̄ iō p̄siderandū est q̄liter istud mādatum sta bat. **A**ut ei scribebat illi certe p̄sōe q̄ mutuaret huic tanq̄ p̄curatori r̄ ipse p̄curator non tenet nisi pprio noīe se obligasset: vt hoc. §. aut scribe bat illi q̄ mutuaret huic nec adijciebat vt p̄cura tori r̄ hoc factū fuerit: r̄ tūc p̄cedit qd dicit glo. q̄ recipiēs tenet ex mutuo: mandāf ex mādato: vt. l. si litteras. C. mā. **R**ō est q̄ q̄tū ad mutuāre ille vt p̄cur. nō recipit. **C**onuenio ad secūdū qñ mādatū dirigif ad hoiem icertū. h̄ glo. distiguit cuius p̄tēplatione fit mandatū. vide glo. qñ mā datū ad incertā p̄sonā dirigif pōt eē duob̄ mo dis. primo sic q̄ qd scribat illi cui littere fuerūt p̄ sentate q̄ mutet vel p̄trahat cū tali. **S**cōdo mō q̄ qd cōstituat p̄curatorē r̄ non dirigat litteras ad aliū. **S**i primo nō fuerit factū illi cui fuerūt litte re p̄ntate p̄inde est ac si ab initio fuisset p̄sonalr demōstratus: vt. l. qdā. j. de re. du. r̄ l. si sine. e. ii. r̄ j. de leg. ij. l. vnū. §. si d̄ falcidia. **E**t iō eēt ad hibēda distinctio q̄ supra p̄xime facta fuit. **A**ut p̄trahit vt nūcicus aut alio mō vt dictū est. **C**Ad uertēdū tñ ē q̄ licz pōset p̄stitui nūcicus ad p̄tra hēdū cū incerta p̄sona certificāda ex p̄ntatiōe litterarū vel ex alio euentu tñ opz ad certū actum cōstitui. nō enī pōt p̄stitui nūcicus generalis: cuz enī sit tanq̄ p̄ica r̄ organū p̄ferēs verba in p̄so nā dñi: vt. l. q̄ aut. §. si. cū. l. se. j. de cōstituta pe. nisi esset ei exp̄sse iniūctum nō pōset illud tanq̄ p̄ica r̄ organū p̄ferre. r̄ iō littere credētie q̄ ho die dirigunt tali latori p̄sentū dabitū plenā si

Citez si p̄curatori. tenet ergo. Et adde in materia l. y. in l. si creditor. C. si tu. vel cura. iterue. r̄ no. i. l. si p̄curator. qui p̄ euictione. s. de p̄cur. r̄ aliqd per bal. in. l. etiā. C. de fidei. com. **C**ōtēplatione fiat. et adde q̄ si p̄curator cuz mandato cōtraxerit pro prio noīe q̄ requirit rati ficatio vel i rē verso. ali as non obli gaf. vt no. h̄ per bar. post glo. r̄ bal. ex p̄fesse in. l. ei. q. C. qd cuz eo. qd aut si procurator meus cōtra xit noīe meo an etiā ipse obligat. vid bal. in. l. ei. q. r̄ etiāz bar. hic. p̄cordat idē bar. in. l. p̄curator. q̄ p̄ euictio. s. titu. i. **C** Nūcicus generalis. nū cius genera lis nō pōt cō stitui. adde bar. in. d. l. q̄ autē. r̄ vide bal. in. d. l. ei. q. C. qd cuz eo.

dez vel similia: nō multū reletat. **E**tearū tamē effectu dixi plene in. l. lucius. j. de fideiuf. Si hō scōdo mō p̄stituit p̄curator hic aduertēdū ē: aut cōstat q̄ p̄trahentes voluerūt q̄ obligaret alter tñ vel ambo r̄ stamus certo: aut dubitat r̄ tunc aut p̄curator dixit se p̄trahere p̄curatorio noīe: r̄ tūc an ipse teneat dixi. s. ti. ij. l. p̄curator q̄ p̄ euictiōe. **I**n casu tñ. §. nostri vbi p̄curator acce pit mutuū p̄curatorio noīe dñi ipē nō obligat: q̄ sibi nihil querit nisi seipsuz spōte obliget vt ē casus hic. **S**i hō nō dixit p̄curatorio noīe dñi. r̄ tūc aut exp̄ssit cām q̄re hoc faciebat. s. vt expediret in negocijs dñi p̄trahēs cū eo q̄ sciebat eū eē p̄curatorē: r̄ idē q̄ p̄curatorio noīe videt p̄tra bere vt hic. ibi vt creditorē tuū: vel vt pign̄ tuū liberet. qd no. q̄ in exp̄ssione cause p̄sumit fieri p̄tēplatiōe eius ad quē illa cā spectat: aut cāz nō exp̄ssit sed p̄traxit simpliciter nihil exprimēdo. r̄ loquor de eo p̄ctu q̄ ita p̄tinere pōt ad p̄curato rē sicut ad dñm r̄ cōuerso sicut mutuū r̄ filia: r̄ tūc ipē p̄cur. obligat: vt. l. cū. C. si cer. pe. **A**n at dñs obliget aduerte. aut qd p̄xit p̄tēplatiōe dñi: r̄ tūc etiā dñs obligat. arg. hui. l. aut nō p̄traxit p̄tēplatiōe dñi: q̄ forte nihil sciebat de mādato r̄ tūc dñm tenet vtili institoria. casus est in. l. si mutuaz. C. de instiro. **S**i enī hoc operat ratiba bitio sequēs: vt. l. ei qui. in. fi. C. qd cū eo. multo magis mādatū p̄cedens. r̄ hoc videt tenere gl. hici sequenti mēbro dū tractat de eo q̄ gessit sine mandato. **P**redicta h̄a qñ mādatū fuit specia le ad sic p̄trahēdū: tūc enī ad obligandū dñm sufficit q̄ p̄curator exprimat se cōtrahere i dictā cām in qua cōstitutus est p̄curator vt hic. ibi vt creditorē vel vt pignuz liberet h̄ mentiaf: vt. l. i. §. nō aut. h̄. sed r̄ si in p̄cijs. j. d̄ exerci. r̄ hoc videt tenere h̄o in sūma de exercitorio. r̄ Inno. in. c. vltimo. eē de fideiuf. **S**i hō in mādato cām nō exp̄ssit vel forte nō dixit se p̄curatoria noīe h̄ here vt dictū est: r̄ tūc ille q̄ ageret p̄tra dñm in casib̄ in q̄bus dixit dñm obligari deberet hoc p̄bare: vt. d. l. si mutuā. r̄ l. ei q̄. in. fi. C. qd cū eo: vel saltim deberet p̄bare dictā pecuniā cōuersaz esse in dñi vtilitatē: vt. d. l. ei q̄ in. fi. **S**ed si nō ha beret mādatū speciale ad sic p̄trahēdū ille q̄ cō traxisset cū eo ignorās mādatuz p̄tra dñm nullā actionē haberet: q̄ ad hoc vt dñs obliget i casu p̄dicto regrif vt ille q̄ p̄trahit cū p̄curatore sciat ipm in re dñi p̄trahere r̄ dñio hoc expedire: vt. l. si. de exerci. nisi p̄baret pecuniā esse h̄sam in dñi vtilitatē: vt in. d. l. ei q̄ in. fi. C. qd cū eo. **Q**ue ro extra glo. ex p̄dictis liquet an sit necesse q̄ p̄ cura. cōtrahēs dicat se cōtrahere p̄curatorio no mine dñi. **I**tē an sit necesse q̄ ille q̄ cōtrahit cuz p̄curatore sciat p̄curatorem habere mādatum. **C**sed quero an sit necesse saltim q̄ p̄curator ipse sciat se habere mādatum. videt q̄ nō: vt. l. quero. j. de eo q̄ p̄tu. r̄ j. famif. her. l. qui erat. r̄ si cer. pe. l. eius q̄ i puincia. **B**y. in quodā p̄silio videt dicere q̄ ille leges habēt locū q̄tū ad hoc vt ipse p̄curator obliget ex p̄tractu mandati. nō enī obligat si ignorat: vt. l. filius. §. inuitus. s. ti. ij. **S**z quātum ad p̄iudicandū ei qui mandauit requirit scientia p̄curatoris. **H**oc videt falsum r̄ cōtra tex. j. iudi. sol. l. iij. §. qd de tutore. ibi vel dum ignorat. **S**i enī ignoraret mandatū non pōt obligare dñm vt p̄curator: sed vt negocioz gestor si eius cōtemplatiōe gerit. **S**is ergo cau tus ex p̄dictis qñ cōuenies aliquē ex cōtractu p̄curatoris quas positiones habes facere. **P**re dicta vera sunt quātum ad actionē que d̄z orri inter dñm r̄ eū qui cōtrahit cū p̄curatore. **S**ed

C Si mu tuaz vide. l. tul. §. si p̄cu rator. ff. de ac. emp. **C** Tenere azo. add bar to. i. d. §. nō autem. **C** l. ei qui. No. sing. ex. d. l. ei q̄. fm bal. ibi post l. y. r̄ bar. h̄ q̄ si liber ho mo gerens gocia mea suo noīe cō trahit se ob ligado h̄z nō habeat man datuz potest vñe p̄curiri si in rē eius est versuz vt si ratificauit. **C** Mandatuz. Et facit ad no. p̄ bar to. in. l. mul. tū de cōdi. r̄ demon. r̄ de hoc sibi viti in apostilla magna r̄ p̄ bal. r̄ imol. l. l. q̄ vñi. ff. de testamē. vbi late per bal. in. l. i. in xxi. col. d̄ cō fel. per Bal. late in. l. fal. sus. in. viij. col. de fur.

quātum ad actionem que debet oriri inter pcuratores
 & dñm nō est necesse q̄ pcurator exprimat se noīe dñi
 facere tex. est. j. de interro. ac. l. qui suuz. Videtur enim
 semp factū quātuz est inter eos ex vigore p̄cedētis mā-
 dati. Facit. j. mandati. l. si pcurator. §. mādati. Lū enī
 aliter faciēdo deliqueret procurator & veniret p̄tra fidē
 datā hoc nō debemus p̄sumere: vt. l. merito. j. p socio.
 Sunt tamē qdam actus qui non possunt celebrari nisi
 dicat vel intelligat nomine dñi vt iudiciū ex parte acto-
 ris maxime facit q̄ no. s. ti. ij. l. pcurator q̄ p enictiōe.
 C. Venio ad tertiu quādo aliquis gerit sine mādato.
 in hoc dicit glo. tua optime. dic vt in ea. & in eo q̄ glo.
 allegat. l. vltimā. j. q̄ cū eo. dic q̄ ibi interuenit tacituz
 mandatū ex eo q̄ dominus erat solitus sic facere. fa. l.
 vel vniuersoz. j. de pig. ac. C. Quero quid in actore ci-
 uilitatis vel tutore cōtrahētibus & alijs huiusmodi. dic
 vt in. l. ciuitas. j. si cer. pe. z. l. post mortē. §. i. j. qñ ex fa-
 cto tu. C. Quero quid in prelato ecclesie dicunt doc. in
 auc. hoc ius porrectum. C. de sacro san. eccle. z. Inno.
 extra depo. c. i.

Si quis pecuniam. Mandatus
 factū ab alio
 mei causa mihi actionē negocioz gestoz nō tollit. ma-
 teriā huius legis plene expedit glo. C. de fur. l. si is cui.
 Inuelligas tamē hūc. §. z materiā istā quādo pecunia
 missa fuit simpliciter: scilicet si ob certā causā: vt puta si
 alijs mitteret pecuniā tibi vt emerēs sibi codicē lz tibi
 nō daret lz ipse emeret nō posses tu ab illo repetere. ca-
 sus est no. in. l. ticio. in prin. j. ad mu.

Sed & si quis negocia. Qui
 gerit
 negocia animo depredādi actiōe negocioz gestoz te-
 netur. ipse tamē agere nō pōt nisi quatenus dominus
 factus est locupletior. h. d. C. Op. de. l. si in area. j. de
 cōdi. inde. vbi dicit q̄ nō competit actio sed retentio.
 So. bu. hoc fatebat Jo. contra per. l. in hoc iudicio. §.
 diuersum. j. cōmuni diui. Ad istū. §. respōdet q̄ hic ges-
 sit noīe domini lz haberet animū depredādi. in cōtra-
 rio noīe suo in re tamē aliena. Hoc sentiūt hic glo. par-
 uula. z etiaz glo. magna. Sed qualiter pbabitur q̄ ac-
 cesserit animo depredādi. Rñdeo tēpore reddēde ra-
 tionis si quidē celat & supprimit p̄sumit ab initio tales
 animū habuisse. ar. j. ad mace. l. sed z iul. §. pinde. Si-
 mile q̄ celat res hereditarias perdit beneficiū falcidie:
 vt. l. paulus. z. l. beneficiū. j. ad. l. fal. z. l. sancimus. §. de
 illo. C. de iure deli. z q̄ hic dicit in gestore multo ma-
 gis puto idē in tutore. z sic debeat determinari. l. iij. §.
 sufficit. j. de p̄tra. iudi. tute. q̄ nō requir q̄ pupillus sit
 locupletior nisi qñ tutor accesserit aīo depredādi.

Si quis ita. Quatenus negociū spectat
 ad gerētem actio ista nō ori-
 tur sed in quātum spectat ad aliuz oritur. hoc dicit. In
 eo q̄ dicit sciens. facit p opi. Joan. posita. in. l. iij. in fi.
 .s. e. de quo dicit. j. e. l. que vtiliter. §. fi.

Si quis quasi. Error in psona gesto-
 ris nō impedit nasci ac-
 tionē negocioz gestoz. h. d. facit. s. e. l. iij. §. hac actio-
 ne. licet enim iste gesserit necessitatis suspitione tamen
 habet hanc actionem.

Sed si ego. Si negociū potest pertinere
 ad eum cuius cōtemplatione
 gerit quoquo modo re ipsa cōtra euz cuius vere est nō
 agitur etiā si ratū habeat: z nō pōt habere ratū q̄ suo
 noīe nō ē gestū. h. d. C. Veniamus ad apparatū. Ho.
 primo q̄ peculū filij vel serui ē patris vel domini adeo
 q̄ si eoz p̄tēplatione geratur tenet negocioz gestoz.
 facit. l. iij. §. sed vtrū. j. de mino. C. Secūdo no. moduz
 probādi quomodo alicuius cōtemplatione sit gestū. f.
 amicitia inter gerētem z eū cuius p̄tēplatiōe dicit eē
 gestū. dicaz statim. in. §. itē queritur. C. Tertio no. q̄
 meo noīe nō est gestū ratū habere nō possuz. C. Quar-

to no. diligenter q̄ quādo negocium nō est gestuz mei
 cōtemplatione & p̄tra me datur actio que ad me p̄tinet
 re ipsa nō datur insolidū sed quatenus suz locupletio:
 vt in. ver. eodē loco. C. Op. quādo negociū geritur ex
 amicitia nō inducitur repetitio vt. j. e. l. si is qui amicitia.
 Glo. sol. z bene. C. Op. actio negociorū gestoz datur
 cōtra eū ad quē vere spectat: vt. s. l. p̄ri. in fi. sed ad pa-
 trem vel dñm spectat vere. ergo contra eos debet dari.
 So ibi ad eū cuius cōtemplatione gerebat nullo mo-
 do poterat pertinere negociuz. hic sic: q̄ ad filium vel
 seruū spectat: q̄ saltz naturaliter obligat. ita dicit glo.
 C. Ad istud op. j. de ver. eodē loco. So. dicit glo. sup
 illo ver. ibi nihil erat i peculio. vñ vbi ad filiū vel seruū
 nullo modo spectat negociū. merito cōuenit pater vel
 dominus. Rñabile videt q̄ hec glo. sentit q̄ quādo in
 peculio nihil est filius vel seruus nō obligat naturaliter
 q̄ si obligaret naturaliter & sic negociū ad eū quoquo
 modo spectaret nō posset p̄ueniri pater vel dñs: vt. s.
 p̄ime dicit est. Rñ. hoc verū est qñ p̄tractus celebraf
 respectu peculij. adeo aut ipsū peculū respicit q̄ si
 nihil est in eo nō obligatur ipse filius vel seruus vt hic.
 z. l. frater a fratre. j. de condi. inde. z. l. si ex duobus. j.
 de pecu. vel si velles sustinere q̄ seruus & filius nō obli-
 gant naturaliter. dicas q̄ ad hoc vt actio non detur
 cōtra patrē & dominū: quādo gestuz est cōtēplatione
 filij requirit q̄ filius naturaliter obliget & q̄ pater pos-
 sit cōueniri de peculio. ita innuit glo. quā. s. p̄oxi. reci-
 tauit si bene inspicias. C. Ad idē extra glo. op. s. e. l. in
 prin. vbi gerit cōtēplatione tutoris & ipse obligatur
 & nihilominus pupillus ad quē negociū re ipsa spectat
 simile in. l. iij. in fi. s. eo. Sol. ibi ille cui p̄tēplatione ge-
 ritur obligatur: q̄ negocium pertinet ad eū cura & sol-
 licitudine: hic re ipsa filius vel seruus. vnde alius re ipsa
 nō potest obligari. Sume ergo regulā sic: quando ne-
 gocium spectat ad eū cui cōtēplatiōe gerit quoquo
 modo re ipsa ita q̄ eo noīe possit esse actio cōtra alium
 ad quē re ipsa spectat actio negocioz gestoz non dat.
 C. Venio ad ver. nā & si. C. Op. j. de in re verso. l. q̄ si
 seruus. In hoc dicit glo. in eo q̄ dicit tex. non necessa-
 rium subaudi maxime fm Azo. Alij dicūt cōtra: quia si
 emisset necessariū cogeref habere ratū: vt. j. e. l. p̄po-
 nius. Istud nō videt verū quia lex pomponius nō lo-
 quitur in negotio q̄ est nostrū ratihabitione vt ibi di-
 cam. preterea cū hic nō fuerit emptū mancipiū nomie
 patris vel domini ratū habere nō potest. & ideo in hoc
 tenēda est opinio Azo. q̄ subaudiat maxime. C. Op.
 & videtur q̄ possū habere ratum q̄ meo noīe nō est
 gestum: vt. l. fi. j. e. z. C. de his qui a nō domino ma. l. i.
 glo. dicit. fallit ibi in. l. fi. j. e. Est ratio qa aliter domino
 rei nō potest esse consultū re perempta vel prescripta.
 vnde in sub si diuz permittit ratihabitione: vt. l. mater. C.
 de rei ven. z. j. si cer. pe. l. si eū seruū. & ibi de hoc dixi. in
 .l. i. C. de his qui a nō domino ma. est speciale fauore li-
 bertatis. C. Op. j. quod iussu. l. i. §. si ratum. & de in re
 verso. l. si res. §. pe. Glo. sol. ibi habet ratum contractū
 serui: hic contractū alterius. Dy. in. c. ratum. extra de
 reg. iur. l. vi. dicit aliter. Aut quis habet ratū tāq̄ factū
 a seruo: & potest vt in contrarijs: aut tanq̄ factum suo
 nomine & nō potest vt h̄ & sentit idē quod glo. nam il-
 lud q̄ nō est factum meo noīe nō possū habere ratū
 vt negocium trahat ad me & videatur noīe meo gestū.
 fm q̄ requirit. §. item queritur. j. e. l. sed bene possū
 habere ratū vt voluntas mea trahat ad negociū & mi-
 hi p̄iudicet: vt. C. de rei v̄di. l. mater. z. j. de pig. l. si sū-
 dus. §. i. ita loquunt p̄ria supra p̄rie assignata. C. Que-
 rit glo. qd si vendidisti re meā tuo noīe & ego ratū ha-
 bui. Dy. examinat in. d. c. ratū. z. Ly. in. l. mater. C. de
 rei ven. ego. in. l. fi. eū seruū. j. si cer. pe. vide glo.

Sed & si nominis. Contra euz ad
 re negocium hec p̄petit actio nō inspecta falsa opinio
 R ij

a Actore ci-
 uilitatis. quid
 i pupillo an
 idē sit sicut
 i ecclesia: an
 requirat p̄ri
 in ei vtilita-
 tē. vide glo.
 hic & bal. in
 .l. ei qui. C.
 q̄ cū eo.
b C. §. S3 si
 ego. itē que-
 ritur. Adde
 bar. l. i. si mā-
 datū. C. e.
c C. Opponi-
 tur & videt.
 vide qualif
 possum ha-
 bere ratū q̄
 meo noīe nō
 est gestū. ad-
 de quod no.
 bar. post gl.
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-
 fallere in spi-
 ritualib⁹ ita
 dicit i. c. maf-
 sana. iuncto
 c. se. in glo. i
 ver. adijcere
 de elec. tu oī
 no vide sin-
 gularit bal-
 in. l. i. in p̄n.
 .C. si in vna
 eadēqz cā. z
 hāc regulaz
 limitat ino-

C. §. si ticij. vide qd no. bar. in. l. quā uio. fo. ma.

C. §. Item querit. ptra casū. Et add qd in mutuo et debito facto noie alie no nō requiritur ratihabitio. l. si ab. sentio. et ibi bar. et bal. C. si cer. pe.

C. Genera negociorum. vide glo. et doct. in. l. si pecuniā. C. eo. itē adde aliū modū vltra istū. j. eo. l. manda. sti. et per cy. in. l. si mīda. tuz. in prin. C. eo. ti.

C. Pupill. lno. plene p. bar. et doc. i. l. si mīdatū. C. eo.

C. Loco. igitur videt qd in casu. d. §. si si ego. nō fallat regula posita i. l. itē si cū putau. in si. §. e. licz bart. sentiat cōtrariū i. l. si mīdatū. C. e. et §. in hoc. §. adde fulg. vin. d. l. mīdatū. C. e. et nō ē alibi s̄m an. ge. hic.

C. Qualiter phabif. add bar. in. l. mī datum. C. e. ti. et vide. §. proxi.

gerentis. h. d. **C.** Quero utrū inter ista duo respōsa sit aliqua dīa. Jo. dicit qd sic. Glo. §. videt dicere per istā litteraz qd dicit. §. et si. qd qn post aduersariā s̄ seqf co. pula aduersatur ad factū nō ad ius vt. l. ij. §. ne qd eū q in ius vo. vi. ex. et ibi no. Breuiter dic: aut est certū cui cōtemplatione gessi negociū: et tūc distinctio huius. §. nihil operat circa ius sed circa factū. ita loqitur opi. gl. aut est dubiū cuius cōtemplatione gessi: et tūc si putau seruu videor gessisse cōtemplatiōe dñi. si putau liberū videor gessisse p̄tēplatiōe liberi. ar. l. cū aliquis. C. de iure deli. et ideo in casu in quo agit cōtra aliū cuius p̄tēplatione nō gessi nō daret insolidū sed inquātū ille est factus locupletior: vt. §. primo. §. in fine.

Si ticij. Expensa facta ne res pereat repetit ab eo ad quē res spectat nō inspecta falsa opi. gerentis. h. d. **C.** Opp. et videtur qd repetere debet a eo cui dedi quasi acceperit turpiter nō a vero dño: vt. l. ij. §. de p̄di. ob tur. cau. Glo. soluit nō dedit h suo noie: s̄ noie alteri. vñ nō pōt repetere nisi ille ratū habeat: vt. l. si quis absenti. C. si cer. pe. casus est in. l. si quis ab alio. j. ti. i. Innuir ergo qd si ille cuius noie est gestum nō haberet ratū nō posset repeti ab eo qd non puto verū vt statim dicam et sine dubio ille posset cōueniri cuius est seruus si ille cui est solutū cōueniri nō pōt vt ga hostis vel latrūculus q reperiri nō potest. ar. l. si. in prin. §. de eo per quē factum est. **C.** Pro horū ergo declaratiōe quero qualiter istud negociū spectat ad dominū serui. Glo. dicit ratihabitione. Tu vt oīa cessent dicas ga ad dñm p̄tinet re ipse: ga nisi sic esset gestum res erat peritura. merito dicitur impensaria necessaria: vt. l. impense. j. de ver. sig. et sic cessent omnes opi. que sunt in glo. Ita tenebat **Bar.** syl. et **Ja.** bu. et ideo siue dñs habeat ratū siue nō potest cōueniri ista actione: qd pro rato habendū est: vt. j. e. l. pomponius. **C.** Sed tenendo opi. glo. qd p̄tinet ratihabitione. **Op.** quomō potest habere ratum cum suo nomine nō sit gestum: vt. §. e. §. sed si ego. **Rūder** glo. potest geri suo nomine vt in possessore hereditatis: et vult dicere ille qui soluit cū putaret ticij: sed istius qualitatis que est esse dñm. An de quicūqz sit ille qui est dñs eius nomine gestū ē: vt in possessore hereditatis qui soluit cōtēplatione eius qui est heres licet erret in persona. Vel dic qd in isto casu cū sit gestum vtiliter imo necessario: ga res aliter peritura erat: perinde habetur ac si ratū haberet: vt. j. e. l. pomponius. Cuius occasione glo. intrat hāc materiā de negotio quod ad alium spectat ratihabitione. quod non examino h. sed dicam in. l. pomponius. j. e.

Ex. §. sequenti.

C. An qui mandatū renuit possit illud postea acceptare. Et vnde oriatur actio nego. gesto. et quando oriat. Et quot sunt genera nego. gestoꝝ et qualiter probetur cōtemplatione. d. gestum.

Item queritur. Si negocium geritur nomine eius ad quē nō spectat ex eius ratihabitione negocium dicitur p̄tinerē ad eū: et hac actione tenetur si sibi aliquid ex ratihabitione querit: als secus. h. d. vsqz ad §. videam. **C.** Oppo. ratihabitio cōparatur mandato: vt. l. semp qui non prohibet. j. de reg. iur. C. ad macedo. l. si. ergo habet locū actio mandati non negociōꝝ gestoꝝ. Glo. soluit tribus modis. Secūda est no. so. qd licz ab initio nolueris acceptare mandatū postea possum acceptare mandatore in eadem voluntate durante. casus est hodie extra de pac. c. licet. li. vi. Tamē ad cōtrarium **By.** extra de reg. iur. c. ratihabitione. li. vi. dicit qd ratihabitio cōparat mandato nō tamē in oibus. s̄ qd nō oritur actio mādati. **C.** Quero primo vñ orit actio negociōꝝ gestoꝝ. **Rū.** in tribus generib⁹ negociōꝝ orit ex negotio gesto vt. §. e. l. ij. §. hec actio. In isto quod ē nostrū ratihabitione oritur ex ratihabitione: ita dicit glo. hic.

By. in. c. ratum. de reg. iur. li. vi. dicit qd semper oritur ex ratihabitione tacita vel expressa per. l. pomponius. j. e. sed hoc est cōtra casum. l. ij. §. hec actio. §. e. Oritur enim cōtra furiosum: vt. §. e. l. ij. §. si furiosi. Sed furiosus nō potest habere ratū tacite vel expresse: ergo non oritur ex ratihabitione. Doctores vltimō. vt **Ly.** refert. in. l. si pecuniā. C. eo. dicunt qd semper oritur ex negotio gesto. et hoc tenet do. **Jaco.** bu. et bene ga casus est hic. Nam ratihabitio nihil agit circa actionē producendam vel non. **C.** Sed solum hoc operatur vt faciat negocium esse meū quod alias nō erat. Ibi ratihabitio inquit fecit tuū negocium ideo actio oritur ex negotio gesto p̄pter ratihabitionē nō ex ratihabitione. **C.** Quero quādo oriatur ista actio. Respondeo in tribus generibus negociōꝝ oritur statim cum geritur: vt. d. §. hec actio. In eo quod est nostrū ratihabitione oritur ratihabitione secuta nō ex ratihabitione sed ex negotio gesto retro. Nec obstat predictis. j. de solu. l. dispensatorem. in si. dic vt ibi dixi. **C.** Quero quot sunt genera negociōꝝ. glo. magna hic distinguit quattuor genera. Ego addam tria et sic erunt septem dicit glo. negociōꝝ p̄tinet ad nos cura et sollicitudine re ipsa ratihabitione et ipso gestu. Adde more ciuitatis naturali ratōne et ex virtute consequētie. Circa primū dicit glo. qd ille ad quē p̄tinet negociū cura et sollicitudine nō tenet ista actione: nisi eius cōtemplatione sit gestum: vt. §. e. l. in prin. habes ergo probare duo scilicet qd est gestum et qd eius cōtēplatione. Sed hoc scōm qualiter pbatur. respondeo si hoc dixit vel p̄tēstus fuit: vt. §. e. l. nēsonius. j. ti. i. Item ex alijs cōiecturis vtputa ex amicitia quā habebat cū eo magis qd cū domino: vt. §. e. l. §. qd si amicitia. Si enim probetur scientia tantum hoc est qd sciat negociū ad te cura et sollicitudine p̄tinerē nō puto sufficere vt videatur eius cōtemplatione gestū: vt. §. eadem. l. in prin. sed quātum ad eū ad quē negocium vere spectat videtur qd sola scientia sufficiat: vt. §. l. si quis ita in si. nisi sit aliud quod dicitā p̄sumptionē tollat vt dicam statim. Secundo est negocium nostrū re ipsa. hic glo. distinguit et dicit glo. quādo in rez meā impendis. Idem puto si occasione rei mee. licet nō in rem meaz: vt. §. pri. §. s̄m opi. quā tenui. In isto negotio glo. distinguit: aut fuit gestum cōtemplatione eius aut nō. Tu dic latius aut fuit gestum cōtemplatione domini: aut alterius. primo casu dominus tenet insolidum nisi gerens acceperit animo depredandi: vt. §. e. l. §. sed et si quis negotio. qualiter pbetur ibi dixi. Itē nisi dominus esset pupillus: vt. §. e. l. si pupilli. et C. e. l. ij. Aut est gestum nomine alterius. et tūc aut alterius tertij: aut ipsius gerentis. primo casu aut ad illū tertij negocium potest p̄tinerē alio modo qd re ipsa: et non impeditur actio contra dñm: vt. §. e. l. ij. in si. et §. e. l. in prin. Aut potest p̄tinerē re ipsa quoquo modo et tūc aut eo nomine potest esse actio: et nō tenet dominus ex sua persona: vt. §. ea. l. §. et si ego: aut eo nomine non potest esse actio. et tunc est idem ac si ad eum cuius nomine geritur nullo modo posset p̄tinerē: vt. §. e. l. §. sed et si ego. §. eodez loco. Si vero nullo modo potest p̄tinerē ad eum cuius cōtemplatione geritur: tunc sine dubio dominus tenetur: vt. §. e. l. item si cū putau in si. et §. e. l. §. sed si hominis. et §. si ticij. nō tamē tenet insoliduz: sed quatenus est factus locupletior: vt. d. §. e. loco. **Ro.** ergo multū qd ad hoc vt dominus teneat insolidum. debes pbare duo. s̄ negocium gestum et ei cōtemplatione gestum. sed si nō pbares eius cōtemplatione gestū debes pbare negociū gestum et ipsum locupletiatū: vt. d. §. e. loco. Alias ista actio nō cōpeteret. **Abicūqz** aut dixi dñm teneri insolidum: intellige nisi gestor acceperit aīo depredandi: vt in. §. sed et si ga negocia. §. e. l. **C.** S̄ iuxta hoc quero quāter pbabitur domini cōtemplatione gestum. **Rū.** eo ipso qd apparet qd gestor sciebat negocium ad dñm p̄tinerē: vt. §. e. l.

§. si quis ita in fi. §. nisi ex aduerso probetur qd alterius contemplatione sit gestum: vt in §. sed si ego. h. q. si amicitia. s. e. l. Si enim aliq. gestit negociuz alienū suo pprio noie tunc dic vt glo. que clare loquitur. Concludit ergo glo. q. p. via retentionis succurrat: nō per viam actionis. Qd est verū si queramus de actione que orit ex ipso negotio gesto impendēdo in re. Sed quādoq. geritur aliud negociuz: quia ille qui impedit in re restituit ipsam ei ad quē spectat. vtrum ex isto negotio gesto restituendo oritur cōditio indebiti quasi plus debito restitueret. dic vt. l. qui ex ceptionē. §. sed si quis. j. de cōdi. inde. Tertio ē negociū nfm ratiabitōe. de quo remittit glo. ad pri. no. Tu dic vt dicam. j. e. l. pomponius. el primo in vlti. col. Quarto modo est negotiuz nostrū ipso gestu. Dicit glo. et hoc est nomē generale quia tex. appellat ipso gestu quādo soluo pro te. quo casu aut soluo tuo nomine et possum repetere: aut noie meo. et tunc est opi. inter Jo. et Azo. ita dicit glo. quaz glo. Ly. examinat. C. de cōdi. inde. l. si a patre. in vl. q. Et finaliter dicit sic fm Be. quando aliquis soluit noie suo debitū alterius: aut representabat duplices personam: vt q. heres. et est vera opi. Jo. aut nō representabat duplicem personam: et est vera opi. Azo. Tu dic indistincte esse veram opi. Jo. cuz aliqua additione. Dicit enim Jo. q. si aliq. soluit debitū alienuz suo noie: habet actionē negocioruz gestoz contra verū debitore si postea cū cognouerit soluens cōstituit in animo q. pro vero debitore sit solutum. supple et creditor cui est solutum hoc acceptauerit. casus est in. l. si tibi. j. de dona. Nec obstat qd dicit Azo. soluenti nata est cōditio indebiti. ergo eadē solutio non parit liberationē: q. hoc verū est ab initio: sed ex post facto hoc pōt contingere. Tex. est in. l. si vendidero. §. si ticius. j. de furtis. C. sū expeditus d glo. qd glo. dicit de eo qui soluit debitū meum. idem intelligas de eo qui p me suscepit iudiciū: vt. j. eo. l. soluēdo. et. j. de iudi. l. de q. re. §. absentem. Quinto negociū qd ptinet ad nos more ciuitatis est in istis donis nuptialibus et similibus: de quibus habes in. l. cū plures. §. si. j. de admi. tuto. l. i. §. sed nōnullos. j. de tu. et ra. dif. Sexto mō. f. naturali ratiōe vtruta si ego ex pendi cōtemplatione tui recolligendo ab hostibus tū consanguineū quē recolligere debebas naturali ratione: vt. l. sed si ideo. z. l. se. solu. ma. Septimo mō ex virtute cuiusdā consequētie. de hoc dicit in. l. ex facto. j. e. Predicta sū quādo geritur negociū alterius de quo loquit pma pars edicti. sed quādo geritur negociuz qd nullius est vt hereditariū de quo loquitur secunda pars edicti: tūc illud fingitur heredis fuisse adita hereditate ideo ad ipsum potest pertinere oibus modis quos. s. dixi.

Ex §. sequenti.

Qualiter gestor teneat de neglectis. Et qualiter debet intelligi qd dimisit gerere: et qualr qd dicat dimittere. Et aduocatus debz esse cautus i probanda volūtate gerendi ab initio que pbat ex eo qd cepit ab initio. Et an negocioruz gestor qui fecit vineā zappari vel putari possit i medio anni illā deserere. Et quid debz pbare actor qn nego. gestor accessit vt quedā gestur. Et ille q accessit ad gerenduz vnum negociuz debeat a se exigere. Et exceptio tu nō habes actionem impedit litis ingressum. Et mandatū nō inducunt hec verba si negocia mea gesseris.

Videamus. Gestor tenetur de neglectis si alius erat gestur. Itē si a se nō exigat: secus si nō exigat ab alio nisi eēt de illis psonis q pnt agere sine mādato. b. d. cū se. et pn. se. vsq. ad. §. itē si fūdū. C. Op. q nō teneat nisi de gestis tantū vt. C. e. l. tutori. Glo. soluit duobus modis que solutiones debent simul iungi. Sic ergo latius vtruz quis teneat de neglectis. distigue aut ab initio cepit gerere et postea dimisit. et teneat ar. l. i. pmodato. §. sicut. j. cōmo. Aut nō incepit: et tunc aut accessit ab initio vt oia gesturus nec fecit et teneat de oibus: vt. l. pomponius in negocijs. cū. l. se. j. eo. Aut accessit vt gesturus aliqua. et tunc aut alius nō erat gesturus et nō teneat nisi de gestis: vt. C. e. l. tutori. Aut alius erat gesturus. et tunc aut ille alius erat diligens et teneat de neglectis: alias nō vt hic. C. Op. j. de eo q p tuto. l. i. §. fi. So. aliud in protutore qui gerebat suspensionē necessitatis. aliud i gestore volūtario vt hic. C. Pro declaratione predictoz quero dixi supra et si incepit gerere et dimisit teneat de oibus. C. Que ro quomodo intelligitur dimittere. Rñ. tex. in. l. tutori. C. eo. dicit q huic gestioni volūtate imponit finē quod intelligendū est de voluntate quā habuit ab initio cū accessit ad gerendū vt patet ex p dictis. pbatur in. l. pomponius in negocijs in fi. cū. l. se. j. e. si vero dimiserit aliter q habuit voluntatem ab initio tunc tenetur. Debet ergo esse cautus aduocatus vt pbat de volūtate quā gestor habuit ab initio. Sed pone q de voluntate nō apparet. certe presumam illud ab initio voluisse quod fecit: vt. l. sed et iul. §. proinde. j. ad mace. Quid ergo dices si fecit vineā zappari vel putari poterit ne dimittere in medio anni dictam culturam. Videtur q sic: qa sufficit si cui vel in paucis et. vt. d. l. tutori. C. e. cōtrariuz puto quia totius anni vna cultura est: vt. l. diuortio §. si fundo. j. solu. ma. et ab initio videt habuisse animū gerendi negociuz totius illius anni: vt. l. item queritur. §. qui impleto. j. loca. et pro hoc quia quod dicitur q tenetur de gestis intelligit et neglectis eis connextis: vt. l. tres tutores. j. de admi. tuto. Predicta vera in his quoruz vnus anni vel certi temporis dicitur vna cultura. s. in his que sic nō limitant tempore vt locare domū ad pensionem et similia quod pōt fieri in vno anno vel mense vel similibus: tūc potest dimittere quando vult. ar. d. l. itē queritur. §. qui impleto. quod intelligo dum tamē sibi nō possit aliquid imputari: quia forte alius accederet ad gerenduz si sciret eum dimittere. arg. l. si tibi. §. si. j. man. et arg. huius. §. C. Quero quando accessit vt quedam gesturus et alius gesturus erat quid debet probare actor vt faciat eum teneri de neglectis. Rñ. q alius erat gesturus omnia. Itē q ille alius erat diligens. Itē q propter eū qui gerebat quedam ille omisit. hec omnia pbantur hic in tex. ad de. quartum. f. q. iste qui gerebat quedā hoc sciebat. Si enim ignoraret non posset sibi imputari culpa. ideo nō teneat. C. Venio ad h. certe. Quero vtrum ille qui accessit ad gerenduz vnū negocium debeat a se exigere. Glo. disputat. finaliter determinat q non. Contra determinationem glo. videtur tex. hic. Loquitur enim de eo qui quedam gestit et tamen a se teneat exigere fateor si alius erat gesturus omnia. als teneo opi. glo. per. l. si vero non remunerandi. §. apud iul. quam glo. allegat. Facit quod habuistis notatū in. l. qui proprio. §. si. s. de pecu. C. Venio ad h. q. Nota q sine actione nemo experitur. con-

C Venio ad ver. certe. ad de gl. et bar. in. l. tutori. i fi. C. e. s. qd dicit fieri ista certificatio. vide ibi per Salice.

R iij

C Ratiabitio. vt qn vtilitas ad me nō pertinet seu et re. ctius nō sentio vtilitates nisi velis vt si ex gas pecuniam a debitore meo: vel emis re. nomie meo: vel vdis re. meā nomie meo. nā istos casibus non cogar ratur habere. secul in alijs tribu generib. l. pomponius cū glo. in v. haberi. et ad de. l. si pecuniam. C. e.

C Matura li ratione. vt de bart. in. l. quibus. so. matri.

a C Ex quo collige. Ad de bar. in. l. posthumus. s. si quis ex bis. de inof. testa.

cordantie sunt in glo. Ex quo collige: q ista exceprio tu no habes actione impedit lris cõtestationem. dicit enim tex. qui nullam actione intendere potuit. unde ipsum pponere in iudicio sibi interdicit. z glo. dicit nemo sine actione experitur z sic ipsum experiri interdicitur sibi: quod intellige nisi causa cognita requireret altiore indagine: vt. l. nam z postea. in prin. z quod ibi no. j. de iureiuran. z ibi dixi. Querit glo. vtrum saltu extra iudiciu debeat petere z tentare. Glo. determinat q no. qua vide z no. Ad si. l. op. dicitur hic nisi vsure remisse sunt. naz remitti no possunt anteq debeat. vt. l. si sub conditioe. j. de solu. dicunt qdaz q hic fuerunt remisse post. alij q primo. Ex qua glo. no. q verba sic conditionaliter plata si negocia mea gesseris zc. no inducunt mandatũ. facit. l. si quis sub pditione. j. si quis omiffa causa testamenti.

Item si fundum. Gestor tene tur totu red dere qd ad se peruenit. b. d. No. q petere aliqd vt. p. cu. cu no sit z sequi est obreptio vt hic. ibi: per obreptione zc. sed q per obreptione aliqd cosequitur incidit in crimen falsi: vt. l. si quis obreperit. j. de fal. ergo hic incidit i crimẽ falsi nisi docuerit se habere mandatũ vel dominus ratusz habeat: vt. l. si pcura. falso. j. de cõdi. ob causaz. facit ad ea que dixi. s. de pcuratoribus. l. pcur. qui pro euictione.

Ex. s. sequenti.

Can eo ipso q iudex pnuciat sup principali vi deatur cõpensatione opposita reijcere. Et an il lud q deducit i iudiciu post lite ptestata possit per sniam diffinitiuã terminari.

Si quocunqz. Sententia lata su per exceptione i ducit exceptione rei iudicare si illud postea per modũ actiois pponit. b. d. Glo. op. C. si aduersus rem iudicatam. l. i. So. vt in glo. Op. z videtur q eo ipso q pnuciat sup principali videt reprobare cõpensatione: vt. C. de or. iudi. l. i. z d. or. cog. l. ij. z no. s. de bis qui sunt sui vt alie. iur. l. pe. So. qdam fatetur hoc esse veruz si de ipso debito de quo opponebat cõpensatio erat plene cognitu. cõtrariũ puto qa tex. hic requirit ex presse q ppenfatio sit reprobata. z tex. l. qd si in diem. s. si ratione. j. de cõpensa. requirit q sit reprobata ppenfatio ex ca qsi debitũ no subsistat z hoc per iudicẽ pnuciat vt ibi glo. sentit. Non obstant iura allegata in cõtrariũ: quia ibi quod in sententia principaliter deueniebat no poterat esse verum nisi intelligat super illo incidenti pnuciatum. hic autẽ potest esse verũ q gestor teneatur ad centum z debebat recipere centuz. unde postea agendo sententia nullo modo infrin git. Sed cõtra hec cõpensatio tollit actione ipso iure cum ab homine opponitur. ergo no potest esse verũ gestorem teneri nisi compensatio sit reprobata. Rñ. verũ est cum opponit cõpensatione de debito liquido. sed hic no erat liquidum sed liquidanduz in iudicio: unde illud potuit iudex admittere. Lautius tamẽ faceret iudex si dicat reseruato ei iure agendi contra dñm in tali iudicio. ar. l. beblus. in si. de pac. do. C. Not. ex isto. s. q illud quod pponitur per modũ exceptio nis post litem contestata põt per diffinitiuã sententia terminari. licet per se principaliter possit in iudiciũ deduci. pro hoc. j. de inoffi. testa. l. pa pinianus. s. si. z quod dixi in. l. nam z postea. s. si minor. j. de iureiuran. z ex hoc habes q ita ppetuatur actio quãdo per modũ exceptionis in

b C Si quocunqz. no obstat. nos dicim q quociens iudex procedit ad vltiora ta cite vj pnuciare exceptioe no obsta re vt no. bar. to. z ibi dixi in. l. a pcedẽte. C. d. vlla. hoc limitat quãdo esset talis exceptio sup qua nisi videtẽ pronuciatũ non possit vlti quicqz fieri tex. z ibi no. bar. in. l. qd si in diez hic alle. nẽ limitat qd de vi.

iudicio proponitur: sicut si per modum actiois super ea lris cõtestaret: vt. j. de reg. iur. l. omnes actiones: ibi si in iudicio pcluse fuerunt. z vide f mibi q tangitur per glo. extra de ordi. cog. c. i. Contra istam opi. oppo. j. de euic. l. vendicãtem. s. si. cum. l. sequẽ. vbi sententia lata super exceptione no impedit actionem proponi. Solu. hic actio z exceptio proponebatur ad eundem finem. ibi ad diuersum vt ibi dicam. z plene per Ly. in. l. peremptorias. C. sen. rescin. non pos. Ego dixi plene. in. l. qui rome. s. duo fratres. j. de verbo. obli.

Ex duobus. Prohibitio impedit hanc actione oriri contra prohibentem no contra alium phibentes sociũ. b. d. C. oppo. de ratione qua fecit iuriscõsultus: qa si sunt socij: ergo vnus ab alio repetit id quo soluit. Glo. prima respondet: quia hoc non potest intelligi in socijs omniu bonoz: sed alicui rei vt societatis iciedtis. Et vltia soluit aliter. s. qa hic prohibitio habetur perinde ac si p sua pte soluisset quod satis placet. C. oppo. pactũ factuz vni ex duobus reis socijs prodest alteri: vt. l. eandem. s. i. j. de duo. reis. ergo z phibitio vnus. So. hic erant socij z non correi: ibi correi z socij vel aliter aliud in ista phibitione que habet vim particularis solutionis: vt est dictum. s. proxi. aliud in pacto. de hoc dixi plene. j. d. duo. reis. l. ex duobus. in illa. q. an pactum factum vni pfit alij. De ista phibitione habes. C. e. l. si. tangam vobis. j. e. l. soluendo.

Ex. l. sequenti.

Actio an possit esse in pendenti: ibi. Hoc igit. Et que dicat nuda voluntas ad hoc vt actio fin gatur no nata vel impedita: ibi. Quero. Et an i simplici remissione videtur remissus dolus. Et quomodo dolus possit dare cam gestioni z quo modo ratihabitioni: ibi. Venio. Et an possum approbare q semel reprobaui: ibi. Sed quero. Et an sicut ratihabitione retrotrahit z mandato equiparatur ita reprobatio retrotrahit z ratihabitioni equiparet: ibi. Quero vtruz. Et an quis precise cogatur habere ratum: ibi. Pro huius. Et de ratihabitione necessaria: ibi. Examinem. Et de voluntaria: ibi. Venio. Et quid de negotio q est nostrũ ratihabitione: ibi. Alterius. Et quid si sit erratuz in ratihabitione: ibi. Quid. Et an taciturnitas habeat pro ratihabitione. Et an gesta per procuratore reuocatum possint haberi rata in si. l.

Imponius. Ista lex est multũ diffi cilis i tex. z apparatus. z breuiter s; glo sam. z pmuniter omnes hoc dicit. Vbi negociũ gestoris ratum habui actio tollitur preterq ratione doli fm pompo. sed fm sceuolam z vulpianum durat ratione doli culpe z reliquoruz. hoc dicit cũ prin. l. sequen. Diuisionẽ z casum ponit glo. prima que legit istam legem per saltus. ponuntur enim hic tria dicta pompo. s. dictum exceptio z ratio edicti. primũ in prin. l. vsqz ad v. videndũ. Secundũ in ver. sed superius. vsqz ad ver. sceuola. Tertium in verfi. sed eo dicto vsqz ad ver. quẽadmoduz. Cetera sunt quinqz dicta Sceuole z Vulpiani reprehendẽtis pompo. vt in glo. Legas igit primo omnia dicta pponit. postea dicta alioz fm glo. Bñs. Pi. de ma. legit istam legem alio modo. s. q primo ponit dictuz pompo. secũdo declarationes z limitatiões sceuole z vulpiani. secunda ibi videndũ. Et fm eũ

cta exceptio ne fuit plene cognitu per tex. b. z no. doc. l. c. in. nuãte. de of. fi. deleg. no. bar. in. l. qui rome. s. duo fratres. z in. l. na z post. ea. s. si mior de iureiur. p. bal. in. l. si tu dex. s. d. bis qui sunt sui vel alie. iur. Item fallit qd simul p. cedit super emergẽtio z super prin cipali. c. ex. hibita. z ibi doc. de iudi. z ibi dicunt doc. q iudex tñ põt pnuciare pcedẽdo ad vlti ora reseruatio exceptio nibus emer gentib; per id qd habet z no. in. c. ad dissoluẽdum de vespõ. in pube. lz hoc facere no de beat s; prius cognoscere d ipso emer gẽtib; vt no. glo. in. c. cũ cõtingat. de offi. dele. qd aut si dicat iudex no admitto exceptioẽz. die q pinde est ac si diceret reijcio fm bal. p illum tex. l. si. ad si. C. de neg. ges. z p dicitũ adde bal. in. l. i. in vl. col. C. d. or. cog. z oino ang. z imol. l. si qram. s. de testa. z Bñ. dic. d. plõbi. l. si liberis. s. si. alias est. l. liber. s. si. de libe. cã. ADDE q iudex pcedẽdo ad vlti ora no dicat reijcere. ro. p filio. c. xli. Ex duo bus. de isto tex. vide bal. in. l. filie in. i. col. C. fami. ber. allegauf etis i. l. ricũ. s. altero. j. de admi. tu. post bar.

pompo. nō reprehēditur in totū: sed eius dictū distinguitur et limitat. et sūm eius lec. summo sic. Ratihabitio dñi tollit actionē negotioꝝ gestioꝝ sūm pōpo. et sic sūm Sceuolā et Vulpianū est i pēdenti et dictum pompo. est verum nisi dolus approbationi causaz dederit et est verū in eo quod est approbatū a dño circa directā actionem nō circa cōtrariam. h. d. In terminis casus in prin. nō mutatur et littera totius legis legitur ordinata sūm istam lec. **Uenio ad ver. videndū et dicit sceuola q̄ ex dicto pompo. colligitur q̄ actio negotioꝝ gestioꝝ pendet quia si esset nata non posset tolli nuda voluntate. h. d. Et sic nō est ratio contra pompo. sed vnum q̄ colligitur ex dicto eius. Uenio ad ver. sed superius. hic sceuola limitat dictū pompo. q̄ habeat locuz nisi dolus dederit causaz approbationi. h. d. **Uenio ad ver. sceuola. et ver. sed eo edicto. qui ver. sceuola et ver. sed eo. debēt simul legi. hic sceuola ostendit quomodo dictū pompo. debeat distingui et limitari. dicit enī q̄ imo purat ipse q̄ post ratihabitionē habeat locum actio negotioꝝ gestioꝝ et dictum pompo. debet intelligi q̄ tollatur actio negotioꝝ gestioꝝ ratihabitione. In eo q̄ est approbatum nō in alio. h. d. et c. **Pro cuius declaratione debes scire q̄ aliud est factum aliud qualitas facti. Unde si fecisti domū meam ego possum approbare q̄ fecisti: non aut eo q̄ bene vel male fecisti. Item ista approbatio nō potest se extendere nisi ad tollenduz ius q̄ cōpetebat ipsi approbati. merito ergo dicit sceuola q̄ post approbationē habeat locū actio negotioꝝ gestioꝝ directā et cōtraria. Et dictū pompo. intelligitur q̄ post ratihabitionē nō possum reprobare semel approbatum. tamē in eo q̄ non est approbatum vt in qualitate: vel etiam in eo quod venit in cōtraria bene pōt cōpetere directā actio hoc dicit. Sequit ver. et quēadmodū. hic pbat iuriscōsultus a simili q̄ ratihabitio que inducit per legē in negotio vtiliter gesto nō tollit actionem negotioꝝ gestioꝝ cōpetēs gestori. nec que cōpeteret domino. Ad reliqua ergo nec ratihabitio que fit ab homine. h. d. **Sequit ver. certe. dicit sceuola actionem durare directā et cōtrariam. Ponit hic exemplū de directā. In h. item. ponit exemplum de cōtraria in prin. l. h. in ultimo tollit vnu dubium. tex. est clarus. **Uenio ad primū dictuz: quero quomodo intellexit pompo. per ratihabitionē domini gestorem nō teneri. In hoc sunt opi. inter Jo. et Azo. Nam Azo dicit q̄ pompo. intellexit de ratihabitione domini facta i corde suo: vel tractatu habito cū vicinis nō autem gestore pñte. et dicebat pōpo. gestorem non teneri ope exceptionis. Et in hoc reprehendit per sceuolam et vulpianum sūm eū. Arguit glo. p pompo. primo et videtur q̄ sufficiat ratihabitio facta absente patre ad pducendam exceptionem. Nam ratihabitio sufficit ad obligandū gestore: vt. s. e. l. si pupilli. s. itez queritur. Item sufficit ad liberandū eum qui soluit gestori. Item sufficit ad acquirendum dominiū rei solute gestori: vt. j. e. l. si ego. ergo eadem ratione debet sufficere ad inducendā exceptionē. In cōtrarium ad liberandum gestores requirit pactum: vt. j. l. prima in prin. ibi nisi specialiter et c. Per pactum enim tollūtur actiones ope exceptionis. l. iurifgen. s. quimimo. s. de pac. Sed quādo ratihabitio fit parte absente: nullū pactū interuenit. Non enī potest fieri inter absentes: nisi interueniat nuncius vel ep̄la: vt no. de act. et obli. l. consensu. et. l. i. in fi. j. de cōtraben. emp. et**********

sic concludit q̄ talis ratihabitio nō inducat exceptionē nisi fuerit facta parte presente. Ita dicit glo. sūm Azo. ex hac lec. Azo. vides quid operatur ratihabitio absente parte infra plenius dicam. Jo. intellexit dictum pompo. aliter. s. q̄ approbatio fuerit facta tractatu habito cum ipso gestore. Item q̄ pompo. intellexit per approbationem gestorem ipso iure nō teneri et in isto iure reprehendit pompo. nam nō liberatur ipso iure sed ope exceptionis. Item reprehēditur q̄ nimis generaliter locutus est. Nam debuit distinguere: vtrum dñs qui approbauerit sciuerit vel ignorauerit. que opi. sit verior dicam in h. pxi. **Ommitto igitur vnam questionē que hic format in glo. et venio ad ver. sequen. Uenio ad ver. videndum in isto ver. sūm glo. ponitur vnu dictū sceuole et ad reprehensionem pompo. per arg. a diuisione. et ponit duos casus. aut tu dicis istam actionem esse in pendēti ex hoc an dominus ratum habeat aut nō. primū nō psequitur. secundū sic. Si diceres nō esse in pendēti sequit q̄ actio est nata et si ē nata actio nō posset tolli nuda voluntate. primū membrū psequitur glo. quia si dicit actionē esse in pendēti ex hoc an dominus ratum habeat est inconueniens q̄ ex voluntate vnus pendeat. j. de arbi. l. nō distinguemus. s. illud. et. l. nemo in potestate. Illud dictum glo. procedit sūm lec. Jo. positam in precedenti ver. qui intellexit dictuz pompo. post ratihabitionē gestorem nō teneri ipso iure. sed sūm Azo. qui intelligebat dictum pompo. q̄ nō teneret gestor ope exceptionis. de necessitate oportet nos dicere actionem natam alias nō cōpeteret exceptio vt. l. ij. j. de excep. Sed tunc formandus erit iste casus sic. videnduz est an actio pendeat hoc est effectus actionis. q. d. iniquū est q̄ ex voluntate vnus pēdeat: sic potest intelligi sūm glosatores nostros. **Contra hoc op. anteq̄ gestor gerat nō pōt cogi ad gerendum. ergo ex potestate seu voluntate gestoris pendet. Rñ. ante gestorem pōt esse in pēdēti post gestione nō vt h. **Ure op. de. l. dispensatorem. in fi. j. de sol. in quātum illa lex tradidit huic membro. Sic q̄ ibi loquit in negotio quod est nostrū ratihabitione: merito actio potest pendere. Simile in. l. si pupillus. s. itez queritur. s. e. hic in negotio quod est nostrum re ipsa licet aliter intellexit Jo. vt. j. dicit in ver. et quēadmodū. Hoc nō placet mihi. nam nulluz est incōueniens q̄ actio pendeat vel eius effectus ex potestate eius cui debet queri: vt. l. se natus. s. legatus. j. de leg. i. et. l. si ita relictum. s. illi. fi. eo. ti. de condi. et demō. l. si ita expressum. et qd no. per Dy. in. l. a ticio. in fi. j. de verb. obli. Et istud voluit hic dicere iuriscōsultus vt ex dicto pompo. colligitur q̄ actio negotioꝝ gestioꝝ pendet ex voluntate domini: q̄ per eius ratihabitionem tolleretur. Si enim esset semel nata nuda voluntate non tolleretur. Unde in hoc ver. teno lec. Ai. de ma. et ex hoc apparet q̄ in precedenti ver. verior est opi. Jo. que dixit pompo. intelligere actionem ipso iure nō competere. et in hoc standum est cum Jo. Item ex eo q̄ pendet ex voluntate domini apparet q̄ potest fieri parte absente. Omnia enim que ex mera voluntate alicuius pendet nō requirūt partis presentia: vt. l. cuz pater. s. donatio. et. l. miles. j. de leg. ij. et. l. nō iccirco. C. de codicil. Simile in additione hereditatis que fit solo animo neq̄ requirit partis presentiam: vt. l. p herede. in prin. et. s. i. de acq. ren. heredita. et. l. si auis. C. de iure deli. et hoc tenet Guil. Et in hoc standum est opi. Azo. qui in******

Operat ratihabitio. Quid opere tur ratihabitio absente parte. Adde bar. i. l. quo enim in fin. prin. rez. ra. ba. et qd no. bar. in auc. sacramenta puberuz. in fi. l. col.

Partis presentia. et sic tenet hic Bar. q̄ ratihabitio pōt fieri absente parte et valz vide Ly. i. l. in fraudē. in fi. C. ne quis in frau. patro. vbi dicit q̄ ia. de are. et p̄e. tenet q̄ valet: adde bart. in. l. quo. n. in fi. circa pn. rez. ra. ba. et in. l. certū. s. fi. q̄ absentez. de cōf. Ang. in auc. de her. et. fal. s. h. vero.

Pompo p nius. le mel ap. probat. qd est approbatū non pōt i probari. vel cōtra p bar. in. l. dispēla. torē. j. de fo. et vide. j. e. l.

In pendenti ficta. Aduerte ad hanc singularem doctrinam quam hic ponit bar. et in l. i. C. de pac. q. quoties ius vel actio competit alicui sine facto suo puta ex dispositione. l. vel statuti: aut ex testamento tale ius vel actio renunciatione potest extingui ipso iure simplici renunciatione eius cui acquisitio est facta. tamen hoc non videtur verum in actionibus que acquiruntur ex delicto il- lato et sunt rei persecuto. ex pte acto. ris vt condi- tio furtiua et l. aq. l. e qua- tenus datur ad verum da- num: q. non tollitur ipso iure. etiam per pactum de non petendo. l. si tibi. §. q. d. §. et ibi bar. §. de pac. et ibi glo. et bar. j. proxi. itez si dicta doctri- na esset vera sequeretur q. si ego gessi negocium alie- num re ipsa alicui furio- so vel igno- ranti actio q. sita possit tol- li simplici re- nunciatione et cu hoc co- tra tex. h. et glo. item co- tra hoc facit l. si absentis C. si cer. pe. et qd ibi no. in addi. vbi similit actio absentis vel ignoranti q. si- ta sua repu- diatione non tollitur ipso iure directa certi p. ditoe v. si forte dici potest regu- laz esse in co- trariu. d. §. quedam. et me- li. §. i. l. si vn. §. pactus. e. ti. fallit tamen quando actio est quesita ex testamento vel vltia vo- luntate: quia secuta repu- diatione sin- gulari legatu- num q. fuisse factu. l. pin- de. §. fin. j. si cer. pe. et l. le- gatarius. §. i. de lega. i. secundo fal- lit in actioe que dat ad meram vin- dictam vt est actio iniuria- ru. d. §. que- dam. non so- lum p. pactu- de non pete- do tollit ipso iure et etiam simplici re- nunciatione

telligit de ratihabitione facta etiaz parte non pre- sente. Et ad hoc aduertendu q. ex hoc colligit quedam differentia inter ratihabitionem et manda- tum. Nam cum mandatu sit quidam contractus qui non potest geri inter absentes nisi interuenie- te nuncio vel epistola: vt. l. i. §. de p. cura. ratihabi- tio vero non est contractus et pendet ex mera volun- tate ratum habentis. merito fit absente parte non interueniente organo. Hoc igitur premisso p. declaratione litteraru reuoco in dubium: vtrum actio possit esse in pendenti. Ad qd respondeo si queris vtru aliquid sit in pendenti respectu p. sentis status: et certu est q. non: vt insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostib. et ibi no. et p. doc. in. l. si. C. de sen. pal. Si vero queris respectu fu- turi euentus tuc res possunt esse in pendenti vni- uersaliter loquendo. En autem actio possit esse in pendenti ex aliquo futuro euetu alio q. ex vo- luntate parti. et dic vt in. l. usufructus. j. de stip. seruoz. et l. si. j. comunia pre. vbi tex. et glo. tan- git. Si vero queris an possit pendere ex volunta- te parti. tuc sumus in materia nostra. et dic aut queris de voluntate eius qui est futurus obli- gari. et est iniquu q. pendeat ex voluntate eius: vt. l. ticio. in fi. de n. ob. et l. cetesimis. in fi. co. ti. et j. de act. et obli. l. si sub hac. et C. de corrahen. emp. l. in ementis. et j. de reg. iur. l. in personam. §. generaliter. Hur queris de voluntate eius cui actio debet queri. et tunc potest esse in pendenti vt hic fm p. po. et h. ea que. §. dixi. Sed circa hoc est aduertendum. Nam quadoq. actio pot. esse in pendenti vere: vt quado alicui defertur a testatore vel a lege sub conditione si voluerit. ex- plum quando a testatore habes in. d. l. si ita re- lictum. §. illi si volet. j. de leg. i. Item exempluz a lege pbatur in negocio qd est nostrum ratiba- bitione tantu. pendet enim actio ex volutate do- mini. in. l. si pupillus. §. itez queritur. §. e. et glo. hic tenet et l. dispensatorem. j. de solu. Ad idex. C. de iure emphi. l. ij. vbi per cessationem cano- nis seu solutidis cadit a iure suo si dominus vo- luerit. Simile in hereditatis petitione que com- petit alicui si hereditate voluerit: sed illud non e proprie exemplum: quia ante aditionem non est ce- lebratus quasi contractus ex quo debz sibi oriri ius. Quadoq. actio e in pendenti ficta ex volun- tate eius cui debet queri: vt quado defertur ali- cui nec requiritur eius scientia vel ignorantia et sic non requiritur eius volutas vel approbatio. et tunc absentis statim queritur. sed si postea illam repudiaret fingeretur non quesita. Exempluz in legato cuius actio queritur legatario a tempore mortis: sed si repudiat fingitur retro nunq. que- sita: vt. j. de co. di. insti. l. si quis ita. et ibi not. Ita in pposito in negocio qd est nostru re ipsa ipso gestu cura et sollicitudine querit nobis actio. licet ignorantibus: vt. l. iiii. §. si furiosi. §. e. et ibi patet. tamen si dominus postq. cognouit repu- diat qd facit ratum habendo qd gestum est q. male gestum fingitur actio non nata. p. hoc. C. si cer. pe. l. si absentis. et hoc modo intelligedo qd hic dicitur q. actio est in pendenti. intellige fite in istis tribus generibus negocioz. Si no actio defertur alicui ex suo contractu vel ex aliquo suo facto. illa non est in pendenti ex voluntate alicui

creditorio nuda voluntate. l. non solum. §. si. cum. l. se. §. si autem ad iudicem. j. de iniur. et insti. de iniur. §. si. et tenet glo. b. in d. nuda voluntate et bar. h. et idem videntur tenere cano. in. c. cum te. de re iudi. licet glo. sen- tiat contrarium in. d. §. si. quod tollatur ipso iure per pactum de non pe- tendo non autem nuda voluntate. Tertio salit quando actio est quesita solo consensu et res est in- tegra: quia tunc tollitur ipso iure per pactum de non petendo. l. ab emptione. §. pact. et insti. qui. mo. tol. obli. §. si. non autem tollit ipso iure nuda voluntate creditoris: quia hoc non est iure cau- tum. et ad p. dicta facit. l. idem in duo- bus. in. §. si. cu. l. se. et qd ibi no. et l. i. et heredi. §. nos aut. de pac. no. bar. in. l. non solu. §. si. et ratio- nis verba. §. lib. leg. vbi no. q. si cre- ditor facit pa- ctum de non petendo de- bitori absen- ti illud pactu- non nocet cre- ditori: ergo multo min- nocet sim- plex repudia- tio actionis: et hoc in ac- tione perso- nali. vnde p. dicta cu. v. hic bene ponde- ra-

quia volutas iam affuit. p. hoc optime. j. de do- na. ca. mor. l. ei. q. et ibi no. Et ex hoc apparet q. contractus emptionis et venditionis et similes nuda voluntate non tolluntur: nisi vtriusq. consen- sus interueniat. Item predicta que dixi actione pendere ex voluntate eius cui defertur intelligas si ei defertur ad comodum suum tm. si enim ad comodum eius et alterius: est iniquu q. ex vnius voluntate p. deat et q. alteri possit preiudicare. ar. §. l. p. xi. et l. cu non solum. §. i. et §. vbi aut. C. de bo. q. libe. et l. eius qui in potestate. j. §. acq. here. Et ex hoc pompo. dixit actionez tolli per ratihabitionem. intelligas de actione directa que competeat vel p. petitura erat ipso domino ra- tum habenti. non de contraria qa in alterius pre- iudicium ratu habere non poterat. et ita declarat iurisconsultus in fine legis. C. Sum expeditus de primo membro. Venio ad scdm dicitur h. q. actio iam nata non potest tolli nuda voluntate. Contra. j. de solu. l. dispensatorem in fi. So. ibi actio non tollitur: sed eius natiuitas impeditur. pendebat enim actio ex voluntate ratum habentis. et ita debet exponi ibi tex. C. Secundo oppo. Glo. insti. de iniur. §. si. So. eod. modo. ibi vel actionis natiuitas impeditur: vel fingitur retro non nata. Erat enim de his que p. debant ex vo- luntate alicui. vere vel fite h. ea que dixi supra. C. Oppo. glo. de. l. si tibi. §. quedam. §. de pac. Sol. put intelligis prin. legis fm Azo. ibi loqui- tur in pacto. et sic in voluntate non nuda. hic in vo- luntate nuda loquitur et hec est vera. Sed prout intelligis fm Jo. q. ratihabitione fuit facta presen- te parte et sic cadit in speciem pacti. tuc solue q. ibi in actionibus descendibus ex delicto que nudo pacto tollunt ipso iure. hic in his que de- scendunt ex contractu vel quasi. Sed precedes e- venor. habes ergo q. in casibus in quibus actio est in pendenti vere vel fite. potest actiois natiui- tas ipediri vel fingi non nata ex nuda voluntate vnius: als secus. Quero ergo quid appellatur nuda volutas. Glo. hic super uerbo voluntatem videtur intelligere nudam voluntate. s. a p. sentia alterius partis. Quod satis est bene dictum. dic- tam melius q. sicut pactu dicitur nuduz quod stat in nudo nomine conuentionis nullo alio sup- addito: vt dixi in. l. iurigen. §. quinimo. Ita vo- luntas dicitur nuda que stat in suis principijs nude voluntatis: non addita sibi presentia partis que facit illam voluntatem cadere in pactum: vel non addito sibi alio noie a iure q. faciat eum ca- dere in noie contractus. Exemplum in actioibus que electione tolluntur. Nam fit nuda voluntate electio non superaddito aliquo. et hoc modo ele- ctio pot. nuda voluntate tolli: ut. C. de codicill. l. si. et qd no. insti. de leg. §. sed nostra. Quadoq. ope exceptiois tollitur electio: vt. C. de furtis. l. i. facit qd no. in. l. qd in heredem. §. eligere. j. de tribu. Venio ad h. sed supius in prima glo. le- gitur q. istud sit dicum pompo. Alij dicunt q. est dictum seculo limitantis pompo. et hoc tangit in secunda glo. circa medium. et in h. si. ceterum. glo. super h. bo. recipia. in fi. Et omnes isti intel- ligunt q. per simplicem remissionem non videat esse remissus dolus qui commissus erat in ipsa ge- stione. Hi. de ma. dicit q. dolus preteritus pot.

remitti sicut culpa: vt. s. de pac. l. iur. i. §. si paciscar. Et ideo si dñs sciisset dolum commissum ratum habendo tolleretur actio. Intelligit ergo hic qd dolum malum absit. hoc ē ne committat dolum in hoc qd dñs ratū hēat. Et sic intelligit de dolo commissio in ipsa ratihabitioe. Et te dictum istud in quātum reprehendit glo. nō placet. Nam ratihabitio retrotrahit et mandato pparatur: vt in. l. si. C. ad mace. z. l. semper. j. de regu. iur. z. in. c. rati habitio. extra de reg. iur. li. vi. z. ipsemet dicit qd per rati habitioes fingitur actio retro nō nata: vt in precedēti vbi vidistis. Sed si mandatum ab initio intercessisset nō posset videri dolum futurus remissus. ergo nec p rati habitioe. Preterea. ll. expresse volunt mandatu dolo si qd per generalia verba nō videatur remissus dolum vt. l. aurelius. §. gaia. de liber. le. z. per Ly. de transac. l. sub pretextu. in vlti. q. In eo sō qd intelligis hunc ver. in dolo commissio in ratihabitioe dicit verum. Lū enim actio negociorū gestorū sit bonafidei: vt. l. si pupilli. §. si. s. eo. illud qd operat dolum si adhiberet i constructio ne ipsius actus. qd distingueretur vtrū dederit causam contractui vel quasi aut fuit incidens: vt. l. ab emptione. de pac. z. ibi plene de hoc dixi. C Sed circa hoc est videndū quomodo dolum posset dare causam ipsi gestio ni. Rñ. vt colligitur ex glo. si. s. e. l. si pupilli. Sed dicit qd dolum potest incidere vel causam dare in hac ratihabitioe. Rñ. si cū dominus nō haberet animū ratū habendi dolo induxi eum vt ratum haberet: tunc dolum dedit causam. Sed si ipse volebat remittere ratū habēdo: tamē nō simpliciter nisi recepta pecunia: vt aliquo alio interueniente. ego dolo induxi: vt sine aliquo face ret tūc dolum fuit incidens z iudicabimus tanq̄ de dolo incidēti sō no. in. d. l. eleganter. §. i. de dolo. C Venio ad ver. sceuola: vt dicit glo. prima hic sceuola apte dicit cōtra pompo. z ideo iste ver. nullus dubium habz sed dubitationē recipit ex sequēti. Nam glo. intelligit qd in totū contradicit pompo. Mā. de ma. dicit qd nō in totum ptradicit. imo dictū eius distinguit z limitat. qd apparet ex sequenti s. Venio igitur ad s. sed eo dicto. glo. intelligunt. qd ista sunt verba pompo. z hic ponat ratio sui dicti. Mā. predictus intelligit qd hec sunt verba sceuole: z debēt iungi precedēti ver. hoc modo vt dixi in casus positione. ex hoc s. habes notare qd nō possuz reprobare semel approbatū. C Circa hoc glo. oppo. z solue vt habes in ea. dic plene p By. in. c. quod semel placuit z. extra de reg. iur. li. vi. plenius per Ly. in. l. sicut. C. de ac. z obli. tetigi vobis. j. pmodati. in. l. in cō modato. §. sicut. C Sed quero quid ecouerfo vtrū possum approbare semel reprobatū. videtur qd sic. s. e. l. si pupilli. §. item queritur. in glo. que incipit imo manda ti. Ad idem extra de procura. c. licet is. li. vi. z videtur expressum in. l. quo enim. §. i. j. rez ra. ha. p hoc oēs. ll. que dicunt qd postq̄ quis elegit vnā rem. z sic videtur aliam reprobare potest variare z aliam eligere: vt. l. eū qui certarū in si. j. de verb. obli. z. l. si ita stipulatus fue ro stichum aut pamphilum. e. ti. In cōtrariū videtur casus in. l. dispensatorem in si. j. de de solu. glo. ibi videtur dicere qd post reprobationē nō potest ratum habere. f. ad actionē consequēdam: sed ad exceptionē sic vt in cōtrarijs. Spec. in ti. de defensore. §. i. s. s. pone. dicit qd post reprobationē nō possū approbare ad mei cōmodum: sed ad mei preiudiciū sic. per ista dicta nō solūtur argumēta cōtraria. Nam etiā quo ad actionē possum eligere rem quā semel repudiāui aliam eligēdo. Item quo ad mei cōmodum possum ratū habere: vt. l. quo enim. §. i. j. rem ra. ha. Bicēdum est ergo quā doqz reprobatio mea trahit secum executionem tunc postea nō possum reprobare nec variare. Tex. est in. l. apud auidium in si. de op. le. z no. in. l. huiusmodi. §. stichum. j. de leg. i. z ita loquitur. l. dispensatorem in si. j. de so. statim enim post reprobationē secuta est executio

io iuris: vt ibi dicitur. z hoc verum qd nō potest haberi ratum quantū ad actionem: sed quantū ad exceptionē sic: vt. d. l. quo enim. §. iul. j. rē ra. ha. z no. in. d. l. dispē satorum. Si sō reprobatio non trahit secū executionē tūc pōt variari re integra. Ita debet intelligi quod no. in. d. §. itē querit. z. c. licz is. extra de pcur. li. vi. Et per hoc quod Spe. dicit in. d. ti. de defensore. §. i. nō puto eum verum dicere. C Quero vtrum sicut ratihabitio re trotrahitur z mandato cōparatur. ita reprobatio retro trahetur z phibitioni comparetur. Rñ. in his que pen dent ex voluntate nostra libere: vt in negotio quod est nostrum ratihabitioe puto retrotrahi reprobatione: eadē ratione qua dicimus de ratihabitioe. p hoc. d. l. dispensatorē in si. In negotio quod est nostruz altero de tribus modis reprobatio nō pōt retrotrahi ad in cōmoduz gerētis sicut nec ratihabitio: ut dixi. s. e. l. §. videndum. Non enim pōt tollere actionē contrariam: vt. j. e. l. in si. Ad hoc enim tendit reprobatio z prohi bitio. f. ad gerētis incōmodum: vt. s. e. l. proxi. z. C. e. l. vlti. Quātum sō ad preiudiciū reprobantis talis re probatio nō tendit in istis tribus generibus negociorū ideo de hoc nō est querendum. C Venio ad s. z quē admodum. Iste ver. sō omnes cōtinet dictuz sceuole cōtra pompo. quidā dicunt in totum contra pompo. ut glo. Quidam distinguēdo dictum pompo. ut Mā. ut dixi. s. in positione casus. Et ex isto s. habemus duo genera ratihabitōis. primo est ratihabitio necessaria. secundo ratihabitio volūtaria: C Pro huius declara tione intro glo. Et quero vtrū sup hoc debēt esse duo iudicia. vnuz quo quis cogat habere ratuz. aliud quo agatur actione negociorū gestorū. Et vtruz cogat quis precise habere ratum an liberetur soluendo interesse. Hzo videtur dicere qd debent esse duo iudicia z qd in tribus generibus negociorū cogatur habere ratuz pre cise in eo quod est nostrū ratihabitioe liberetur soluē do interesse. C Mo. diligenter illud quod dicit qd ad hoc agat ut ratuz habeat: z sic sunt duo negocia. put loquitur in ratihabitioe necessaria. In quātum dicit qd cogitur habere ratuz per officium iudicis anteq̄ cogatur p actionē negociorū gestorū. dico qd nō est neces se qd lex ipsa habet hoc p rato: ibi necesse est apud iudi cem p rato haberi impersonaliter loquit. q. d. ipse iudex z quis alius: nō dicit qd sit necesse qd per partem ratum habeatur: z hoc tenet guil. qd placet. f. qd nō sit necesse a iudice hoc impetrare cuz fiat per legem: vt. l. que sub cōditione. §. si. de condi. insti. z. l. i. in si. j. ad municipa lea. Sed si pars hoc vult petere qd per iudicē declaref: puto qd possit sicut pōt petere declarari sententiaz nul lam: vt. l. i. s. de ser. z dixi in. l. expressim. de appel. z in hoc no. multuz glo. istam put hec glo. loquitur in alio genere negociorū. f. qd est nostrū ratihabitioe non vi deo qualiter pcedatur. aut enis loquitur in casu in quo quis cōpellit habere ratum. z tunc cōpellatur precise: quia vbicūqz quis tenet ad factum ex. l. dispōne cōpel litur precise: vt. l. stipulatio. §. i. j. de ope. no. nū. z qd vī aut clam per totum. z. j. de rei ven. l. qui restituere. In casibus vero in quibus nō compellit nō potest agi con tra eum vt ratum habeat. sed forte pōt agi cōtra alium qui hoc promississet. f. dominū ratum habiturū: vt pro batur in. l. si indebitū. j. rē ra. ha. z predictū modū agē di. f. vt quis sit certus vtrum habeat ratū dominus vel non. habetis in. l. iul. §. si quis colludēte. j. de ac. empt. C Secundo p declaratione legis z glo. quero in quo genere negociorū loquat ista regula. f. qd vtiliter gestuz cogatur habere ratum. Joā. qd in omni genere nego ciorum etiā quādo est nostrum ratihabitioe: vt. s. e. l. si pupilli. §. si ticij seruum. C Sed contra hoc op. j. de solu. l. dispensatorem. So. dicit Jo. ibi nō volebat ge stor cogere ad ratuz habendū. C Item op. qd sō hoc si gestor vendidit rem meam precio cāriori cogor ha bere ratum z sic perdam inuituz dominū rei mee con

C In. l. dis pensatorez. Cide supra qd no. bar. f. rubrica. C. d. phen. emp. i. j. q. z vide que dixi i. d. l. dispensa tores. bC Cogatur habere ratū qñ quis cogat ratū habere qd vti liter gestū ē. adde bar. in. l. quāuis cū se. ff. lo. ma. z ibi ponit aliū casuz. et adde qd no. bal. in. l. si ab sentes. in. ij. col. C. si cer. pe. z bal. i. l. i. j. oppo. C. qd admit ti. z qd bal. ē corrupt. vī de ibi Ly. in. v. oppo.

tra. l. id quod nostrum. de regu. iur. So. dicit Jo. cogor habere ratum quod ad hoc ut gestori teneat ad sumptum non quod ad amissionem dominij: adeo quod si gestor conveniretur de evictione non haberet regressum contra dominum. Item dicit glo. ista opi. Jo. non placet: quia si in l. dispensatorem. esset in arbitrio gestoris cogere dominum ad ratum habendum vel non penderet actio ex voluntate eius cui queri debet. Preterea qui vendit rem meam licet cariori precio: si ego nolo non facit utiliter: immo facit deteriori conditione meam: ut. l. si. de usu. et hab. merito non possum cogi ratum habere. Item contra Jo. facit. l. si pupilli. §. item queritur. §. e. Sed ad illud posset responderi pro eo: quia ibi loquitur quando negocium est meum nec res super qua geritur: sed in. q. proposita licet negocium non esset meum. erat tamen res mea que vendebatur. Sed propter predictas rationes non placet dictum Jo. Examinemus glo. ergo latius. Et pro istorum declaratione latius videamus de ratihabitione voluntaria et necessaria. Et primo de necessaria que fit quando utiliter gestum est negocium alicuius ut hic in tex. quod est verum in negotio quod est nostrum altero de tribus modis et dixi. §. In negotio non quod est nostrum ratihabitione. dic aut quis facit id quod dominus consuetus erat facere utiliter et tenetur ratum habere. or. l. si. quod cum eo. et. l. vel uniuersorum. de pig. act. Si vero non erat consuetus facere: et tunc aut si factum non fuisset res erat peritura et cogitur ratum habere: ut. l. si pupilli. §. si ticij. §. e. si intellectus glo. aut non erat res peritura. et non cogitur ratum habere: ut. l. dispensatorem. in si. de solu. et quod no. in hac. l. circa finem tertie glo. non ob. opi. Jo. posita in hac glo. Et hoc semper intelligo quando negocium fuit gestum nomine domini. Alias licet ad eum pertineat altero de tribus modis non habetur pro rato ut ratihabitione retrotrahatur et mandato comparetur. sed tenetur solum in quantum factus est locupletior: ut. §. e. l. si pupilli. §. sed si ego. ver. eodem loco. Et effectus istius ratihabitionis necessarie est ut quis videatur approbare factum non qualitatem facti. unde si male esset factum posset agi. hoc expresse dicit iste ver. si bene intueatur: ut. §. posui casum. Item per hanc ratihabitionem non videtur remissus dolus vel reliqua: ut. §. in ver. sed superius. et. j. pxi. §. ceterum. ¶ Venio ad ratihabitionem voluntariam ut in negotio quod est nostrum ratihabitione: vel in negocijs que pertinent ad nos altero de tribus modis cum quis habuit sponte ratum. Et accipio istum secundum casus in quo loquitur lex ista: aut ratihabitione fuit facta dolose et quid iuris sit dixi. §. in §. sed superius. Aut est facta ex certa scientia aut per errorem. primo casu aut fuit facta simpliciter. et tunc videtur approbare factum non qualitatem facti. nec remittere dolus vel reliqua sicut in ratihabitione necessaria cui equiparatur ut hic. Aut fuit facta approbatio de facto et qualitate facti. et tunc tollitur actio contra gestorem in omnibus que omissa essent culpabiliter. Non enim potest venire contra ipsum quod approbatum est ut hic in principio secundum pompo. et in §. sed eo dicto. hoc voluit dicere secunda glo. in si. que distinguit aut habuit ratum per verbum aut per aduerbium. Per verbum enim significatur factum. per aduerbium significatur qualitas facti: quia eius natura est qualificare verbum. et similes distinctionem facit glo. no. C. si ma. fa. ra. ve. ha. l. ii. quas distinctionem no. ad multa. Non enim sequitur si habeo ratum factum. ergo qualitatem facti. facit ad ea que dixi in. l. arbitro. §. qui satisfare cog. Non autem videtur remissus dolus et culpa vel reliqua per generalem remissionem nisi exprimat: ut. §. dictum est. Nec ratihabitione potest tollere contrariam competentem gestori: ut hic in fine. Si vero facta est per errorem tunc non preiudicat. non enim videtur remittere id quod ignorat: ut. l. mater. de inoffi. testa. et ita sentit glo. iij. circa fi. Circa hunc tamen errorem distinguam plenius statim: et semper intelligas

si est gesta nostro nomine. alio non preiudicat: nisi quatenus quis factus est locupletior ut dictum est. ¶ Alterius est videndum in negotio quod est nostrum ratihabitione. et hic articulus distinguendus est in tres casus quia aut gerens gestit nomine nostro aut nomine suo aut nomine alterius. Primo casu aut negocium nullo modo potest ad nos pertinere. et ratihabitione nihil operatur: ut. l. si pupilli. §. qui ergo. §. e. Aut ad nos potest pertinere. et tunc ratihabitione retrotrahitur et negocium nostrum facit: ut. d. l. si pupilli. §. item queritur. §. e. Aut est nostrum nomine gerentis. et tunc aut queris utrum ratihabitione trahat negocium ad nos: et non potest facere: quia non est gestum nostro nomine: ut. d. l. si pupilli. §. sed si ego. §. e. Aut queris utrum voluntas nostra trahatur ad negocium. ita quod iuri nostro preiudicetur. et hoc potest fieri: ut. l. si fundus. §. i. j. de pig. et. C. de rei ven. l. mater. et. j. de pig. act. l. aliena. in principi. Aut queris utrum ratihabitione nostra possit esse nostrum negocium. ex quo oritur nobis actio negociorum gestorum. Et dico quod sic ut. l. mater. C. de rei ven. et. l. si. cum seruus. j. si cer. pe. et ibi dixi plene. et. j. e. l. si. ubi dixi non posse haberi ratum ut negocium traheretur ad nos. Intellige nisi in subsidium: ut. d. l. mater. C. de rei ven. et. j. e. l. si. Tertio casu quando est gestum nomine alterius: et tunc si ad illum potest quoquo modo pertinere re ipsa: nostra ratihabitione nihil operatur: ut. l. si pupilli. §. sed si ego. §. e. Si vero ad alium nullo modo potest pertinere. tunc glo. §. e. l. si pupilli. §. si ticij seruus. videtur dicere quod possit haberi ratum: sed ibi loquitur in negotio quod est nostrum re ipsa: vel si intelligis ratihabitione ibi erat ideo: quia res erat alias peritura: et predicta de ratihabitione ex certa scientia. ¶ Quid si fuerit ratum habitum per errorem. dic aut fuit erratum in substantia facti: quod erat venditio et putabat esse locationem vel similia et non nocet ut. l. si. C. plus valere quod agitur. et de re. alie. non alie. l. ij. aut fuit erratum in qualitate facti et tunc potest esse talis qualitas que inducit mutationem in substantia: ut si credebam esse venditum meo nomine et vendideras tuo nomine. et una venditio differt ab alia realiter. tunc etiam non preiudicat: ut no. in. d. l. mater. C. de rei ven. et. §. e. l. si pupilli. §. sed si ego. In glo. super verbo agatur. Quandoque erratur in simplici qualitate: et tunc non preiudicat in eo quod erratur secundum ea que dixi supra in ignorante qualitate facti: ut hic no. circa finem secunda de glo. Quandoque erratur in iure quia putat quis ratihabitionem non preiudicare sibi cuius preiudicet. et tunc subuenitur sibi ope replicationis: ut no. in. d. l. si pupilli. §. sed si ego in si. glo. §. pxi. alle. ¶ Quero postquam alius scit negocium gestum et tacet utrum taciturnitas habeatur pro ratihabitione seu contradictione. Doc. tangunt in. l. si absentis. C. si cer. pe. dixi plenius. in. l. quo enim. §. i. j. rem ra. ha. ¶ Quero infra quantum tempus debeat haberi ratum. dixi in. l. bonorum. j. rem ra. ha. ¶ Quero utrum id quod factum est per aliquem tanquam per nuncium possit ratum haberi. Doc. tenent quod non. C. si quis alteri uel sibi. l. multus. ¶ Quero utrum illud quod factum est per procuratorem reuocatum possit haberi ratum. videtur quod non quasi semel sit reprobatum: ut. l. dispensatorem. in si. de sol. Contrarius puto. ibi enim fuit reprobatum factum. que reprobatio habuit statim executionem ut dictum est supra. Dic non reuocatum fuit mandatum et sicut nihil prohibet mandatum nouum institui. ita nihil prohibet factum post reuocationem ratum haberi. ¶ Ultimo quia si dicitur quod utiliter gestum debet pro rato haberi. quero qualiter intelligatur utiliter. Resp. determinatur in sequenti. §. et sibi hoc videbitis.

Is autem. Sufficit negocium utiliter esse gestum respectu domini. licet effectum ut lem non habuerit. h. d. C. No. quod negocius dicitur utiliter gestum respectu domini ad quem spectant

negocia non respectu gerentis vel rei geste: vt. l. si pu-
pilli. §. sed et si q. ita. s. eo. Et ex hoc apparet q. quam
do formatur articulus ad pbandū debet concludi q.
vile erat dño sic geri. Puto tamē q. si articulus con-
cluderet q. sic geri cōiter eēt vile sufficeret nisi dñs ex
aduerso probaret sibi vtile nō fuisse vt h. inuit. rex. ibi
quasi impar sumptuuz vel sibi non est necessarium zc.
Secūdo no. q. licet derelinquere domuz nec quis co-
getur eam reficere si derelinquere vult. C. Op. j. l. pri.
Sol. fallit in casibus ibi positis. C. Querit glo. de vna
questione. dic vt in ea.

Ex. l. sequenti.

¶ An ille qui dimisit equū in pascuis teneat dño.

¶ In negocia. Gestor tenet de dolo
z culpa. Item de casu
si negocia insolita inchoauit ad dñum in vno
compensatur cū lucro in alio. hoc dicit. Facit ad qñē
quā format Guil. de cu. in. l. nec nō. §. si quis sepius. j.
qui. ex cau. ma. Quid si sterit sex mensibus vnus anni
z sex mensibus alterius. dic vt ibi per eum. C. Op. q.
non tenetur nisi de dolo z culpa: vt. s. e. l. iij. §. inter-
dum. Solu. ibi erant negocia deserta: z ideo dic vt ibi
dicat glo. C. Op. q. als tenetur de casu fortuito: vt. s.
e. l. si pupilli. Sol. vt in gl. quā vide z signa. C. Venio
ad finem. C. Op. ista negocia pertinent ad dominum
rati habitatione. ergo potest approbare illud negocium
quod vult approbare: z aliud reprobare quia voluntas
imponit finem: vt. l. tutori. C. e. Sol. q. imo totū debet
approbare vel reprobare: vt. l. gaus. j. de vsur. z. l. cu
queritur. de admi. tuto. z. s. de procur. l. in cause. Non
ob. l. tutori. C. eo. quia ibi loquitur de voluntate gestor-
is quam habuit ab initio non de voluntate domini.
C. Op. q. ista lex cōtradicat sibi. Nam primo dicit
q. ad dominū spectat comodum ad gestorem dñm.
postea dicit q. compensatur lucrum cum damno. z sic
ad dominū spectabit dñm. Sol. dicit quidam q.
principium loquitur quādo dñm z lucrum cōtingit
in vna re. finis quādo in diuersis. Ista nō est vera: q.
proprie in vna re nō potest esse damnum z lucrum sed
dicitur lucrum deducto dño: vt. l. mutius. j. p. socio.
Nec in vna re dicitur proprie compensatio: sed magis
computatio seu calculatio. ideo alij dicunt z melius q.
primū dicitur loquitur quando in ipsa administratiōe
contingit lucrum tm̄ facta compensatione vel dñm
tm̄. finis loquitur quando in eadem administratione
contingit lucrum z damnum in diuersis rebus. z ista est
vera. C. Op. j. pro socio. l. de illo. z. l. z ideo. So. aliud
in cōtractibus: aliud in quasi cōtractibus vt hic. Sed
ista non placet: quia idem est iudicium de cōtractibus
z quasi: vt. l. si ex duobus. s. e. Sic ergo q. ibi lucruz nō
compensatur cum dño emergente ex culpa gestoruz:
sed compensaretur cum dño ex casu emergente. z ita
hic loquitur. z ista vera. Ultimo glo. super verbo inso-
lutum in fine. inducit hanc. l. in arg. ad questionem de
equo dimisso in pascuis. Ista questionē format Ly.
de epi. au. l. nemo. in vlti. q. Quidam vicunt q. licz dñs
cōsueuerat dimittere qui potest esse negligens in reb-
suis: tamē alius nō potest hoc facere. arg. j. solu. ma. l.
si constante. §. si maritus. Tu dicas hic aduertendum
esse vtrum istud dimittere cadat in culpam vel non. Si
enim in culpam nō caderet: quia diligens paterfamil.
hoc fecisset nō tenetur: als secus. C. Ultimo q. in cō-
putatione lucri z dñi vtrum debeat inspici finis tēpo-
ris totius administrationis an vero de anno in annum.
z videtur totius administrationis: q. p. certo tempore
est vna administratio: vt. l. pompo. j. eo. In cōtrarium
q. de anno in annum: videtur casus hic.

¶ Successori. Qui succedit ex. l. cornelia
vel p. occupatiōez peculij
habet hanc actionem in qua veniunt oīa que cōsiderā-
tur in gestione bonoz viuentis. b. d.

¶ Debitor. Gestor nō tenetur de casu
nisi pcedat culpa. Est autē
culpa retinere pecuniam debitā creditoribus
si eaz habet solutioni paratam. b. d.

¶ Filius. Hec actio datur de peculio
z de in rem verso. b. d.

Ex. l. sequenti.

**¶ Pupillus nō tenetur actione neg. gesto. nisi quātū
est effectus locupletior. Et seruus factus liber: filiuffa.
facti sui iuris nō tenetur ex ante gestis: nisi in quātum
facti sunt locupletiores z vna gestio vel plures distin-
guitur fm̄ animū gerētis qd̄ facit ad. q. q. tenens mari-
tatem per plures menses nō cōmittat plura adulteria
nec tenens vnā pos. alicuius cōmittat plura delicta nec
q. ludens ad azardum pluries vincēdo z amittēdo eā-
dem pecuniā cōmittat plura delicta.**

¶ Imponius. Nota. l. est z bre-
uiter hoc intendit.

**¶ Ubi ex parte domini mutatur cōditio quātū
ad actionē dandam contra eum inuituz inspiciamus nisi
sub diuersis anis negocia gesta fuerūt. b. d. Vel aliter
Ubi est vnus quasi cōtractus inspiciamus initium vbi
sunt plures cuiusq. per se inuituz inspiciamus. b. d. Pri-
mo ponitur dictū pompo. Secūdo approbatio pauli.
Tertio exceptio. Quarto probatio rā dicti q. exceptio-
nis. secūda ibi: hoc z ego. tertia ibi: nisi ab initio. quar-
ta in. l. sed z cum aliquis. Lex ista legitur per glo. pluri-
bus modis. prima lec. est verior z illā examinabo. post
ea tangam alias. Et glo. ponit casum in terminis. Ad
euidentiā premitto q. pupillus nō tenetur hac actio-
ne nisi in quātum est factus locupletior. Itē q. seruus
factus liber nō tenetur ex ante gesto. Itē q. filiuffamil.
factus sui iuris nō tenet ex ante gesto nisi in quātū est
locupletior. per ti. q. cum eo. C. Mo. inuituz gestio in
spiciendum. Secundo no. q. tota gestio dicitur vnus
quasi cōtractus. Tertio no. q. vna gestio vel plures di-
stinguitur fm̄ diuersitatem animi gerentis. C. Proce-
do in ordine glo. C. Op. j. depositi. l. si apud. Glo. di-
cit ibi cōuenitur tanq. detentor rei. nō actione deposti-
ti. Vel dic verius ibi speciale in actiōe depositi. Secus
in ceteris alijs vt ibi dicit rex. Ista vera. Vel dic quātū
ad legem istam hic mutatur cōditio domini negocio-
rum: ibi cōditio serui depositarij qui quodāmodo pōt
dici gestor circa rem depositam. C. Op. secundo. j. de
admi. tuto. l. tutorē qui tutelam. So. glo. q. ibi mutat
cōditio gerentis. hic mutatur cōditio domini cuius
negocia geruntur. Ista est bona ad prin. istius. l. sed ē
contra ver. idē euenit in ea. l. Sed statim solua. C. Op.
po. j. de tuto. z ra. distra. l. si filius. Sol. eodem modo
ibi mutatur cōditio gestoria. hic cōditio domini. cu-
ius negocia geruntur. de mutatione cōditionis gestor-
is videbitis statim in. l. cum actum. z. l. se. j. e. C. Con-
tra predictam solutionem videtur. d. l. tutorez. ver. idē
euenit. j. de admi. tuto. multum vrget ille ver. Tamē
dicas q. ibi loquitur in gestore de necessitate. hic in ge-
store spontaneo. C. Pro cuius declaratione aduerte
vt intelligas rationē huius legis qñ ego accedo spon-
te ad gerendū negocia tua z habeo animū gerēdi oīa.
tunc ego habeo voluntatē vt tu mibi obligeris fm̄ eaz
conditionem in qua tu es. licet igitur postea contingat
mutatio in persona tua hoc non debet mibi prodesse.
Sic enim videor voluisse ab initio: ita loquitur ista lex.
Sed quando contingit mutatio in persona mei gestor-
is qui gerebam negocia tui absentis: hoc non debet
nocere tibi absentis: quia ab initio nihil de hoc putasti
seu cogitasti. Et ideo fm̄ varietatem tempoz variatur
actio contra gestorem: vt. j. e. l. cum actum. Et hoc in
gestore voluntario. Sed in gestore necessario cessat di-
cta ratio: quia ab initio non habuit animum z volunta-
tes: vt sic obligaret. immo lex eum in inuitio obligabat.
Ideo varietas temporuz inspiciatur ex vtraq. parte: vt**

a C. Te autē.
vtic erat. vi
de ad pban-
dum vtiliter
gestisse. fallit
tñ in minori
l. ij. z ibi bar-
to. C. co.
b In nego-
cia. te-
netur z
vid. l. si duo
ruz. z quod
ibi bar. j. de
ac. emp.
c Cōtradi-
cat sibi. vide
glo. z bal. in
letiam. Co-
man.

.d.l. tutorem. **C**ontra istud op. j. p. socio. l. si id. §. si filius. Dicit glo. ibi erant duo socij. z sic ibi vterqz dñs z gestor. Vel aliud in contractu vt ibi. Aliud in quasi contractu vt hic. Ista diuersitas inter cōtractū z quasi re probatur in glo. in. l. si negocia. §. e. Pro quo. j. e. l. eū actum. Glo. in contrario soluit alijs modis. Tu dic ibi administratio fiebat ex voluntate vtriusqz vt ibi patet. hic alterius tm̄. Ratio quia quando ex vtriusqz voluntate fit cessant rationes predicte z videntur inuicem cōsentire fm̄ qualitatem iminentem in tempore. z ideo p̄ declaratione huius materie dic duo verba. Aut conditio mutatur ex parte gestoris z dic vt. j. e. l. cum actum. Aut ex parte domini. z tunc aut fuit vnus quasi contractus: qz fuit vnus animus aut plures. Si vnus aut loquimur in gestore necessario. z inspicitur cōditio domini fm̄ temporum varietatem: vt. d. l. tutorem: vt. id. de admini. tuto. Aut in gestore voluntario: z tūc aut per seuerantia in gestione fit de voluntate vtriusqz partis z idem: vt. l. si id. §. si filius. j. pro socio. Aut ex voluntate vnus: z tunc aut loquimur de actione danda gestorī contra dominum: z inspicimus initium vt hic aut de actione danda domino cōtra gestorem: z variatur fm̄ varietatem temporū. argu. l. ticia. §. vsuras. j. de leg. ij. Secundo casu quando sunt plures quasi contractus. inspicimus initium cuiuslibet vt hic in fine. facit. l. senatus. in. si. j. de dona. cau. mor. In quolibet tamē quasi contractu si contingeret mutatio personarū esset adhibenda distinctio quaz supra proxime feci. Habes expeditam istam primā lec. **C**Et intrem alias lec. que ponuntur iu glo. oppo. qz fm̄ hoc occurrit iniquitas in p̄sona serui: vt in glo. Dicebat Hugo de porta rauēna. imputet sibi qui gessit. Sed hoc est falsum: quia forte ignorauit. dicit gl. ideo vt cesset iniquitas. Jo. legit alio modo. f. qz tam in initio qz in fine inspicatur initium cuiuslibet temporis etiam emergentis in vna gestione. Et si dicis quomodo iurisconsultus excipit a dicto pompo. Respondeo quia in dicto pomponij est vna actio tm̄. tamē in condēnatione fit vna variatio fm̄ tēpora. Sed quando contingit variatio in animo gestoris sunt plures actiones z ideo solum in pluralitate actionum contingit variatio. z sunt plura no. in effectu tenendo lec. Jo. **Q**uero vtrum gesta sint negocia serui si factus est liber contra quem datur actio. Respōdeo dicunt qz dā contra seruū datur in totum pro omni tempore: licet primo daretur in dominū: quia ista actio est ambulatoria. sicut alie multe. Alij dicunt qz pro primo tēpore dabitur in dominū. pro secūdo in seruū factum liberum. Verum quia ista lec. non tangit nisi tantum quādo sunt gesta negocia serui. z tex. facit mentionem etiā de pupillo z filiofa. Ideo tertij tenent istam eandē lec. Tamē magis generaliter: vt i. glo. ibi tertij dicit zc. Tu teneas lec. primā que fuit Ho. Ad iniquitatem cōtingentem in persona serui de qua opponitur. respondetur qz dominus tenetur pro vtroqz tempore. Et imputet sibi dominus cur peculū non retinuit: vt in glo. Et si dicis potuit eē qz gestio durauit post anū. Respōdeo adhuc dabitur actio de peculio. Posses etiam dicere qz si seruus esset manumissus directo in testamēto z peculium sibi legatū qz ipse seruus teneretur p̄ omni tempore: vt. l. ij. §. per contrariū. de do. prele. Et sic habes ex hac. l. notare. qz licet gessissem negocia tua p̄ plura tempora: vnus quasi cōtractus est: nisi pbaretur varietas animi: vt. §. dixi. Istud facit ad multa. Si enim tenui vnā possessionem tuam vel vnā terram contra vnā ciuitatem per plures annos. vnum delictum est nō plura. Item si tu lusi ad azardum z in eodem ludo plures vicisti: z perdidisti totus ille dicitur vnus ludus: quia eodem animo accessisti. Sed si post perditā pecuniam extractam nouam pecuniam extraxisti z de nouo lusi. tūc essent plures ludi vt hic. Et sic facit ad multa alia de quibus dixi in. l. si quis inficiando. §. in-

fans. j. de furtis. **C**Secundo no. qz vnus contractus vel quasi vnā p̄ducit actionē: plures cōtractus plures vt hic. Quod declarat expresse in secunda lec. Jo. z sic ex cōtractu emptionis vna sola est actio ex empto: que competit vt res tradatur z de euictione p̄mittatur z de interesse si res est euicta z similia. **C**Sed contra predicta op. actio semel nata iterum nō nascitur: vt. l. si duo. j. de arbi. z. l. si quis ita stipulat. z. l. si sic. j. de ver. obli. So. fateor qz ab initio nascitur: sed crescit ad multiplicationem actū qui sunt in ipsa gestione. z hoc est quod dicit tex. in seip̄sa reuoluitur in. l. non quasi. §. illud. j. rem pupilli sal. fore. **Q**uero pro declaratione huius legis quid est hoc dictum quod dicitur in si. pro qualitate personarū actio formatur z libellus z condēnatio moderatur z sententia. Dicunt quidam qz condēnatio debet proferri fm̄ libellum. p̄ quo. l. vt fundus cōmuni diui. z. C. de fideicō. liber. l. h. Glo. prima magna circa prin. exponit aliter. videlicet vt id quod dicit pro qualitate personarum actio formatur referatur ad seruū. q. d. cōtra dominū debet agere non contra seruū. Et illud qz condēnatio moderatur referatur ad adultum z filiumfamil. factum sui iuris vt primus non condemnatur nisi quatenus est locupletior. secundus non condemnatur nisi in quantum facere potest. **C**Sz quero quid in delictis. vtrum inspicatur initium. Lete in persona serui dic vt in glo. In liberis hominibus dic vt habuisti in. l. h. §. si ex noxa. ca. agat z dixi in. l. i. j. de penis.

Ex l. sequenti.

CSeruus factus liber nō tenetur de ante gesto nisi in casibus de quibus in glo. Et que dicantur negocia separata z que cōnexa: ibi. Quero. Et qualiter possit cōstare de diuersitate animi in gestione. Et si probatum sit qz aliquis gessit negocia in seruitute z in libertate sz nō apparet de tēpore debet sequi absolutio.

Um actum.

Ubi mutatur conditio gestoris de suo in liberum in negocijs separatis premium nō prestatur. in negocijs connexis si agitur vt ex causa veniunt separanda si vt ex occasione agatur veniunt prestanda. h. d. cuz. l. se. z se. vsqz ad. §. si libero. Et primo ponitur dictum. Secundo exceptio. Tertio exempluz dicti. Quarto declaratio quedaz circa predicta. Quinto quedam alia declaratio circa exceptionem p̄positā. Secunda ibi plane. Tertia ibi deniqz. Quarta ibi proculus. Quinta in. l. at qui natura. §. sceuola. Et continuatio ad sup̄iora patz: qz supra locut' fuit iuriscōsul' qñ p̄tingit mutatio in p̄sona dñi. hic qñ fit mutatio i p̄sona gestoris. **C**No. qz suus fact' liber nō tenet ex ante gesto. Secūdo no. qz ratione cōnexitatis venit in iudicio illud qd alias non veniret. **C**Tertio no. qz separata ante gesta nullo modo in iudicium veniunt. **C**Ad primū no. op. de. §. omnes. in. si. de nox. So. ibi de obligatione ex delicto hic ex contractu vel quasi. **C**Itēz oppo. de. l. i. in. si. j. de noxa. Solu. vt ibi. **C**Item oppo. de. l. p̄misse. C. an seruus ex suo facto. So. glo. regulariter non tenetur factus liber ex ante gesto. Fallit in casibus notatis h̄ in glo. ij. huius legis quos vide. **Q**uero quando dicantur negocia separata z quādo connexa. Respō. potest dici negocium separabile trib' modis. Vno modo dicitur separabile quo ad diuersitatem quasi contractus: z in hac separatione inspicitur animus gestoris: vt. §. l. proxi. z alio modo quo ad separationem reddende rationis: z tūc dicitur negociū separabile qd est circa diuersas res. si circa vnā dicitur inseparabile. Tertio modo dicitur separabile quo ad condēnationem. z tunc est omne negocium separabile per subtilitatem iudicis: vt. l. at qui natura. §. sceuola. j. eo. **C**Sed quero cum de separatione que fit ex diuersitate rerum constat de facili vt dictum est: qualiter constabit de diuersitate animi de qua dictū est. §. l.

proxi. Rñ. primo ex protestatiōe vel ex dictis testium. ar. l. nēsenius. j. e. secundo ex causa. Quid enim si incepti gerere negocia alicuius absentis: & postea cū ille reuertetur est infirmatus. & sic perseveraui in gestione in qua ipse me substituit. certe videtur quasi nouus contractus. arg. j. mā dati. l. qui mutuā. §. non iccirco. C. Item quero quid si in iudicio probatum est q̄ gessi negocia in seruitute & in libertate nō tamen apparet distictē quo tempore. Lerte dicit glo. sequitur absolutio. Quam glo. nō multum quia milles eam allegaui etiam ad multa. pro qua glo. videtur casus in. l. nō solus. §. sed vt probari. j. de ope. nō. nū. & ibi dixi. & C. de pba. l. matrē. & de rescript. .c. fi. in fi. in clemē. Glo. tamen hic in fi. assignat quedam argumenta cōtraria & nō soluit. Ad. l. si spōsus. §. & generaliter. Bic q̄ ibi loquitur in duobus quoꝝ vnus liberatio est causa alterius vt in duobus reis. Unde quomodocūq̄ sit est fundata intentio agentis. Ad. l. sed interdus. j. de aqua plu. arcen. dic ibi fuit culpa immiscētis: quare &c.

Proculus. C. Opp. & videt q̄ hec lex cōtradicat precedenti qd̄ quidam fatent qd̄ est falsum: imo declarat precedentia. Supra enī agitur ex ante gesto: vt ex causa quasi gestio illa sit causa condēnationis. hic. in. l. proculus. agit vt ex occasione. Nam ex eo qd̄ erat debitū in seruitute debuit a se exigere: & ideo modo cōuenit quia a se nō egerit. Et ex hoc colligitur modus formandi libellum. Sed quero vtruz hoc qd̄ dicit proculus habeat locum in negocijs cōnexis an in separatis. Respondeo si essent negocia separata omnino: ita q̄ essent diuersi quasi cōtractus tunc nō haberet locum dictuz proculi. Nō enī tenet a se exigere qd̄ ex illa gestione debitū non erat. Et hoc est qd̄ dicit tex. in. l. at qui natura. ibi in eodem actu perseveras. & hoc ibi tenet glo. Sed si vnum est negocium hoc est vna administratio. tunc siue sit separata ppter diuersitatem rerū siue non habet locum dictū proculi. Sed pro declaratiōe huius legis quero quomodo adaptatur exemplum de prescriptiōe qd̄ ponitur in prin. l. at qui natura. ad precedentia. dicit in glo. fi. l. proculus. Quero fm glo. in. l. at qui natura. super verbo appareat de vna questione quā vide. & ad de super glo. ibi dum allegat. l. diuortio. vbi licet fructus semel colligatur diuidit̄ pro rata tēporis quo durauit matrimoniu. Ita in proposito licz dies promisse pecunie semel cedat. tamen diuidetur pro rata totius temporis quo durauit in seruitute & in libertate. p quo videtur tex. expressus in. l. seruus cōmunis meui & castrensis peculij. §. fi. j. de stip. ser.

Qui natura.

Si libero. Necessitas vera vel putatiua impedit actionē mā dati mō autem negociorū gestoruz. h. d. facit qd̄ habuistis in. l. iij. §. hac actione. §. eo.

Ex §. sequenti. C. An dominiū rei p̄bet per famaz. Et emptor nō cogitur rñdere positionibus cōtra euz factis de dominio euicētis. Et si emptor vt fideiussor & similes metu pene omittāt opponere aliquas exceptiōes nō potest eis imputari. Et sicut fideiussori ita nec emptori potest imputari si nō opponitur exceptio declinatoria cōtra personā iudicis. Et statim agi potest exceptio cū venditor rem alienam scienter vendidit nec expectatur q̄

res sit petita & restituta per sententiam.

Sum me absente.

negocio rum potest ignoranter rē domini vsucapere & si ante vsucapionē completam scientia superuenerit vsu facere a se euinci ne hac actiōe teneat. h. d. C. No. ex hac. l. q̄ ad hoc vt mittat stipulatio de euictione est necessaria scientia: vt. j. de rei vē. l. vtiqz. C. Op. q̄ scientia nō sit necessaria: vt. l. emptorē. circa prin. j. de ac. emp. So. dicit glo. ibi erat notorium & manifestum rem esse alteri. hic non. Ista nō placet: quia etiā si esset lata sententia per quā res deducitur in notorium nō cōmitteretur stipulatio de euictione nisi re restituta: vt. l. euicra. j. de euic. vel dic dicit glo. q̄ erat manifestum per publicā famam. Innuitur ergo q̄ dominiū rei probetur per publicā famam qd̄ no. Et ista videtur fuisse opi. Placen. quā glo. reprobatur in. l. iij. C. de proba. nam publica fama nō facit plenam probationem imo nec semiple nam sed coadiuuat alias probationes: vt. j. de testi. l. iij. §. idem diuus. dixi. in. l. admonēdi. de iureiuran. puto tamē q̄ publica fama p̄fit in hoc ad probationem domini: quia iustus error prestat causaz vsucapioni sicut verus titulus: vt. j. de vsucap. l. celsus. Et ideo si quis non posset probare titulum vere sufficeret hoc probare per publicam famaz: vt hic. dixi plene in. d. l. celsus. & ad hoc facit glo. ista. facit qd̄ dixi in. l. athletas. §. calūniator. §. de his qui no. infa. Tertio soluit glo. q̄ hic nō dicit scientiam esse necessariā: sed quod debet peti in iudicio & restitui. nō ob. l. vtiqz. j. de rei ven. quia tunc est necessaria scientia quando possessor ignoret rez eē euicētis vt ibi. secus si sciat vt hic. Et tunc aut sciat vel ignoret probatur per suū iuramentuz vt in glo. certe fateor q̄ scientia nō est necessaria tamē emptor grauabitur: quia agendo de euictione habet necesse probare rem esse euicētis. & ideo sibi restituisse. non enim staretur simplici verbo suo cōtra venditorem. puto etiam q̄ debet emptor de nunciare venditori vt veniat ad defendendum eum. Forte enim licet emptor putet rē esse euicētis tamē venditor ostendet contrariū vel adducet legitimaz probationē: vt. C. de euic. l. emptor. Et propter hoc ego puto q̄ quando agit cōtra emptorem & sunt sibi positiones de dñio euicētis q̄ licet ipse sciat rem euicētis esse nō cogitur illis positionibus respondere. debet enim sibi conseruare stipulationez euicētis vt hic. sed si respōderet illis positionibus ipse incidere in captionē. aut enī negat & cogit deierare. aut affirmat & preiudicat sibi: q̄ cōtra dictuz venditorem suum ipse probare nō poterit: vt. l. alias. j. de iureiurā. & qd̄ nota. in. l. qui iurasse. §. i. eo. ti. pōt ergo licite dicere: volo q̄ mibi fiant probationes de dominio ita q̄ ego possim per eas cōvincere auctore meū. p hoc facit q̄ statiz dicā. C. Op. q̄ partes debeāt iurare de calūniā vt. l. ij. de iuramē. calum. quomodo ergo iurabit iste qui scit rez esse alterius. Dicit glo. optime q̄ non facit animo calūnie: vt in glo. C. Op. q̄ ex ista scientia nō cōmittatur stipulatio de euic. ga agens potuit exceptione repellī. Sol. vt in glo. tribus modis & bene: quas sol. no. multuz. & primo primam quia si emptor vel fideiussor & similes metu pene omittant opponere aliquas exceptiones q̄ non potest eis imputari quod est vti le propter statuta que prohibēt opponi certas exceptiones. C. Ex secunda sol. no. q̄ sicut fideiussori ita emptori non potest imputari si non

a Qui natura §. cu3 me abste cō mittat stipulatio. In hac .l. vide glo. & bal. in. l. si cum questio .C. de euict. & qd̄ ibi dixi.

b C. Publica fama. ad de bar. & ibi bal. in. fi. l. i. iij. de pba. ex opposito. vide q̄ dixi insti. de acti on. in. §. p. terea. i. addi. ADDE q̄ per famā p̄ betur vsuuz bal. consilio lxxij. iij. lib. Ro. consilio cccxi.

c C. Fateor. Sed certe bart. in. d. l. emptorē te net oīno. ne cessariā esse scientiam.

d C. Licet emptor. Vide imol. in. c. fi. ad fi. de ept. & ven. & bal. in. l. si cū q̄ fio. cū concordā. C. de euic.

e C. De calūniā: hac glo. allegat bal. in. l. i. i. fi. C. d iura. calū. glo. & bar. in. l. ij. in. fi. p̄. eo. ti.

An bec. l. pcederet si negocia fuissent pupilli. Et an si in re necessaria fuit plus impensuz q̄ valeret an possit repeti. Et an ubi habet locum actio neg. gesto. habeat locum actio de in re verso. Et an si gestor emit rez. p. x. que valebat quinqz tēpore quo perijt culpa sua an illa repetet. Et quid si valebat. x. tempore emptiois sed tēpore quo perijt. xv. in fi. l.

¶ Sue hereditaria. In nego- cio gesto necessario quicūqz casus inperueniens nō no- cet gestori nisi culpa pcedat casuz. b. d. vel aliter. Ex eo ex quo quis debet puniri nō debet premiuz conseq. hoc dicit. **¶** Quero qd si fuisset negocia pupilli. Rñ. glo. idem ppter generalitatem huius. l. et per. l. in pu- pillum. j. de sol. In contrarium videtur. l. si pupilli. in prin. s. eo. et ideo dic aut geritur negocium necessariuz et pcedit lex ista cum sua glo. aut voluntarium et tunc si ab initio fuit pupilli vere non tenetur pupillus nisi in- quantum est factus locupletior: vt. l. si pupilli. s. eo. in prin. etiam si pupillus factus est adultus: vt. l. pompo. in negocijs. s. e. aut ab initio fuerunt negocia alterius q̄ pupilli. et tunc habet locuz regula cōmunis: quia suf- ficit ab initio vtiliter gestum: vt. l. sed an vltro. s. fi. s. e. licet postea per fictionem fingantur retro fuisse pupilli vt. s. l. proxi. s. i. Sed si ab initio fuissent alterius et du- rante gestione cepissent esse pupilli. tunc pro pceden- ti tempore haberet locum regula cōmunis. pro sequēti iudicemus pro pupillo: vt. l. ticia. s. vltimas. j. de leg. .j. vixi vobis in. l. pompo. in negocijs. s. eo. **¶** Querit glo. quid si in ista re necessaria plus fuit impensum q̄ valeret an possit repetere. quidam q̄ sic. Glo. determi- nat contrarium et bene. dic vt in ea. **¶** Item no. vnam solutionē propter. l. iij. s. generaliter. j. de in rez verso. que ponit vnam regulam q̄ vbiqz habet locū actio negociorum gestorū ibi habet locum actio de in rem verso. quia illa regula nō cōuertitur. **¶** Venio ad alias glo. quero vtrum teneatur de damno rerum predicta- rum gestor glo. q̄ non ne bis puniatur. **¶** Contrarium vi- detur nota. C. man. l. etiam si contrarium. in fi. glo. sed ista videtur verior pro qua facit qd no. j. man. l. si rem. s. in exercitu. quod tamē intellige fm determinationez sequentem. **¶** Item quero pone q̄ tempore quo ego emi rem valebat decz. tēpore quo perijt res culpa mea valebat quinqz. an illa qnqz repetere potero. vide glo. et dicas itelligendū esse fm hāc distinctionez hoc modo vt diminutio precij que fuit in quinqz cōtingit sine cul- pa gestorū et illa repetet licet casu rei contigerit culpa sua: quia per illam culpam non damificauit dominū nisi in valorem rei qui erat quinqz. et idem dico ecouer- so. pone q̄ emi rem p decē que postea valuit. xv. culpa mea perijt certe. x. que impēdi compēsantur cum. x. de illis. xv. in quibus damificauit dominum et ideo domi- nus poterit a me repetere quinqz in quibus vltra dam- nificatus est. nec possum sibi opponere q̄ illud lucrum habuerit causa mei: quia damnum superueniens culpa non compēsatur cum lucro: vt. l. si negocia. s. e. **¶** Al- timo glo. intrat illud generale ex eo non debet quis cō- sequi premiuz ex quo penam et. qd examinat Dy. in. l. de certo. j. de suspec. tu. et per eundē in. c. qd ob gratiā. in fi. extra de reg. iur. libro. vi.

¶ Quis negocia. Querit glo. rationem hu- ius. l. et assignat istam veram. quia in primo casu dominus ratum habet quod est exactum. In secundo non habet ratum quod est indebite solutum. Sed tūc extra glo. opponitur quomodo potest haberi p parte ratum et pro parte non: vt. l. in cause. s. de procu. et. l. si negocia. s. e. So. hoc intelligas in diuersis administra- tionibus. nam in eadem pcederet contrarium. qd est si absqz culpa indebitum soluisset: sed si fuisset in culpa tunc secus. nam dānum emergēs culpa nō cōpensatur

cum lucro: vt no. in. d. l. si negocia.

Ex. l. sequenti.

An ratihabitione secuta per creditorem cum solu- tum est eius gestori fit translatum dominium in ipsum creditorem et vsucapiendi conditio. Et an ratihabitione domini cuius fit dominium pecunie solute per de- bitorem gestori.

¶ Ego hac mente. Per so- lutionē factam gestori non liberatur soluens nec do- minium acquiritur creditori nisi ratihabitione secuta. hoc dicit qd nota. Tria habes in hac. l. duo dixi in sum- mario. Tertio no. q̄ creditor potest ratum habere in- uito soluente. rationem ponit tex. et j. dicam. **¶** Opp. q̄ per solutionem factam procuratori ipso iure quera- tur domino dominium pecunie: vt. l. si procurator. j. de acquirē. re. domi. **¶** Quis timore est facta prima et secū- da glo. prima so. est q̄ hic fuit solutum procuratori de- bitoris non creditoris. qd videtur contra tex. qui dicit creditori dumtaxat negocium gestit. alij q̄ erat procu- rator creditoris ad quedam nō ad ista. alij dicunt et isti melius q̄ exponitur procuratori i. procuranti sine mā- dato. et ista est vera. de quo plene in. l. qui mihi dona- tum. j. de dona. et. l. i. s. per procuratorem. de acquirē. pos. et Ly. in. l. i. in. ij. op. j. de acquirē. pos. dixi plene in. d. l. qui mihi donatus. **¶** Oppo. extra glo. de. l. hoc iure. s. si quis dederit. j. de dona. et. l. si res. s. i. j. de iur- re do. vbi dicit q̄ ille q̄ soluit vni vt daret alteri potest istud mandatum reuocare. So. no. tex. hic dicit q̄ quā do hic gestor sol. recepit solius creditoris negociū ges- sit qd apparet: quia debitor soluens credit se statim li- beratum. In contrarijs gerebat negocium vtriusqz. naz dabatur pecunia vni vt eam daret alij. et sic vtriusqz ne- gociuz gerebat. facit. s. e. l. si pupilli. s. si quis pecuniā. **¶** Querit glo. duas questione. primo an statim rati- habitione secuta queratur creditori dominium et vsu- capiendi conditio. dic vt in ea et bene. **¶** Secūdo que- rit glo. cuius interim est dñiuz quidā dicit quod debi- toris soluentis. alij dicunt q̄ nullius vide glo. Item q̄ fit nullius no. j. de solu. l. qui hominem. s. si debitorē. in cōtrarium est veritas per tex. in. l. cum quis. s. i. j. de solu. Est enim dominium debitoris vt ibi patet. ratio quia dominium nō recedit a nobis nisi queratur ei cui intendimus queri: vt. l. nec vltim. j. ex qui. cau. ma. se- cus est in possessione quia et si nō queritur alij cui que- rere volo nihilominus desino possidere: nam a nobis possessio potest recedere etiam si alij non queratur: vt. l. si me in vacuam. i. responso. j. de acquirē. posses. et ibi no.

Ex. l. sequenti.

Potestas ciuitatis itez decuriones possunt dare cu- ratorem ad administranda bona obuientia ciuitati. Et licet quis gerat contemplatione vnius tamē teneat alteri ad quē negocium in veritate spectat. Et licet ge- stores ciuitatis teneantur in solidum non tamē tenent gestores priuati et que sit ratio habes: ibi. Oppo. j. Et cum bona veniunt publicanda ppter delictū potestas potest dare curatore ad diuidēdum si sunt cōia.

¶ Um alicuius. Officiales pu- blici licet respu- blice reipublice alter pro altero teneatur: nō ta- men respectu priuati ad quē negocium in veritate spe- ctat. b. d. qd no. et hic ponitur quedam questio extraua- gans et nō tangit materias. **¶** No. q̄ magistratus hoc est potestas ciuitatis potest creare actorem seu curato- rem ad administrandum bona obuientia ciuitati nō tamē per hoc excludo qn et hoc possit facere ordo de- curionū hoc est priores: vt. l. item eorum. s. i. s. q̄ qsqz iuris. et. l. ij. j. ad municip. **¶** Secūdo no. q̄ licz aliquis gerat contemplatione vnius ex necessitate tamē teneat alteri ad quem negociuz in veritate spectat. facit. s. e. l.

datū. i. fi. C. māda. et. l. i. fi. C. de pe- ri. tuto. a. Sue he- s. redita- ria. re- petere. ad ff. vide glo. et qd ibi doc- et bal. in. l. et fi. C. man. b. Ego s. hac me- te. Ad de vltra ista q̄ no. bar. in .l. si procura- tor. j. de cō- di. ob cau. et marie in. iij. q. principalis et in. l. falsus C. de fur.

Uide gl. hanc glo. et reprehendit Bar. in. l. si spōlus. s. si vroz. p. illuz tex. cu. j. q. C. de dona- ter vi. et vx. et Jmol. in. l. cōis. s. fi. ff. de acq. pos- ang. ibi se re- mittit ad no. p glo. bic.

in aliquo: vt. l. fi. in pn. s. de eo p que fa. est. vbi qs agit de pmissioe facta de iudicio fisci. nec h3 necesse dicere i libello q p aliu puta ticiu fuit ipedit vt cu ex sco alicu ius no se defedat. vñ illi impediens no tenet in aliquo.

Ibeto. Ex sco pcuratoris daf vtilis institoria s dnm. h. d. Querit glo. quare dicitur vtilis. Rñ. ga institor solet preponi vniuersali administrationi. hic no fuit prepositus vni actui. materiam huius principij habuisti in l. fi pupilli. s. item queritur. s. e.

Inter negocia. Actio ppetes s eu ad que negociuz spectat cura z sollitudie no ipedit actioez oriri s eu ad que negociu in iutate spectat lz eius cōtemplatione no fit gestum. h. d. casum in terminis ponit glo.

Ex. s. sequenti.

Defesore ueniēte ad allegadū cās abñtie nihilomi nus iudex pōt ferre sniaz sz illa ē nulla si cāe sūt pē. Et defesor q venit ad plenā defesione pdenaf defensorio noie. z defensori imputaf si nō appellat ubi appellare pōt. an aut repetat expēfas z an liberet reum absentem inuito actore uide: ibi. Quero.

Litem. Qui allegat cās abñtie nō cōdemnaf nec appellare tenet. sec i eo q venit ad plenā defesione: lz post litē ptestatā. h. d. que. s. no.

Pro. ex hoc. s. duo. pmo q ille q venit ad allegaduz cās abñtie nō pdenaf. **Seco.** no. q lz cāe abñtie alle genf. hoc nō ipedit qn iudex possit ferre sniaz: vt hic in nuif in tex. fateor tñ q si cāe abñtie eēt pē q snia eēt nulla: vt. l. ij. s. fi qs in iudicio. ibi iubet diē eē diffusum. s. fi qs cauti. z ibi dixi. z no. in. l. qñtū. j. de re iudi. Itē no. q ille q venit ad plenā defesione pdenaf z i ei pso nā snia pferf: z dz dicit pdeno te defesorio noie ticij. ita diē Inno. ex de re iudi. c. cū semp. Itē no. q hoc ē verū ēt si defensor iteruenit post litē ptestatā. qd apparet ex pn. s. dū dicit litē in iudiciū deductā zc. **Ultimo.** no. q defensori ē iputadū si debuit appellare z nō ap pellauit. **Quero** vtrū iste defensor pdenaf repetat sup. dic vt i glo. **Seco** qro vtrū defesor liberet reū abñte actore iuito. glo. dicit h q sic quā uide z no. istō pō qd diē q libat reū actore iuito itelligas ab istātia iu dicit si aut a pncipali obligatōe: vt. l. fi mādato meo. s. i. j. mā. dixi. l. i. nō solū i pn. s. de pecu. doc. ponit. C. vbi in re actio. l. i. dixi plene in. l. solutōi. j. de sol. Debes. n. scire q triplex ē mod⁹ veniēdi ad defesione alterius. vno mō aio nouādi z creditorē liberādi z hoc casu nō admittit actore iuito. Alio mō tāq simplex defesor cū satisfactōe z hoc casu admittit iuito actore: ut. l. solutō do. j. e. z. d. l. solutio. j. de solu. z hoc mō pcedit sup li bello z agitaf iudiciū defensorio noie. vt. s. tertio mō venit aliqs ad defedēdū dicēs peto q def libell⁹ s euz ach possideret rem petitā. z isto casu nō pcedit nisi ei a quo puer bz cām: vt. l. itē veniūt. s. sz si eē. j. de peti. be re. z de noxa. l. de illo. z de ali. iu. mu. cau. fa. l. iij. i. fi. z h cū determinatiōe. l. fi actor. s. de pecu. qd dic ut ibi dixi.

Ali aliena.

Libertus. Qui expedit vltra q ei est iniun ctū nō repetit. h. d. glo. assignat contraria que sunt clara.

Tutoris. Pupill⁹ nō tenet ad pñciēda ne gōcia etiaz cepra. h. d. Mo. tex. cū sine sue glo.

Quāquā. Defesor negociuz nō pōt pstitue re actorē in negocijs pupilli. h. d. Istud est vep sm ista rpa sm que mulier nō poterat eē tutrix sine imperiali rescripto. Hodie vero si eēt tutrix posset constituere actorē sicut alij tutores: ut. l. neqz tu tores. C. de procu.

Uno defendēte. In cā sinitutis pre dij cōis qd vn⁹ ex so

cis expendit ab alio repetit p actioez negociuz gesto rū. h. d. **Mo.** q diē snia p dno daf. pōt ergo recte pci pi libell⁹ z formari snia q pñciēf p dñū fuisse vel p dno deberi sinitutē vt h. sz si dñs p dñj peteret pñciari sibi cōpetere ius ducēdi aquā pcederet libell⁹ ita format iu riscōsult⁹: vt. l. ij. i pn. j. fi ser. uē. Et illa rba cū diē peto pñciari mibi ius ppetef zc. itellige. i. ad p dñj vtilitatē z sic p dno vī dari snia. hoc sentit glo. h in pn. dū expo nit p dno. i. ad p dñj vtilitatē. Querit gl. que erat ratio dubitandi in. s. isto. dic vt in glo. **Op. glo.** de. l. fi quis putans. s. hoc aut. cōmuni diui. solue vt in glo.

Ideiusfor. Qd qs fac pteplatiōe mādati p errore nō ve nit in illa actioe sz in actione negociuz gesto ruz qui ius uendit suū pignoraticia nō tenet. h. d. que ca sum no. z bene no. verbum creditori. **Op. de. l. fi mā dato.** s. paulus. j. mā. solue vt in glo.

Ignorāte. Qui ab alio domū recipit meo nomine: negociuz gesto ruz actio ne mibi tenetur. h. d.

Eres. Bñdi uiri s vxore defūcti daf hec actio de gestis pstate matri monio. h. d. quam. l. no. quia faciet tibi hono rem z dabit tibi vtilitatem.

Ex. l. sequenti.

Protestatio in bis q depēdet a. l. nihil opaf. ideo eta saluo iure addēdi zc. frustra ponitur. z liber rōnū in bis q pēdet ab aio nō pbant. Et qñ mater vel auia re perat expēfas factas circa psonā pupilli filii vñ nepotis.

Ensenius. Si p ascēdētes gerant negociā descēdētis vt

fiat ptestatio vñ on alimētādi ad descēdētes nō pnteat expēse alimētōz repetunt. h. d. quā. l. no. z pmo ponit epta nēsenij pñiens qōz z allegatiōez pro vtraqz pte z opinioe quorūdā. so ponit rñsio pauli. fa ibi: h. d. dīcepta. **Mo.** q ptestatio declarat animū pte stātis: vt h. z. l. q aliena. s. fi. j. de acq. here. qd itellige in bis q pēdet ex pte sua. sec in bis que certo mō di sposita sūt p legē. z iō gl. dicit h q qñ mī tenet ad ali mēta tal ptestatio nihil opaf. vide gl. sup rbo cōueni ret. z iō illa rba q ponunt in libellis saluo iure addēdi z diminuēdi nil opant: qa p leges determinatū est tps vsqz ad qd debeas posse addi vñ diminuī: vt. l. edita ac tio. C. de edē. dixi in materia ptestatiōis. qd dixi. l. nō solū in fi. de oper. no. nū. z idē qd no. h. no. ēt in. l. fi qs a liberis. s. fi mī. j. de libe. agno. z i. l. alimēta. C. e. Itēz no. q qñ on alimētādi nō spectat ad filiū mī vñ habef animū repetēdi idē in. l. fi qs a liberis. s. fi mī. de libe. agno. **Itē** no. q liber nī rōnū pbat in bis q depen dent ex mera volūtate nra vt ibi. maxie fi ēt in rōne zc. de quo dixi plene in. l. nuda. j. de dona. dixi in auē. fi s et. C. de fi. istru. z in. l. admonēdi. j. de iureiur. **Itē** no. q gesto: negociuz in dubio vñ expēdere de bonis illi cui negociā gerit z est ista adeo violenta pñptio q tollit pñptioez pietatis q als erat qd est multū no. naz lz pñ vñ frater q dotat filiā vñ sorore in dubio videatur dotare de suo: vt. l. fi. C. de do. pmi. h. est uez nisi esset gestor negociuz filie uel sororis ut h. z ita sentit glo. q p dñcta. l. fi. circa pn. C. de do. pmi. Itē lz pñ expēfas qd fecit in filiū studentē uideaf facere de suo: ut. l. q pñ j. famil. her. tñ hoc dz itelligi nisi filius hēat peculium castrense ut qñ ut aduēticiū qd erat apud patrē: ut. l. fi. j. de peti. here. Itē no. ptra rusticos q diuidūt qōnez per mediū. dicit glo. no. etiā ex. l. ista idem iuris esse in auia qd in mīre. qd enim pstitutū est in mīre hoc extēdit ad auā. **Lōtra** p dñcta op. glo. de. l. i. z. l. alimēta. C. e. z glo. nō soluit. **CSz** p hui⁹ declaratiōe diē q qñ mī ul auia expendit circa res filij: tunc sine dubio istud repe titur: ut. l. alimenta. ij. rñso. C. e. z in hac. l. vñ hoc p sup poni. p pñti q expēse facte circa res uenirent in com putatiōe rōne dubitatiōis aut est de expēsis factis cir

Iber l. to. q re dicit bal. in. l. mādātū. C. mā. i. iij. oppo. **C. s. Xitē.** De hoc no. s. uis qd di xi in. l. inuit⁹ post bar. C. de pecu. **Uti alie** q na. s. qñ. Et p h gl. i. no. uide huc tex. z ibi imol. i. l. sz si hoc. s. cū uir j. de cōdi. z demō. z bal. in. l. fi mater. C. ad uelle. **C. s. uno d** scēte. Ad bar. i. l. fi pñ i. vj. op. s. p. tis. d. no. op. nū. z i. d. l. ij. z bar. i. l. fi. s. finat. C. de bo. q. li. **Ideius** for. s. i gnorāte. uis bar. i. l. q mī bi donatuz. in. l. col. de dona. **Ensenius** lib noster adde bar. i. l. si patrono. C. e. z in. l. admonēdi. **C. Uidef** ex pēdere. ad qd no. bar. i. l. alimēta. C. e. z qd ibi dixi circa ma teriā hui⁹. l. i. pñi fac. l. fi. C. d. ali. pu. pñtan. z ad h qd diē bar. uide p eūdē in. l. cū fu. d. v. ob. AD DE ro. pñ. cclv. bal. z. clt. iij. ang. pñ. cclxxvij. **C. Sēt** gl. Et caue qa i patre z auo z alijs q te nēf dotare: lz gerant ne gōcia filie tñ i dubio itel ligūf dare d suo: ut i. d. l. fi. z gl. loqf ibi i cōneo. z ita loqf bar. in. l. i. s. nec castrē. l. iij. col. d. colla. bo. z Ludo. i. l. i. sol. ma. reprehendit bar. h. p. d. l. fi. ADDE bal. pñ. cclv. angel. pñ. ce viij. **C. Filiū** stu dēte. Adde imol. i. l. i. in. iij. colū. ff.

solu. matri-
a. Casus in
gbus. Adde
glo. l. i. si pa-
ter. no. C. e.
b. Tuor-
d. tio ac-
tio puertaf.
Ad hui' itel-
lectum not.
bar. in. l. ma-
ritu. fol. ma-
c. Culpā ge-
storis. uide
in. l. curato-
ri in fi. alie
est. l. tutori
uel curatori
C. e.
d. I liber
s. hō. ad
de bar. in. l.
iij. in fi. fol.
ma.
e. I tis cō-
l. testate.
Et adde qd i
casu hui' l.
z similitū est
z considerandū
tū nō lito
p̄testationis
s; sine: qz l;
nō est locu-
ples tpe l;
tio cōtestate
fi tū cēt tpe
sine sufficit.
quasi supue-
niat actio pē-
dēte iudicio
ex cā de pte-
rito p. l. h' rē
s. h. in fi. de
pig. ac. z. l. si
mandauero.
la picola. j.
mā. s; imol.
in. d. l. rei lu-
di. z glo. hic
f. Cū sine
q. usurio.
dicif pena.
vide de usu-
ra z pena et
que est disse-
rentia. vide
barro. in. l. si
insulam. de
ver. obli. in
s; fi. vj. oppo-
nitor de. l. si
ita quis.

ca psonā. circa q̄s dic q̄ aut fuit ex necessitate p̄cisa: aut
causatiua: aut ex uolūtate. Primo casu qm̄ m̄ tenetur
alere pupillū: q̄a est infra triēniū: uel q̄a inops uel in ca-
sib' positus. C. diuor. fac. apud quē libe. edu. l. i. z auē.
ibi posita. tūc m̄ non repetit et si fuerit p̄testata: ut hic
no. p. gl. z bñ. z. C. e. l. alimēta. q̄dā expēse fuit ex necessi-
tate causatiua ut in petēdo tutorē ad q̄d m̄ cogit neces-
sitate causatiua. s. nē p̄dat successionē: ut l. iij. s. si m̄ ad-
tertu. z tūc aduertēdū est q̄ in hoc fuit expēse triplicis
generis. Quoz circa psonā pupillū: ut ducēdo eū romā
uel ad aliā ciuitatē cā petēdi tutorē. z tūc iste repetunt
sicut. j. dicā de alijs alimētis. Quedā expēse sunt circa
psonā m̄ris eūtis ad petēdū tutorē. z iste nō p̄nt repe-
ti. cū enim m̄ hoc inuigil a lege intelligit suo uictu: ut
l. suo uictu. j. de ope. li. Quedā expēse fuit in p̄curato-
rib' aduocatis z scripturis z silib'. z isto casu dico q̄ ex
pense repetunt a filio q̄cqd dicat p̄ alios. sicuti enīz he-
res cogit facere inuentariū: tū expēsas ip̄tat heredu-
tati: ut l. scimus. s. in cōputatione. C. de iure deli. z sic
fructuarius tenet reficere edes etiā ubi est magna ip̄en-
sa sūptib' tū p̄prietarij: ut l. inter fructuarios. z. l. dāni.
j. de dam. infec. ita in p̄posito d̄z intelligi. l. alimēta. C.
e. put intelligit de m̄re. tertio casu qm̄ expēdit circa p-
sonā ex mera uolūtate. z tūc aut onus alimētādi nō spe-
ctat ad ipsuz filiū z p̄nt repeti ut h. z. l. si q̄s a liberis. s.
si m̄. de libe. agno. aut spectabat ad filiū. z tunc aut ge-
rebat m̄ negocia filij z p̄nt imputare ut est h. casus: aut
nō gerebat. z tūc aut fuit p̄testata z p̄nt repetere ut hic
in h. qd enim. aut nō fuit p̄testata z tūc nō repetet: ut
C. e. l. alimēta. C. Ad finē. l. op. j. ad treb. l. fili' rogat'.
z de peti. here. l. h. z si q̄s. s. qd aut. glo. nō soluit. tu dic
q̄ in p̄trarijs erat unū p̄rimoniu uel eē credebat diuer-
saz tū q̄litatū. h. s; erant duo p̄rimonia. s. auie z nepo-
tis. vñ ea que expendit circa nepotes uide expēdere in
dubio de bonis ipsius nepotis. C. ultimo glo. ponū h.
casus in gb'us cessat actio negocioz gestoz. quā uide
z no. z adde in. l. si paterno. C. e.

Iuortio. Et debitu an administratio
nem puertaf in actiōem q̄
ex administratiōe descendit duo cōcurrere o. s. f.
q̄ debitor a se exigere potuerit: z q̄ inde dñi aliq̄ m̄sef
utilitas. h. d. Quā. l. no. q̄a explicat ita bene materiā q̄
nō eget aliqd dici. Et primo ponit qm̄ gestor erat debi-
tor ei' cui' negocia gerebat simpliciter. s. qm̄ erat debi-
tor: z sibi aliqd debebat. tertio ponit unū casuz qm̄ nul-
la dñi s; utilitas ut una actio puertaf in aliaz. scōa ibi
illū aut. tertia ibi cetep. Itēz p̄ma subdiuidit. p̄mo po-
nit dēni s; qdā limitatio. tertio effect' edicti. q̄rto qdā
declaratio limitatiōis. q̄nto ponit quen dā nouū casum
circa p̄dicta s; unaz lec. magis no. s; ibi hoc ita. tertia
ibi postea. q̄rta ibi s; qdā. q̄nta ibi s; z si facef. No. h.
qm̄ una actio puertaf in actiōez q̄ descendit ex negocio
gesto. qd̄ itellige de eo q̄ gerit negocia uniuersalr. secus
si accessit ad gerendū unū negociū tm̄. tūc enīz nō p̄uer-
titur: ut l. si pupilli. s. si. s. e. p̄bal in. l. si s; nō remune-
rādi. s. apud iul. j. mā. C. Itē no. h. q̄ inspicimus illud
qd̄ euenire p̄t. C. op. q̄ diuortiu z nō possit fieri: quia
quos deus p̄iunxit homo nō sepatet. Rñ. hoc s; iura
ātiq̄ digestoz. secus de iure diuino. C. scōo op. q̄ nō
debem' expectare q̄ desinat posse soluere: quia fortuiti
casus zē. ut l. inter stipulantē. s. sacram. de h. ob. soluit
glo. optime: h. p̄p culpā gestoris' qui a se nō exigit. ple-
nius dixi in. d. l. sacra. C. op. z uidef q̄ etiaz alie actio-
nes denf p̄tra maritū in quārū facere p̄t: ut l. z nō tm̄
j. de re iudi. Sol. glo. z bñ ibi in gestis p̄stante m̄rimo-
nio. h. s; negocia erāt gesta postea. C. Itē op. z uidef
q̄ iste h. sed z si facere. sit supstius. So. qm̄q̄ marit' ab
initio facere potuit. z adhuc facere p̄t: z tūc deuoluif
in actiōez negocioz gestoz ut in p̄n. qm̄q̄ ab initio po-
tuit: tūc z si p̄t: tūc distiguit aut p̄t sibi ip̄tari cur h.
exegit a se. aut nō: ut in h. s; qdāz. aut maritus nunq̄

potuit a se exigere. z tūc sibi nō ip̄tatur: ut in h. hoc tra.
qm̄q̄ ab initio nō potuit facere. s; nūc p̄t tūc deuoluif
in actiōe negocioz gestoz: ut h. in h. s; z si facere. z sic
nō supstuit. Venio ad h. illū. z querit glo. qd̄ erit si ge-
stor potuisset sibi soluere z nō soluit. dic ut i glo. C. Ve-
nio ad tertiā partē. l. ad h. cetep. z op. q̄ semp̄ interfit
q̄ p̄ma actio deuoluaf in secū dā: q̄ secūda erit lōgio-
ris uite q̄ prima. Rñ. glo. illud interesse nō d̄z attendi
ut h. loquit' put loquit' de redhibitoria uel alia actione
tpali. intelligas qm̄ tps est lapsūm durante administra-
tione. No. istā. l. z facit ad hoc qd̄ no. in. l. qui bis. j. de
h. ob. z. l. p̄ qui castre in fi. j. de castre. pecu. In p̄tra-
riū tm̄ aliquatiter facit. l. si creditori. j. de l. i. C. Itēz ad
fi. l. op. j. de admini. tu. l. quoniens. s. item q̄rif. glo. sol-
uit z bene. C. ultimo glo. ma. que est hic ponit casus
quattuor quando nostra interest ut una actio in aliam
cōuertatur seu ut prima actio deuoluatur in actionem
negociorum gestorum quā no.

I liber homo. Qui soluit
creditori
ditoris sui ex eadem cā liberat ipso iure. h. d.
Op. q̄ qm̄ soluit creditori creditoris tollat actio p̄ ex-
ceptionē: ut l. si opa j. de do. excep. qdā fatent z intel-
ligūt hoc ope exceptionis. glo. tenet q̄ ipso iure. z ideo
dicit regulā esse q̄ ope excep. tollit. fallit si ex eadem cā
qs est debitor alterius ex qua ego sum suus ut h. itē fal-
lit si res debitoris essent obligate creditori creditoris:
ut l. solutum. s. solutam. de pig. ac.

I tis cōtestate. Quāliq̄e eē
locupletē eē cā
actiōis p̄cedēde tps litis p̄testate incipit. h. d.
C. op. j. solu. ma. l. rei iudicate. So. l. z glo. z doc. aliter
dicat. qm̄q̄ aliq̄e esse locupletē est cā cōcedēde actio-
nis z inspicimus tps litis p̄te. ut hic cū similibus. qm̄q̄
est causa moderande cōdemnationis z inspicimus tps
rei iudicate: ut in contrario.

Si pecunie. In hac actione ueniunt usū
re z habetur ratio culpe non
casus fortuiti. h. d.

Pater. Hec actio dat inter patrē z filiū emād
patū. h. d. C. No. bñ istū casuz: qz sepe
accidit q̄ p̄ emācipat filiū z retinet eum in domo z ad-
ministrat illud qd̄ sibi donauit q̄ nō q̄rif usufruct' ip̄si
p̄rimo tenet reddere rōnez ip̄si filio. idē eadē rōne in
oib' que q̄runt filio quoz p̄ri nō q̄rif usufructus. vñ si
p̄ administrat bona p̄bēde filij tenetur ei actiōe nego-
ciōz gestoz reddere rōnem administratiōis: ut l. sacro-
sancta. C. de epi. z de. ubi dicitur q̄ iste p̄bēde habent
loco peculij castrensis uel quasi. z hoc uidi de factō.

Ex. l. sequenti.

Que sit differentia inter usuram z penam.

U sine usuris. In hac actiōe
ueniunt usure
nō cētētime sed cōmunes. h. d. C. No. distin-
ctionē huius. l. aut qs peccat in faciēdo accipiēdo pe-
cuniā cū nō debet: aut peccat in omittēdo seu negligē-
do. scōo no. q̄ usura dicif pena' ut h. C. op. j. man. l.
idēqz. s. sed z si pecuniā. Glo. dat plures solu. tene illā
quā tex. dat. aut qs deliq̄t in accipiēdo: aut nō soluē-
do: ista est h. C. scōo q̄ro utrū sit aliq̄ differentia inter
penā z usurā. Rñ. q̄ sic. nā usura p̄t deberi absqz mo-
ra ex stipulatiōe: ut l. lecta. s. si. j. si cer. pe. z. l. itēz q̄a in
fi. s. de pac. z. C. de usur. l. q̄uis. j. de h. ob. l. qui rome
in p̄n. Pena aut nunq̄ debet absqz mora uel alio deli-
cto: ut l. aliud. de h. sig. Itē inter usuras que debentur
ex mora z penā hec est differentia: qz usura debet p̄ an-
nos z mēses. pena aut semel tm̄. Ita dicit Ja. de are. in
l. cū stipulati. j. de h. ob. Fateor tm̄ q̄ sicut h. dicitur q̄
usure apponunt loco pene eodem modo alibi pena lo-
co usurarū apponitur: ut l. iul. s. pompo. j. de ac. emp.
z ibi no. z. l. cum proponas. C. de usur. P̄dicta nota

bene quia sepe occurrunt.

Ex. l. sequenti.

Qualiter beneficiū possit pferri in inuitū. et an solvens pro inuito possit repetere actione negociorū gestorū.

Soluedo. Inuitū et ignorantē possimus liberare nō aut actionem ei auferre. h. d. C. de p. q. beneficiū nō cōferat in inuitū: vt. j. de re. iur. l. in inuitū. Glo. sol. hic. et

By. in. c. in inuitū. ex de regu. iur. li. vi. Dic breuiter q. q. beneficiū respicit cōmodū illius tm̄ qui dicit: et tūc nō cōfertur in inuitū vt in Drio. q. n. q. etiā respicit cōmodū alterius et tunc pōt pferri in inuitū. Ita loquitur totus ti. de mu. et ho. in quo honores pferunt in inuitum que respiciūt publicā vtilitatē. ita hic q. possit solui pro alio respicit etiā cōmodū creditoris. ideo liberatio in inuitū cōferat. facit. j. de h. obli. l. suus veratē. et ibi dixi. Itē op. C. de iure deli. l. nec emere. solue per quādā cōsequentia pōt pferri beneficiū in inuitū: ut hic nō dicitur vt ibi. et hec satis est bona. C. de p. ad secūdā partē. C. q. si scus vel pua. l. ij. Sol. q. nō pōt auferre actio nem alteri. fallit in casib⁹ hic nō. dic ut in glo. C. de re vtrū si soluit pro inuito vtrū repetat ab eo p actiones negociorū gestorū. glo. prima parua hic uidet dicere q. sic. Drium tenet glo. in. l. Stichū. §. h. j. de noua. glo. tan git in. l. h. C. e. Guil. de cu. tenet istā glo. per. l. si q. mā cipijs. §. h. j. de insti. Nō obstat. l. ex duob⁹. §. e. z. C. e. l. h. que dicit q. phibitio impedit hanc actionē: q. in telligit ipse q. illud vep. q. nō post phibitionē gerēdo negocia delinquitur. nō v. z. enim q. s. facere laborare vel intrare rem meā post phibitionē: secus si post phibitionē in delictū non cadit. Sed ptra hoc est casus. l. si pro te. j. mā. et ideo tene glo. Dria et istā intellige q. nō soluit pro ignorante nō pro inuito. non obstat. l. si quis mā cipijs. §. h. quia ibi fuit mutuum seruo qui potest obligare de peculio dominum ignoratē. et istam solu. dat glo. C. eo. l. h. et etiam ita intelligit ibi.

Comunes. Quod in re cōmuni q. s. facit nō ex necessitate cōmunionis venit in actione negociorum gestorū. h. d. et subtilis. l. est et no. j. famil. her. l. heredes. §. idē si vnus. C. de p. q. pro parte domus pōt cauere de dam. infec. Cōtra. j. de dam. infec. l. in stipulatione. So. glo. ibi q. n. res erat vnus. hic pluriū: vel si dicas ibi erat pluriū: dic q. mittitur in possessionē. f. partis. C. Itē op. et fortiter de. l. si cū vno. §. si ex noxa. cā agat. ubi in cā noxali nō pōt defendi suus pro pre. ego nō reperio istud Driū solutū per aliquē. ideo dic ut in bis que indiuidua sunt negociū ex pte expediri non pōt: ut. l. in executioe. j. de h. ob. Dicit autē res indiuidua quo ad solutionē: etiā si est obligatio alternatiua ne deueniat ad inconueniens: q. s. hēret ptem in vna re et parte in alia: ut. l. si non sortē. §. h. j. de p. di. inde. et d. l. in executioe. Hūc ad ppositū q. n. ag. f. actione noxali q. n. tās est in obligatione. datio pro noxa est in solutione: ut. l. miles. §. decē. j. de re iudi. ideo nō admittit defensio pro pte ne possit deueniri ad illud inconueniens q. s. possit habere pro pte suū et pro parte estimationē dāni. Sed q. n. petitur cautio dāni infecti nihil est in obligatione s. mero iudicis officio postulat et expe dit. ideo pōt q. s. defendere partē suā et non partē socij. nō enim pōt deueniri ad illud inconueniens cū nō sit ali qd in obligatione. hoc dixi in. l. supra iter. §. officij. j. de aqua plu. arcen. vbi tex. hoc tangit quē nō.

Uiservū. Seruus nō est in peculio suo ipsius s. res est dñica. et ideo quod impeditur circa eum insolidum nō de peculio repetitur. h. d.

Serui. Mandatū serui nō impedit hanc actionē ptra dñm s. possit etiā ex persona serui cōueniri. h. d. Op. de l. i. j. mā. et insti. de obli. que ex quasi delict. in prin. So.

glo. dicit in ea.

Am pecuniā. Qui gerit negotiū alterius ipso gestu h. z. hanc actionē. h. d. Sed quero quomodo potest esse q. debitoris nō interfit nō solui. dic vt in glo. quā vide et tene menti.

Is qui. Factū affectioe pna non venit in hac actioe. h. d. facit. C. e. l. i. z. ij. C. de. l. si pupilli. §. h. si ego. §. e. solue vt in glo. et ibi videas.

Ue utiliter. Expēse in honorib⁹ facte hac actioe repetunt. h. d. C. de p. q. nō liceat expēdere in honorib⁹: vt. l. i. ad. l. iul. amb. So. tex. dum dicit honeste quādo aut dicat honeste glo. ponit. dic ut in ea.

Qui pure. Factus liber nō tenet ex ante gestu. h. d. C. de. l. h. j. de p. ti. here. So. ibi speciale.

Ticius. In negotio qd est alterius ipso gestu tenet ille ad quē hē ptinet: s. cōtēplatione alterius gestū sit. h. d. C. de. l. h. j. istā actionē dari ne aliqd hēret in dāno. Cōtra. dabit ergo ista actio vbi cū q. s. cōpetit actio. l. acq. lie. So. glo. suppledo tex. q. cōpetat: q. nō est alia actio que melius possit cōpetere. C. de p. q. istud erat indebitū respectu solutiōis. et sic v. repeti per pditionē indebiti: vt. l. si pene. §. i. j. de p. di. inde. So. ibi soluit noie pprio h. soluit noie sororis tā q. heredis: vt in glo. C. ultimo. §. iste facit ad qōnem positā. in glo. §. e. l. iij. §. h. Cōtra op. Jo. et dixeram vobis me diciturū h. nō iam expediui h. in isto ti. q. n. negociū ptinet ad vnū in vitate et alterius ptemplatione geritur. Distingue aut ad aliū ptinet re ipsa vel ipso gestu aut cura et sollicitudine. Primo casu aut ad illuz cuius cōtemplatione gerebat poterat aliquo modo ptinere. aut nō: vt hoc expediui in. l. si pupilli. §. h. si ego. §. e. z. §. item queritur. e. l. z. in. l. pompo. circa h. e. ti

Ex. l. sequenti.

Quare procurator ad negocia possit statum alium substituere.

Mandasti. Qui cōtemplatione pcuratoris gerit negociū qd spectat ad dñm solū vigore mādati ptra dñm actionē nō h. z. secus si pteplatiōe dñi gesserit. h. d. qd nō. q. s. facit multoties vtilitatē. C. de. l. h. j. q. n. ego gero pteplatione pcuratoris nō cōpetit actio gestori ptra dñm vel dño cōtra gestorē. Cōtra. §. e. l. si pupilli in pn. So. hic loquit in negotio qd non ptinebat ad dñm re ipsa vel ipso gestu s. solū spectabat ad eū pp mādātū. mandauerat enim de emēdo suū et sic nō possemus dicere q. hoc est nouū genus negociorū. s. qd pertinet ad nos volūtate. nō enim est nostrū aliquo de qtuor modis: s. ideo quia voluit q. mibi emere. et vide tex. ibi et te eius volūtatis eē vt emptū habere velles et c. sed in. l. p. traria negociū ptinebat ad dñm re ipsa: sed ptra istā so. facit qd j. dicit. Idē est et si filio meo mādaueris vt fideiuberet pro te. nā illud negociū ptinere v. ad dñm re ipsa vel ipso gestu. So. eodē modo dicas q. nō ptinebat ad dñm nisi volūtate. nō enim liberat: ideo q. aliq. fideiuberet pro eo. et ideo si talis fideiussor soluisset si qdem vellet agere actioe negociorū gestorū: q. s. soluit. et sic ptinet ad dñm ipso gestu possit agere ptra dñm: vt. d. l. si pupilli in pn. Si nō agere vellet: q. s. fideiussor cū ille voluit ipsuz fideiubere pro se haberet locū distinctio bus. l. in pn. cuius pteplatione sit gestū dñi vel pcuratoris. Scōo ex hac. l. no. manifestā rōnem q. n. pcur. ad negocia pōt statim pstituire aliū pcuratorē. nā statim cū suscepit mādātū negociū ptinet ad eū cura et sollicitudine. et ideo pōt alteri mādare et mādāt suo noie. non aut mādāt pcuratorio noie dñi. ita intelligit. l. si pcur. §. i. j. mā. et ibi dixi. et ideo in iudicij nō pōt alius procur. substitui ante litis pte. q. iudiciū debet agi et geri

S ij

I com
o munc
Adde. l. iij.
C. eo. adde
tū q. s. illud
qd gerit ex
necessitate si
vciat in hac
actione vire
cta: ut h. tū
uenit i utilit
sm bal. in. l.
eum quē. C.
de usufruc.
ly bar. ibi cō
tra et p. bar.
in. l. curato
ris. C. eodē
ubi glo. et u
de no. i. l. ex
facto. et qd
no. bal. in. l.
si in rem. C.
si cer. pe.
b. Ad pposi
tum. Adde
bar. in. l. z. h
distinctio. s.
cum funduz
j. locati.

¶ Res. hinc. l. limita ut di xi post imol. in. l. si here. dis. seruus. de leg. i.

¶ De calūniatoribus. Rubrica.

¶ Meū. i. s. s. z cōstitutio. perdere. d. qui corrup pit iudicem uel aduersa rium perdit cām: hoc est si qd dat pe cuniā vel ali ud iudici. ad de imol. i. l. diu. in. xvj. col. ff. de re iudi.

¶ Corrupte. re. an liceat mibi aduer sariū meum corrupte. ad de bar. in. l. i. c. d. pena iudi. q. male iudi.

¶ Insur / git no. adde bar. i. l. i. fi. c. de pena iudi. z vide inno. z doc. in. c. h. de iu ra. calum.

noie dicit nō noie pcuratoris: ut no. per glo. l. pcurator qui pro euictioe. s. de pcur. **¶** Hoc pmissio venio ad gl. z op. q. pater teneat insolidū q̄ si ipse gessisset: ut. l. si fi lius. j. de tutel. So. sp̄ ale est in tutela que defert coram iudice ut ibi. als secus: ut. l. lucius. j. de admi. tu. **¶** Itē op. q. pater teneat insolidū q. iussu: q̄a uidet habere ratū dū gerit filius: ut. j. q. iussu. l. i. So. glo. q. pater nō gessit ut obligaret: sed ut filij obligationem dissolue ret tanq̄ quilibet extraneus sicut cū pro filio fideiubet: ut. l. i. s. quid ergo. j. q. iussu. tene menti predicta.

¶ Ex. l. sequenti.

¶ Que dicat utilis actio z que directa z an inter ipsas quo ad presentē materiā sit differentia. z an qd debeat exprimerē in libello an agat utili uel directa.

Actio negociorū. Inter ac tionez p-

positam cū solēnitare uel sine nō est differentia .b. d. fm vn̄ a sec. nullū. s. h. z. **¶** Scō modo legif vt dicas inter actionē directā z utilem nō est differentia in effectu. h. d. **¶** No. q. inter utilem z directā nō est diffe rentia in effectu. **¶** No. q. in libello non dz exprimi an qd agat utili uel directa. **¶** Pro huius declaratione q̄ ro primo qm̄ dicat directa uel utilis. Glo. dicit directa dat ex h̄bis z ex mēte sp̄otaneo gestori. utilis dat gesto ri ex necessitate z ex mēte. doc. dicit q. illa que uenit ex mēte est directa. pbatur in. l. i. c. uti pos. diuncta. l. i. in pn̄. j. uti pos. lz enim edictuz loquaf de edib̄ tñ cōpetit directū etiā pro fundo. pro hoc facit. j. de s. sig. l. nois z rei. s. s̄bum ex lege. Dicendū est ergo q. utilis nō ue nit ex mēte nec ex h̄bis: q̄a ille qui fecit legē de hoc non cogitauit sed uenit ex interpretatiōe iuris cōsulti ppter idētitate rōnis: ut. l. pe. j. si q̄drū. pau. fec. di. de quo p doc. in. l. i. c. de ac. z ob. z ego etiā dixi in. l. i. j. de ac. z ob. **¶** Scō q̄ro vtrū inter actionē utilem z directā sit differentia in effectu. Rñ. si q̄ris hoc uniuersaliter. doc. tangūt in. l. i. de ac. z ob. z ego ibi dixi. z in. l. ij. e. ti. z. d. l. i. j. de ac. z ob. **¶** Quantū ad ppositū siqdē agat cō tra ipsum gestorē pncipalē inter utilem z directā nō est differentia in effectu z ita loquitur hic. Si nō ageret ptra heredē gestorū tūc esset differentia: q̄a in directa nego cioz gestoz actione tenet equaliter heres sicut defun ctus. In utili nō que dat ptra gestorē ex necessitate te nerur heres: ut. C. de here. tu. l. i. z. ij. z de in litē iurā. l. ij. z glo. tenet h̄ z bene: lz alibi glo. no. cōtrariū ut dixi in. l. iij. s. hec actio. s. e. **¶** Itē q̄ro vtrū sit necesse q. ex primaf in libello. vtrū qd agat directa uel utili. tex. de clarat h̄ qm̄ directa z utilis est eiusdē effectus nō est ne cesse q. exprimat. sed si essent diuersi effectus tunc de bent exprimi. Pro hoc. j. de admi. tu. l. quotiens. z qd ibi no. z. j. de so. l. si duo. z ibi per Dy. z ibi de hoc dixi z fm hoc ista littera maxime que est hic superabundat: ut dicit glo. z bene.

Innorate. Qui h̄z actioez pro alio

ad eius petitionē debi torē cogit liberare. h. d. **¶** Intellige h̄ stipulatio nem esse pceptā in personā fratris noie fororie: secus si in personā sororis: q̄a nō ualeret: q̄a alteri per alterum z. j. de s. ob. l. stipulatio ista. s. alteri. sed acquireret ei actione ex stipulatu per. l. i. c. de rei vxo. actio.

Item. Negociū nō meo noie gestuz

in subsidiū re pempta vel p̄scri pta possum habere ratū ut mibi hec actio con cedatur. h. d. **¶** Ego. l. istam fm lectu. **¶** Ego. fm quam. l. ista ponit tres casus. z materiam huius. l. declarat glo. plenius q̄ alibi in. l. mater. C. de rei uendicatione. z ibi per doc. **¶** Ego subtilius hoc tractauit in. l. si eum seruum. j. si cer. pe.

¶ De calumniatoribus. Rubrica.

¶ Glosa continuat. dic ut in ea. Bar.

Item. Primo ponit mētē edi

ci. secundo incipit expo nere. secūda ibi hoc aut. **¶** Op. j. de obse quijs. l. parēs. So. ibi ptra parētes nō da tur hec actio: ut ibi. sed dat actio in factum generalis. **¶** Quero vtrū qm̄ dat actio in factū cōtra parentē def ad quadruplū. glo. q. sic. dic ut in ea. **¶** Quero qd de eo qui dedit ut faceret negociuz calūniosum. glo. dicit idem. ar. l. si queq̄. C. de epi. z de. **¶** Quero an hec ac tio infamet. dic ut habuistis no. in. l. i. s. de his q. no. in fa. **¶** Quero dicitur hic negocium. de quo negocio lo quitur. Rñ. dic q. de eo quod fit in iudicio: ut dicit gl. rubrice z declaratur statim in pxi. s.

Hoc aut. Hic exponit h̄bū negociū. z bre

uiter. h. d. **¶** Negociū intelligit siue in cā ciuili siue in criminali siue priuata siue publica. b. d. **¶** Querit glo. q̄liter teneat qui accipit pecuniā ut litē calūniosāz exerceat uel nō exerceat. dic ut in glo. in eo qd dicit le. iul. repetūday. intellige si ille qui recipit erat iudex z causa erat criminalis: ut. l. iij. ad. l. iul. repe tunday. **¶** Itē quero ista remedia que cōpetunt cōtra istū in quo differunt. z vtrū unū ex istis remedijs tollat per aliud. dic ut in glo. z bene.

¶ Ex. s. sequenti.

¶ Quādo liceat pecunia corrūpere aduersariū etiā in criminalib̄ z an lis p datur ipso iure cū iudex est corru ptus pecunia z dicit q. per sn̄iam ideo si corrūpēs de cederet ante sn̄iam talis pena nō transit ad heredem. z idem est ubicūqz cōrumax habet pro p̄fesso: q̄a an sen tentiā pena nō trāsit ad heredē. z hec. l. h̄z locū tam in reo q̄ in actore. z q̄liter dñō succurrat corrupto pcura tore. z an corrūpens aduocatum perdat causam. z qd de corrumpente acta.

Sed z cōstitutio. Qui corrūpit iu

dicē uel aduersa riū litē p dēre debet. secus si bona fide transigat. h. d. **¶** No. q. qui uult corrūpere iudicē p dicit causam. Con tra op. in auē. ut liti. iij. s. i. posita. C. de pena iudicis q. ma. iij. in auē. nouo iure. Sol. hec limitat per illam: q̄a debet p dēre litē nisi infra certū tēpus sp̄ote se offerat. **¶** Itē op. q. lz aduersariū meū corrūpere. nō enim in ipsum uolentē p̄t inferri iniuria uel dolus de calūnia: ut ex de re. iur. c. uolenti. li. vi. Sol. glo. intellige hic de aduersario hoc est pcuratore aduersarij. Tu dicas q. si quidē causa que agitaf respicit solū cōmodū litigantis z tūc in aduersariū pncipalē nō cadit corruptio. immo iudex dz ferre sn̄iam fm q. p̄tes pueniūt: ut. l. si pueno rit. j. de re iudi. sed si iudiciū respiceret publicā utilita tem uel alterius nō lz etiā pncipalē aduersariū uel iudi cem corrūpere. exēpluz in cā libertatis: ut. C. de collu. dere. per totū. item in cā seruitutis: ut. C. ad. l. iul. de ui. l. i. Itē in causis popularib̄: ut. l. eū qui. s. in popula rib̄. j. de iureiu. Itē in causis sp̄ualib̄: ut ex de collu: dere. p totū. Itē in causis testamentoz si heres litigat: q̄a ibi uersaf cōmodū legatarioz: ut. l. si plusorio. j. de appel. l. si suspecta. j. de inoffi. testa. **¶** Quero pro de claratione glo. pmo qm̄ aliqs dedit iudici pecuniā: ut p lis p datur ipso iure uel sit necessaria sn̄ia. glo. in. l. i. de pe. in. qui ma. iudi. uidet dicere q. ipso iure qm̄ dat pe cunia per. l. uenales. C. quādo puo. non est neces. s. illa lex nihil facit. **¶** Loquitur eniz de effectu sn̄ie que est nulla ipso iure qm̄ dat pecunia: sed hic q̄rimus de effectu totius cause s̄ntas est q. lis nō p dicit ipso iure: s. per sn̄iam tex. est in. l. eius qui delatorē. j. de iure h̄s. z pbaf in. l. i. C. de pena iudi. qui ma. iudi. ubi dicit q. debet p dēre litē. nō aut dicit q. lis p dita sit. **¶** Et ex hoc insurgit no. q. si corrūpens decederet ante sn̄iam illud nō p iudica ret heredē ad quē nō trāsit pena: ut. d. l. eius qui dela torē. ubi est tex. no. **¶** Et idē dico ubicūqz qd p̄ p̄tuma ciam deberet haberi pro p̄fesso si ante q̄ sup hoc p̄nunc ietur decederet nō p iudicaret heredē per eādē. l. que

